

**ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟୁକ୍ତକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ
ପ୍ରତିବେଦନ**

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

**ସଂଖ୍ୟା-4
ବାଣିଜ୍ୟକ**

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଭାରତର
ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ
ପ୍ରତିବେଦନ

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ସଂଖ୍ୟା-4
ବାଣିଜ୍ୟକ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ବିଷୟ ସାରଣୀ

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
ମୁଖବନ୍ଧ		vii
ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ		ix-xiv
ଅଧ୍ୟାୟ I		
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ	1	1-18
ଉପକ୍ରମଣିକା	1.1 ରୁ 1.3	1
ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ	1.4 ରୁ 1.6	2
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ	1.7 ରୁ 1.9	2-3
ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଓ ରଣ	1.10 ରୁ 1.12	4-5
ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହ ତାରତମ୍ୟର ମିଳାମିଶା	1.13 ଓ 1.14	5-6
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ	1.15 ରୁ 1.21	6-9
ହିସାବ ରୂପାନ୍ତରେ ବଜେଟ୍	1.22 ରୁ 1.27	9-10
ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ	1.28 ରୁ 1.30	10-11
ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା	1.31 ରୁ 1.37	11-15
ସମାକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦାୟ	1.38	15
ପୃଥକ୍ ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ଥିତି	1.39	15
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ	1.40	15-18
ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧାର	1.41 ରୁ 1.42	18
ଅଧ୍ୟାୟ II		
ସରକାରୀ କର୍ମାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନର ପୁନର୍ବିଲୋକନ	2	
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	2.1	19-47
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	-	19-20
ଉପକ୍ରମଣିକା	2.1.1	20-21
ସମାକ୍ଷା ପରିସର ଓ ପଦ୍ଧତି	2.1.2	21
ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	2.1.3	22
ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	2.1.4	22-23
ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାର ପରିଣାମ	2.1.5 ରୁ 2.1.8	23-26
ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ	2.1.9 ରୁ 2.1.45	26-46
ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	2.1.9	26
ଯୋଜନା	2.1.10 ରୁ 2.1.13	27-30
ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା	2.1.14	30

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁକ୍ରମ	ପୃଷ୍ଠା
ଠିକା ପରିଚାଳନା	2.1.15	30-31
ସଞ୍ଚାଳନ ସଂପାଦନା	2.1.16	31
ନିବେଶ ପାରଦର୍ଶିତା	2.1.17 ରୁ 2.1.21	31-34
ମାନସ ସମ୍ବଳ ପରିଚାଳନା	2.1.22	34
ଉତ୍ପାଦନ ପାରଦର୍ଶିତା	2.1.23 ରୁ 2.1.28	35-38
ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	2.1.29	38-39
ନବୀକରଣ ଓ ଆଧୁନିକୀକରଣ	2.1.30 ରୁ 2.1.32	39-40
ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା	2.1.33 ଓ 2.1.34	40-42
ଦାବି ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ୟ	2.1.35	42
ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ	2.1.36	42-43
ପରିବେଶଜନିତ ଘଟଣାମାନ	2.1.37	43
ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ	2.1.38 ରୁ 2.1.42	43-45
ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୂଷଣ	2.1.43	45
ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ	2.1.44	45-46
ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିରୀକ୍ଷଣ	2.1.45	46
ସ୍ଵାକାରୋଚ୍ଛି	-	46
ଉପସଂହାର	-	46-47
ସୁପାରିଶ		47
ଓଡ଼ିଶା ଉଠାଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼		
ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	2.2	48-78
କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	--	48-49
ଉପକ୍ରମଣିକା	2.2.1 ରୁ 2.2.4	50-51
ସମାକ୍ଷା ପରିସର	2.2.5	51
ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ	2.2.6	51
ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ	2.2.7	52
ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି	2.2.8	52
ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାର ପରିଣାମ	2.2.9 ଓ 2.2.10	53-54
ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ	2.2.11 ରୁ 2.2.66	54-76
ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂପାଦନ ପାଇଁ ଯୋଜନା	2.2.12 ଓ 2.2.13	55
ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ସ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର	2.2.14	55-56
ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି	2.2.15	56-57
ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	2.2.16 ରୁ 2.2.18	57-58
ବି.କେ.ଭି.ଓ.ଇ. ଅନ୍ତର୍ଗତ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	2.2.19 ରୁ 2.2.34	58-65
ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ	2.2.35	65
ଅଚଳ ଏଲଆଇପି	2.2.36 ରୁ 2.2.38	66-67
ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର	2.2.39 ରୁ 2.2.41	67-69

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁକ୍ରମ	ପୃଷ୍ଠା
ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନର ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବହାର	2.2.42 ରୁ 2.2.45	69-70
ଏକକାଳୀନ ଅନୁଦାନ ଦ୍ୱାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର	2.2.46	70
ସଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରରେ ବିଳମ୍ବ	2.2.47	71
ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଜଳ ସେଚିତ ଜମିର ବ୍ୟବହାର	2.2.48	71-72
ପାଣି ପଂଚାୟତଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ	2.2.49 ରୁ 2.2.52	72-73
ପରିତ୍ୟକ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା ଅବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀ	2.2.53	73
ମାନବସମ୍ପଳ	2.2.54 ରୁ 2.2.57	73-74
ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା	2.2.58 ରୁ 2.2.60	74-75
ସାମାଜିକ ସମାକ୍ଷା	2.2.61	75
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ	2.2.62 ରୁ 2.2.65	75-76
ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା	2.2.66	76
ସାକାରୋଚ୍ଛି	-	77
ଉପସଂହାର	--	77
ସୁପାରିଶ	--	78
ଅଧ୍ୟାୟ III		
ସମ୍ପାଦନା ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ	3	
ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ	3.1 ରୁ 3.14	79-101
ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ ଷ୍ଟିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍		
କୋକର ଅଣଯୋଜନା ସଂଗ୍ରହଣ ଜନିତ କ୍ଷତି	3.1	79-81
ଅବିବେକୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି	3.2	81-82
ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍		
ନିମ୍ନଦରରେ ବଳକା ଶକ୍ତିର ବିକ୍ରି	3.3	82-83
ଆପାଦକାଳୀନ/ସମର୍ପିତ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି ଜନିତ କ୍ଷତି	3.4	83-84
ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ	3.5	85-86
ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି	3.6	86-87
ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ଫେଠ	3.7	88-89
ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଖଣିଜ ପଥର ପରିବହନରେ ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ	3.8	89-90
ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ବାଲି ପୋତିବାରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ	3.9	91
ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଉପଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ଚୟନରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି	3.10	92-93

ବିଷୟ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
	ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
ଓଡ଼ିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଯୋଜନାର ଅଭାବ	3.11	93-95
ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ମୁଖ୍ୟ ଖଣିଜ ପଥରକୁ ପେଷଣ ନକରି ବିକ୍ରି କରିବା ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ ହାନି	3.12	95-98
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ଅବିବେକା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଷ୍ପତ୍ତି	3.13	98-99
ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍		
ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରିବାରେ ବାଜି	3.14	99-101
ବୈଧାନିକ ନିଗମ	3.15	101-103
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ		
ପକ୍ଷାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା	3.15	101-103
ସାଧାରଣ		
ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ	3.16	103-105

ପରିଶିଷ୍ଟ

ସଂଖ୍ୟା	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	
		ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପୃଷ୍ଠା
1.	ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି, ବକେୟା ରଣ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳର ସବିଶେଷ ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.7	107-113
2.	ରୁଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ସବିଶେଷ ବର୍ଷର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ	1.15	114-119
3.	ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତ/ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିତି, ପ୍ରାପ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼, ରଣ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବା ରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.10	120-122
4.	ହିସାବ ରୁଡ଼ାନ୍ତ ବାକିଥିବା ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.25	123-124
5.	ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	1.15	125-126
6.	ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନା ପରିଣାମର ବିବରଣ	1.15	127-128
7.	2005-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ର କର୍ମ ସମ୍ପାଦନାକୁ ସୂଚାଉଥିବା ବିବରଣ	2.1.9	129
8.	ରାଜ୍ୟରେ ସଂସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତାର ଶକ୍ତିକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	2.1.11	129
9.	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ରେ କୋଇଲାର ଅଧିକା ଉପଯୋଗ ଏବଂ ତଦ୍ଵଳନିତ ରାଜସ୍ଵ କ୍ଷତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	2.1.19	130-131
10.	ପ୍ଲାଣ୍ଟ ବହନ କ୍ଷମତା (ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.) ନିମ୍ନହେବା ଯୋଗୁ ସଙ୍କ୍ରମ ଉତ୍ପାଦନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	2.1.23	132
11.	2005-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	2.1.24	133-134
12.	ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା-ଝାଟା ଉଠା ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ସୃଷ୍ଟିକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	2.2.16	135-136
13.	30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଣା ଦିଆଯାଇ ନଥିବା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣ	3.16.1	137
14.	30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ	3.16.3	138
15.	ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଟିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣ (30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010)	3.16.3	139

ମୁଖବନ୍ଧ

ସରକାରୀ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥା ଯାହାର ହିସାବ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ (ସି.ଏ.ଜି.)ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଏ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି:

- ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ,
- ବୈଧାନିକ ନିଗମ, ଏବଂ
- ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉଦ୍ୟୋଗ।

2. ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ସରକାରୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷାର ଫଳ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଓ ସେବାର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 19(କ) ଅନୁସାରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରାଯାଇଛି । ସରକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସଂସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଫଳାଫଳ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ସିଭିଲ୍) ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

3. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ହିସାବର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଅନୁସାରେ ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଏ ।

4. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହାକି ଏକ ବୈଧାନିକ ନିଗମ, ସି.ଏ.ଜି. ଏହାର ଏକ ମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2000 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ବ୍ୟତିରେକ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିସାବର ସମାକ୍ଷା ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁତ୍ତ ଟ୍ରେଜର୍ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥାଏ ଓ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କର ସମାକ୍ଷା କରିବାର ଅଧିକାର ରହିଛି । ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସି.ଏ.ଜି. ଏକମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ହିସାବ ଉପରେ ହେଉଥିବା ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଭାବେ ପ୍ରେରିତ ହୋଇଥାଏ ।

5. ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ 2009-10 ର ସମାକ୍ଷାରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା ଘଟଣା ସହିତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିବା କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରି ନଥିବା ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ 2009-10 ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଷୟକୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

6. ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସମାକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଛି ।

7. ଅନୁବାଦିତ ବିବରଣରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲେ, ଇଂରାଜୀ ବିବରଣ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

1. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956ର ଧାରା 619 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ। ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସି.ଏ.ଜି.କ୍ୱା ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଏ। ଏହି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସି.ଏ.ଜି.କ୍ୱା ଦ୍ୱାରା ପରିଷ୍କୃତ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ। ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ। 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ 35 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (32 ଟି କମ୍ପାନୀ ଓ 3 ଟି ବୈଧାନିକ ନିଗମ) ଏବଂ 33 ଟି ନିଷ୍ଟିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (ସମସ୍ତ କମ୍ପାନୀ) ଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 0.25 ଲକ୍ଷ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ। କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା 8,573.26 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କଲେ। ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକାକୁ ନିର୍ବାହ କରି ଏହି କାରବାର ରଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଡି.ଜି.ପି.)ର 5.68 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ 2,175.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ 2,350.47 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ ହୋଇଥିଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

68 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ (ମୂଳଧନ ଓ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଣ) 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 8,014 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଥିଲା। ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ରଣ ପ୍ରଦାନ ଯୋଗୁ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2004-05 ରେ 10,245.64 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 21.78 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇ 2009-10 ରେ 8,014 କୋଟି ଟଙ୍କା ହେଲା। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ମୁଖ୍ୟତଃ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଏହାର ଅଂଶଧନ 2004-05 ରେ 81.03 ପ୍ରତିଶତରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ବେଳକୁ 76.10 ପ୍ରତିଶତ ଖସି ଆସିଥିଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ 35 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ 22 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 2,241.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସାତଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 66.01 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲେ। ଲାଭରେ ଅବଦାନ ଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, (1,890.22 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (126.25 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଗ୍ରୀଡ୍ କୋ ଲିମିଟେଡ୍

(98.14 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (32.74 କୋଟି ଟଙ୍କା)। ଅତିମାତ୍ରାରେ କ୍ଷତି କରିଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲେ ଇଡ୍‌କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ୍ୱାର୍କ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (39.61 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18.30 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (5.45 କୋଟି ଟଙ୍କା) ।

କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଷ୍କଳନାଗତ ବିଭିନ୍ନ ଅଭାବ ଦାୟୀ ଅଟେ। ସି.ଏ.ଜି.କ୍ୱା ଚିନିବର୍ଷର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉନ୍ନତ ପରିଷ୍କଳନା ସହିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ହୋଇଥିବା 1,787.23 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ଏବଂ 268.56 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଷ୍ଠଳ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଆୟତାଧୀନ ଥିଲା। ଚେଣ୍ଟି, ପରିଷ୍କଳନାରେ ଉନ୍ନତି କରିବା ଏବଂ ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି/କ୍ଷତି ହ୍ରାସ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପରିସର ରହିଛି। ଯଦି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ହୁଅନ୍ତି ତାହାହେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରିବେ। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଦକ୍ଷତାର ଅଧିକ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ହିସାବର ଗୁଣବତ୍ତା

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଗୁଣବତ୍ତାରେ ଉନ୍ନତି ଆବଶ୍ୟକ। ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ମଧ୍ୟରେ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହୋଇଥିବା 46 ଟି ହିସାବରୁ 45 ଟି ହିସାବରେ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା। 14 ଟି ହିସାବରେ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ 29 ଟି ସ୍ଥାନରେ ଏହାର ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇନଥିଲା। କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ଅନେକ ଦୁର୍ବଳ ସ୍ଥାନକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଛି।

ବକେୟା ହିସାବ ଏବଂ ବନ୍ଦ ପ୍ରକ୍ରିୟା

ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା 27 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର 43 ଟି ହିସାବ ବକେୟା ଥିଲା। ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରି ବକେୟା ହିସାବର ବୃତ୍ତାନ୍ତ କରିବା ଏବଂ ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବହିଃସ୍ରୋତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ମୋଟ 33 ଟି ନିଷ୍ଟିତ କମ୍ପାନୀ ଥିଲା। ଯେହେତୁ ଏହି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଋତ୍ନୁରଖିବା ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଶିଘ୍ର ବନ୍ଦ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 1)

2. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନ

‘ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ’ ଏବଂ ‘ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ’ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ପରିଷ୍କଳନା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

ମାନବ ଜୀବନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ମଣିଷର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ବର୍ଷ 2005-06 ଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତେ ଚରମ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 2009-10 ରେ 700 ମେଗା ୱାଟ୍ ନିଅଣ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଅଣ୍ଟ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ 2005-06 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ସମାକ୍ଷା କରିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ ଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଯୋଜନା

ରାଜ୍ୟର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 1 ଅପ୍ରେଲ 2005 ରେ 2,317 ମେଗା ୱାଟ୍‌ରୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 2,482 ମେଗା ୱାଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ବର୍ଷ 2005 ରୁ 2010 ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ଷମତାର ପ୍ରକୃତ ସଂପ୍ରସାରଣ ମାତ୍ର 165 ମେଗା ୱାଟ୍ ହୋଇଥିଲା । ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଛଡା, କମ୍ପାନୀର ସୁନିର୍ମିତ 3 ଏବଂ ସୁନିର୍ମିତ 4 ର ମୋଟ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ 420 ମେଗା ୱାଟ୍ ହେବା ପାଇଁ ଯଦି 2004-05 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଉଲ୍ଲାଇ 2009 ରେ 1,320 ମେଗା ୱାଟ୍‌କୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା । ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅନୁମତି, ସାଧାରଣ କାଞ୍ଚାଗତ ସୁବିଧା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ 142.26 ରୁ 540.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଳକା ପାଣ୍ଠି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିକ୍ରୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରି ନଥିବାରୁ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପିପିଏଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ବିବାଦ ଯୋଗୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ତାର ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା । ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ରାଜ୍ୟର ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ 22 ପ୍ରତିଶତ ଅପୂରଣୀୟ ରହିଥିଲା । ପୁନର୍ବିଲୋକନ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ 660.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ନିବେଶ ପାରଦର୍ଶିତା

ବର୍ଷ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 3.12 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ନ୍ୟୁନ ମାନର କୋଇଲା ସଂଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀକୁ 3.86 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ବର୍ଷ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ କରାଯିବା 1.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବିକୁ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଶୋଧ କରିନାହିଁ । କୋଇଲାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନ 0.784 କି.ଗ୍ରା. ବଦଳରେ, ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର 0.822 ରୁ 0.887 କି.ଗ୍ରା. ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ 72.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 11.52 ଲକ୍ଷ ଟନ୍ କୋଇଲା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ଠାରୁ ସଂଗୃହଣ ହୋଇଥିବା ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା ସହିତ ମିଶାଇବା ପାଇଁ 50,000 ଏମ୍.ଟି. ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା ଆମଦାନି କରି ଉତ୍ପାଦନ ସର୍ବାଧିକ କରିବାକୁ ବର୍ଷ 2008 ରେ ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା କିମ୍ବା ଶୋଧିତ କୋଇଲାର ବ୍ୟବହାର କରି ନଥିଲା ।

ଉତ୍ପାଦନ ପାରଦର୍ଶିତା

କମ୍ପାନୀର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଲୋଡ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟର (ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.) ଯଦିଓ ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଉପରେ ରହିଥିଲା, ତଥାପି ଏହା 2006-07 ରେ 90.16 ପ୍ରତିଶତରୁ କମି 2009-10 ରେ 80.46 ପ୍ରତିଶତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା । ପ୍ଲାଣ୍ଟର ଉପଲବ୍ଧତା ସି.ଇ.ଏ. ମାନରେ 80/85 ପ୍ରତିଶତରୁ ଉପରେ ଥିଲା । ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ 2008-09 ଓ 2009-10 ରେ ଉତ୍ପାଦନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇ ପାରିନଥିଲା ଏବଂ 231 ଏମ୍.ସ୍କୁ.ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ସହିଥିଲା । ପରିକଳ୍ପିତ ଉତ୍ପାଦନ 17,146 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ସ୍ତୁଳେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ 15,612 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ହୋଇଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା 2005-10 ରେ 1,534 ଏମ୍.ସ୍କୁ. ନିଅଣ୍ଟ ପଡ଼ିଥିଲା । ସି.ଇ.ଏ. ମାନ 7.5 ପ୍ରତିଶତ ବଦଳରେ ସହାୟକ ବିନିଯୋଗ 10.24 ରୁ 10.64 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା ।

ବକେୟା ଦାବି ଓ ରଣ

ବର୍ଷ 2006-07 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଉପରେ ବକେୟା ଥିବା 92.61 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏନର୍ଜି ବିଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବକେୟା ଅଛି, କାରଣ ପିପିଏରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.ର

68.49 ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରୋସାହନ ଦେବା ମାନଦଣ୍ଡକୁ ଗ୍ରାହକେ ଆପର୍ତ୍ତ କରିଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ପରିଷ୍କଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

କମ୍ପାନୀର ଦକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଷ୍କଳନା, ସେବା ମାନ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ବିବରଣୀ ଗୁଡ଼ିକର ଚୈତ୍ତମାସିକ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଯଦି କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଷ୍କଳନାଗତ ତ୍ରୁଟି ଥାଏ, ତାକୁ ସୁଧାରଣା ପାଇଁ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଥିଲା ।

ଉପସଂହାର ଓ ସୁପାରିଶ

ୟୁନିଟ୍ 3 ଓ ୟୁନିଟ୍ 4 ର ସମନ୍ୱେଷିତ ସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ 1,320 ମେଗା ୱାଟ୍ ଅତିରିକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା । କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ ଉପରେ ରାଜ୍ୟର ନିର୍ଭରତା ବଢ଼ିଯାଇଛି । ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଯୋଜନାକୁ ତୀବ୍ର କରିବା, ଆମଦାନି କରାଯାଇଥିବା ବା ଶୋଧିତ କୋଇଲା ଚାଳୁ କରିବା କରାଯାଇଥିବା କର୍ମ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବା, ନିମ୍ନମାନର କୋଇଲା ପ୍ରାପ୍ତି ବିଷୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି/କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ଆଦି ଅନ୍ୟତମ ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 2.1)

ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

କଂପାନୀ ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଏଲ.ଆଇ.ପି.) ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା, ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ସହିତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକରୁ ଯୋଗାଉଥିବା ଜଳ ପାଇଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଜଳକର ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର 1973 ରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ପାଣି ପଂଚାୟତ ଅଧିନିୟମ, 2002 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାପରେ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମନ୍ୱୟ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଳକର ଆଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପାଣି ପଂଚାୟତ (ପି.ପି) ଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନ କରି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜଳ ସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଯୋଜନା କରିବା, ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ମିତବ୍ୟୟରେ, ଦକ୍ଷତାର ସହ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସୂତ ଭାବରେ ସଂପାଦନା କରିବା, ଅଟଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବା, ଅନୁଦାନର ସଠିକ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଏବଂ ଉପରିସ୍ଥ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଫଳପ୍ରସୂତ ସମ୍ପର୍କରେ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ କଂପାନୀର ଯୋଜନା

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ରାଜ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ମୋଟ 61.65 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଚାଷ ଉପଯୋଗୀ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ 8.90 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ସମ୍ପଦପତ୍ର ଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କଂପାନୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ତିଆରି କରିନଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ 7,739 ଟି

ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନା କରି 1.57 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ସେଚନ ଜଳ ଯୋଗାଇବା (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ପାଇଁ ଏକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା (2009-14) ତିଆରି କରିଥିଲା । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଧ୍ୟ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବ୍ଲକ୍‌ରେ 35 ପ୍ରତିଶତ ଚାଷଜମିକୁ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ (ମେ 2005) ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ କଂପାନୀ 174 ଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରି 1.82 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ ଜଳ ସେଚନର ସମାବେଶ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମାତ୍ର 1,532 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. (16 ପ୍ରତିଶତ) ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପର ଅଭାବଥିବା ଦର୍ଶାଉଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ନିଅର୍ଦ୍ଧିଆ ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟତା ନଦେଇ ଅର୍ଦ୍ଧ-ନିଅର୍ଦ୍ଧିଆ ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ 2,367 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା

କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାରେ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା, ଯେହେତୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 1,33,598 ହେକ୍ଟର ତୁଳନାରେ କଂପାନୀ 86,058 ହେକ୍ଟରରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ପାରିଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ କୃଷକ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ବି.କେ.ଭି.ଡ଼ି.ଇ) ମାଧ୍ୟମରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷେପକ୍ରମ ନଥିଲା ଯେହେତୁ 244.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ ନାବାଡ଼ି ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ ଥିବା 3,083 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ମଧ୍ୟରୁ କଂପାନୀ 192.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ମାତ୍ର 2,800 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ

ସମୟରେ କଂପାନୀ ଉପରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଡିବି ଯୋଗୁ 53,036 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ । ବିଲମ୍ବିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା/ପାଣ୍ଡି ଉପଲବ୍ଧତା ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ କଂପାନୀ ବି.କେ.ଭି.ଓ.ଇ. ଯୋଜନାରେ 283 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଏବଂ ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନାରେ 40 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟରେ 323 ବି ନୂତନ ଏଲ.ଆଇ.ପି. 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିନଥିଲା । ବି.ସି.ଆର. ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇଥିବା ପକ୍ଷର ସର୍ବତ୍ର ସମାନ ନଥିଲା ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯାଞ୍ଚର ଅଭାବରୁ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରେ ପରିକଳ୍ପିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆକଳିତ କାର୍ଯ୍ୟବେଶତା ବାସ୍ତବତା ନଥିଲା ।

ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର

ହେଡ଼଼ାକ୍ସ ନକ୍ସା, ବିଚରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକ୍ସା, ନଦୀ ପଥ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଇତ୍ୟାଦି କାରଣ ଯୋଗୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଥାପିତ 20,895 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି ମଧ୍ୟରୁ 31 ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥାତ୍ 6,444 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏକ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ର ଜୀବନକାଳ ସାଧାରଣତଃ 20 ବର୍ଷ ଧରାଯାଉଥିବା ସ୍ଥଳେ, 3,145 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଏକରୁ 19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ପରିକଳ୍ପିତ 1,090.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା । ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ସଚଳ କରାଇବାପାଇଁ କୌଣସି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା କରାଯାଇନଥିଲା ।

ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନର ବିନିଯୋଗ

କଂପାନୀ ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନରେ 9,737 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସଚଳ କରିବା ପାଇଁ 21.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିବା ବେଳେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 9,222 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି. କୁ ସଚଳ କରିବା ପାଇଁ 19.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା । ଏହି ଅନୁଦାନ ବିନିଯୋଗର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯଥା ; ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯିବା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ ନଥିଲା । ଏଡ଼ବ୍ୟାଚାର, କଂପାନୀ 15 ବି ଜିଲ୍ଲାରେ 1.80 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 590 ବି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିଥିଲା, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଅଚଳଥିଲା ଏବଂ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପରେ ମଧ୍ୟ ଅଚଳ ରହିଥିଲା । ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହି ବ୍ୟୟ ଉପରେ ସମେହ ଜାତ ହୁଏ ।

ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିନିଯୋଗ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

କଂପାନୀର ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିନିଯୋଗ ସମାନ୍ୱୟାତ୍ମକ ନ ଥିଲା ଯେହେତୁ କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର 10 ରୁ 60 ପ୍ରତିଶତ କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗିର ଏବଂ କୋରାପୁଟ (କେବିକେ)ରେ ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସେଠାରେ 10 ରୁ 13 ପ୍ରତିଶତ ମାନବ ସମ୍ପଦ ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । କଂପାନୀ 291 ଜଣ ପୂର୍ବଦିନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତିନିରୁ 10 ବର୍ଷ ଧରି ବକେୟା ଥିବା 1.72 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଗ୍ରୀମ ଅସୁଲିର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଃ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 5.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଭଣ୍ଡାରଣରେ କମ୍ପାନୀ ସହିତ 18.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବୈଷମ୍ୟ, ଭଣ୍ଡାରଣ ଯାଂଚ ଦଳର ପ୍ରତିବେଦନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବୈଷମ୍ୟର କାରଣ ଚଢ଼କ କରାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ଘଟଣା ରୋକିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିରୋଧକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା ।

ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଯୋଜନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ନୁଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନା ତଥା ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି ରାଜ୍ୟରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ସକ୍ଷମ କରିପାରିଥାନ୍ତା । ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନାର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋଚନାରେ ସାତଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯଥା: ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂପାଦନା ପାଇଁ ବାସ୍ତବତା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଜଳସେଚନ ହେବାକୁଥିବା ଆକଳିତ ଜମିର ପରିସର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ ନିମନୀୟତା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା, ବିକେଭିଓ.ଇ ଅର୍ଦ୍ଧଗତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ଅସୁବିଧାଜନକ ପକ୍ଷର ସରଳୀକରଣ, ପ୍ରକଳ୍ପର ସାଧନଯୋଗ୍ୟତାର ଆକଳନ ପାଇଁ ସରଳ ସୂତ୍ରର ପ୍ରଚଳନ, ପାଣ୍ଡିଯୋଗାଉଥିବା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ଫଳପ୍ରସ୍ତ ସମନ୍ୱୟର ସୁନିଶ୍ଚିତତା, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଏବଂ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଣି ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବା ।

(ଅଧ୍ୟାୟ 2.2)

3. ସମ୍ପାଦନା ସମୀକ୍ଷାର ମନ୍ତବ୍ୟ

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପରିଚଳନାଗତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକୁ ଦର୍ଶାଇଛି ଯାହାର ପରିଣାମରେ ଗୁରୁତର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତାଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାରର ଥିଲା ।

ନିୟମ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ, ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ଠିକା ରାଜିନାମାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁଯାଜନ ନହେବା ଯୋଗୁ ତିନିଟି ଘଟଣାରେ 8.27 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4. 3.5 ଏବଂ 3.7)

ଅନୁଷ୍ଠାନର ଆର୍ଥିକ ସାର୍ଥର ରକ୍ଷା ନହେବା ଯୋଗୁ ପାଞ୍ଚଟି ଘଟଣାରେ 14.08 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.2, 3.3, 3.8, 3.9 ଏବଂ 3.13)

ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ/ସଙ୍କ ସମ୍ପାଦନା କରାଯିବା ଯୋଗୁ ଚାରିଟି ଘଟଣାରେ 33.17 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1, 3.10, 3.11 ଏବଂ 3.12)

ପରିଚଳନାରେ ସଜ୍ଜତା, ପାରଦର୍ଶୀତା ଏବଂ ପ୍ରତିଦୃଢ଼ିତାର ଅଭାବ ଯୋଗୁ 0.32 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.15)

ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ସଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯୋଗୁ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାରେ 1.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6)

କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ସାରମର୍ମ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା ।

ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ୍ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବିଭାଗ ଆୟୋଜନ ନକରି ଏବଂ ଲକ୍ଷ ଷ୍ଟଲ୍ ବିବେଚନା ନକରି କୋଇଲ ଅଣଯୋଜନା ସଂଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁ 28.52 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1)

ନିମ୍ନଗାମୀ ବଜାର ଦର ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥାଇ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ସମ୍ପର୍କିତ ଟେଣ୍ଡରକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଫଳରେ ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ୍ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ର 1.82 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.2)

ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଅନ୍-ସିଡ୍ୟୁଲ୍ଡ ଇଣ୍ଡରଟେଞ୍ଜ ରୁଟ୍ରେ ନିମ୍ନଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବା ଯୋଗୁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ ର 10.38 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.3)

ଆପାଦକାଳୀନ/ସମର୍ଥୂତ ଶକ୍ତିର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଫଳରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ 5.93 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4)

ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ ନକରିବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ପରିବହନ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ବାବଦରେ 2.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.5)

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଆୟକର ପ୍ରତିପୂରଣ ଦାବି କରିବାରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ କରିବା ଯୋଗୁ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ 1.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6)

ମୁଖ୍ୟ ଖଣିଜ ପଥରକୁ ପେଷଣ ଦ୍ଵାରା ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିକ୍ଷମ ନକରି ବିକ୍ରି କରିବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ଵ ବାବଦକୁ ଯଥାକ୍ରମେ 2.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.12)

ଅଧ୍ୟାୟ I

1. ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

ଉପକ୍ରମଣିକା

1.1 ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ (ପି.ଏସ୍.ୟୁସ୍) ଗଠିତ। ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି। ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ 8,573.26 କୋଟି ଟଙ୍କାର କାରବାର ପଞ୍ଜିକୃତ କଲେ, ଯାହାକି 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଜି.ଡି.ପି.)ର 5.68 ପ୍ରତିଶତ। ଓଡ଼ିଶାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ। ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ସର୍ବମୋଟ 2,175.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ। ସେଗୁଡ଼ିକ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 0.25 ଲକ୍ଷ¹ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ। ସରକାରୀ ବିଭାଗର ଏକ ଅଂଶ ଭାବେ ବାଣିଜ୍ୟିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ବିଭାଗୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗ² ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ। ଏହି ବିଭାଗୀୟ ଉଦ୍ୟୋଗର ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସିଭିଲ୍ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ।

1.2 ସର୍ବଶେଷ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା 68 ଟି (65 ଟି କମ୍ପାନୀକୁ ମିଶାଇ) ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଥିଲା। ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ପୁଞ୍ଜି ବଜାରରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	ନିଷ୍ପିନ୍ନ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ³	ମୋଟ
ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ⁴	32	33	65
ବୈଧାନିକ ନିଗମ	03	--	03
ମୋଟ	35	33	68

1.3 ଦୁଇଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଯଥା:- ଲାଞ୍ଜିଗଡ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ଏରିଆ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଫାଉଣ୍ଡେସନ୍ ଏବଂ ମନ୍ଦାକିନୀ-ବି କୋଲ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 25 ଏବଂ 619-ବି ରେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ପଞ୍ଜିକୃତ ହୋଇଥିଲେ।

¹ ମୋଟ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ।
² ବନ ବିଭାଗ (କେନ୍ଦ୍ର ପତ୍ର)ର ପ୍ରଧାନ ମୁଖ୍ୟ ସଂରକ୍ଷକ।
³ ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରୁ ବିରତି ନେଇଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ପିନ୍ନ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କୁହାଯାଏ।
⁴ 619-ବି କମ୍ପାନୀ ସମୂହ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

1.4 ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ। ଧାରା 617 ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀରେ ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜିର ଅନୁଧ୍ୟାନ 51 ପ୍ରତିଶତ ଯଦି ସରକାରଙ୍କ/ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସେହି କମ୍ପାନୀକୁ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ କୁହାଯାଏ। ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର ସହାୟକ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଅଟେ। ପୁନଶ୍ଚ, କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 619-ବି ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି କମ୍ପାନୀରେ 51 ପ୍ରତିଶତ ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଯଦି ସଂଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସରକାର/ସରକାରମାନଙ୍କ, ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀସମୂହ ଏବଂ ସରକାର/ସରକାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ନିବେଶିତ ହୋଇଥାଏ, ତାହାକୁ ମଧ୍ୟ ଏକ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ (ବିବେଚିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ) ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ।

1.5 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619(2) ର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର (କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 617 ରେ ପରିଭାଷିତ) ହିସାବ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷିତ ହୁଏ। ଏହି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 ଅନୁସାରେ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସାପେକ୍ଷ ଅଟେ।

1.6 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଧାନପ୍ରଣୟନ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ। ତିନୋଟି ନିଗମ ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ନିଗମ ପାଇଁ ସି.ଏ.ଜି. ଏକମାତ୍ର ସମାକ୍ଷକ ଅଟନ୍ତି। ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମର ସମାକ୍ଷା ଋଗର୍ଡ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୁଏ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ହୁଏ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

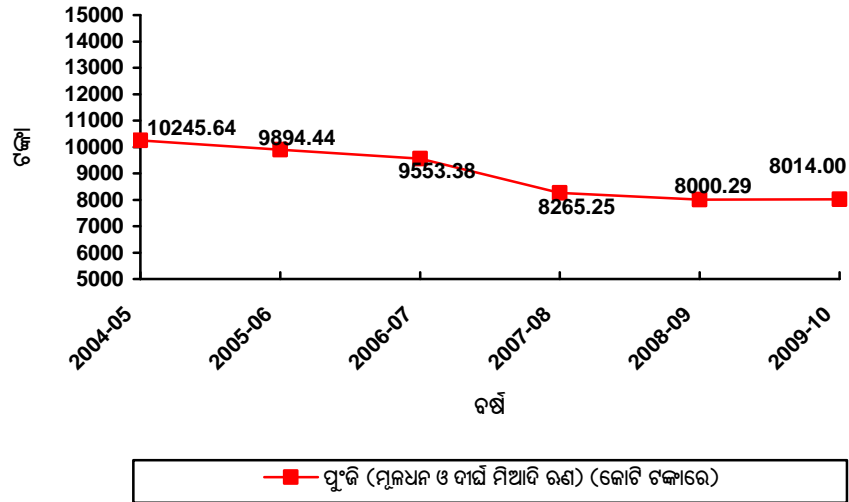
1.7 ନିମ୍ନପ୍ରଦତ୍ତ ବିବରଣୀ ଅନୁଯାୟୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 68 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ (619-ବି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶାଇ) ରେ 8,014.00 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ (ମୂଳଧନ ଏବଂ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ) ହୋଇଥିଲା।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ପ୍ରକାର	ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ			ବୈଧାନିକ ନିଗମ			ସର୍ବମୋଟ
	ମୂଳଧନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ	ମୋଟ	ମୂଳଧନ	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ରଣ	ମୋଟ	
କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	1,842.47	5,322.38	7,164.85	536.82	196.64	733.46	7,898.31
ନିଷ୍କ୍ରିୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	85.39	30.30	115.69	--	--	--	115.69
ମୋଟ	1,927.86	5,352.68	7,280.54	536.82	196.64	733.46	8,014.00

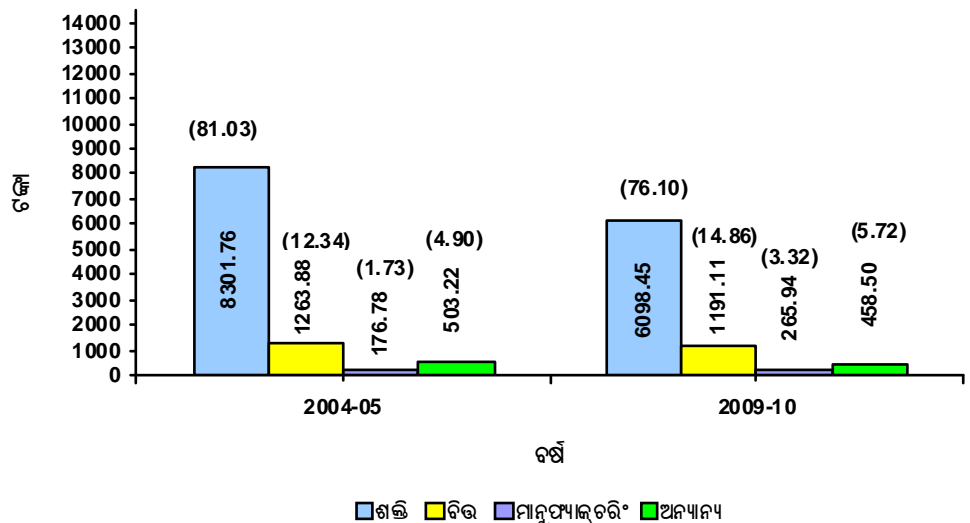
ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାରୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ଏକ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ 1 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି।

1.8 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଥିବା ମୋଟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ମଧ୍ୟରୁ 98.56 ପ୍ରତିଶତ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 1.44 ପ୍ରତିଶତ ନିକ୍ଷିପ୍ତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ନିବେଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ସମୁଦାୟ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 30.75 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ 69.25 ପ୍ରତିଶତ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରକ୍ଷା ଅଟେ । ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2004-05 ରେ 10,245.64 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 21.78 ପ୍ରତିଶତ ହ୍ରାସ ପାଇ 2009-10 ରେ 8,014 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଛି ଯାହା ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ପୁଞ୍ଜିନିବେଶରେ ହ୍ରାସ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ରକ୍ଷାର ପରିଶୋଧ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

1.9 ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରମୁଖ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ ହାର ନିମ୍ନ ବାର୍ ଚର୍ଚ୍ଚରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ବିଗତ ଛଅ ବର୍ଷରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଯଦିଓ ପ୍ରତିଶତ ହିସାବରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2004-05 ରେ 81.03 ପ୍ରତିଶତରୁ 2009-10 ରେ 76.10 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି, ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ କ୍ଷେତ୍ର ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ 2004-05 ରେ 176.78 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2009-10 ରେ 265.94 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

(ବନ୍ଧନା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ମୋଟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ପ୍ରତିଶତକୁ ସୂଚାଏ)

ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବିସି, ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଓ ରଣ

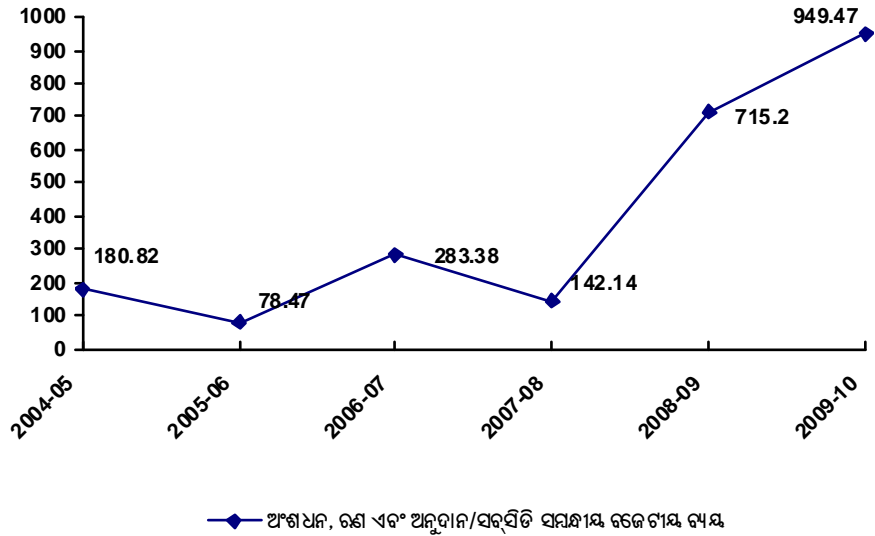
1.10 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ସମନ୍ଧୀୟ ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ, ରଣ, ଅନୁଦାନ/ସର୍ବିସି, ପ୍ରଦତ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ଦେୟ ଛାଡ଼ ଏବଂ ରଣକୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ସମନ୍ଧୀୟ ବିଶଦ ବିବରଣ **ପରିଶିଷ୍ଟ 3** ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ନିମ୍ନରେ 2009-10 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହେଉଥିବା ତିନି ବର୍ଷର ସର୍ବଶେଷ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2007-08		2008-09		2009-10	
		ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ବଜେଟରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନରେ ବ୍ୟୟ	1	9.95	4	54.22	4	12.56
2.	ବଜେଟରୁ ରଣ ପ୍ରଦାନ	2	75.40	1	52.52	1	47.22
3.	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବିସି ଗ୍ରହଣ	7	56.79	15	608.46	12	889.69
4.	ମୋଟ ବ୍ୟୟ (1+2+3)	8 ⁵	142.14	17 ⁵	715.20	16 ⁵	949.47
5.	ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ରୂପେ ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ରଣ	1	271.05	1	1.73	1	0.04
6.	ସୁଧ/ଦଣ୍ଡ ଆକାରରେ ସୁଧର ଛାଡ଼	--	--	2	84.98	--	--
7.	ମୋଟ ଛାଡ଼ (6+7)	--	--	2	84.98	--	--
8.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ	--	--	--	--	--	--
9.	ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରତିଶୃତି	10	1,633.23	8	1,131.59	8	795.48

⁵ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ/ରଣ/ଅନୁଦାନ/ସର୍ବିସି ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କମ୍ପାନୀ/ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ସଂଖ୍ୟା ।

1.11 ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱି ସମନ୍ୱୟ ଶେଷ ଛଅ ବର୍ଷର ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ ନିମ୍ନ ରେଖାଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼କୁ 2009-10 ରେ 847.85 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱି ପ୍ରଦାନ ଫଳରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱି ସମନ୍ୱୟ ବଜେଟୀୟ ବ୍ୟୟ ତୀବ୍ର ଭାବରେ 2004-05 ରେ 180.82 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2009-10 ରେ 949.47 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।

1.12 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ (ନଭେମ୍ବର 2002) ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧ ରଣ ଅର୍ଥ କିମ୍ବା ବଜେଟ୍ ଅର୍ଥ ନିର୍ବିଶେଷରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକତମ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଉପରେ ରଣ ପରିଶୋଧ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବାର୍ଷିକ 0.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିସନ୍ (ଜି.ସି.) ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ରହନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକୁ 2007-08 ର 2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ନୂତନ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2009-10 ରେ 795.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି ଆଠଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଋଷିଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2009-10 ବର୍ଷରେ 1.23 କୋଟି ଟଙ୍କା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବା ସ୍ଥଳେ ତିନିଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଉପରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କମିଶନ୍ ବାବଦକୁ 11.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଜେଟ୍ ଅଛି ।

ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ସହ ତାରତମ୍ୟର ମିଳାମିଶା

1.13 ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ହିସାବରେ ଦର୍ଶାଯାଉଥିବା ସଂଖ୍ୟା ସହ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ, ରଣ ଏବଂ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ବାବଦକୁ ବଜେଟ୍ ଦେୟର ସଂଖ୍ୟା ଏକ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସଂଖ୍ୟାରେ ତାରତମ୍ୟ ରହିଲେ ସମନ୍ୱିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା କରିବା ଉଚିତ୍ । ନିମ୍ନରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ଏହି ସମନ୍ୱୟ ସ୍ଥିତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କେଉଁ ସମନ୍ୱୟ ବଜେଟ୍	ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ପାର୍ଥକ୍ୟ
ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ	1,264.19	2,014.21	750.02

କେଉଁ ସମକ୍ଷାୟ ବକେୟା	ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣ	ପାର୍ଥକ୍ୟ
ରଣ	1,770.89	1,941.91	171.02
ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି	651.52	795.48	143.96

1.14 ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ 24 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ହିସାବରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ କେତେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବହୁବର୍ଷରୁ ମିଳାମିଶା ହେବାକୁ ବାକି ରହିଥିଲା। ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାକୁ ମିଳାମିଶା କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସମକ୍ଷିତ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନକଲ ସହ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଏବଂ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ପ୍ରଧାନ ସଚିବମାନଙ୍କୁ ପତ୍ର ଲେଖାଯାଇଥିଲା। ଏହାବ୍ୟତୀତ ଡିସେମ୍ବର 2009 ଠାରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଡିନିଟି⁶ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଏବଂ ସମକ୍ଷିତ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକ ସହ ଦୁଇଟି ବୈଠକ କରାଯାଇଥିଲା। ସରକାର ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ପାର୍ଥକ୍ୟର ମିଳାମିଶା ପାଇଁ ସମୟ ସାମା ଭିତ୍ତିରେ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ

1.15 ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମ, ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପରିଣାମ ଯଥାକ୍ରମେ **ପରିଶିଷ୍ଟ 2, 5 ଓ 6** ରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି। ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର (ଜି.ଡି.ପି.)ର ଅନୁପାତ ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପ୍ରଭାବ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ। ନିମ୍ନ ସାରଣୀ, 2004-05 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ କାରବାର ସମକ୍ଷରେ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି।

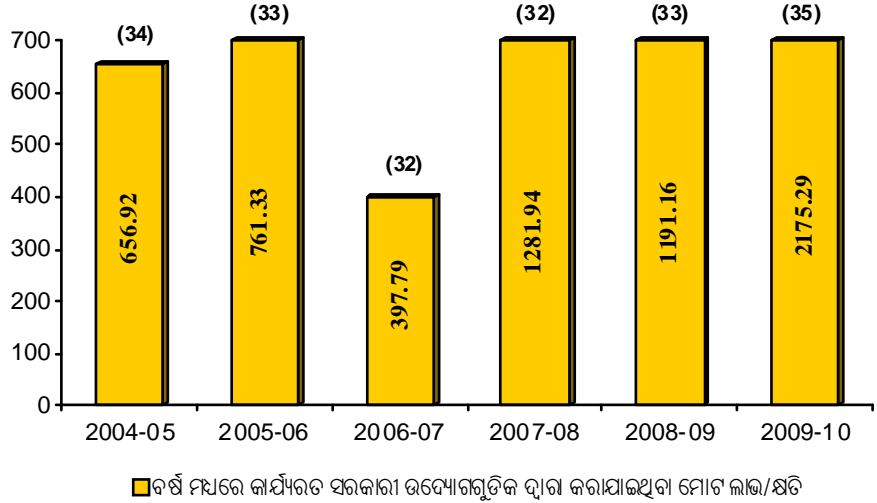
(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ⁷	4,929.01	5,493.67	5,772.26	7,257.81	8,093.78	8,573.26
ରାଜ୍ୟର ଜି.ଡି.ପି.	71,428	78,953	93,374	1,06,466	1,22,165	1,50,946.38
ରାଜ୍ୟ ଜି.ଡି.ପି. ସହ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାରର ପ୍ରତିଶତ	6.90	6.96	6.18	6.82	6.63	5.68

⁶ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍।

⁷ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ।

1.16 କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା 2004-05 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଲାଭ (କ୍ଷତି) ନିମ୍ନ ବାର୍ ଚର୍ଚ୍ଚରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

(ବନ୍ଧନା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ସେହି ବର୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟାକୁ ସୂଚାଏ)

ଉପରୋକ୍ତ ଚର୍ଚ୍ଚାରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ସାମଗ୍ରିକ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ, ଯାହା 397.79 କୋଟି ଟଙ୍କା (2006-07) ରୁ 2,175.29 କୋଟି ଟଙ୍କା (2009-10) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ମାତ୍ର 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 2009-10 ବର୍ଷରେ 35 ଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ 22 ଟି ଉଦ୍ୟୋଗ 2,241.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସାତଟି ଉଦ୍ୟୋଗ 66.01 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲେ । କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956ରେ ଧାରା 25 ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ସେମାନଙ୍କର ହିସାବ ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତିରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ସେମାନଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଅବ୍ୟାବଧି ଆରମ୍ଭ କରିନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଦୁଇଟି ଉଦ୍ୟୋଗ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଥମ ହିସାବ ପ୍ରଦାନ କରି ନାହାନ୍ତି । ଲାଭରେ ପ୍ରମୁଖ ଅବଦାନ ଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (1,890.22 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (126.25 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଗ୍ରୀଡ୍‌କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (98.14 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (32.74⁸ କୋଟି ଟଙ୍କା) । ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ୍ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (39.61 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18.30 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (5.45 କୋଟି ଟଙ୍କା) ବହୁତ କ୍ଷତି କରିଥିଲେ ।

1.17 ମୁଖ୍ୟତଃ ଆର୍ଥିକ ପରିଚ୍ଛଳନା, ଯୋଜନା, ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ, କର୍ମ ସମ୍ପାଦନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି ହୋଇଅଛି । ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ସର୍ବଶେଷ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଦର୍ଶାଏ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 1,787.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତି କରିଥିଲେ ଏବଂ 268.56 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିଷ୍ପଳ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ

⁸ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଏବଂ ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ସମୁଦାୟ ପ୍ରଭାବ 39.19 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବିଚାର କଲେ କମ୍ପାନୀର ଲାଭ, 6.45 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତିରେ ପରିଣତ ହେବ ।

ହୋଇଥିଲା ଯାହାକୁ ଉନ୍ନତ ପରିଚ୍ଛଳନା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଉଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ବର୍ଷ-ଓଡ଼ିଆ ବିଶଦ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବିଶଦ ବିବରଣ	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
ନିର୍ମାଣ (କ୍ଷତି)	1,281.94	1,191.16	2,175.29	4,648.39
ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କ୍ଷତି	306.94	417.38	1,062.95	1,787.27
ନିଷ୍ପଳ ପୁଞ୍ଜନବେଶ	4.06	259.35	5.15	268.56

1.18 ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଉପରୋକ୍ତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କ୍ଷତିଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନଥିପତ୍ର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ଆଧାରିତ। ପ୍ରକୃତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କ୍ଷତି ଆହୁରି ଅଧିକ ହୋଇଥିବ। ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଉନ୍ନତ ପରିଚ୍ଛଳନା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇ ପାରିବ। ଯଦି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଳନ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାରେ ଦାୟାଦୁବୋଧତା ଓ ବୃତ୍ତିଗତ ଦକ୍ଷତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ, ତାହାହେଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରିପାରିବେ। ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପନ୍ନତା ଏବଂ ଅଧିକ ବୃତ୍ତିଗତ ଦକ୍ଷତାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଅଛି ।

1.19 ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମନ୍ୱୟ ଅନାଧ୍ୟାୟ ପ୍ରମୁଖ ପରିସରଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସର୍ବିଶେଷ ବିବରଣ	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ (ଶତକଡ଼ାରେ)	15.28	14.80	10.94	18.59	15.14	20.21
କରଜ	8,206.82	7,828.13	7,495.60	5,929.23	5,573.22	5,549.32
କାରବାର ^୨	4,929.01	5,493.67	5,772.26	7,257.81	8,093.78	8,573.26
କରଜ/କାରବାର ଅନୁପାତ	1.67:1	1.42:1	1.30:1	0.82:1	0.69:1	0.65:1
ପୈଠ ସୁଧ	472.71	650.29	580.45	478.85	402.59	358.19
ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ/(କ୍ଷତି)	(2,099.43)	(1,541.66)	(1,441.03)	(17.36)	1,269.44	2,135.60

1.20 ଉପରୋକ୍ତ ପରିସରଗୁଡ଼ିକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସଙ୍କଳନର ମିଶ୍ରିତ ଧାରା ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଅଛି। ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳ 2006-07 (10.94 ପ୍ରତିଶତ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହ୍ରାସ ହେବାରେ ଲାଗିଥିଲା କିନ୍ତୁ 2007-08 ରେ ଏହା 18.59 ପ୍ରତିଶତକୁ ଉନ୍ନତ ହୋଇଥିଲା। ମାତ୍ର 2008-09 ରେ 15.14 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ହେବାପରେ ପୁଣି ଏହା 2009-10 ରେ 20.21 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା। ସେହିପରି 2004-05 ରେ 8,206.82 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2009-10 ରେ 5,549.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲଗାତର ହ୍ରାସ ଏବଂ ସମସ୍ତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର କାରବାର ପରିମାଣର ସ୍ଥିର ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ କରଜ/କାରବାର ଅନୁପାତରେ 2004-05 ରେ 1.67:1 ରୁ 2009-10 ରେ 1.65:1 କୁ ସୁଧାର ହୋଇଛି। ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି 2004-05 ରେ 2,099.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦର୍ଶାଇଥିବା ସ୍ତରରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2009-10 ରେ

^୨ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ସର୍ବିଶେଷ ରୂପାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର।

2,135.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ ପଞ୍ଜିକୃତ କରିଥିଲେ ଯାହା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଉନ୍ନତ ସମ୍ପାଦନାର ଆଭାସ ଦିଏ। ବର୍ଷ 2009-10 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟରତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ 2,350.47 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ କରିଥିଲେ।

1.21 ଦଶମ ଅର୍ଥ କମିଶନ୍‌ର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ବାଣିଜ୍ୟିକ, ପ୍ରୋସାହନ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଓ ପ୍ରୋସାହନ ସମ୍ପର୍କିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଉପରେ ପରିମିତ ପ୍ରତିଫଳ ଯଥାକ୍ରମେ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ, ଏକ ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଋଷି ପ୍ରତିଶତ ଭାବରେ ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ ଉପରେ ଲାଭାଂଶ ଆକାରରେ ରାଜ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍। ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଶେଷ ରୂଡାନ୍ତ ହିସାବ ଅନୁଯାୟୀ 22 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମୋଟ 2,241.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ତିନିଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଯଥା: ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାନ୍ଥୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଯଥାକ୍ରମେ 250 କୋଟି ଟଙ୍କା, 102.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 0.16 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ଲାଭାଂଶ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ।

ହିସାବ ରୂଡାନ୍ତରେ ବକେୟା

1.22 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 166, 210, 230, 619 ଓ 619-ବି ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ହିସାବ ସେହି ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପର ୦ାରୁ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ରୂଡାନ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ। ସେହିପରି ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ପର୍କିତ ଅଧିନିୟମର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ସେଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୂଡାନ୍ତ, ସମାକ୍ଷିତ ଏବଂ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥାଏ। ଅଗଷ୍ଟ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ରୂଡାନ୍ତ କରିବାର ପ୍ରଗତି ଉପରେ ନିମ୍ନ ସାରଣୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି।

କ୍ର.ସଂ.	ସର୍ବଶେଷ ବିବରଣୀ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	33	32	32	33	35
2.	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ରୂଡାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	36	33	35	34	46
3.	ବକେୟା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	67	65 ¹⁰	62	54 ¹¹	43
4.	ଉଦ୍ୟୋଗ ପିଛା ହାରାହାରି ବକେୟା ହିସାବ (3/1)	2.03	2.03	1.94	1.64	1.23
5.	ହିସାବ ବକେୟା ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	29	31	29	28	27
6.	ବକେୟା ହିସାବର ଅବଧି	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 7 ବର୍ଷ	1 ରୁ 5 ବର୍ଷ	1 ରୁ 5 ବର୍ଷ

1.23 ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷକୁ ଅତିକମ୍ରେ ଗୋଟିଏ ହିସାବ ରୂଡାନ୍ତ କରିଥିଲେ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିକାଶ କରିବାକୁ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ। ଫଳତଃ, 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା 27 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର 43 ଟି ହିସାବ ବକେୟା ରହିଯାଇଛି।

¹⁰ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ, ହାରାହାରି ଇଂଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଓ୍ଵାର୍କିଂ ଲିମିଟେଡ୍ ଯାହାର ଗୋଟିଏ ବର୍ଷର ହିସାବ ବକେୟା ଥାଇ 2006-07 ବର୍ଷରେ ଘରୋଇକରଣ ହେଲା।
¹¹ ଗୋଟିଏ କମ୍ପାନୀ, ଏଲ୍‌ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ ସାତଟି ହିସାବ ବକେୟା ଥାଇ 2008-09 ବର୍ଷରେ ବନ୍ଦ ହେଲା।

1.24 ଏହା ସହିତ ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ନିଶ୍ଚିତ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରୁ (ସବୁଗୁଡ଼ିକ କମ୍ପାନୀ) 20 ଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ 13 ଟି ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର 1 ରୁ 39 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହିସାବ ବଜେୟା ଥିଲା ।

1.25 ପରିଶିଷ୍ଟ 4 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 16 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରେ 1,754.14 କୋଟି ଟଙ୍କା (ସାଧାରଣ ଅଂଶଧନ: 18.56 କୋଟି ଟଙ୍କା, ରଣ: 278.82 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଅନୁଦାନ: 1,456.76 କୋଟି ଟଙ୍କା) ପୁଞ୍ଜନିବେଶ କରିଥିଲେ ଯାହାର ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ ହୋଇ ନାହିଁ । ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ପ୍ରାବଧାନର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହେବା ବ୍ୟତୀତ ଦୁର୍ନୀତି ହେବା ଓ ସରକାରୀ ପାଣ୍ଟିର କ୍ଷରଣ ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଦେଖା ଯାଇପାରେ ।

1.26 ଏହି ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ତଦାରଖ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବିହିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ରୁଡାନ୍ତ ଏବଂ ଗୃହିତ ହୋଇଛି ବୋଲି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକର ଦାୟିତ୍ୱ ଅଟେ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗ ଏବଂ ସରକାରୀ ପଦାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବଜେୟା ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅତିରୁ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତି ତ୍ରୟମାସିକ ସୂଚନା ଦିଆଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଶାଜନକ ଉନ୍ନତି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ଅତିରୁ ଦ୍ୱାରା ଆକଳିତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ବଜେୟା ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବଜେୟା ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବଜେୟା ହିସାବ ରୁଡାନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ/ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗର ଶାସନ ସଚିବ ତଥା ଆୟୁକ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆ ଯାଇଥିଲା (ଡିସେମ୍ବର 2009 ରୁ ଅପ୍ରେଲ 2010 ମଧ୍ୟରେ) ।

1.27 ଉପରୋକ୍ତ ବଜେୟା ହିସାବର ଅବସ୍ଥାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ:

- ସରକାର ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରିବେ ଯାହା ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯିବ ।
- ଯଥେଷ୍ଟ କିମ୍ବା ପ୍ରବୀଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଥିଲେ ସରକାର ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସମ୍ପର୍କିତ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବହିଃସ୍ରୋତ କରିବା ଉଚିତ୍ କିମ୍ବା କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବାତାବରଣରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ଉଚିତ୍ ।

ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ବନ୍ଦ

1.28 ମୋଟ 33 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 20 ଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଗତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଶେଷରେ ଥିବା ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ବିଶଦ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
ନିଶ୍ଚିତ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	32	32	31	33	33

ଯେହେତୁ ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଋଷିତି¹² ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ 2009-10 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ

¹² କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲୋଷ୍ଟ୍ରେନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ।

ଖର୍ଚ୍ଚ, ଦରମା ଇତ୍ୟାଦି ବାବଦକୁ 0.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ବହନ କରାଯାଇଥିଲା ।

1.29 ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ଦ ହେବାର ସ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	କମ୍ପାନୀ ସଂଖ୍ୟା
1.	ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା	33
2.	ଉପର (1) ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ	
(କ)	କୋର୍ଟ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ	11
(ଖ)	ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ସମାପନ	9
(ଗ)	ବନ୍ଦ ଯଥା: ରହିତାଦେଶ/ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରୀ କରାଯାଇଛି କିନ୍ତୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ ।	13

1.30 ଯେଉଁ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ କୋର୍ଟ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବା ପଥ ଅନୁସରଣ କରିଛନ୍ତି ସେଗୁଡ଼ିକ 2 ରୁ 30 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ସ୍ୱେଚ୍ଛାକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅଧିକ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଅଟେ ଏବଂ ଏହା ଦୃଢ଼ଭାବରେ ଅଙ୍ଗିକାର/ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ନିଷ୍ପତ୍ତି ହେବା ପରେ 13 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗକୁ ଚାଲୁରଖିବା ବା ଅନ୍ୟଭାବେ ଉପଯୋଗ କରିବା ବିଷୟରେ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ପାରନ୍ତି । ସରକାର ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିତ ବନ୍ଦ ପାଇଁ ଏକ ସେଲ୍ ଗଠନ କରିବା ବିଷୟ ବିଚାର କରିପାରନ୍ତି ।

ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

1.31 ମୋଟ 29 ଟି କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ 2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର 42 ଟି ସମୀକ୍ଷିତ ହିସାବ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 26 ଟି କମ୍ପାନୀର 35 ଟି ହିସାବ ଅନୁପୂରକ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଚୟନ ହୋଇଥିଲା । ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକମାନଙ୍କର ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଅନୁପୂରକ ସମୀକ୍ଷା ଦର୍ଶାଏ ଯେ ହିସାବ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣର ମାନ ବହୁମାତ୍ରାରେ ଉନ୍ନତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସି.ଏ.ଜି. ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	2007-08		2008-09		2009-10	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହିସା	12	25.51	11	38.78	17	161.61
2.	କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧି	5	26.22	7	350.72	5	68.53
3.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରିବା	12	110.83	9	146.55	8	48.00
4.	ହିସାବର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନରେ ତ୍ରୁଟି	8	25.26	7	23.45	5	36.50

1.32 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକମାନେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ସମସ୍ତ 42 ଟି ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମନ୍ତବ୍ୟଯୁକ୍ତ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 14 ଟି ହିସାବରେ 29 ଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହିସାବମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁପାଳନ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ହିସାବ ମାନଦଣ୍ଡ ଆଧାରରେ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ଅନୁପାଳନ ନିମ୍ନମାନର ହୋଇଥିଲା ।

1.33 କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମତ୍ତବ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2008-09)

- ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଦରମା, ମହଙ୍ଗା ଭତ୍ତା, ବାସଗୃହ ଭତ୍ତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭରାଗୁଡ଼ିକୁ ଜଙ୍ଗଲରେ ଥିବା କାଠଗଣ୍ଡି ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାୟନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଗଲା ଯାହା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ନଥିଲା । ଫଳରେ ଦ୍ରବ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଓ କର ପୂର୍ବ ଲାଭରେ 4.81 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ଭାରତ ଡିଆରି ବିଦେଶୀ ମଦ (ଆଇ.ଏମ୍.ଏଫ୍.ଏଲ୍.)ର ବିକ୍ରି ବାବଦକୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ଶୁରୁରା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା 6.61 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଟେକ୍/ବ୍ୟାଙ୍କ ଡ୍ରାଫ୍ଟଗୁଡ଼ିକୁ ହିସାବକୁ ନେଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ 2 ଅପ୍ରେଲ 2008 ରେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମା କରିବା ଫଳରେ 6.61 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଗଠିତ/ଚଳନ୍ତି ଟେକ୍/ବ୍ୟାଙ୍କ ଡ୍ରାଫ୍ଟ ବାବଦରେ କମ୍ ଏବଂ ରଣଗ୍ରହଣ ବାବଦରେ ଅଧିକା ଦର୍ଶା ଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2008-09)

- ମେଣ୍ଟାଶାଳ ସ୍ଥିତ 400/220 କେ.ଭି.ର ଏକ ସର୍ବ୍ୱେସନ୍ ଡିଆରି ଖର୍ଚ୍ଚ 21 ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରେ 220 କେ.ଭି. ଆଧାରରେ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଜନିତ ସହ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବା ଫଳରେ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ଥାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ବାବଦକୁ 17.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା, ସ୍ଥାୟୀ ଆସ୍ତି (ନିଟ୍ ବ୍ଲକ୍) ବାବଦକୁ 16.79 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ଓ କ୍ଷତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାବଦକୁ 37.78 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ବର୍ଷ 1983-84 ରୁ 2007-08 (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007 ସୁଦ୍ଧା) ମଧ୍ୟରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 3.56 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅକାମୀ ଟେକ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ କ୍ୟାସ୍ କ୍ଲେଡିଟ୍ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ହିସାବକୁ ନ ନେବା ଫଳରେ କ୍ୟାସ୍ କ୍ଲେଡିଟ୍ ବାବଦକୁ 3.56 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯିବା ସହ ରଣଦାତା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦାୟାଦୁ ବାବଦକୁ ଅନୁରୂପ ଭାବେ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ବର୍ଷ-2000, ବର୍ଷ 2005 ରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ହେଲା ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ସୁଦ୍ଧା ସୁଧ ସହ ପୈଠ କରିବାକୁ ଥିବା ଅଧିକ ଦେୟକୁ ଚଳନ୍ତି ଦାୟାଦୁକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଫଳରେ 34.28 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁରକ୍ଷିତ ରଣ ବାବଦରେ ଅଧିକ ଏବଂ ଚଳନ୍ତି ଦାୟାଦୁ ବାବଦରେ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଅଧିକା ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଭରଣାଯୋଗ୍ୟ 5.44 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହିସାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନକରିବା ଫଳରେ ରଣ ବାବଦକୁ ପ୍ରାପ୍ୟ, କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ଜନିତ ଆୟ ବାବଦକୁ ଏବଂ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭ ବାବଦକୁ 5.44 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2007-08)

- କଷ୍ଟମ୍ ମିଲ୍ଡ ଚାଉଳ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ମିଲ୍ଡ ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା ମିଲ୍ଡ ଖର୍ଚ୍ଚ (5.81 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଚାଉଳ ବସ୍ତାର ମୂଲ୍ୟ (6.62 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଚାଉଳ ବସ୍ତାର ଅବକ୍ଷୟଣ ମୂଲ୍ୟ (2.70 କୋଟି ଟଙ୍କା) ମୋଟ 15.13 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଦାୟାଦ୍ୱ ହିସାବରେ ପ୍ରାବଧାନ ନକରିବା ଫଳରେ ସଂଗ୍ରହଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ, ଚଳନ୍ତି ଦାୟାଦ୍ୱ ବାବଦକୁ ଏବଂ ସରକାରୀ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ପ୍ରାପ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ରଣଛାଡ଼ ବାବଦକୁ 15.13 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।
- ଚାଉଳ ଗ୍ରହଣ କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକରେ (7.71 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ କଷ୍ଟମ୍ ମିଲ୍ଡମାନଙ୍କ ପାଖରେ (12.72 କୋଟି ଟଙ୍କା) ପଡ଼ିରହିଥିବା ଅବଶେଷ ଚାଉଳ ଷ୍ଟକ୍ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବେଳେ ବିତରଣ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଫଳରେ ଷ୍ଟକ୍ ଅବଶେଷ ବାବଦକୁ 20.43 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକା ଦର୍ଶାଗଲା ଏବଂ ସେହି ପରିମାଣକୁ ସରକାରୀ ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ପ୍ରାପ୍ୟଯୋଗ୍ୟ ସର୍ବସିଡ଼ି ବାବଦକୁ କମ୍ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (2009-10)

- ଯୌଥ ମିଳାମିଶା ବିବରଣୀ ଅନୁସାରେ 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗକୁ ଦେବାକୁ ଥିବା ବନ୍ଧ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆନୁପାତିକ ଅଂଶଧନକୁ ସଞ୍ଚ ପ୍ରାବଧାନ କରିବା ଫଳରେ 13.84 କୋଟି ଟଙ୍କା ଚଳନ୍ତି ଦାୟାଦ୍ୱ ବାବଦକୁ କମ୍ ଏବଂ ଲାଭ ବାବଦକୁ ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।
- ଷଷ୍ଠ ବେତନ ଆୟୋଗଙ୍କର ସୁପାରିଶ ପ୍ରଚଳନ ବେଳେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ଉପୁଜିଥିବା ଜମ୍ପାନାର ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଏବଂ ଅଣକାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ବର୍ଗର କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ପୈଠ କରିବାକୁ ଥିବା ବକେୟା ଦରମା ଏବଂ ମଜୁରୀ ବାବଦକୁ 16.44 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାୟାଦ୍ୱକୁ ପ୍ରାବଧାନ ନକରିବା ଫଳରେ 16.44 କୋଟି ଟଙ୍କା ଚଳନ୍ତି ଦାୟାଦ୍ୱ ଏବଂ ପ୍ରାବଧାନ ବାବଦକୁ କମ୍ ଏବଂ ଲାଭ ବାବଦକୁ ଅଧିକା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

1.34 ସେହିପରି 2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତିନିଟି¹³ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସେଗୁଡ଼ିକର ଚାଉଳି ହିସାବ ମହାଲେଖାକାରଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଥିଲେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମର ଦୁଇଟି ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ଗୋଟିକର ସମାକ୍ଷା ସମାପନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟଟିର ସମାକ୍ଷା ଚାଲୁଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ବୈଧାନିକ ନିଗମର ଦୁଇଟି ଯାକ ହିସାବ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ଚୟନ ହୋଇ ଥିଲା । ସି.ଏ.ଜି. ଏବଂ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିବା ମତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦିଆ ଯାଇଅଛି ।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣୀ	2007-08		2008-09		2009-10	
		ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ	ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1.	ଲାଭରେ ହ୍ରାସ	2	0.29	1	0.74	3	2.47
2.	ବାସ୍ତବିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ ନକରିବା	1	0.60	--	--	2	26.62
3.	ହିସାବର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନରେ ତ୍ରୁଟି	2	17.96	--	--	--	--

¹³ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ ।

1.35 ଚଳିତ ବର୍ଷ ଚାନ୍ଦିନି ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଟିରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ମତ୍ରବ୍ୟୟକୁ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ହିସାବ ମାନବଣ୍ଡ ଅନୁପାଳନ ନହେବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି ହିସାବଗୁଡ଼ିକରେ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ନଥିଲା ।

1.36 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସମ୍ପର୍କିତ କେତେକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମତ୍ରବ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ(2007-08)

- ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହିସାବ ନୀତି ଅନୁସାରେ ସମାନ ଅବକ୍ଷୟଣ ସୂଚାଇବାରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ କରି ନିଗମ କମ୍ ହାରରେ ଅବକ୍ଷୟଣ ଦର୍ଶାଇବା ଯୋଗୁ 21.20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ(2009-10)

- ଭାରତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଚୁକ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭକ୍ତିକରଣ କରିବା ଯୋଗୁ ଅକାମୀ ଆସ୍ତ୍ରର କମ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ଫଳରେ ଲାଭରେ 1.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ(2006-07)

- ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ନିଗମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ 50.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ତା'ର ପ୍ରଭାବ ସମ୍ପର୍କିତ ତଥ୍ୟ ହିସାବରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

1.37 କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର 619(3)(କ) ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ (ରୂପାର୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ) କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ/ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ପରିସରଗୁଡ଼ିକର ସମାକ୍ଷିତ ସର୍ବିଶେଷ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଉନ୍ନତିକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା/ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉନ୍ନତିକରଣ ଉପରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ 18ଟି¹⁴ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ 22 ଟି¹⁵ କମ୍ପାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମୁଖ ମତ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିସ୍ତାର ରୂପ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମତ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର	ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା
1.	ଭଣ୍ଡାର ଓ ଯତ୍ନପାଳିଗୁଡ଼ିକର ନ୍ୟୁନତମ/ଅଧିକତମ ସୀମା ସ୍ଥିର ନକରିବା	14	କ- 2,3,5,6,7,9,13,14,15,19,21,25, 26 ଏବଂ 31.
2.	କମ୍ପାନୀ କାରବାରର ଆକାର ଓ ପ୍ରକାର ଅନୁରୂପ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି	21	କ- 1, 2,3,4,5,6,7,9,11,12,13,14,15, 19, 23, 24, 28,30,32, ଗ- 3 ଏବଂ ଗ-6.
3.	'ମୂଲ୍ୟ' ନଥିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ କରିବା	4	କ- 2,3,4 ଏବଂ 19.
4.	ଆର୍ଥିକ ପରିମାଣ ସମନ୍ଧ୍ୟ ତଥ୍ୟ, ଅବସ୍ଥା, ଚିହ୍ନଟ ସଂଖ୍ୟା, କମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ତାରିଖ, ସ୍ତାୟୀ ଆସ୍ତ୍ରର ହ୍ରାସ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଠିକଣା ସମନ୍ଧ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ	16	କ- 2,3,4,5,6,7,9,11,13,14,15, 19, 30,31 32 ଏବଂ ଗ-3

¹⁴ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ର.ସଂ.କ- 2,3,4,5,6,7,12,13,15,19,23,25,26,30,31,32 ଓ ଗ- 3 ଏବଂ 6

¹⁵ ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ର କ୍ର.ସଂ.କ-1,2,3,4,5,6,7,9,11,13,14,15,19,21,24,25,26,28,30,31,32 ଓ ଗ- 3

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ମନ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକାର	ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ପରିଶିଷ୍ଟ 2 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା
	ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ସଠିକ୍ ନଥିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ କରିବା ।		

ସମୀକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆଦାୟ

1.38 ବର୍ଷ 2009-10 ରେ 18.16 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଚାରିଟି¹⁶ ମାମଲାରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ହୋଇଥିଲା ।

ପୃଥକ୍ ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକର ଉପସ୍ଥାପନାର ସ୍ଥିତି

1.39 ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରୀ ପୃଥକ୍ ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ (ଏସ୍.ଏ.ଆର୍.) ଗୁଡ଼ିକର ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବୈଧାନିକ ନିଗମର ନାମ	କେଉଁ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା	କେଉଁ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ନଥିଲା		
			ଏସ୍.ଏ. ଆର୍. ବର୍ଷ	ସରକାରଙ୍କ ନିଜଟନ୍ତୁ ଜାରୀ ହୋଇଥିବା ତାରିଖ	ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବାର କାରଣ
1.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2008-09	2009-10	11 ଅଗଷ୍ଟ 2010.	--
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2005-06	2006-07 2007-08	15 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 15 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010	ମୁଦ୍ରିତ ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନ ସଭାକୁ ପ୍ରେରଣରେ ବିଳମ୍ବ । ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକର ମୁଦ୍ରିଣରେ ବିଳମ୍ବ ।
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2005-06	2006-07	23 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010	--

ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକର ବିଳମ୍ବରେ ଉପସ୍ଥାପନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଆଇନ୍‌ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର (ନିଗମ) ଆର୍ଥିକ କୈଫିୟତ ଯୋଗ୍ୟତା କୋହଳ ହୋଇଯାଏ । ଏସ୍.ଏ.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକର ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସରକାର ଦ୍ୱିବିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଘରୋଇକରଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ

1.40 ରାଜ୍ୟ ମହାମଣ୍ଡଳ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ 34 ଟି ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର (ପି.ଏସ୍.ଇ.) ପୁଞ୍ଜିପ୍ରତ୍ୟାହାର/ଘରୋଇକରଣ/ପୁନର୍ଗଠନ/ସମାପନ ପାଇଁ ଗଠିତ (ଅକ୍ଟୋବର 1995) କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସର୍

¹⁶ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍, ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟମକ ଆୟୋଗ ।

କିମିତିର ସୁପାରିଶକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଘରୋଇ ନିବେଶକମାନେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ ନକରିବାରୁ ସଂସ୍କାରରେ ଖୁବ୍ କମ୍ ଅଗ୍ରଗତି ହୋଇଥିଲା । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଆର୍ଥିକ ସଂସ୍କାର ପାଇଁ ଆଲୋଚନା (15 ଅପ୍ରେଲ 1999) ଅନୁସାରେ କେତେକ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥାର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ସମୟଭିତ୍ତିକ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେବାର ଥିଲା । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କାର ନିମିତ୍ତ ଏକ ସ୍ୱଳ୍ପ ନୀତିଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଏକ ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସ ଗଠନ (10 ଅକ୍ଟୋବର 2000) କରାଯାଇଥିଲା । ଟାସ୍କ ଫୋର୍ସର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ରାଜ୍ୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀକାଳୀନ ରାଜ୍ୟ ସମନ୍ୱୟ ପୋଷଣାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଓ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅର୍ଥ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ବ୍ୟୟ ବିଭାଗ ଏକ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରରେ ସାକ୍ଷର କରିଥିଲେ (11 ଅକ୍ଟୋବର 2001); ଯେଉଁଥିରେ ସାର୍ବଜନିକ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦୁଇଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟ (ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ 2002-05 ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ 2005-07) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁସାରେ ଗରିବ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର (ଯଥା: ଇଡ଼କଲ୍ ସିମେଣ୍ଟ ଲିମିଟେଡ୍, ଇଡ଼କଲ୍ ରୋଲିଂ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍, ହାରାକୁଦ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ ଡ୍ରାକ୍ଟ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓରିଜେମ୍ ଲିମିଟେଡ୍) ଅଂଶଧନର ବିନିବେଶ ଯୋଗୁଁ ଡିସେମ୍ବର 2003 ରୁ ମଇ 2008 ମଧ୍ୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଘରୋଇକରଣ ହେଲା ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ (2005-07) ର ସଂସ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ବର୍ତ୍ତମାନ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି:

ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	କେଉଁ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ	ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି
ଇଡ଼କଲ୍ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଡ୍ରାକ୍ଟ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ କିମ୍ବା ବନ୍ଦ	ଅକ୍ଟୋବର 1999 ¹⁷	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ଏସ୍ ଏନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ରୂପାନ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଚିଠା ସ୍ୱାରକ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ଏଚ୍.ଆର୍. ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ପରିଚ୍ଛଳନା ପରାମର୍ଶଦାତା ସଂଗଠନ କରିଆରେ ବିଚାର କରାଯାଉଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବନ୍ଧନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2000 ¹⁷	ଭାସ୍କର ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ସ (କମ୍ପାନୀର ଏକ ଯୁନିଟ୍) ର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଉପରେ ପୂର୍ବ ମାଲିକ ଆପତ୍ତି କରିବା ଫଳରେ ଘରୋଇକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ତଗିତ ରହିଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଅପେକ୍ଷା କରାଯାଇଛି ।
କାନ୍ତିଶିଳା ରିଫ୍ରାକ୍ଟୋରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ବନ୍ଦ କରିବା ପିଟିସନ୍ ମାନନୀୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ 29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲୋକ୍ସନିକ୍ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ରାଜ୍ୟ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରି କମ୍ପାନୀକୁ ବନ୍ଦ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।
ଏଲ୍.ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କରିଆରେ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଚଳିବାରୁ ଭାରମୂଳକ କରାଯାଇଛି । ବନ୍ଦ କରିବା ପଥ ଅନୁସରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ।

¹⁷ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	କେଉଁ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ	ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ବଳିପର୍ବତର ଜାଗା ବନ ବିଭାଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ମୋଟ 48 ଭାଗ ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ 47 ଭାଗ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି ।
ନିୟୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେଲୁଗାଇଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ 2006-07 ରେ 15.65 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ 1.45 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି କରାଯିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି । କମ୍ପାନୀର ସମାପନ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।
ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ସାଇଡ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋକ୍ସାଇଡ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	ଅକ୍ଟୋବର 1999 ¹⁷	ମୂଳ କମ୍ପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ସହ ଏହି କମ୍ପାନୀର ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ସରକାର ବିବେଚନା କରୁଛନ୍ତି ।
କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	2002-05	ଆଇ.ଡି. ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସମସ୍ତ ନିୟମିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଛବେଇ କରାଯାଇଅଛି ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ଜମି ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଏବଂ ଘରୋଇକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚଳୁଅଛି ।
କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।
ଓଡ଼ିଶା ଟେଲୁଗାଇଲ୍ସ ମିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।
କୋଣାର୍କ ଜୁଇଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ଘରୋଇକରଣ	--	ବିତର୍କ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଉତ୍ତମ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପାଇବା ପାଇଁ କଲିକତାରେ 'ରେଡ୍ ସୋ'ର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଥିଲା ।
ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରାଯାଉଅଛି । ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସ୍ଵୀକୃତି ପତ୍ର ରୂପାନ୍ତ ହେଉଅଛି । ଏକ ପରିଚଳନା ପରାମର୍ଶଦାତା ସଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ମାନବ ସମ୍ବଳରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଉଛି ।
ଓଡ଼ିଶା କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରାଯାଉଅଛି । କ୍ୟାବିନେଟ୍ ସ୍ଵୀକୃତି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାର ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଛନ୍ତି । ଲୋକଶିକ୍ଷାକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ତରକୁ ଅଣାଯିବା ପାଇଁ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଅଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଉନ୍ନୟନ ଆୟୁକ୍ତ ତଥା ଅତିରିକ୍ତ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ଅଧିକାରରେ ଏକ ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ସମ୍ପନ୍ନ ସମିତି ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପନପାଇଁ ସମାପ୍ତ କରୁଛନ୍ତି ।
ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	2002-05	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦିତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳୁ ଅଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦିତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚଳୁ ଅଛି । କର୍ପୋରେଟ୍ ଗଭର୍ଣ୍ଣାନ୍ସ ମାନ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ସହ ରାଜନୀତି ସାକ୍ଷରତ ହୋଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ପୋଲ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁନର୍ଗଠନ	--	ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦନ ହାସଲ ନିମିତ୍ତ ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନା ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ । ଲୋକଶିକ୍ଷା ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚଳୁଅଛି ଏବଂ ସେକ୍ସାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା ଜରିଆରେ 200 ଜଣ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟନିବୃତ୍ତ କରାଯାଇଅଛି । କମ୍ପାନୀକୁ ଚଳୁ ରଖିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଅଛି ।

¹⁷ ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଉଦ୍ୟୋଗର ନାମ	ଗୃହଣ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	କେଉଁ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ	ବର୍ତ୍ତମାନର ସ୍ଥିତି
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତତ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	କମ୍ପାନୀଟି ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଟେ ।
ଓଡ଼ିଶା ଇନ୍‌ଷୁରେନ୍ସ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ସାକାର କରିଥିବା ଦେୟ 57.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ବକେୟା ଦେୟ ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ଇଡକୋକୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ୍ଦ	--	ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ପୁନର୍ଗଠିତ ହେବା ପରେ ବନ୍ଦ କରିବା ସଂକଳ୍ପ ପାରିତ କରିବା ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ସାଧାରଣ ବୈଠକ ଆହୁତ କରାଯିବ ।
ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	ପୁନର୍ଗଠନ	2002-05	ପୁନର୍ଗଠନ ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଅଛି । ବଳକା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେଚାକୃତ ଅବସର ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଅଛି ଏବଂ ସାଂଗଠନିକ ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟାଧୀନ ଅଛି ।

ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଧାର

1.41 ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ସୁସଂଗତ କରିବା, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସଂଚରଣ ଓ ବିତରଣ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଦେଶ ଦେବା ଏବଂ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସୁଧାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁଯାୟୀ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । ବର୍ଷ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. 106 ଟି (ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଉପରେ 32 ଟି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପରେ 74 ଟି) ଆଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର ଧାରା 104 ଅନୁଯାୟୀ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. 2006-07 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତା'ର ପ୍ରଥମ ହିସାବ ପ୍ରଦାନ କରିଛି । ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ର 104(2) ଧାରା ସହିତ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାଲେଖାସମାକ୍ଷକର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ଏବଂ ସେବାସର୍ତ୍ତ (ଡି.ପି.ସି.) ଅଧିନିୟମ, 1971 ର 19(3) ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଆୟୋଗର ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା କରାଯାଉଛି ।

1.42 ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସୁଧାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଶକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମିଳିତ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଆଧାରରେ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ (ଜୁନ୍ 2001) ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରମୁଖ ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ଉପଲବ୍ଧିର ପ୍ରଗତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

କ୍ର. ସଂ.	ବିଶଦ ବିବରଣ	ଲକ୍ଷ୍ୟ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2010ରେ ଉପଲବ୍ଧି
1.	ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ଶତପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2012	ବିଦ୍ୟୁତିକରଣ 62.6 ପ୍ରତିଶତ ଗ୍ରାମରେ ହୋଇଥିଲା ।
2.	ସମସ୍ତ ବିତରଣ ଫିଡରଗୁଡ଼ିକରେ ଶତପ୍ରତିଶତ ଲାଇନ୍ ବିଛା କାମ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2009	11 କେ.ଭି. ଫିଡରର 82 ପ୍ରତିଶତ ମିଟରିଂ କାମ ହୋଇଯାଇଛି ।
3.	ସମସ୍ତ ଖାଉଟିଙ୍କୁ ଶତପ୍ରତିଶତ ମିଟର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା	ଡିସେମ୍ବର 2005	96.20 ପ୍ରତିଶତ ଖାଉଟିଙ୍କୁ ମିଟର ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।
4.	ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିତରଣରେ କ୍ଷତି 34 ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ, ଯାହା 20 ପ୍ରତିଶତକୁ ହ୍ରାସ ପାଇବାର ଅଛି ।	2009-10	ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିତରଣ ଜନିତ ମୋଟ 39.93 ପ୍ରତିଶତ କ୍ଷତି ହେଲା ।
5.	ରାଜ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗର ପ୍ରତିଷ୍ଠା	ଅପ୍ରେଲ 1996	ଅଗଷ୍ଟ 1996 ରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ।

ଅଧ୍ୟାୟ II

2. ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋଚନ

2.1 ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

ମାନବ ଜୀବନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ଏହା ମଣିଷର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ବର୍ଷ 2005-06 ଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତରେ ଚରମ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ 2009-10 ରେ 700 ମେଗା ୱାଟ୍ ନିଅଣ୍ଟ ହୋଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଅଣ୍ଟ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ 2005-06 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ମଧ୍ୟରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ବାସ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା। ସମୀକ୍ଷା ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି।

ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଯୋଜନା

ରାଜ୍ୟର ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 1 ଅପ୍ରେଲ 2005 ରେ 2,317 ମେଗା ୱାଟ୍ ରୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 2,482 ମେଗା ୱାଟ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା। ବର୍ଷ 2005 ରୁ 2010 ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ଷମତାର ପ୍ରକୃତ ସଂପ୍ରସାରଣ ମାତ୍ର 165 ମେଗା ୱାଟ୍ ହୋଇଥିଲା। ପଞ୍ଚଦଶମ ଯୋଜନାରେ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଛଡା, କମ୍ପାନୀର ସ୍କୁନିଟ୍ 3 ଏବଂ ସ୍କୁନିଟ୍ 4 ର ମୋଟ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ 420 ମେଗା ୱାଟ୍ ହେବା ପାଇଁ ଯଦିଓ 2004-05 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଜୁଲାଇ 2009 ରେ 1,320 ମେଗା ୱାଟ୍‌କୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା। ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅନୁମତି, ସାଧାରଣ ଜାଞ୍ଚାଗତ ସୁବିଧା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ 142.26 ରୁ 540.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଳକା ପାଣ୍ଠି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିକ୍ରୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରି ନଥିବାରୁ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପିପିଏଚ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ବିବାଦ ଯୋଗୁଁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇପାରି ନଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ତାର

ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଗୃହଣ କରିଥିଲା। ଶକ୍ତି କ୍ରୟ କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ରାଜ୍ୟର ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ ପୂରଣ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ 22 ପ୍ରତିଶତ ଅପୂରଣୀୟ ରହିଥିଲା। ପୁନର୍ବିଲୋଚନା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ଠାରୁ 660.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା।

ନିବେଶ ପାରଦର୍ଶିତା

ବର୍ଷ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ 3.12 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ନ୍ୟୁନ ମାନର କୋଇଲା ସଂଗୃହଣ ଯୋଗୁଁ କମ୍ପାନୀକୁ 3.86 କୋଟି ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା। ବର୍ଷ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ କରିଥିବା 1.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବିକୁ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଶୋଧ କରିନାହିଁ। କୋଇଲାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନ 0.784 କି.ଗ୍ରା. ବଦଳରେ, ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର 0.822 ରୁ 0.887 କି.ଗ୍ରା. ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିଲା। ଯାହାଫଳରେ 72.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 11.52 ଲକ୍ଷ ଟନ୍ କୋଇଲା ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା। ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ଠାରୁ ସଂଗୃହଣ ହୋଇଥିବା ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା ସହିତ ମିଶାଇବା ପାଇଁ 50,000 ଏମ୍.ଟି. ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା ଆମଦାନି କରି ଉତ୍ପାଦନ ସର୍ବାଧିକ କରିବାକୁ ବର୍ଷ 2008 ରେ ହୋଇଥିବା ବୋର୍ଡର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ କୋଇଲା କିମ୍ବା ଶୋଧିତ କୋଇଲାର ବ୍ୟବହାର କରି ନଥିଲା।

ଉତ୍ପାଦନ ପାରଦର୍ଶିତା

କମ୍ପାନୀର ପୁଣ୍ୟ ଲୋଡ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟର (ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.) ଯଦିଓ ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଉପରେ ରହିଥିଲା, ତଥାପି ଏହା 2006-07 ରେ 90.16 ପ୍ରତିଶତରୁ କମି 2009-10 ରେ 80.46 ପ୍ରତିଶତରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା।

ପୁଣ୍ୟର ଉପଲବ୍ଧତା ସି.ଇ.ଏ. ମାନରେ 80/85 ପ୍ରତିଶତରୁ ଉପରେ ଥିଲା। ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ 2008-09 ଓ 2009-10 ରେ ଉତ୍ପାଦନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇ ପାରିନଥିଲା ଏବଂ 231 ଏମ୍.ୟୁ.ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ସହିଥିଲା। ପରିକଳ୍ପିତ ଉତ୍ପାଦନ 17,146 ଏମ୍.ୟୁ. ସ୍ତରକୁ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ 15,612 ଏମ୍.ୟୁ. ହୋଇଥିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା 2005-10 ରେ 1,534 ଏମ୍.ୟୁ. ନିଅଣ୍ଟ ପଡ଼ିଥିଲା। ସି.ଇ.ଏ. ମାନ 7.5 ପ୍ରତିଶତ ବଦଳରେ ସହାୟକ ବିନିଯୋଗ 10.24 ରୁ 10.64 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ରହିଥିଲା।

ବଜେଟ୍ ଦାବି ଓ ରଣ

ବର୍ଷ 2006-07 ରୁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଉପରେ ବଜେଟ୍ ଥିବା 92.61 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏନର୍ଜି ବିଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଜେଟ୍ ଅଛି, କାରଣ ପିପିଏରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.ର 68.49 ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଦେବା ମାନବକ୍ଷମତା ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲା।

ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

କମ୍ପାନୀର ଦକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା, ସେବା ମାନ ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି। ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ବିବରଣୀ ଗୁଡ଼ିକର ଡ୍ରେମାସିକ ଭାବେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରୁଥିଲା ଏବଂ ଯଦି କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାଗତ ତ୍ରୁଟି ଥାଏ, ତାକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଉଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଓ ସୁପାରିଶ

ୟୁନିଟ୍ 3 ଓ ୟୁନିଟ୍ 4 ର ସମୟୋଚିତ ସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ 1,320 ମେଗା ୱାଟ୍ ଅତିରିକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରିଥାନ୍ତା। କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ ଉପରେ ରାଜ୍ୟର ନିର୍ଭରତା ବଢ଼ିଯାଇଛି। ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ପାଞ୍ଚଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଯୋଜନାକୁ ତୀବ୍ର କରିବା, ଆମଦାନି କରାଯାଇଥିବା ବା ଶୋଧିତ କୋଇଲା ଚାଳନା କରି ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ କରିବା, ନିମ୍ନମାନର କୋଇଲା ପ୍ରାପ୍ତି ବିଷୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି/କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବା ଆଦି ଅନ୍ୟତମ।

ଉପକ୍ରମଣିକା

2.1.1 ମାନବ ଜୀବନର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ସାଧନ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏହା ମଣିଷର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ଅର୍ଥନୀତିର ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ମୂଳକ ଦରରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ଭରଣାଯୋଗ୍ୟ ଓ ଉତ୍ତମଗୁଣବତ୍ତାଯୁକ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରର ବିକାଶ, ସଜ୍ଜତା ଓ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ଖାଉଟିମାନଙ୍କର ସ୍ୱାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ, 2003 ଏକ ସହାୟକ ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରେ। କୋଇଲା, ବାଷ୍ପ, ପାରମାଣବିକ ଧାତୁ, ଜଳ ଓ ଅକ୍ଷୟ ଶକ୍ତିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବ୍ୟବହାର କରି ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଅଧିନିୟମ ଧାରା- 3 ମୁତାବକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନୀତି ଫେବୃୟାରୀ 2005 ରେ ପ୍ରଣୟନ କଲେ। ଶକ୍ତିକ୍ଷେତ୍ରର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନୀତିର ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଟେ। ଏହି ନିତୀ ଅନୁସାରେ ସି.ଇ.ଏ. ପ୍ରତି ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଏକ ସଙ୍କଳାଳୀନ ପଞ୍ଚ-ବର୍ଷୀୟ ଯୋଜନା ହେବ ଓ 15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ହେବ।

ବର୍ଷ 2004-05 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ଚାହିଦା 16,640 ନିୟୁତ ୟୁନିଟ୍ (ଏମ୍.ୟୁ) ବୋଲି ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହାମଧ୍ୟରୁ, 16,251 ଏମ୍.ୟୁ. ଉପଲବ୍ଧ ଥିବା ସ୍ତରକୁ 389 ଏମ୍.ୟୁ. ନିୟୁତ ଥିଲା ଯାହା ଆବଶ୍ୟକତାର ଶତକଡ଼ା 2.34 ଅଟେ। ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭାଗକୁ ମିଶାଇ ରାଜ୍ୟରେ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 3,510 ମେଗା ୱାଟ୍ ଥିଲା। ଏଥିମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରକୃତ ଉପଲବ୍ଧ କ୍ଷମତା¹⁸ 2,808 ମେଗା ୱାଟ୍ ଥିବା ସ୍ତରକୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା 2,408 ମେଗା ୱାଟ୍ ଥିଲା। ବର୍ଷ 31

¹⁸ ସି.ଇ.ଏ. ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. 80 ପ୍ରତିଶତରେ ହିସାବ କରାଯାଇଛି।

ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ଚାହିଦା ଓ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ଯଥାକ୍ରମେ 21,233 ମେଗା ୱାଟ୍ ଓ 4,079 ମେଗା ୱାଟ୍ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ପ୍ରକୃତ ଉପଲବ୍ଧ କ୍ଷମତା 3,263 ମେଗା ୱାଟ୍ ଥିଲା। ଅତଏବ ସମୀକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ ଚାହିଦାରେ 4,593 ମେଗା ୱାଟ୍ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ଅପରପକ୍ଷରେ ଏହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି 569 ମେଗା ୱାଟ୍ ହୋଇଥିଲା। ବର୍ଷ 2009-10 ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ଦୃଷ୍ଟେ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି 700 ମେଗା ୱାଟ୍ କମ ଥିଲା।

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଓ ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥାଏ। ଏହି କଂପାନୀ ଦ୍ୱୟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକାନାସଭୁରେ ଓ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଯଥାକ୍ରମେ ନଭେମ୍ବର 1984 ଓ ଏପ୍ରିଲ 1995 ରେ କଂପାନୀ ଅଧିନିୟମ 1956 ଅଧୀନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଯଥା ଜାନୁୟାରୀ 1999 ରେ ଓ.ପି.ଜି.ସି.ର ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଗଲା ଯାହାଫଳରେ ଏ.ଇ.ଏସ. କର୍ପୋରେସନ, ଆମେରିକା ଶତକଡ଼ା 49 ଭାଗ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ହେଲେ ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଶତକଡ଼ା 51 ଭାଗ ପୁଞ୍ଜିର ମାଲିକ ରହିଲେ। ଓ.ଏଚ.ପି.ସି. ର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସମୀକ୍ଷା କରାଯାଇ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହେଉଥିବା ବର୍ଷପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି। ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, କେବଳ ଓ.ପି.ଜି.ସି. (କଂପାନୀ)ର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ଆଲୋଚନା ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ କରାଯାଇଛି।

କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଯାହାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର ସଚିବ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାଞ୍ଚଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଜଣ ନିର୍ବାହୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଅଟନ୍ତି। ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ଏ.ଇ.ଏସ. ପ୍ରତ୍ୟେକ ତିନିଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କୁ ବି.ଓ.ଡ଼ି. ରେ ନିଯୁକ୍ତ ଦିଅନ୍ତି। ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ବାହ ହୋଇଥାଏ, ଯିଏକି କଂପାନୀର ମୁଖ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଟନ୍ତି। ଏଥିରେ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ଓ ଅପରେସନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ସହାୟତା ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ। କଂପାନୀର 420 ଏମ୍.ୟୁ. କ୍ଷମତା ସଂପର୍କିତ ଗୋଟିଏ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି। କଂପାନୀର କାରବାର 2009-10 ରେ 399.88 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା, ଯାହା ସମସ୍ତ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କାରବାର (8,573.26 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଓ ରାଜ୍ୟ ଘରୋଇ ଉତ୍ପାଦନ (1,50,946.38 କୋଟି ଟଙ୍କା) ର ଯଥାକ୍ରମେ ଶତକଡ଼ା 4.66 ଓ 0.26 ଭାଗ ଅଟେ। ବର୍ଷ 2010 ର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ ସୁଦ୍ଧା ଏହାର 490 ଜଣ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ।

ସମୀକ୍ଷାର ପରିସର ଓ ପଦ୍ଧତି

2.1.2 ମାର୍ଚ୍ଚରୁ ମେ ମାସ 2010 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ସମୀକ୍ଷାରେ କଂପାନୀର 2005-06 ରୁ 2009-10 ସମୟର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ସମୀକ୍ଷା ମୁଖ୍ୟତଃ ଯୋଜନା, ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ୍ ପରିଚାଳନା, ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ପରିଚାଳନା, ପରିବେଶ ସମନ୍ୱୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନାବର୍ଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିରୀକ୍ଷଣ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଷିତ। କଂପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ବନହରପଲ୍ଲୀଠାରେ ଥିବା ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ନଥିପତ୍ର ସମୀକ୍ଷାରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା।

ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲପାଇଁ ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡଭିତ୍ତିରେ ଆଦୃତ ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିରେ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନାବର୍ଗଙ୍କୁ ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝାଇଦିଆଯାଇଥିଲା। ତତ୍ସହିତ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ଉତ୍ପାଦନକେନ୍ଦ୍ରରେ ଥିବା ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ, କଂପାନୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା ସହ ଯାଞ୍ଚ ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ମତାମତ ପାଇଁ ଚିଠା ସମୀକ୍ଷା ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା।

ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

2.1.3 କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ,

ଯୋଜନା ଓ ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ପରିଚାଳନା

- ରାଜ୍ୟର ଶକ୍ତି ଚାହିଦା ଭରଣା ପାଇଁ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିବା/ନିଆଯିବାକୁଥିବା କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ 2012 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଶକ୍ତି ଜାତୀୟ ନୀତିର ଅନୁପୂରକ ଥିଲା;
- ଅଧୁନା କ୍ଷମତାରୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା; ଏବଂ
- ଠିକା ପ୍ରଦାନରେ ମିତବ୍ୟୟିତା ଓ ସଜ୍ଜତା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

- ବିଦ୍ୟୁତ ବିଲ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଓ ଅସୁଲିରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଥିଲା;
- ଉତ୍ପାଦନ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାର ସଜ୍ଜଳତା ଆକଳନ କରିବା ।

ପରିଚାଳନା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା

- ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତିରୋଧାତ୍ମକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଜଙ୍ଗରେ କରାଯାଇ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଅଚଳକୁ ସର୍ବନିମ୍ନ ରଖାଯାଇଥିଲା;
- ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷର ଜାଲେଣୀରେ ଆବଶ୍ୟକତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବାସ୍ତବଧର୍ମୀ ଏବଂ ସଂଗ୍ରହଣରେ ମିତବ୍ୟୟିତା ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଥିଲା; ଏବଂ
- ମାନବସମ୍ପଦ ଆବଶ୍ୟକତା ବାସ୍ତବିକ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥିଲା ।

ପରିବେଶ ସମନ୍ବୟ ବିଷୟ

- ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଦୂଷଣକାରୀ ଉପାଦାନ (ବୋଷ୍ଟ, ଜଳ, ଶବ୍ଦ, ମାରାତ୍ମକ ବର୍ଜ୍ୟ ବସ୍ତୁ) ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୁତାବକ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ବର୍ଯ୍ୟବସ୍ତୁ ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ରୂପାୟନ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ।

ନିରୀକ୍ଷଣ ଓ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

- ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସଂସ୍ଥାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍. ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଓ ବ୍ୟବହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ।

ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

2.1.4 ସମାକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ଗୃହୀତ ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଜନା, ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ଓ ରୂପାୟନ ସମନ୍ବିତ ସି.ଇ.ଏ. ର ମାନଦଣ୍ଡ/ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା;

- ମିତବ୍ୟୟତା, ପାରଦର୍ଶିତା ଓ ଫଳପ୍ରଦନାତିରେ ଠିକାପ୍ରଦାନରେ ମାନକ ପଛଟି ;
- ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ;
- ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ଉପଲକ୍ଷ୍ୟତା, ପୁ୍ଣ୍ଣ ଲୋଡ଼ ଫ୍ୟାକ୍ଟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅନୁସୂତ ନୀତି;
- ଆଞ୍ଚଳିକ/ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ସ୍ତରରେ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ପରିଚାଳିତ ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା;
- ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଅଟଳ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡ; ଏବଂ
- ପରିବେଶ ସମନ୍ବୟ ନିୟମାବଳୀ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ

2.1.5 ନିମ୍ନରେ 2009-10 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହେଉଥିବା ପାଞ୍ଚବର୍ଷର କଂପାନୀର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଗଲା ।

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
କ. ଦାୟିତ୍ୱ					
ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	490.22	490.22	490.22	490.22	490.22
ଆରକ୍ଷଣ ଓ ବଳକା (ପୁଞ୍ଜିଗତ ଅନୁଦାନ ସହିତ ମାତ୍ର ଅବକ୍ଷୟଣ ଆରକ୍ଷଣକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ)	142.26	306.85	468.14	459.07	540.09
ରକ୍ଷା (ରକ୍ଷା ପାଣ୍ଡି)					
ଅସୁରକ୍ଷିତ	76.31	51.34	31.32	17.75	9.01
ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ପ୍ରାବଧାନ	97.31	41.60	53.35	73.18	52.03
ବିଲମ୍ବିତ କର ଦାୟିତ୍ୱ	23.98	38.50	37.48	36.99	26.25
ମୋଟ	830.08	928.51	1,080.51	1,077.21	1,117.60
ଖ. ଆସ୍ତି					
ମୋଟ ସ୍ତ୍ରାବର ସମ୍ପତ୍ତି	1,135.61	1,137.48	1,155.66	1,167.94	1,191.98
ବିମୁକ୍ତ: ଅବକ୍ଷୟଣ	757.91	818.53	875.87	932.85	983.98
ନିର୍ମୁ ସ୍ତ୍ରାବର ସମ୍ପତ୍ତି	377.70	318.95	279.79	235.09	208.00
ନିର୍ମାଣଧାନ ସ୍ତ୍ରାୟା କାର୍ଯ୍ୟ (ନିର୍ମାଣଧାନ ଭଣ୍ଡାର ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	16.76	17.88	18.34	38.75	42.63
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	0	0	0	0	0
ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତି, ରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	433.21	589.28	775.11	803.33	866.97
ବିବିଧ ଖର୍ଚ୍ଚ (ବାଦ୍ ଦିଆ ଯାଇ ନଥିବା)	2.41	2.40	7.27	0.04	0
ମୋଟ	830.08	928.51	1,080.51	1,077.21	1,117.60

ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ରକ୍ଷା - ପୁଞ୍ଜି ଅନୁପାତ 70:30 ରହିବା ସ୍ଥଳେ, କଂପାନୀର 2005-06 ବର୍ଷରେ ଏହି ଅନୁପାତ ଅଧିକ ଉଭୟ ତଥା 13:87 ଥିଲା । କଂପାନୀ 67.30 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରକ୍ଷା ପରିଶୋଧ କରିବା ଯୋଗୁ ଏହି ଅନୁପାତରେ ଆହୁରି ଉନ୍ନତି ହୋଇ 2009-10 ରେ 1:49 ଥିଲା । ଉପର ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ କଂପାନୀର ଚଳନ୍ତି ଆସ୍ତି, ରକ୍ଷା ଓ ଅଗ୍ରାମର ପରିମାଣ 2005-06 ରେ 433.21 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2009-10 ରେ 866.97 କୋଟି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବୃଦ୍ଧିର କାରଣ ହେଲା ବାକିଆ ଓ ଭଣ୍ଡାରଣର ପରିମାଣରେ ବୃଦ୍ଧି ଯାହା 2005-06 ରେ ଯଥାକ୍ରମେ 110.57 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 29.79 କୋଟି

ଟଙ୍କା ଥିବା ସ୍ଥଳେ 2009-10 ରେ 149.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 49.25 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବାକିଆ ବୃଦ୍ଧିର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.33 ଏବଂ 2.1.35 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନାର ପରିଣାମର ବିସ୍ତୃତି ଯଥା: ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ, ରାଜସ୍ୱ ଅସୁଲି, ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ/କର୍ମଚାରୀ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିତ ପ୍ରତି ଆୟ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1.	ଆୟ					
	ଉତ୍ପାଦନ ରାଜସ୍ୱ	420.83	448.78	432.78	397.97	399.88
	ସୁଧ/ରଣ ଛାଡ଼କୁ ମିଶାଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ	18.99	28.29	51.91	66.90	56.06
	ମୋଟ ଆୟ	439.82	477.07	484.69	464.87	455.94
2.	ଉତ୍ପାଦନ					
	ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.ରେ)	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961
	ବିୟୁତ୍ତ: ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଏମ୍.ୟୁ.ରେ)	322	344	312	334	315
	ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବିତରଣ ପାଇଁ ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.ରେ)	2,773	2,974	2,735	2,857	2,646
3.	ଖର୍ଚ୍ଚ					
(କ)	ସ୍ଥାୟୀ ଖର୍ଚ୍ଚ					
(i)	କର୍ମଚାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ	15.74	25.72	27.40	31.51	25.89
(ii)	ପ୍ରଶାସନିକ ଏବଂ ସାଧାରଣ ଖର୍ଚ୍ଚ	8.39	9.34	8.97	12.26	16.72
(iii)	ଅବଶ୍ୟୟଣ	59.14	60.70	58.52	57.30	51.38
(iv)	ସୁଧ ଏବଂ ବିଭାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ	10.07	6.85	4.58	2.70	1.61
	ମୋଟ ସ୍ଥାୟୀ ଖର୍ଚ୍ଚ	93.34	102.61	99.47	103.77	95.60
(ଖ)	ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ					
(i)	ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ					
	(କ) କୋଇଲା	153.34	159.16	160.65	183.46	184.67
	(ଖ) ତେଲ	3.25	4.07	5.30	8.86	9.70
	(ଗ) ହ୍ରାସ/ବଳକାକୁ ମିଶାଇ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଜାଳେଣୀ ସମ୍ପର୍କିତ ଖର୍ଚ୍ଚ	0.52	0.64	0	0	0
(ii)	ଜଳ ଏବଂ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତିର ଖର୍ଚ୍ଚ	7.02	7.53	7.74	8.04	7.29
(iii)	ସ୍ପେହକ ଏବଂ ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ	17.86	15.27	10.33	11.97	13.72
(iv)	ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ	3.32	8.71	15.50	13.35	15.37
	ମୋଟ ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ	185.31	195.38	199.52	225.68	230.75
ଗ.	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ 3(କ) + (ଖ)	278.65	297.99	298.99	329.45	326.35
4.	ଆଦାୟ (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା)	1.52	1.51	1.58	1.39	1.51
5.	ସ୍ଥାୟୀ ଖର୍ଚ୍ଚ (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା)	0.34	0.34	0.36	0.36	0.36
6.	ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା)	0.67	0.66	0.73	0.79	0.87
7.	ମୋଟ ଖର୍ଚ୍ଚ (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା) (5+6)	1.01	1.00	1.09	1.15	1.23
8.	ଯୋଗଦାନ (4-6) (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା)	0.85	0.85	0.85	0.60	0.64
9.	ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-) (4-7) (ୟୁନିଟ୍ ପିଛା ଟଙ୍କା)	0.51	0.51	0.49	0.24	0.28

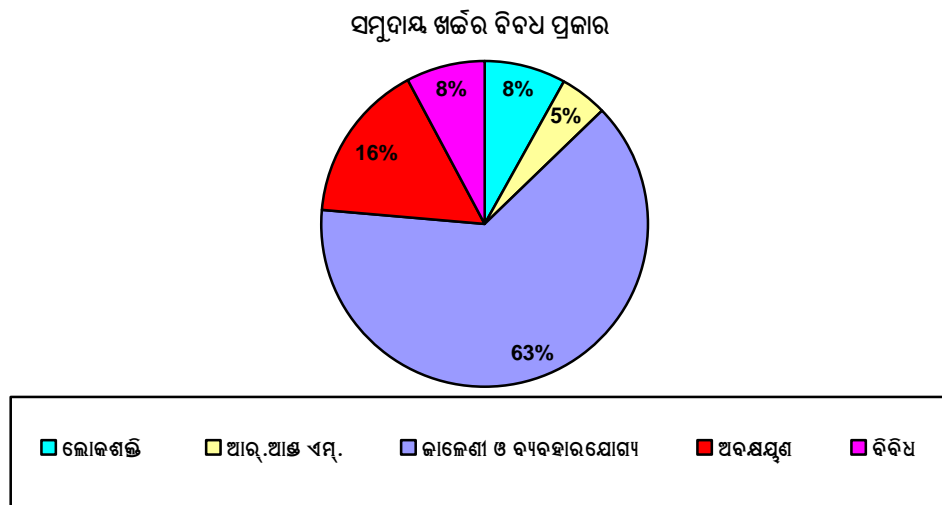
ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ କମ୍ ପି.ଏଲ.ଏଫ୍. ଯୋଗୁ କଂପାନୀର ରାଜସ୍ୱ 2006-07 ଭୁଲନାରେ 2007-08, 2008-09 ଓ 2009-10 ରେ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 2006-07 ରେ ନୂଆ ବେତନ ହାର ଓ ଅବସରକାଳୀନ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ ଦେୟ ପରିମାଣରେ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ କର୍ମଚାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ 2005-06 ରେ 15.74 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିବା ସ୍ଥଳେ ତାହା 2008-09 ରେ 31.51 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

କୋଇଲା କାରବାର ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିଯୁକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମିଶାଇବା ଓ ସଂପାଦନା ପ୍ରୋସ୍ତାହନରେ ହ୍ରାସ ଯୋଗୁ କର୍ମଚାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ 2009-10 ରେ 25.89 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ପାଇଥିଲା । କଂପାନୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟର ବୃଦ୍ଧିଯୋଗୁ ଏହା 2005-06, 2006-07, 2007-08, 2008-09 ଓ 2009-10 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଯଥାକ୍ରମେ 147.85 କୋଟି ଟଙ୍କା, 170.22 କୋଟି ଟଙ୍କା, 168.69 କୋଟି ଟଙ୍କା, 111.37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଓ 81.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା ।

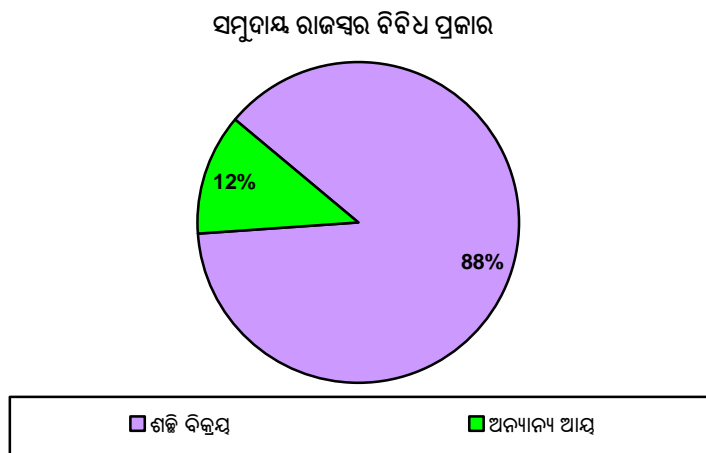
ଖର୍ଚ୍ଚର ଉପାଦାନ

2.1.6 ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଜାଳେଣୀ, ବ୍ୟବହାରଯୋଗ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅବକ୍ଷୟର ମାତ୍ରା ବ୍ୟାପକ । ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବୃତ୍ତଚିତ୍ରରେ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଖର୍ଚ୍ଚର ଶତକଡ଼ା ଭାଗ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ।

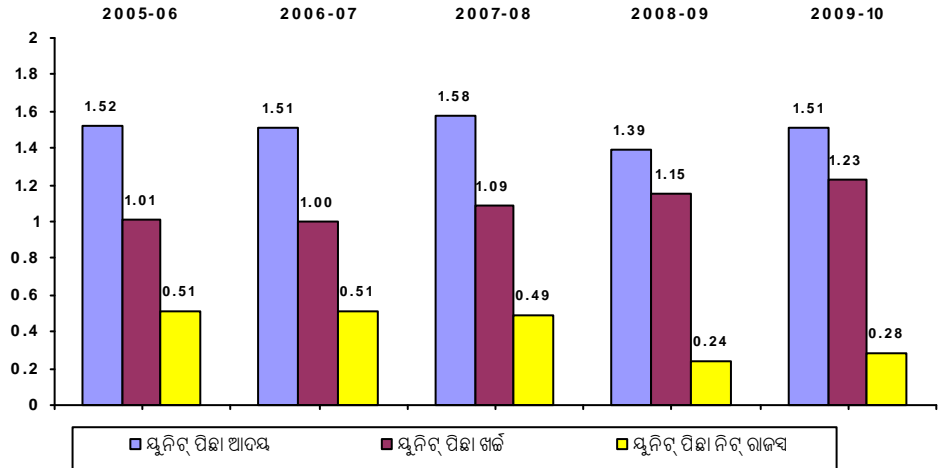
ରାଜସ୍ୱର ଉପାଦାନ

2.1.7 ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ ରାଜସ୍ୱ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଅଟେ । ନିମ୍ନ ବୃତ୍ତଚିତ୍ରରେ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରାଜସ୍ୱର ଶତକଡ଼ା ଭାଗ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି ।

ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅସୁଲି

2.1.8 କଂପାନୀ ଏହାର ପରିଚାଳନା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅସୁଲି ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ହେଲା। ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ଚାରିବର୍ଷରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ରାଜସ୍ୱରେ ଧନାତ୍ମକ ଧାରା ଦେଖା ଯାଇଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ : :

ବର୍ଷ 2005-10 ସମୟରେ ଫିରିକିର ସୁଲଭ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଯୋଜନାର ରୂପରେଖ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା ନାହିଁ

ଯଦିଓ କଂପାନୀ ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଏହାର ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅସୁଲି କଲା, ତଥାପି ଖର୍ଚ୍ଚ କାଟ କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଥିଲା ଯାହା ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ କରିବାରେ ବିଫଳତା, ଅଧିକ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଦୁର୍ବଳ ଜାଲେଣା ପରିଚାଳନା ଭଳି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ। ବର୍ଷ 2005-10 ସମୟରେ ଫିରିକିର ଯଦିଓ 142.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୁ 540.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା, ତଥାପି କଂପାନୀ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ରୂପରେଖ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା ନାହିଁ।

ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ 18 ମଇ 2010 ରେ ହୋଇଥିବା ‘ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀ’ ରେ ଯାଞ୍ଚର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟରେ ଅତି ଉଚ୍ଚ ଧାରା ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକୁ କଂପାନୀ ଓ ସରକାରଙ୍କୁ ଜୁନ୍ 2010 ରେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 20 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ହୋଇଥିବା ‘ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ’ ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର କମିଶନର ତଥା ସଚିବ ଏବଂ କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ। କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ଯାଞ୍ଚ ଫଳାଫଳ ଉପରେ ଏହାର ମତବ୍ୟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା। ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ମତାମତକୁ ବିବେଚନା କରି ସମାକ୍ଷା ବିବରଣୀ ରୂପାନ୍ତ କରାଗଲା, ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଗଲା।

ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

2.1.9 କଂପାନୀର 2009-10 ସୁଦ୍ଧା ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ - 7 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି। କଂପାନୀର ପରିଚାଳନାଗତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ମୂଲ୍ୟାୟନ ବିଭିନ୍ନ ପରିଚାଳନାଗତ ମାନଦଣ୍ଡରେ କରାଗଲା ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି। ରାଜ୍ୟର କ୍ରମ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଶକ୍ତି ଚାହିଦା ଚଳନାରେ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧିର ତାଳମେଳ ଥିଲା କି ନାହିଁ ଏହାମଧ୍ୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରାଗଲା। ଏହି ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ରେମରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି। ଏହି ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ଦର୍ଶାଏ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଉନ୍ନତି ଆଣିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଥିଲା।

ଯୋଜନା

2.1.10 ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ନୀତିର ଏହା ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେ 2012 ସୁଦ୍ଧା ମୁଣ୍ଡପିଛା 1,000 ଯୁନିଟ୍‌ରୁ ଅଧିକ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଉ। ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ 2002-12 ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଦେଶରେ ଏକ ଲକ୍ଷ ମେଗାଓର୍ଟ୍ଟ୍ ସମତା ସଂପ୍ରସାରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା। ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତଠାରୁ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଶସ୍ତା ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ପାଇଁ ସରକାର ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କଲେ। ଏହାବାଦ ପରିବେଶ ସଂରକ୍ଷଣ ସମସ୍ୟା ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଗୁଆ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ସମାଧାନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା। ରାଜ୍ୟରେ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ପାଦନ, ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ, କ୍ରୟ, ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ଏବଂ ନିଅଣ୍ଟ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଥିଲା:

ରାଜ୍ୟର ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ 2005-08 ବର୍ଷର ହାରାହାରି ଚାହିଦା ପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଏହା 2008-10 ବର୍ଷର ହାରାହାରି ଚାହିଦା ପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନ ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

ବର୍ଷ	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ଅଂଶକୁ ମିଶାଇ ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ହାରାହାରି ଋହିଦା (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରତିଶତ	ହାରାହାରି ଋହିଦା ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରତିଶତ
2005-06	1,818	2,408	1,698	75	107
2006-07	2,059	2,574	1,898	80	108
2007-08	2,305	2,906	2,096	79	110
2008-09	2,123	3,021	2,247	70	94
2009-10	1,912	3,150	2,273	61	84

ଉପର ସାରଣୀ ଏହା ଦର୍ଶାଏ ଯେ 2005-08 ବର୍ଷରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ହାରାହାରି ଚାହିଦାଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା। ବଳକା ଶକ୍ତି ରପ୍ତାନି କରାଯାଉଥିଲା। କିନ୍ତୁ, 2008-09 ଓ 2009-10 ବର୍ଷରେ ଉତ୍ପାଦନ ତୁଳନାତ୍ମକ ଭାବେ 2007-08 ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା, ଯାହାର କାରଣ ଥିଲା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନରେ ହ୍ରାସ। ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତର ଉତ୍ପାଦନ 2007-08 ରେ 900.21 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ରୁ ହ୍ରାସ ପାଇ 2008-09 ରେ 665.08 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିଲା ଯାହା 2009-10 ରେ ପୁନଶ୍ଚ ହ୍ରାସ ପାଇ 463.02 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ ହେଲା। ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଯଦିଓ 2005-09 ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ପୂରଣ କରାଗଲା ତେବେ ତାହା 2009-10 ବର୍ଷରେ ପୂରଣ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

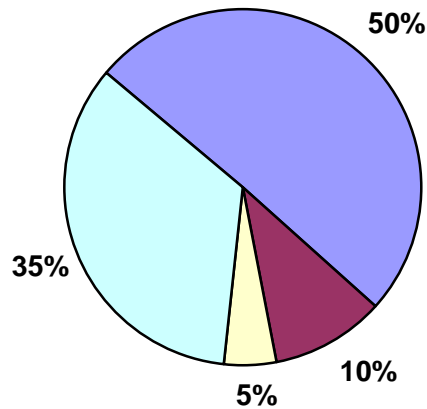
ବର୍ଷ	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦାର ପୂର୍ତ୍ତୀ (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା ପୂର୍ତ୍ତୀର ଉତ୍ସ		ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅଭାବ (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦାର ପ୍ରତିଶତ)
			ନିଜସ୍ୱ ଉତ୍ପାଦନ ¹⁹ (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	ଆମଦାନୀ/ କ୍ରୟ (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	
2005-06	2,408	2,408	1,828	580	0
2006-07	2,574	2,574	2,089	485	0
2007-08	2,906	2,906	2,015	891	0
2008-09	3,021	3,021	1,891	1,130	0
2009-10	3,150	2,450	2,007	443	22

¹⁹ ସେହି ସମୟରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା ବର୍ଦ୍ଧିତ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହେଉଥିଲା।

ଅତଏବ, ଶକ୍ତି ଆମଦାନୀ ସତ୍ତ୍ୱେ 2009-10 ରେ 700 ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ (ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦାର ଅନୁମତ 22 ପ୍ରତିଶତ) ନିଅଣ୍ଟ ଥିଲା। ଫଳତଃ, କେବଳ 2009-10 ବର୍ଷରେ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ବିଦ୍ୟୁତକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା।

କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ

2.1.11 ବର୍ଷ 2005-06 ପ୍ରାରମ୍ଭରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟର ଭାଗକୁ ମିଶାଇ ରାଜ୍ୟର ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା 3,510 ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ ଥିଲା ଯାହା 2009-10 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା 4,079 ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା। ନିମ୍ନସ୍ଥ ବୃତ୍ତଚିତ୍ରରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟର ଜଳ ଓ ତାପଜ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ତଥା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଳ ଓ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରର କ୍ଷମତା ପରିମାଣ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

■ ରାଜ୍ୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ, ■ ରାଜ୍ୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ, ■ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ, ■ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ

ରାଜ୍ୟର ବର୍ଦ୍ଧିତ ବିଦ୍ୟୁତ ଚାହିଦା 2005-06 ରେ 16,640 ଏମ୍.ୟୁ. ରୁ 2009-10 ରେ 21,233 ଏମ୍.ୟୁ. କୁ ପୁରଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ 2005-06 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷରେ ପ୍ରାୟତଃ 524 ମେଗା ୱାଟ୍ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ରାଜ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ମାତ୍ର 165 ମେଗା ୱାଟ୍ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଯୋଜନା କଲେ। ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଉଦ୍ୟୋଗ/ସାଧାରଣ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦକଗୁଡ଼ିକ 569 ମେଗା ୱାଟ୍ କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ। **ପରିଶିଷ୍ଟ-8** ରେ 1 ଏପ୍ରିଲ 2005 ରେ ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା, ସମାକ୍ଷା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ/ଅପସାରଣ ଓ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରକୃତ ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଚାହିଦା ତୁଳନାରେ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ବିଷୟରେ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

କ୍ର.ସଂ.	ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1.	ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ କ୍ଷମତା (ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ.)	2,317	2,317	2,332	2,332	2,482
2.	ରାଜ୍ୟ/ଏନ୍.ଇ.ପି. ଦ୍ୱାରା ଯୋଜନାଭୁକ୍ତ ସଂଯୋଗ (ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ.)	165	0	0	0	0
3.	ପ୍ରକୃତ ସଂଯୋଗ (ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ.)	0	15	0	150	0
4.	ବର୍ଷ ଶେଷରେ କ୍ଷମତା (ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ.) (1 + 3)	2,317	2,332	2,332	2,482	2,482
5.	କ୍ଷମତା ସଂଯୋଗରେ ହ୍ରାସ (ଏମ୍.ଡି.ବ୍ଲ୍ୟୁ.) (4 - 3)	165	-	-	-	-

କ୍ର.ସଂ.	ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
6.	ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଋହିଦା (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)	2,408	2,574	2,906	3,021	3,150
7.	ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ (ଏମ୍.ୟୁ.)					
	କ) ଉତ୍ପାଦିତ ଶକ୍ତି (ତାପଜ ଏବଂ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି)	8,007	10,331	10,620	8,682	6,702
	ଖ) ସି.ପି.ଏସ୍.ୟୁ./ସି.ପି.ପି. ଠାରୁ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ	5,628	4,801	6,678	10,251	13,081

କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ନଥିବାରୁ, 2008-09 ଓ 2009-10 ବର୍ଷରେ ହାରାହାରି ଚାହିଦା/ପ୍ରକୃତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇବାରେ ରାଜ୍ୟ ବିଫଳ ହେଲା

ଉପରିସ୍ଥ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ, 2005-06 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପ୍ରକୃତରେ 2008-09 ରେ ରୂପାୟିତ ହେଲା। ପୁନଶ୍ଚ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସାଧାନ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ଜରିଆରେ 2007-10 ମଧ୍ୟରେ 657 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ର କରିଥିବା କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଯୋଜନା ବାସ୍ତବତାରେ ପରିଣତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ। ଯାହାହେଉ, ଏହି କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଯୋଜନା ରାଜ୍ୟର ଅସ୍ଥବାସିକ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନଥିଲା। ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନୀତିରେ ପ୍ରତିଶୃତିବଦ୍ଧ ଶ୍ରେଣୀର କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ନଥିଲା। କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ଯଥେଷ୍ଟ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ବର୍ଷ 2008-09 ଏବଂ 2009-10 ସମୟରେ ରାଜ୍ୟ ହାରାହାରି ଋହିଦା ପୂରଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ନଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ, ରାଜ୍ୟର ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବାରେ ସକ୍ଷମତାକୁ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷ ସଂସ୍ଥାର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଉତ୍ପାଦିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା।

କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ଯୋଜନା

2.1.12 କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା 840 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. (4 X 210 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)ର ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନା ପରିକଳ୍ପନାକୁ ଯୋଜନା ଆୟୋଗ ମଞ୍ଜୁରି ଦେଲେ (ଏପ୍ରିଲ 1987)। ପାଣ୍ଡି ଅଭାବଜନିତ କାରଣରୁ କଂପାନୀ କେବଳ 210 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ବିଶିଷ୍ଟ ଦୁଇଟି କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କଲା। ପରନ୍ତୁ, ସାଧାରଣ ସଂରଚନା ଯଥା ଜଳ ଅନ୍ତଃଗ୍ରହଣ ନାଳୀ, କୋଇଲା ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ନିଷ୍ପାସନ କାରଖାନା, ଇତ୍ୟାଦିରେ 75 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇ ସମସ୍ତ ଚାରିଟି କେନ୍ଦ୍ର ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଥିଲା। ଦୁଇଟି କେନ୍ଦ୍ର ଯଥାକ୍ରମେ 1994 ଓ 1996 ରେ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ।

ପାଣ୍ଡି ଓ ସାଧାରଣ କାଞ୍ଚାଗତ ସୁବିଧା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ଼କୁ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିକ୍ରୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇନପାରିବାରୁ କଂପାନୀ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କଲା ନାହିଁ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ମଞ୍ଜୁରି ସମିତି କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ମୋଟ 1,706 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଯୁନିଟ୍ 3 ଓ 4 ର ସ୍ଥାପନାକୁ ମଞ୍ଜୁରି ପ୍ରଦାନ (ମାର୍ଚ୍ଚ 1998) କଲେ। ପରନ୍ତୁ, ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ରୂପାୟନ କରାଗଲା ନାହିଁ। ଇତ୍ୟବସରରେ କଂପାନୀର ଶତକଡ଼ା 49 ଭାଗ ପୁଞ୍ଜି ଆମେରିକାର ଏ.ଇ.ଏସ୍. କଂପାନୀ ସପକ୍ଷରେ ବିନିବେଶ କରାଗଲା (ଜାନୁୟାରୀ 1999)। ରାଜ୍ୟ ସରକାର, କଂପାନୀ ଓ ଏ.ଇ.ଏସ୍. ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ତ୍ରିପାର୍ଶ୍ଵିକ ରାଜିନାମା (ଅକ୍ଟୋବର 1998) ଅନୁସାରେ ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ରାଜିନାମା, ଜାଲେଣି ଯୋଗାଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରୂପାନ୍ତ ହେବାପରେ କଂପାନୀ ଯୁନିଟ୍ 3 ଓ 4 ସ୍ଥାପନ କରିବାର ଥିଲା। ମେଟାଲର୍ଜିକାଲ ଏଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କନସଲ୍ଟାଣ୍ଟସ୍ ଲିମିଟେଡ଼ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମଇ 2001 ରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଫିଜିବିଲିଟି ରିପୋର୍ଟରେ ଯୁନିଟ୍-3 ଓ 4 ଯଥାକ୍ରମେ 33 ଓ 39 ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ 1,567 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ବୋଲି ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରଶାସନିକ ଅନୁମୋଦନ, ସି.ଇ.ଏ.ର ପ୍ରୟୋଗିକ - ଆର୍ଥିକ ମଞ୍ଜୁରି, ପରିବେଶ ମଞ୍ଜୁରି ଓ କୋଇଲା ଯୋଗାଣ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ପି.ପି.ଏ.ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1995 ଅନୁସାରେ ଓ.ଇ.ଆର.ସି.ଙ୍କ ଫାକରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବ। ତେଣୁ ପାଣ୍ଡି ଓ ସାଧାରଣ କାଞ୍ଚାଗତ ସୁବିଧା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପି.ପି.ଏ. ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବିକ୍ରୟ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଦ୍ଵାରା ରୂପାନ୍ତ ହୋଇ ନପାରିବାରୁ କମ୍ପାନୀ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିପାରିଲା ନାହିଁ। ପି.ପି.ଏ. ର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଓ.ଇ.ଆର.ସି.ଙ୍କ ନିକଟରେ ଫେବୃୟାରୀ 2002 ରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲା। ପି.ପି.ଏ. ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ର କ୍ଷମତା ଅଛି ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ

(ମାର୍ଚ୍ଚ 2005), ଏହି ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ କଂପାନୀ ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସତରଞ୍ଜ ଯାଚିବା ଆବେଦନ କଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2005)।

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସହିତ ପି.ପି.ଏ. ସମନ୍ଧ୍ୟା କଳହରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଜୁନ୍ 2008) ଯେ 2x 600 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. କ୍ଷମତା ସଂପର୍କିତ ଯୁନିଟ୍ 3 ଓ 4 ସର୍ବ କ୍ରିଟିକାଲ୍ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ ସୁପର କ୍ରିଟିକାଲ୍ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରି ପ୍ରକଳ୍ପର ରୂପରେଖ 2X600 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ.ରୁ 2X660 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. କ୍ଷମତାକୁ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଜୁଲାଇ 2009 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ଅନୁମୋଦନ କଲେ। ପ୍ରକଳ୍ପର ଯୁନିଟ୍-3 ଓ 4 ଯଥାକ୍ରମେ ଏପ୍ରିଲ ଓ ଅକ୍ଟୋବର 2014 ସୁଦ୍ଧା 9,000 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଥିଲା। ଏହି ଆବଶ୍ୟକ ପାଣ୍ଡିର ଶତକଡ଼ା 25 ଭାଗ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଓ 75 ଭାଗ ରଣ ଆକାରରେ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ରଣ ପାଇଁ ସହବନ୍ଧନ ରୂପାନ୍ତ ନବୁଦ୍ଧା ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଦିବସ ଘୋଷଣା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010)। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶକ୍ତି ସଚିବ ଏହା ଦର୍ଶାଇଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ ଏକତା ପ୍ରକଳ୍ପର ଚେଣ୍ଡର ଆହ୍ଲାନ୍ ଆରମ୍ଭ ଓ ଆର୍ଥିକ ସମାପନ ହେଲେ, ତାହା ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଦିବସ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ।

ଅତଏବ, ପି.ପି.ଏ. ବିବାଦ ଭୁଟିବାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ ପ୍ରକଳ୍ପ, ଯାହା 2004-05 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଥିଲା, ତାହା ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2010) ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ। ରାଜ୍ୟରେ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଶକ୍ତିର ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ଏହା ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା।

2.1.13 ପୁନଃ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 17,655 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. ଶକ୍ତି ଆଇ.ପି.ପି. ମାନଙ୍କ କରିଆରେ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ 2006-07 ରେ 13 ଟି ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ସାକ୍ଷର କଲେ। ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ 4,414 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. ଥିଲା। ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିବା ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ ଅନୁସାରେ 2009-10 ସୁଦ୍ଧା 657 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. ଶକ୍ତି ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରୁ ରାଜ୍ୟକୁ ମିଳିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ 4 x 600 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ଚାଲୁ ହେଲା। ଫଳତଃ ରାଜ୍ୟ 2008-10 ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ କାରାଖାନାର ନିଜସ୍ବ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ବାହାର ରାଜ୍ୟରୁ 5,421 ଏମ୍.ୟୁ.ର ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ଶକ୍ତି 660.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକାରେ କ୍ରୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶକ୍ତି ସଚିବ ଦର୍ଶାଇଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ ବିଗତ 10 ବର୍ଷରେ ଆଖିଦୃଶିଆ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ ହୋଇନଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଅଣ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଆଇ.ପି.ପି. ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା 600 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. ଉତ୍ପାଦନ ହେବାପରେ ରାଜ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଅଣ୍ଟ ଭରଣା କରାଯାଇପାରିବ।

ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା

2.1.14 ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ କୌଣସି ଶକ୍ତି ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିନଥିଲା। ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିଡ଼ ଦ୍ଵାରା 165 ଏମ୍.ଡି.ଟି.ଏ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରସଙ୍ଗ ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା।

ଠିକା ପରିଚାଳନା

2.1.15 ଠିକା ପରିଚାଳନା ହେଉଛି ଠିକା ପରିଚାଳନାରେ ପାରଦର୍ଶିତା (ଠିକା ଆହ୍ଲାନ୍ ଓ ପ୍ରଦାନ) ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ଉତ୍ତମତା ଓ ମିତବ୍ୟୟତା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟର ଏକ ସମାହାର। ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମକ୍ଷିତ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ 2003-04 ମସିହାରୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି। ତତ୍ ପଶ୍ଚାତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିସ୍ତାରିତ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହୋଇ

ବାହ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ଓ ସି.ପି.ପି. ରୁ ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କ୍ରୟ ଯୋଗୁ 660.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ର ଅଧିକ ବ୍ୟୟ ରାଜ୍ୟକୁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା

ନଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ କେବଳ ବ୍ୟବହାର ବାର୍ଷିକ ମରାମତି, ଯୁନିଟ - 1 ର ଚର୍ଚ୍ଚା ଜେନେରେଟର ମୌଳିକ ମରାମତି, ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ପାର୍ଟିଗା ପୋଖରୀକୁ ଆବନ୍ଧ କରିବା ଏବଂ କାରଖାନା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉନ୍ନତିକରଣ କରିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିଥିଲା । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ କଂପାନୀ ଖୋଲା ଚେଷ୍ଟର ବା ସଂକ୍ରୁତିତ ଚେଷ୍ଟର ମାଧ୍ୟମରେ ନିର୍ବାହ କରିଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ 45 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 23 ଟି କାର୍ଯ୍ୟର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଅଭାବଗୁଡ଼ିକ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.39 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ସଞ୍ଚାଳନ ସଂପାଦନା

2.1.16 ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ସଂଚାଳନା ମାଲମତା, ଲୋକଶକ୍ତିର କୁଶଳତା ସଦୃଶ ନିବେଶ ପାରଦର୍ଶିତା ଏବଂ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଲୋଡ଼ ଫ୍ୟାକ୍ଟର, କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା, କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ, ପ୍ଲାଣ୍ଟବନ୍ଧ ଏବଂ ସହାୟକ ଶକ୍ତି ସଦୃଶ ଉତ୍ପାଦନ ପାରଦର୍ଶିତା ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ନିବେଶ ପାରଦର୍ଶିତା

କୋଇଲା ସଂଗ୍ରହଣ ପଦ୍ଧତି

2.1.17 କାରଖାନାର କ୍ଷମତା, ହାରାହାରି ପି.ଏଲ.ଏଫ୍. ଏବଂ ଅତୀତର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କଂପାନୀ ଏହାର ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର କରେ । ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ବିଗତ ଦିନରେ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ହାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି କଂପାନୀ କୋଇଲା ଚାହିଦାର ପରିମାଣକୁ ସ୍ଥିର କରେ । ଏହିପରି ଭାବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା କୋଇଲା ଚାହିଦାର ପରିମାଣକୁ କଂପାନୀ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଶକ୍ତି ମହାଲକ୍ଷ୍ୟର ଷ୍ଟ୍ରାଟିଜି ଲିଙ୍କେଜ୍ କମିଟି (ଏସ୍.ଏଫ୍.ସି.)କୁ ଜଣାଏ ଯିଏକି କୋଇଲା ଯୋଗାଣର ପରିମାଣ ଓ ଉତ୍ପାଦନ ସ୍ଥିର କରନ୍ତି । ଏସ୍.ଏଲ.ସି. ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନ ଆଧାରରେ କଂପାନୀ କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଜାଲେଣୀ ଯୋଗାଣ ରାଜିନାମା ସାକ୍ଷର କରିଥିଲେ । ‘ଏଫ୍’ ଶ୍ରେଣୀର କୋଇଲା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ କଂପାନୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମହାନଦୀ କୋଲ ଫିଲ୍ଡ୍ ସହିତ ଥିଲା ଯାହା ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳବତ୍ତର ଥିଲା । ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ସହିତ ଜାଲେଣୀ 1997 ରେ ହୋଇଥିବା ବୁଝାମଣା ପତ୍ର ମୁତାବକ କୋଇଲା ଯୋଗାଣ/ଗ୍ରହଣ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ହେଉଥିଲା । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ନୂତନ କୋଇଲା ବନ୍ଧନ ନୀତି (ଅକ୍ଟୋବର 2007) ଅନୁଯାୟୀ ବାର୍ଷିକ 27 ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏମ୍.ଟି କୋଇଲା ଯୋଗାଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ନଭେମ୍ବର 2009 ରେ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ସହିତ ଏକ ରାଜିନାମା ସାକ୍ଷର କଲା ।

ସ୍ଥିରାକୃତ କୋଇଲାର ଉତ୍ପାଦନ, କୋଇଲା ପ୍ରାପ୍ତ, ସୂଚିତ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ହାସଲ ସମନ୍ୱୟ 2005-06 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
ସ୍ଥିରାକୃତ କୋଇଲା (ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏମ୍.ଟି.)	31.50	31.80	28.20	32.55	27.00	151.05
ପ୍ରାପ୍ତ କୋଇଲାର ପରିମାଣ (ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏମ୍.ଟି.)	26.11	27.25	27.35	29.03	25.50	135.24
ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ (ଏମ୍.ୟୁ.)	2,980	3,040	3,034	3,256	3,127	15,437
ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ହାସଲ (ଏମ୍.ୟୁ.)	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961	15,612
ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ହ୍ରାସ (ଏମ୍.ୟୁ.)	(+)115	(+)278	(+)13	(-) 65	(-)166	(+)175

ଆମେ ଏହା ଦେଖୁଲୁ ଯେ 2008-09 ଓ 2009-10 ରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଉତ୍ପାଦନରେ ହୋଇଥିବା କମ୍ପତିର କାରଣ ଆବଶ୍ୟକ ପରିମାଣର କୋଇଲା ଉଠାଣର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ହୋଇ ନଥିଲା । ଯଦିଓ ଗଠିତ କୋଇଲା ପରିମାଣ ଚାରି ମାସ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜଟିଳ²⁰ ଓ ଅନ୍ୟ ଚାରିମାସ ପାଇଁ ଜଟିଳ²¹ ଥିଲା, ତଥାପି କଂପାନୀ ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ ସଫଳତା ପୂର୍ବକ ପରିଚାଳନା କରିପାରିଥିଲା ।

କୋଇଲାର ମାନ

2.1.18 ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାପଜ କାରାଖାନା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନର କୋଇଲାରେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥାଏ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନର କୋଇଲା ଉପଯୋଗ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚରେ କମ୍ପତି ନିଶ୍ଚିତ କରିଥାଏ । ଆମେ ଏହା ଦେଖୁଲୁ ଯେ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ଠାରୁ ପ୍ରାୟ କୋଇଲା ସର୍ବଦା ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କାରଖାନା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମାନର ହୋଇନଥାଏ ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ନିକୃଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଶ୍ରେଣୀହୀନ ହୋଇଥାଏ । ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟ²² ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ଠାରୁ 3.12 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ନିକୃଷ୍ଟ ମାନର କୋଇଲା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହା ସୁଚିତ କିମ୍ବା ବିଲ୍ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ମାନର କୋଇଲାର ଦାମ ହିସାବରେ ପୈଠ କରିଥିଲା । ଫଳତଃ କମ୍ପାନୀକୁ 3.86 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ପାଉଣା ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ କୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । କଂପାନୀର 2005-06 ରୁ 2008-09 ମସିହା ପାଇଁ ଶ୍ରେଣୀ – ତଫାତର ଦାବିକୁ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ଗ୍ରହଣ କଲା ନାହିଁ କାରଣ ଏହିପରି ଦାବିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜିନାମାରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା । ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ସହିତ ହୋଇଥିବା କୋଇଲା ଯୋଗାଣ ରାଜିନାମାର, ଯାହା 1 ଅପ୍ରିଲ 2009 ରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ, ଧାରା 4.5 ଅନୁସାରେ ଯଦି ପରୀକ୍ଷାରେ କୋଇଲାର ମାନ କ୍ରମାଗତଭାବେ ତିନିମାସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ପାଇଁ ଘୋଷିତ ମାନ ଠାରୁ ଫରକ୍ତ ଜଣାପଡ଼େ ତେବେ କୋଇଲାର ମାନ ପୁନଃ ଘୋଷଣା ପାଇଁ କ୍ରେତା ବିକ୍ରେତାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିପାରିବେ । ଆମେ ଏହା ଦେଖୁଲୁ ଯେ ଯଦିଓ କଂପାନୀ 2009-10 ପାଇଁ ଶ୍ରେଣୀ ତାରତମ୍ୟ ପାଇଁ 1.39 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲା, ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦାୟ ହୋଇନାହିଁ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ।

ଶ୍ରେଣୀ ତାରତମ୍ୟ ବାବଦକୁ କମ୍ପାନୀର 1.39 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାବୀକୁ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିଶୋଧ କରିନାହିଁ

ଜାଲେଣି ଖର୍ଚ୍ଚ

ଅଧିକ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚ

2.1.19 କୋଇଲାର ତାପଜ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଏହାର ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ନିର୍ଭର କରେ । ଏକ ଯୁନିଟ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ମୂଳ ନିର୍ମାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ମାନଦଣ୍ଡ ସହିତ 2009-10 ସୁଦ୍ଧା ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସର୍ବନିମ୍ନ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣର ଏକ ତୁଳନାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

(ପରିମାଣ କି.ଗ୍ରା.ରେ)

କ୍ଷେତ୍ରର ନାମ	ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ୍ ରିପୋର୍ଟ୍ ସର୍ଭ ଅନୁଯାୟୀ ସ୍ଥିରୀକୃତ ²³	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ନ୍ୟୁନତମ ଖର୍ଚ୍ଚ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ସର୍ବୋଚ୍ଚମ ଖର୍ଚ୍ଚ
ୟୁନିଟ୍-I	0.784	0.828 (2006-07)	0.887 (2008-09)
ୟୁନିଟ୍-II	0.784	0.822 (2006-07)	0.878 (2008-09)

²⁰ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜଟିଳ:- ଯେତେବେଳେ ଷ୍ଟକ୍ସର ପରିମାଣ ଋଷିଦିନର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।
²¹ ଜଟିଳ:- ଯେତେବେଳେ ଷ୍ଟକ୍ସର ପରିମାଣ ସାତଦିନର ଖର୍ଚ୍ଚକୁ କମ୍ ହୋଇଥାଏ ।
²² ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାସଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ି ଡିସେମ୍ବର 2007, ଡିସେମ୍ବର 2008, ମାର୍ଚ୍ଚ 2009, ନଭେମ୍ବର 2009 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ପାଇଁ ଯୁଗ୍ମ ମାସିକ କୋଇଲା ବିଶ୍ଳେଷଣ ରିପୋର୍ଟ୍ ଅତିରୁକ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।
²³ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚ = ଡିଜାଇନ୍ ହିଟ୍ ରେଟ୍ (2351.198 କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/କିଲୋ ଘ୍ରାଟ୍ ଘଣ୍ଟା)/ କୋଇଲାର ଡିଜାଇନ୍ ଗ୍ରହ୍ କ୍ୟାଲୋରିଫିକ୍ ମୂଲ୍ୟ (3000 କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/କି.ଗ୍ରା.)

ବର୍ଷ 2005-10ରେ 72.02 କୋଟି ଟଙ୍କାର 11.52 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. କୋଇଲା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା

ଉପରିସ୍ଥ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଉଭୟ ଯୁନିଟ୍ରେ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଆମେ ଏହା ଦେଖିଲୁ ଯେ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁ 11.52 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ର ଅଧିକ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରିଶିଷ୍ଟ - 9 ରେ ବିଶଦରେ ବିର୍ଣ୍ଣିତ କରାଯାଇଛି । ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ନିମ୍ନ ମାନର କୋଇଲା ଉପଯୋଗ ପାଇଁ 7.82 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅଧିକ ତାପହାର ଯୋଗୁ 3.70 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ଅଧିକ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିକ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ମୂଲ୍ୟ 72.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୋଲି ଅଡ଼ିଟରେ ହିସାବରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1.	ଉତ୍ପାଦିତ ଯୁନିଟ୍ (ଏମ୍.ୟୁ.)	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961
2.	ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ କୋଇଲାର ଆବଶ୍ୟକତା (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.)	24.25	26.00	23.88	25.01	23.21
3.	କୋଇଲାର ବ୍ୟବହାର (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.)	26.05	27.45	26.67	28.17	25.53
4.	ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.) (3 - 2)	1.80	1.45	2.79	3.16	2.32
5.	ଏମ୍.ଟି. ପିଛା ମୂଲ୍ୟ (ଟଙ୍କାରେ)	592.84	572.86	599.40	651.05	676.01
6.	ଯୁନିଟ୍ ପିଛା କୋଇଲାର ବ୍ୟବହାର (କି.ଗ୍ରା.) [(3 x 1,000) / 1]	0.842	0.827	0.875	0.883	0.862
7.	ଅଧିକ କୋଇଲାର ମୂଲ୍ୟ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ) (4 x 5)	10.67	8.31	16.73	20.59	15.72

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ କୋଇଲାରେ ପାଇଁ ପରିମାଣ ଅଧିକ ଯଥା ଶତକଡ଼ା 37 ରୁ 41 ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିବାରୁ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ଅଧିକ ହେଲା ଏବଂ ଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଦ୍ୱାରା ପାଇଁ ପରିମାଣ କମାଇବା ଲାଭଜନକ ନ ଥିଲା । ଏହି ଯୁକ୍ତି ତଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିକ ନ ଥିଲା କାରଣ କାରଖାନାର ପରିକଳ୍ପନା ମୁତାବକ ଏହା ଶତକଡ଼ା 42 ଭାଗ ପାଇଁ ମିଶ୍ରିତ କୋଇଲାରେ ଚାଲିପାରିବ । କୋଇଲାର ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଏହାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଯତ୍ନବାନ ହେବା ଦରକାର ।

ସଂଗୃହୀତ କୋଇଲାର ତାପଜ ମୂଲ୍ୟରେ ଥିବା ତାରତମ୍ୟ ଯୋଗୁ 88.54 କୋଟି ଟଙ୍କାର 16.34 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. କୋଇଲାର ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ

2.1.20 ଏମ୍.ସି.ଏଲ. ଠାରୁ କଂପାନୀ ‘ଏଫ୍’ ଶ୍ରେଣୀ କୋଇଲା ଆଣେ ଯାହାର ମୋଟ ତାପଜ ମୂଲ୍ୟ (କି.ସି.ଭି) କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି 3,865 କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି ହେବା କଥା । ଗ୍ରାଡ଼କୋ ସହିତ କଂପାନୀର ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ରାଜିନାମା (ପି.ପି.ଏ) ମୁତାବକ, କୋଇଲାର କି.ସି.ଭି. କିଲୋ ପ୍ରତି 3,400 କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରୀ ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ବଏଲରରେ ନିକ୍ଷେପ କରାଯାଉଥିବା କୋଇଲାର କିଲୋପ୍ରତି ପ୍ରକୃତ କି.ସି.ଭି 2,304 ରୁ 3,043 କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରୀ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ତାରତମ୍ୟର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଓ ନିରାକରଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2010) ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ 2005-06 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ 88.54 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 16.34 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. କୋଇଲା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚର କାରଣ ହେଲା ଖଣିର ମାନ ଏବଂ ‘ଏଫ୍’ ଶ୍ରେଣୀର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ବିଭିନ୍ନତା ଯାହା ଉପରେ କଂପାନୀର କୌଣସି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନଥିଲା । ଏହା ପୁଣି ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ କୋଇଲା ଉପଯୋଗ ଓ ଗ୍ରହଣର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଫଳାଫଳରେ ତାରତମ୍ୟ ଯୋଗୁ ଏହା ଅଧିକ ବୋଲି ଜଣାଯାଏ ଏବଂ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କୋଇଲା ଗ୍ରହଣରୁ ନିଆଯିବା ଦିଗରେ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ । କୋଇଲା ଗ୍ରହଣ ଓ ଉପଯୋଗ ରେ କି.ସି.ଭି.ର ବିସ୍ତୃତ ତାରତମ୍ୟ ବିଷୟରେ ଉତ୍ତରରେ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଗଲା ନାହିଁ ଯେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଇଲା ଗ୍ରହଣ ସ୍ଥଳରୁ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ କାହିଁକି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନାହିଁ ।

2.1.21 କୋଇଲାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ କୋଇଲା ମାନ ବୃଦ୍ଧି କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯିବା ଦରକାର । ଉଚ୍ଚତର ସଂଚାଳନା ସଂପାଦନା ଓ ନିମ୍ନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୋଇଲା ପ୍ରକ୍ରିୟା କରଣ ଓ ଆମଦାନି ହେଉଥିବା ନିମ୍ନ ପାଉଁଶ ଯୁକ୍ତ କୋଇଲାର ମିଶ୍ରଣ ଭଳି ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେବା ପାଇଁ ସି.ଇ.ଏ. ସୂଚିତ କରିଥିଲା (2007) । ଯେହେତୁ ପାଞ୍ଚ ଭାଗ ଆମଦାନୀ ହେଉଥିବା କୋଇଲା ସହିତ ଏମ.ସି.ଏଲ. ର 95 ଭାଗ କୋଇଲାର ମିଶ୍ରଣ ଦ୍ୱାରା ପି.ଏଲ.ଏଫ. ଶତକଡ଼ା 5.27 ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଏବଂ 196 ଏମ.ୟୁ. ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ହେବ, ତେଣୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ 50,000 ଏମ.ଟି. ନିମ୍ନ ପାଉଁଶ ଯୁକ୍ତ କୋଇଲା ଆମଦାନୀ ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2008) । ଯଦ୍ୱାରା ମୂଳ ନିର୍ମାତା ମଧ୍ୟ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ଆମଦାନି କୋଇଲାକୁ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008) । କିନ୍ତୁ, କୋଇଲା ଆମଦାନି ପାଇଁ କଂପାନୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିନାହିଁ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, କଂପାନୀର ଆମଦାନି କୋଇଲା ବ୍ୟବହାର ପ୍ରସାରକୁ ଡର୍ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସମୟ ନେଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ମାତ୍ର ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ମିଳିଲା । ପରନ୍ତୁ ତଥ୍ୟରୁ ଏହା ସୂଚନା ମିଳିଲା ଯେ କୋଇଲା ଆମଦାନୀ କରି ଉତ୍ପାଦନ ବର୍ଦ୍ଧନ ପାଇଁ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା ।

ମାନବ ସମ୍ପଳ ପରିଚାଳନା

2.1.22 ଦଶମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମାନବ ସମ୍ପଳ ବିନିଯୋଗ ଏମ.ଡ଼ବ୍ଲ୍ୟୁ ପ୍ରତି କୁଶଳି କାରିଗର 1.15 ଓ ଅଣକୃଶଳି କାରିଗର 0.61 ବୋଲି ଜାତୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ଯୋଜନାରେ ମାନଦଣ୍ଡ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା (ଅପ୍ରିଲ 2007) । କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ମଚାରୀ ତାଞ୍ଚା ନିର୍ମାଣ ମୂଳକ ଏବଂ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମନ୍ୱାତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଅନୁମୋଦିତ ସଂଖ୍ୟାର ସ୍ଥିତି, ଏନ.ଇ.ପି. ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ଲୋକଶକ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଲୋକଶକ୍ତିର ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ.	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	
1	ଅନୁମୋଦିତ କ୍ଷମତା	755	710	614	614	605	
2	ଏନ.ଇ.ପି. ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକଶକ୍ତି	କୁଶଳି	483	483	432	432	432
		ଅଣକୃଶଳି	256	256	231	231	231
		ମୋଟ	739	739	663	663	663
3	ପ୍ରକୃତ ଲୋକଶକ୍ତି	କୁଶଳି	422	412	379	298	298
		ଅଣକୃଶଳି	177	175	181	192	192
		ମୋଟ	599	587	560	490	490
4	ଦରମା ଏବଂ ମଜୁରି ବାବଦକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ (ଟଙ୍କାରେ)	15.74	25.72	27.40	31.51	25.89	

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକୃତ ଲୋକଶକ୍ତି ଏନ.ଇ.ପି. ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ବହୁତ କମ ଥିଲା । କୁଶଳି ଶ୍ରେଣୀରେ ଖାଲି ସଂଖ୍ୟା ମୁଖ୍ୟତଃ ଅଧିକ ଥିଲା । ନିରାପତ୍ତା, ଲୋକ ସମ୍ପଳ ପରିଚାଳନା, ବାଣିଜ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ, ପ୍ରକଳ୍ପ ବିକାଶ, ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ବାହ, କୌଶଳାତ୍ମକ ଯୋଜନା, ନିୟନ୍ତ୍ରଣାତ୍ମକ ପରିଚାଳନା, ଶକ୍ତି କିଣାବିକା ଇତ୍ୟାଦି ଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ କମ୍ପାନୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ଲୋକଶକ୍ତିର ଅଭିକ୍ଷତା ଓ କୁଶଳତାର ଅଭାବ ଥିଲା ବୋଲି କଂପାନୀ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲା (ଅଗଷ୍ଟ 2008) । କିନ୍ତୁ ଉପଯୁକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ନିୟୁତ୍ତ ପାଇଁ କୌଣସି ନିୟୁତ୍ତ ନୀତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା କାରଖାନା ପରିଚାଳନାରେ ଥିବା ନକାରାତ୍ମକ ଆଶଙ୍କାକୁ ଏଡ଼େଇବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା ।

ଉତ୍ପାଦନ ପାରଦର୍ଶିତା

ଉତ୍ପାଦନରେ କମଟି

2.1.23 କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟକଲା ଯାହା ସି.ଇ.ଏ. କ୍ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ନଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ଶେଷ ହେଉଥିବା ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ନିମ୍ନ ପ୍ରକାର ଅଟେ:

ବର୍ଷ	ଲକ୍ଷ୍ୟ (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.)	ଉତ୍ପାଦନରେ କମଟି (ଏମ୍.ୟୁ.) (+)ଅଧିକା /(-)ହ୍ରାସ
2005-06	2,980	3,095	(+)115
2006-07	3,040	3,318	(+)278
2007-08	3,034	3,047	(+)13
2008-09	3,256	3,191	(-) 65
2009-10	3,127	2,961	(-)166

ଉପରିସ୍ଥ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଉଛି ଯେ କଂପାନୀ 2005-08 ରେ ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ଅପର ପକ୍ଷରେ ବର୍ଷ 2008-09 ଓ 2009-10 ରେ ଉତ୍ପାଦନ, ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟଠାରୁ 231 ଏମ୍.ୟୁ. କମ୍ ଥିଲା । କାରଖାନାର ଡିଜାଇନ ମୁତାବକ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପି.ଏଲ.ଏଫ୍. ତତ୍ସହିତ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପି.ଏଲ.ଏଫ୍. ର 2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଷଦ୍ୱାରା ବିଷୟ ବିବରଣୀ ପରିଶିଷ୍ଟ - 10 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ପରିଶିଷ୍ଟରେ ଦର୍ଶିତ ତଥ୍ୟ ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ 2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପି.ଏଲ.ଏଫ୍. ନକ୍ସାକିତ ପରିମାଣଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା । ନକ୍ସାକିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ 2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷରେ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନର ପରିମାଣ 17,146 ଏମ୍.ୟୁ. ହେବା ସ୍ଥଳେ, ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ 15,612 ଏମ୍.ୟୁ. ଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 1,534 ଏମ୍.ୟୁ. କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହେଲା । ଅତଏବ, ବାରମ୍ବାର ଚୂଟିଯୋଗୁ କାରଖାନା ବନ୍ଦ ରହିବା ଫଳରେ ସଂପଦ ଓ ଦକ୍ଷତାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉପଯୋଗ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ବାରମ୍ବାର ଚୂଟି ଯୋଗୁ କାରଖାନା ବନ୍ଦ ରହିବା ଫଳରେ ବର୍ଷ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପାଦନରେ 1,534 ଏମ୍.ୟୁ. କମ୍ ହୋଇଥିଲା

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଖରାପ ମାନର କୋଇଲା ଯୋଗାଣ, ଯୁନିଟ - 1 ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉନ୍ନତୀକରଣରେ ଅଧିକ ସମୟ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ଖରାପ କାରିଗରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବହୁବାର ପୁନଃକାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଭଳି କାରଣ ଯୋଗୁ ହାରାହାରି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗାହିତା ମୁତାବକ 'ଏଫ୍' ଶ୍ରେଣୀ କୋଇଲା ପାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଖରାପ ମାନର କୋଇଲା ବ୍ୟବହାରର କାରଣ ଉତ୍ତରରେ ଦର୍ଶାଯାଇନଥିଲା । ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିବାରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦନ କମଟି ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଏହି ଦିଗପ୍ରତି ଯତ୍ନବାନ ହେବା ଜରୁରୀ ଅଟେ ।

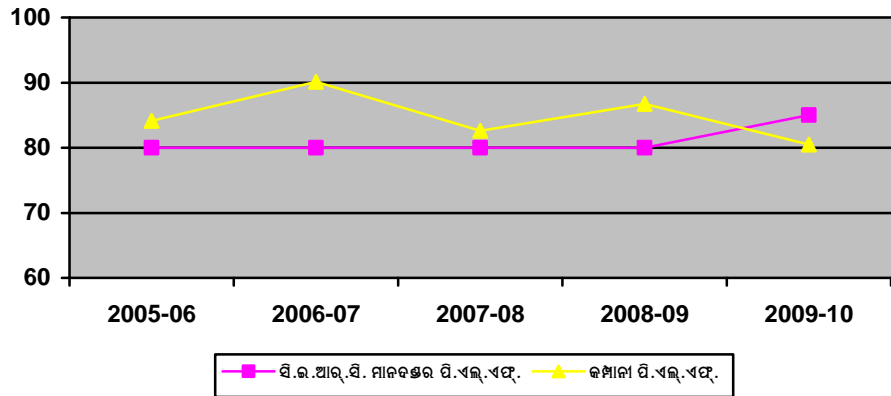
ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଲୋଡ଼ ଫ୍ୟାକ୍ଟର (ପି. ଏଲ. ଏଫ୍)

2.1.24 ସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତାରେ ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବିତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର ଅନୁପାତକୁ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଲୋଡ଼

ବର୍ଷ 2006-07 ରେ କମ୍ପାନୀର ଯୁନିଟ୍ II ରେ ହାସଲ କରାଯାଇଥିବା ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. 92 ପ୍ରତିଶତ ତୁଳନାରେ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯୁନିଟ୍ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୋଟା ତାପକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥିତ ଆର୍ଭିୟୁଏନ୍ଏଲ୍ ର ଯୁନିଟ୍ 6 ର ପିଏଲ୍.ଏଫ୍. 101.10 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଫ୍ୟାକ୍ଟର ବୋଲି ବିବଚନା କରାଯାଏ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ ନିୟାମକ ଅୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ତାପକ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରର ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶତକଡ଼ା 80 ଏବଂ 2009-10 ଠାରୁ ଶତକଡ଼ା 85 ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ତୁଳନାରେ ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. 2005-06 ରୁ

2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଥାକ୍ରମେ ଶତକଡ଼ା 73.71, 77.03, 78.75, 77.22 ଓ 77.48 ଥିଲା। ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀର ପି.ଏଲ.ଏଫ. ଯଥାକ୍ରମେ ଶତକଡ଼ା 84.10, 90.16, 82.57, 86.71 ଓ 80.46 ଥିଲା। ନିମ୍ନସ୍ଥ ରେଖାଚିତ୍ର 2005-10 ରେ ସି.ଇ.ଆର.ସି. ର ମାନଦଣ୍ଡ ଓ କଂପାନୀର ପି.ଏଲ.ଏଫ. ଦର୍ଶାଏ।

ରେଖାଚିତ୍ରରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, 2009-10 ବର୍ଷ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀର ପି.ଏଲ.ଏଫ. ସି.ଇ.ଆର.ସି. ମାନଦଣ୍ଡ ଓ ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା। କେବଳ 2009-10 ରେ ଏହା ସି.ଇ.ଆର.ସି. ମାନଦଣ୍ଡରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। କିଛି ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଏକକ ପି.ଏଲ.ଏଫ. ସର୍ବୋତ୍ତମ ସଂପାଦନାକାରୀଙ୍କଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା। ସ୍ୱଳ୍ପ କାରାଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା ଓ ନିମ୍ନ ମାନର କୋଇଲା ଉପଯୋଗ ଯୋଗୁ 2006-07 ରେ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପି.ଏଲ.ଏଫ. (ଶତକଡ଼ା 90) କାଳକ୍ରମେ ହ୍ରାସ ପାଇ 2009-10 ରେ ଶତକଡ଼ା 80 ରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲା। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୁନିଟ୍ ର ପି.ଏଲ.ଏଫ., କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା, ଅଚଳ ଇତ୍ୟାଦି ପରିଶିଷ୍ଟ - 11 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତାରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା

2.1.25 ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳରେ ପ୍ରକୃତ ସଂଚାଳନ ସମୟ ଓ ସର୍ବାଧିକ ସମୟ ଉପଲବ୍ଧର ଅନୁପାତକୁ କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ। ବର୍ଷ 2004-09 ଓ 2009-14 ଗୁଡ଼ିକରେ କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା ପାଇଁ ସି.ଇ.ଆର.ସି.ର ମାନଦଣ୍ଡ ଯଥାକ୍ରମେ ଶତକଡ଼ା 80 ଓ 85 ଥିବା ସ୍ଥଳେ, ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଏହା ଶତକଡ଼ା 89 ଥିଲା।

ସମୁଦାୟ ଉପଲବ୍ଧ ସମୟ, ସଂଚାଳନ ସମୟ, ଯୋଜନାଭୁକ୍ତ ଅଚଳ, ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ଏବଂ ସାମଗ୍ରିକ କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା ତଥ୍ୟର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

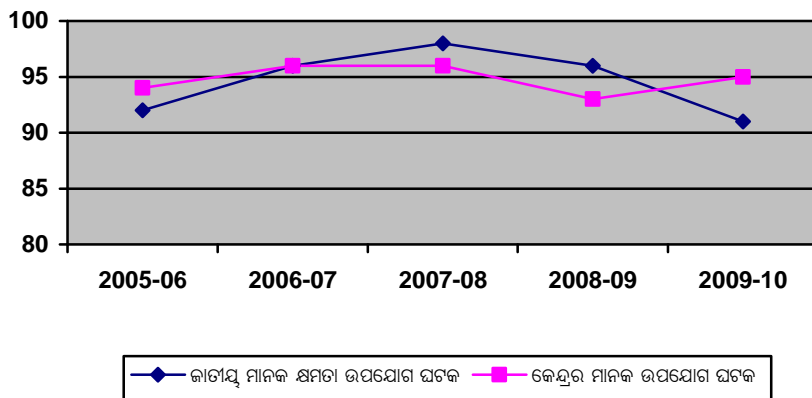
କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1.	ସମୁଦାୟ ଉପଲବ୍ଧ ଘଣ୍ଟା	17,520	17,520	17,568	17,520	17,520
2.	ସଂଚାଳନ ଘଣ୍ଟା	15,719	16,415	15,163	16,282	14,837
3.	ଯୋଜନାଭୁକ୍ତ ଅଚଳ (ଘଣ୍ଟାରେ)	1,631	908	980	835	1,490
4.	ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ (ଘଣ୍ଟାରେ)	170	197	1,425	403	1,193
5.	କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା (ପ୍ରତିଶତରେ)	90	94	86	93	85

ଉପର ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଇପାରେ ଯେ, 2005-06 ରେ କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧ ଶତକଡ଼ା 90 ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଏହା ହ୍ରାସ ପାଇ 2009-10 ରେ ଶତକଡ଼ା 85 ହୋଇଥିଲା। ଏହାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା

ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳର ବୃଦ୍ଧି ଓ ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଦୀର୍ଘତମ ସମୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯାହା ଯଥାକ୍ରମେ ଅନୁକ୍ରେମ 2.1.27 ଓ 2.1.29 ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ନ୍ୟୁନ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ

2.1.26 ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପ୍ରକୃତ ସଂଚାଳନ ସମୟରେ ସର୍ବାଧିକ ସମ୍ଭାବିତ ଉତ୍ପାଦନର ଅନୁପାତକୁ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ବର୍ଷ 2005-06 ରୁ 2009-10 ଗୁଡ଼ିକର ଜାତୀୟ ହାରାହାରି ପି.ଏଲ.ଏଫ. ଯଥା ଶତକଡ଼ା 73.71, 77.03, 78.75, 77.22 ଓ 77.48 ଏବଂ କାରଖାନା ଉପଲକ୍ଷ୍ମତାର ହାର ଶତକଡ଼ା 80 (2005-09)/85 (2009-10) ଆଧାରରେ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ ମାନକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାରୁ ଏହା 92 (2005-06), 96 (2006-07 ଓ 2008-09), 98 (2007-08) ଓ 91 (2009-10) ହେଲା । କଂପାନୀର କାରଖାନା ଉପଯୋଗ ଘଟକ 2005-10 ସମୟରେ ଶତକଡ଼ା 93 (2008-09) ଓ 96 (2006-07 ଓ 2007-08) ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ଯାହା ନିମ୍ନସ୍ତର ଶେଷାଂଶରେ ଜାତୀୟ ମାନକ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ ଘଟକ, କେନ୍ଦ୍ର ମାନକ ଉପଯୋଗ ଘଟକ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଆମର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଏହା ଆସିଲା ଯେ, କାରଖାନା ଉପଲକ୍ଷ୍ମ ଶତକଡ଼ା 85 ରୁ 94 ଥିବା ସ୍ତରକୁ, କାରଖାନା ସଂଚାଳନର ହାର ଶତକଡ଼ା 80 ରୁ 90 ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଆମ ସମୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳ ଅନୁସାରେ 2005-10 ରେ ଉପଲକ୍ଷ୍ମ କ୍ଷମତା ହାରରେ କାରଖାନା ସଂଚାଳନ ନ କରିବାର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- ନିମ୍ନମାନର କୋଇଲା ଉପଯୋଗ କରି କାରଖାନା ଚଳାଇବାରୁ 762 ଏମ.ୟୁ. ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ;
- ଆଂଶିକ କ୍ଷମତା ଉପଯୋଗ କରି କାରଖାନା ଚଳାଇବାରୁ 262 ଏମ.ୟୁ. ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି;
- ଗ୍ରାହ ସମସ୍ୟା ହେତୁ ବିଦ୍ୟୁତ ସଂଚାରଣ କ୍ଷମତାରେ ବାଧକତା ଓ ତତ୍ତ୍ୱନିତ 21 ଏମ.ୟୁ. ର ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ।

ନିଷ୍ପତ୍ତି

2.1.27 ଯୋଜନାବଦ୍ଧ/ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କାରଖାନା ଅଚଳ ରହୁଥିବା ସମୟକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଓ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳରେ ନିମ୍ନ ବିବୃତି ଗୁଡ଼ିକ ଅତି ଚର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା:

- ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ଅଚଳର ସମୟ 2005-06 ରେ 1,631 ଘଣ୍ଟା ଥିବା ସ୍ତରକୁ ଡାହା ହ୍ରାସ ପାଇ 2008-09 ରେ 835 ଘଣ୍ଟା ଥିଲା ତଥା ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଅଚଳ ସମୁଦାୟ ଉପଲକ୍ଷ୍ମ ସମୟର ଶତକଡ଼ା ନଅ ରୁ ଶତକଡ଼ା ପାଞ୍ଚ ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ 2009-10 ରେ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 1,490 ଘଣ୍ଟା ହେଲା ତଥା ଉପଲକ୍ଷ୍ମ ସମୟର ଶତକଡ଼ା 8.5 ଅଚଳ ଥିଲା ।

- ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ସମୟ 2005-06 ରେ 170 ଘଣ୍ଟାରୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ 2009-10 ରେ 1,193 ଘଣ୍ଟା ହେଲା। ଯାହା ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ମୋଟ ଉପଲବ୍ଧ ସମୟର ଶତକଡ଼ା ଏକ ରୁ ସାତ ଭାଗ ଥିଲା। ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳର ସମୟ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ଵାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଶତକଡ଼ା 10 ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତଥିଲା। ଚରବାଇନ ରେଳ୍ଵ ଓ ସ୍କାଟର କୋର୍ ବାର ଯୋଗୁ 2007-08 ଓ 2009-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଚଳ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା। ସମସ୍ତ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଅଚଳ ସମୟ 3,387 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରୁ, ବଏଲର ଟ୍ୟୁବ ଅଚଳର (11 ଟି ଘଟଣାରେ 742 ଘଣ୍ଟା) ମୋଟ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଅଚଳର ଶତକଡ଼ା 21.90 ଥିଲା। ବାର୍ଷିକ/ତାତ୍କାଳୀନ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସର ଏକରୁ 201 ଦିନ ଭିତରେ ଟ୍ୟୁବ ଅକାମୀ ହୋଇଥିଲା। ବାରମ୍ବାର ଟ୍ୟୁବ ଅଚଳର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ବାହ୍ୟ ଧାତୁ କ୍ଷତି ଓ ସଙ୍କ୍ରମଣ ସମୟ ପାଇଁ ଓଭର ହିଟିଂ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାର୍ଷିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ସମୟରେ ଟ୍ୟୁବଗୁଡ଼ିକର ବାହ୍ୟ ଧାତୁ ଜମା/ମୋଟେଇ ହ୍ରାସ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ତଦନୁସାରେ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ। ବାର୍ଷିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ସତ୍ତ୍ୱେ ଟ୍ୟୁବ ବାରମ୍ବାର ଅଚଳ ହେବା ଘଟଣା ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହା ତଦତ୍ତ ସାପେକ୍ଷ।

ସହାୟକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ

2.1.28 ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ନିଜସ୍ଵ ସଂଚାଳନ ଓ ସାଧାରଣ ସୁବିଧାରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ଶକ୍ତିକୁ ସହାୟକ

ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଜି.ଏସ୍.ଇ.ସି.ଏଲ୍.ର ଓମାକାବୋରି ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର 7.05 ପ୍ରତିଶତର ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା।

ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯାଏ। ସି.ଇ.ଏ. ର ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସହାୟକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ଉତ୍ପାଦନର 7.5 ଭାଗ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ୍। କିନ୍ତୁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସହିତ ହୋଇଥିବା ପି.ପି.ଏ. ର ସର୍ଭାବଳୀରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସହାୟକ

ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚର ସୀମା ଶତକଡ଼ା 9.5 ରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା। ପ୍ରକୃତ ସହାୟକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ 2005-06 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଶତକଡ଼ା 10.24 ରୁ 10.64 ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା। ଯାହାଫଳରେ 21.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 144 ଏମ୍.ୟୁ. ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା। ଆମ ତର୍କମାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା ଅଧିକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଯନ୍ତ୍ରପାତିକୁ ନିମ୍ନ ଭାବରେ ଚଳାଇବା ଏବଂ ଯୁନିଟ୍ 3 ଓ 4 ସ୍ଥାପନା କରାନଯିବାରୁ ପାୱାର୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟର ନିମ୍ନ ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ସ୍ଥଳଗୁଡ଼ିକର ନିରୂପଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ଶକ୍ତି ସମାକ୍ଷା କଲା ନାହିଁ (ଅଗଷ୍ଟ 2010)।

ବର୍ଷ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ
21.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର
144 ଏମ୍.ୟୁ. ସହାୟକ ଶକ୍ତି
ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମତାମତ ଗ୍ରହଣ କରି ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ସହାୟକ ଶକ୍ତି ଖର୍ଚ୍ଚ ହ୍ରାସ ପାଇଁ ପରକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ଏବଂ 2010-11 ରେ ଶକ୍ତି ସମାକ୍ଷା କରାଯିବ।

ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

2.1.29 କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ସ୍ତରକୁ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳୀନ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅନୁସୂଚୀ ପାଳନ କରିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ। ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଦକ୍ଷତା ଓ ଉପଲବ୍ଧତା ଏଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅନୁସୂଚୀ ପାଳନ ନ କରିବା ଫଳରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଅଧିକ କୋଇଲା, ଜାଳେଣୀ ତେଲ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ସହିତ ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ଅଚଳାବସ୍ଥା ଭଳି ସଂକଟ ସୃଷ୍ଟି କରେ ଯାହା ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ କରେ। ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯତ୍ନଶୀଳ ଉପଲବ୍ଧତା ହ୍ରାସ କରାଇ ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ାଇଥାଏ, ଯାହା ମୋଟ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ।

ସିଇଆରସିର ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସ୍ଥାୟୀ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହେବାର ପରବର୍ଷ ବୈଧାନିକ ନିରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ 15 ଦିନର ଛୋଟିଆ ବନ୍ଦ ସହିତ 30 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟଲଗ୍ ଗୁଡ଼ିକର ବାର୍ଷିକ ମରାମତି ପ୍ରତି ବିକଳ ବର୍ଷରେ କରାଯିବା ବିଧେୟ ।

ଅପରପକ୍ଷରେ, ସିଇଆରସି ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସ୍ଥିରକଲା ନାହିଁ । ଏହା ନିଜସ୍ୱ ବାର୍ଷିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା ଓ ସମୟ ସୁଚୀ ବଜେଟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲା । ଆମେ ଏହା ଜାଣିଲୁ ଯେ, 2005-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଯଦିଓ ଉଭୟ ଯୁନିଟ୍‌ର ମାନଦଣ୍ଡ ମୁତାବକ ବାର୍ଷିକ ଓ ତାହାଗତ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ଠିକ୍ ସମୟରେ ହୋଇଥିଲା ଏହା 2008-09 ବର୍ଷରେ ଯୁନିଟ୍ 1 ଏବଂ 2 ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 75 ଓ 47 ଦିନ ବିଳମ୍ବରେ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଃ ଯଦିଓ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ 2005-06 ଠାରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନୁସୂଚୀ ମୁତାବକ ଯୁନିଟ୍ ଦ୍ୱୟର ବାର୍ଷିକ ଓ ତାହାଗତ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ 241 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାର ଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ 292 ଦିନ ଲାଗିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ 2007-08 ଓ 2008-09 ରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଟର୍ଗେଟ୍ ରେଟ୍ ଓ ଷ୍ଟାଟର କୋର ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ମୋଟ 51 ଦିନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଯୁନିଟ୍ 1 ର ତାହାଗତ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ 6.01 କୋଟି ଟଙ୍କାର 88 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ ଜନିତ କ୍ଷତି

ଆମର ଏହା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା ଯେ ଅଗଷ୍ଟ 2005 ରେ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ଷ୍ଟାଟର କୋର ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନହେବା ଯୋଗୁ ଯୁନିଟ୍ - 1 ର ତାହାଗତ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅଧିକ 14 ଦିନ ଲାଗିଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ 4.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 56 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷତି ହେଲା । ପୁନଃ, ଜୁନ/ଜୁଲାଇ 2007 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଟ୍ରିମ୍ ବାଲାନ୍ସିଂ କାର୍ଯ୍ୟ²⁴ ଠିକାଦାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନହେବା ଯୋଗୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅଧିକା ମୂଲ୍ୟର 32 ଏମ୍.ୟୁ. ଉତ୍ପାଦନରେ 1.03 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କରିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, 2005-10 ରେ ବାର୍ଷିକ ମରାମତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଇଁ ଅଧିକ 51 ଦିନ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗ୍ରହଣ କରି, ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଷ୍ଟାଟର କୋର ବାର ଅତଳ ହେବା ଘଟଣା କୃତ୍ରିମ ଘଟିଥାଏ ତେଣୁ ଷ୍ଟାଟର କୋର ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟ 2005-06 ପାଇଁ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଘଟଣାଟି ଏହା ଯେ 2001 ରେ ଇ.ଏଲ.ସି.ଆଇ.ଡି. ପରୀକ୍ଷାରେ ଅହେତୁକ କରେକ୍ଟ କ୍ଷରଣ ହେଉଥିବା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଥିଲା ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ଏହାର ମରାମତି କରାଯାଇନଥିଲା । ତେଣୁ 2005-06 ରେ କରାଯାଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ବିଧେୟ ଥିଲା । ପୁନଃ, ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଯେ ବାର୍ଷିକ ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ ସମୟରେ ଟ୍ରିମ୍ ବାଲାନ୍ସିଂ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ଥିଲା ଯେହେତୁ ଏହା ମେସିନ ଚାଲିବା ସମୟରେ କରାଯାଏ, ଏହା ସତ୍ୟତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ଜୁଲାଇ 2005 ରେ ଯୁନିଟ୍ - 1 ର ବାର୍ଷିକ ମରାମତି ସମୟରେ ଟ୍ରିମ୍ ବାଲାନ୍ସିଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ନବୀକରଣ ଓ ଆଧୁନିକୀକରଣ

2.1.30 କଂପାନୀର ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ 1994 (ଯୁନିଟ୍ - 1) ଓ 1996 (ଯୁନିଟ୍- 2) ରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ଯେହେତୁ କାରାଖାନା 20 ବର୍ଷ ହେଲା ଚାଲିନାହିଁ ତେଣୁ ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ନବୀକରଣ ଓ ଆଧୁନିକୀକରଣ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇନଥିଲା ।

²⁴ ଟର୍ଗେଟ୍ ରେଟ୍ ଓ ଷ୍ଟାଟର କୋର ଏବଂ ଅବସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟରେ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ।

ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

2.1.31 ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚରେ କର୍ମଚାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ, ମରାମତି ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଯହିଁରେ କଳକର୍ତ୍ତା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ମୂଳ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ ଯାହାକି ମୂଳ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ, ସୁରକ୍ଷା ଖର୍ଚ୍ଚ, ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଜାଳେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବାଦ ଦେଇ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ସି.ଇ.ଆର.ସି. କ୍ 2004/2009 ନିୟମାବଳୀରେ 200-250 ଏମ.ଡି.ରୁଁ ଶମତା ସଂପର୍କିତ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରତିମେଗାଓଡ଼ା ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚର ମାନଦଣ୍ଡ 2005-06 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 10.82 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 11.25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 11.70 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 12.17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ 18.20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ଉପରୋକ୍ତ ମାନଦଣ୍ଡ ତୁଳନାରେ କଂପାନୀ ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବାବଦକୁ ମେଗାଓଡ଼ା ପିଛା 2005-06 ରୁ 2009-10 ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଯଥାକ୍ରମେ 10.62 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 14.62 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 14.70 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 16.03 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ 17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା । ଆମର ଏହା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା ଯେ 2005-06 ଓ 2009-10 ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ କଂପାନୀର ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ସି.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ସେ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଂଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ହେଉଥିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସହିତ ହୋଇଥିବା ପି.ପି.ଏ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ଆମର ଏହା ଦୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେ 2005-10 ରେ ସଂଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବାବଦକୁ ହୋଇଥିବା 305.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ଶୁଦ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ 301.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁଲି ହୋଇଥିଲା । ଫଳତଃ, ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ ପି.ପି.ଏ. ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିବା 3.88 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଭାର କଂପାନୀ ବହନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଲାଭ ହ୍ରାସ ହେଲା ।

ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପିପିଏ ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମାନଦଣ୍ଡ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଯୋଗୁ 3.88 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି

ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ

2.1.32 ଅନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିକଳ୍ପନା ପଦ୍ଧତିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ କଂପାନୀ ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ଏସ.ଏ.ପି. ଇଣ୍ଡିଆ ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିଡ଼ ଠାରୁ 66.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବିନିମୟରେ ବ୍ୟବହାରିକ ଅନୁକ୍ରମିତ ପାଇଥିଲା । ଏସ.ଏ.ପି. ଇ.ଆର.ପି. ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନ କରି ଓ ଯୋଗାଣକାରୀଙ୍କ ସେବା ସୁବିଧା ନ ନେଇ ପ୍ୟାକେଜର ବାର୍ଷିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଜାନୁୟାରୀ 2009 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2010 ସମୟ ଭିତରେ ଏହା ମଧ୍ୟ 32.08 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା । କମ୍ପାନୀର ଏହା ଏକ ରୁଗଣ ଯୋଜନା ବୋଲି ସୂଚିତ କରାଏ ଯାହାଫଳରେ 98.22 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ନିରର୍ଥକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

ଏସ.ଏ.ପି.-ଇ.ଆର.ପି. ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣର ଅଣଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଯୋଗୁ 0.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିରର୍ଥକ ଖର୍ଚ୍ଚ

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରକାର ଖୁବ ଶିଘ୍ର ସ୍ଥିର କରାଯିବ ।

ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା

2.1.33 ଯେ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ ଦକ୍ଷ ଆର୍ଥିକ ପରିଚାଳନା ସମୟର ଏକ ଆବଶ୍ୟକତା । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉପଯୋଗ ଓ ସୁହାଇଲା ସର୍ତ୍ତାବଳୀରେ ସମୟୋଚିତ ରଣ ଉଠାଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ଏହା ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।

ତେଣୁ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରସ୍ଥ କଂପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଣାଳୀ ଓ ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ଶୁଦ୍ଧୀକୃତ କରି ଏହା ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ:

- ସ୍ଥାଣୁ ଭଣ୍ଡାରରେ ପାଣି ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇନାହିଁ,
- ବାକିଆ ଅସୁଲିର ତୁରନ୍ତ ଅସୁଲି/ ସମାୟୋଜନ କରାଯାଇଛି,

- ପ୍ରକୃତ ଦରକାରର ପୂର୍ବରୁ ରଣ କରାଯାଇନାହିଁ ଏବଂ
- ଉଚ୍ଚ ସୁଧଯୁକ୍ତ ରଣକୁ କମ୍ ସୁଧଯୁକ୍ତ ରଣ ସହିତ ପ୍ରତିବଦଳ ଭୁରକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

କଂପାନୀ ପାଣ୍ଡିର ମୁଖ୍ୟ ଉତ୍ପାଦ ହେଲା ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟରୁ ଅସୁଲି ଓ ସ୍ଥାୟୀ ଜମାକୁ ସୁଧ ଆୟ । ଏହି ପାଣ୍ଡି ମୁଖ୍ୟତଃ ଜାଳେଣୀ, ତେଲ, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ, ସୁଧ, କର୍ମଚାରୀ, ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜିଗତ ଓ ରାଜସ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିମନ୍ତେ ଉପଯୋଗ ହୁଏ । କଂପାନୀର 2005-06 ରୁ 2009-10 ସମୟର ସମ୍ବଳର ପ୍ରକୃତ ଆୟର ଉତ୍ପାଦ ଓ ଉପଯୋଗ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
ରୋକଡ ଅନ୍ତଃପ୍ରବାହ						
1	ନିର୍ମାଣ	161.91	176.87	185.64	133.31	126.25
2	ଯୋଗ: ସମୟୋକନ	58.46	60.70	58.52	57.30	62.56
3	ନିଷ୍ପାଦନ କ୍ରିୟାକଳାପ	44.47	32.98	17.07	27.72	12.40
4	ନିବେଶ କ୍ରିୟାକଳାପ	13.98	21.75	40.74	61.86	58.53
5	ବିଭାଗ କ୍ରିୟାକଳାପ	0	0	0	0	0
	ମୋଟ	278.82	292.30	301.97	280.19	259.74
ରୋକଡ ବାହ୍ୟପ୍ରବାହ						
6	ନିଷ୍ପାଦନ କ୍ରିୟାକଳାପ	56.59	62.57	116.67	139.72	118.44
7	ନିବେଶ କ୍ରିୟାକଳାପ	7.45	3.13	19.79	25.90	38.09
8	ବିଭାଗ କ୍ରିୟାକଳାପ	159.23	89.25	20.02	134.01	8.74
	ମୋଟ	223.27	154.95	156.48	299.63	165.27
	ରୋକଡ/ରୋକଡ ସମତୁଲ୍ୟରେ ନିର୍ମୂଳ୍ୟ/ହ୍ରାସ	55.55	137.35	145.49	(19.44)	94.47

ଉପରିସ୍ଥ ସାରଣୀରୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ 2005-08 ଓ 2009-10 ରେ କଂପାନୀର ବଳକା ପାଣ୍ଡିଥିବା ସ୍ତଳେ 2008-09 ରେ ଏହାର ପାଣ୍ଡି ନିଅଣ୍ଟିଆ ଥିଲା ଯାହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା:

- ଲାଭାଂଶ ପ୍ରଦାନରେ ପାଣ୍ଡି ବର୍ଦ୍ଧିତମାନର ବୃଦ୍ଧି;
- ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଭଣ୍ଡାରଣ ସାମଗ୍ରୀ ଗଚ୍ଛିତ କରିବା ଯୋଗୁ 15.77 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଦ୍ଧ ରହିଲା ଯାହାଦ୍ୱାରା ବାର୍ଷିକ 1.89 କୋଟି ଟଙ୍କା ସୁଧ କ୍ଷତି ; ଏବଂ
- 2006-07 ଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ ବୃଦ୍ଧିତ ନ ହେବା ଯୋଗୁ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ଠାରୁ ବିଦ୍ୟୁତ ପାଉଣା ଅସୁଲିରେ ବିଳମ୍ବ ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଛେଦ 2.1.36 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

ଆଗୁଆ ରଣ ପରିଷୋଧ ସୁବିଧା ହାସଲ ନ କରିବା

2.1.34 ମୁକ୍ତ ଅର୍ଥନୈତିକ ନୀତି ଯୋଗୁ 1999-2000 ପରଠାରୁ ରଣ ଉପରେ ସୁଧ ହାର ହ୍ରାସ ପାଇବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଉଚ୍ଚ ସୁଧହାରଯୁକ୍ତ ରଣକୁ ନିମ୍ନ ସୁଧହାର ରଣରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସର୍ତ୍ତ ଭିତ୍ତିକ ପରିକଳ୍ପନାମାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ସୁଧଯୁକ୍ତ ରଣଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କରିବା କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଲାଭଦାୟକ ଥିଲା । ଯୁନିଟ-1 ଓ 2 ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ କଂପାନୀ ଶକ୍ତି ଅର୍ଥ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ପି.ଏଫ.ସି) ଠାରୁ ଫେବୃୟାରୀ 1995 ରେ 41 କୋଟି ଟଙ୍କା ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା 16 ସୁଧ ହାରରେ ରଣ ଆଣିଥିଲା । କଂପାନୀର ରଣ ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯେଉଁଥିରେ ତିନିବର୍ଷରେ ଥରେ ସୁଧ ପୁନଃନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତଥା ବୈଜ୍ଞାନିକ ପରିଷୋଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା, ପି.ଏଫ.ସି. ତାହାକୁ ମେ 2004 ରେ ଅନୁମୋଦନ କଲା । କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସର୍ତ୍ତ ଗୃହୀତ ହେଲେ ସୁଧର ହାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିଷୋଧ ଦିବସର ଠିକ୍ ତିନିବର୍ଷଠାରୁ ଲାଗୁ ହେବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପି.ଏଫ.ସି. ଦ୍ୱାରା ସୁଧର ହାର ବୃଦ୍ଧି କରାଗଲେ, ବିନା ପ୍ରିମିୟମରେ କଂପାନୀ ରଣକୁ ଆଗୁଆ ପରିଶୋଧ କରିବାର ଇଚ୍ଛାଧିକାର ରହିବ। ଅଡ଼ିଟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ପି.ଏଫ.ସି. ସୁଧର ହାର 15 ଜୁନ 2007 ଠାରୁ ଶତକଡ଼ା 9.75 ରୁ 12 କୁ ବୃଦ୍ଧି କଲା। ତେଣୁ ବାକିଆ 12.30 କୋଟି ଟଙ୍କା ରଣ ବିନା ପ୍ରିମିୟମର ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ଇଚ୍ଛାଧିକାର ରହିଥିଲା। ଯଦିଓ କଂପାନୀ ଜୁନ/ଜୁଲାଇ 2007 ରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା 6.5 ରୁ 10.75 ହାର ସୁଧରେ 45 କୋଟି ଟଙ୍କା ସହ କାଳାନ ଜମାରେ ବିନିଯୋଗ କଲେ, ଏହା ପି.ଏଫ.ସି. ରଣ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ଶତକଡ଼ା 12 ହାରରେ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କଲା। ଯଦି କଂପାନୀ ପି.ଏଫ.ସି. ର ରଣ ପୁନର୍ଗଠନ ପ୍ରସ୍ତାବ ମୁତାବକ ସମୁଦାୟ ରଣ ଜୁନ 2007 ରେ ପରିଶୋଧ କରିଥାନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ଜୁନ 2007 ରୁ ଜୁନ 2010 ମଧ୍ୟରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 57.45 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବଞ୍ଚାଇ ରଖିପାରିଥାନ୍ତା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ରଣ ଉପରେ ସୁଧ ପି.ପି.ଏ ର ଏକ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଉପାଦାନ ଓ ଏହାର ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପାଇଁ ଗ୍ରୀଡ଼କୋର ସମ୍ମତି ଦରକାର ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସର୍ଭ ଲାଭ କ୍ଷତି ହିସାବକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିନଥିଲା। ଉତ୍ତର ବୋଧଗମ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଜୁନ 2007 ରେ ରଣର ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ସମ୍ମତି ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା ଏବଂ ଏହି ପୁନର୍ଗଠନର ସୁଫଳ ସମସ୍ତ ଖାଉଟିମାନଙ୍କୁ ମିଳିଥାନ୍ତା।

ଦାବି ଏବଂ ପ୍ରାପ୍ୟ

2.1.35 କଂପାନୀ ସମସ୍ତ ଉତ୍ପାଦିତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗ୍ରୀଡ଼କୋକୁ ବିକ୍ରୟ କରେ ଯାହାର ଶୁଳ୍କ ଅଗଷ୍ଟ 1996 ର ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଆଧାରରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା। ଖର୍ଚ୍ଚ ଅସୁଲି ବ୍ୟତୀତ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି 450 କୋଟି ଟଙ୍କାର 16 ପ୍ରତିଶତ ଆୟ ପାଇଁ ପି.ପି.ଏ. ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା। କଂପାନୀର ନଭେମ୍ବର 1998 ରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସହିତ ଏସକ୍ୱୋ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ହେତୁ ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ ଅସୁଲି ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା। କେତୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଘଟଣାକୁ ବାଦ ଦେଲେ କଂପାନୀର ମାସିକ ବିଲ ଗୁଡ଼ିକ ବିପକ୍ଷରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ନିୟମିତ ପାଉଣା ପୈଠ କରେ। ଆମ୍ଭର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା ଯେ 2006-07, 2007-08 ଓ 2008-09 ର ବାର୍ଷିକ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଧାରରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋକୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ, ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଗ୍ରହଣ ନ କରି 2005-06 ବର୍ଷପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜ୍ୟ ଦର ଆଧାରରେ ପ୍ରୋଭିଜନାଲ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କଲା। ଗ୍ରୀଡ଼କୋ 2009-10 ରେ ଶୁଳ୍କକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସମସ୍ତ ପାଉଣା ପୈଠ କଲା। ପି.ପି.ଏ. ର ସର୍ଭାବଳୀ ଅନୁସାରେ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଦେବା ପାଇଁ ଥିବା ପରିମାପକ ଯଥା ଶତକଡ଼ା 68.49 ପ୍ରତିଶତ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଲୋଡ଼ ଫ୍ୟାକ୍ଟର ଉପରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ବିବାଦ ଉଠାଇଲା ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜୁନ 2008 ରେ ସମାଧାନ କରାଯାଇଥିଲା। ତଦନୁସାରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଉପରେ ଥିବା 92.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ବକେୟା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦାୟ ହୋଇନାହିଁ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010)।

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଉପରେ ବକେୟା ଥିବା 92.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦାୟ ହୋଇନାହିଁ

ତେଣୁ, 2006-09 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ଶକ୍ତି ବିଲ ଗୁଡ଼ିକର ଆଦାୟ ପାଇଁ ତାଗିଦ୍ କରି ପ୍ରାପ୍ୟ ଅସୁଲିକୁ ବୃଦ୍ଧାନ୍ୱିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ

2.1.36 ପ୍ରଚଳିତ ପି.ପି.ଏ ମୁତାବକ କଂପାନୀର ବାର୍ଷିକ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ। ରାଜିନାମା ମୁତାବକ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ଦ୍ୱାରା ପି.ପି.ଏ. ର ତର୍ଜମା ଓ ଅନୁମୋଦନ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ। ପି.ପି.ଏ. ଉପରେ ଓ.ଆର.ଇ.ସି. ର ନ୍ୟାୟିକ କ୍ଷମତା ବିଷୟଟି ଏବେ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି। ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଓ.ଇ.ଆର.ସି. ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଚାହିଦା ଦରଖାସ୍ତରେ ପି.ପି.ଏ ସର୍ଭାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଶୁଳ୍କ ହିସାବ କରି ଶକ୍ତି କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ଆସୁଥିଲା। କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଚାହିଦା ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର.ସି.କୁ ଅଲଗା ଦରଖାସ୍ତ କରିନଥିଲା। ପି.ପି.ଏ. ମୁତାବକ ଶୁଳ୍କ ହିସାବ କରିବାରୁ ଓ ଆଣ୍ଡ ଏମ ବାବଦକୁ 3.88 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ ଅସୁଲି ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.31 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି। ଏହା ଛଡ଼ା ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରେ

ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ପର୍କରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପି.ପି.ଏ. ମାନଦଣ୍ଡ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଯୋଗୁ 12.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ଶୁଳ୍କ ଜରିଆରେ ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ

ହେଉଥିବା ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡକୁ କଂପାନୀ ବଜାୟ ରଖିପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହା ପରିଚ୍ଛେଦ 2.1.28 ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଶତକଡ଼ା 9.5 ଠାରୁ ଅଧିକ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାରୁ 2005-06 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ 4.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇ ନଥିଲା । ସେହିପରି ସମାକ୍ଷା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜାଲେଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଶୁଳ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଅସୁଲ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ପି.ପି.ଏ. ଅନୁସାରେ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉପରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କର ଶତକଡ଼ା ନଅ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ରହିବା ଉଚିତ୍ । କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପୈଠ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କରର ପରିମାଣ ଶତକଡ଼ା 10 ରୁ 11 ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେଲା । ଆମ୍ଭର ଏହା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା ଯେ ସହାୟକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚର ପରିମାଣ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ରହିବା ଯୋଗୁ 2005-06 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ 2.89 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବିଦ୍ୟୁତ୍ କର ଶୁଳ୍କ ଜରିଆରେ ଅସୁଲ କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଅତଏବ, ଶୁଳ୍କ ଜରିଆରେ 12.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅସୁଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ, ଯାହାର ଭାର କଂପାନୀକୁ ବହନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଫଳତଃ, ସମାକ୍ଷା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଲାଭ ପରିମାଣରେ ଶତକଡ଼ା 1.57 ହ୍ରାସ ଘଟାଇଥିଲା ।

ପରିବେଶଜନିତ ଘଟଣାମାନ

2.1.37 ପରିବେଶ ଉପରେ ନକରାତ୍ମକ ପ୍ରଭାବକୁ ନ୍ୟୁନ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ବିଧି ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ଏହି ବିଧି ବିଧାନ ପାଳନକୁ ତଦାରଖ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରିଷଦ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ବିଭିନ୍ନ ନିୟମ ବଳରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମହାଲକ୍ଷ୍ୟ, ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରିଷଦ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷମତାର ଅଧିକାରୀ ଶକ୍ତି ଉପାଦାନ କେନ୍ଦ୍ରରେ କଂପାନୀର ଏକ ପରିବେଷ ସମନ୍ୱୟ ଶାଖା ଅଛି ।

ବିଭିନ୍ନ ବିଧି ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଆମେ ଏହା ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲୁ ଯେ:

ବାୟୁ ପ୍ରଦୂଷଣ

2.1.38 କୋଇଲା ପାଉଁଶ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୁଦ୍ର କଣିକାମାନ ହୋଇଥିବାରୁ ଯେତେବେଳେ ଏହା ବାୟୁ ମଣ୍ଡଳରେ ମିଶି ଯାଏ ଓ ଏହାର ସାନ୍ଦ୍ରତା ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ସେତେବେଳେ କେତେକ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏହା ଏକ ପ୍ରଦୂଷକ ହୋଇଥାଏ । ଗରମ ବାଷ୍ପରୁ ଧୂଳିକଣା (ବିଶିଷ୍ଟ କଣିକା) ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ । ଗରମ ବାଷ୍ପରୁ ଧୂଳିକଣାର ସାନ୍ଦ୍ରତା ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ୍ ପ୍ରେସିପିଟେଟର୍ (ଇ.ଏସ.ପି.) ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ଇ.ଏସ.ପି. ର ଦକ୍ଷ ଓ ନିଶ୍ଚଳ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଉପରେ ଧୂଳିକଣା ସ୍ତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ଅଧିକ ପାଉଁଶଯୁକ୍ତ କୋଇଲା ବ୍ୟବହାର

2.1.39 ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମହାଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା (ଜୁଲାଇ 2003) ଅନୁସାରେ କୋଇଲା ଭିତ୍ତିକ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଯାହା କୋଇଲା ଖଣି ଠାରୁ 1,000 କି.ମି. ଦୂରରେ ଥିବ କିମ୍ବା ଏହା ସହରାଞ୍ଚଳ, ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଞ୍ଚଳ ବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦୂଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଥିବ ସେଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା କୋଇଲାର ପାଉଁଶର ପରିମାଣ ବାର୍ଷିକ ହାରାହାରି ଶତକଡ଼ା 34 ଭାଗ ଠାରୁ କମ୍ ଥିବ । ଆମର ଏହା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ, ଏମ.ସି.ଏଲ. ର ଲଖନପୁରଠାରେ ଥିବା କୋଇଲା ଖଣିରୁ କଂପାନୀ କୋଇଲା ଆଣୁଥିଲା ଯାହା ଏକ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ 135.24 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. କୋଇଲା ଆଣିଥିଲା ଯାହାର ହାରାହାରି ପାଉଁଶର ପରିମାଣ ଶତକଡ଼ା 37 ରୁ 41 ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ନିମ୍ନ ମାନର କୋଇଲା ଯୋଗୁ କଂପାନୀର ଉପାଦାନ ଜନିତ କ୍ଷତି ଶତକଡ଼ା 2.6 ରୁ 5.6

ହେଉଥିବା କଂପାନୀ ଆକଳନ କଲା (ଜାନୁୟାରୀ 2008) । ଏହି ସମସ୍ୟା ଦୂର କରିବା ସହିତ ଅଧିକ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପାର୍ଟିଶ ଉତ୍ପତ୍ତି ଓ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶର କ୍ଷୟ ହ୍ରାସ ଭଳି ସୁଚିଆ ମିଳିବା ପାଇଁ, ବ୍ୟବହୃତ କୋଇଲାରେ ଶତକଡ଼ା 20 ଭାଗ ଶୋଧିତ କୋଇଲା ମିଶ୍ରଣ କରିବାକୁ ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଅପରେସନ) ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ । ଏହା ଫଳରେ କୋଇଲା ଚନ ପିଛା 504 ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ । ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ ହେବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିବୁତ୍ତ ନଥିଲା । ବିପକ୍ଷରେ କଂପାନୀ ଉକ୍ତ ପାର୍ଟିଶପୁତ୍ତ କୋଇଲା ବ୍ୟବହାର ଜାରି ରଖିଲା । ଫଳତଃ, ପରିବେଷ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ଶତକଡ଼ା 34 ଭାଗରୁ ନିମ୍ନ ପାର୍ଟିଶ ଯୁକ୍ତ କୋଇଲା ବ୍ୟବହାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଅନୁଯାଜନ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ଉନ୍ନତିକରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସ୍ତରରେ ଏସ.ପି.ଏମ. ହାସଲ ନ ହେବା

2.1.40 ବାୟୁ (ପ୍ରଦୂଷଣ ନିରାକରଣ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ 1981 ଅଧୀନସ୍ଥୁ ତିସେମର 2006 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁମତି ପତ୍ର ଅନୁସାରେ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଏସ.ପି.ଏମ.ର ସ୍ତର 150 ଏମ.ଜି./ଏନ.ଏମ³ ରେ ବଜାୟ ରଖିବେ । କାରଖାନାରେ ସ୍ଥାପିତ ଇ.ଏସ.ପି. ଗୁଡ଼ିକ ଏହି ସ୍ତର ବଜାୟ ରଖିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ତିଆରି କରାଯାଇଛି । ଆମ୍ଭର ଏହା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ, ଜୁନ 2007 ରୁ ମେ 2008 ମଧ୍ୟରେ ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତର 132 ରୁ 147 ଏମ.ଜି./ଏନ.ଏମ³ ମଧ୍ୟରେ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତରରେ ଶତକଡ଼ା 25 ହ୍ରାସ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଇ.ଏସ.ପି. ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଧୁନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ମଇ 2008 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ସ୍ଥିର କଲେ । ତଦନୁସାରେ କଂପାନୀ ଫେବୃୟାରୀ 2009 ରେ 1.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରି ଇ.ଏସ.ପି. ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଧୁନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କଲା । ଆମ୍ଭର ଏହା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ, ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ସତ୍ତ୍ୱେ ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତରରେ ଶତକଡ଼ା 25 ଭାଗ ହ୍ରାସର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଉନ୍ନତିକରଣ ପୂର୍ବରୁ ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତର 132 ରୁ 147 ଏମ.ଜି./ଏନ.ଏମ³ ଥିବା ବେଳେ ଉନ୍ନତିକରଣ ପରେ ଯଥା ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଏହି ସ୍ତର 123 ରୁ 140 ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଉନ୍ନତିକରଣପରେ ଯେହେତୁ ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତରର ହ୍ରାସ ଆଶାନ୍ୱରୁପକ ନ ଥିଲା ତେଣୁ 1.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସାକାର ହେଲା ନାହିଁ ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଏସ.ପି.ଏମ. ର ହାରାହାରି ସ୍ତରରେ ହ୍ରାସ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଘଟଣାଟି ଏହା ଯେ ଏସ.ପି.ଏମ. ସ୍ତରରେ ଶତକଡ଼ା 25 ଭାଗ ହ୍ରାସର ଅଭିପ୍ରାୟ ବହୁଳାଂଶରେ ପୂରଣ ହେଲା ନାହିଁ ।

ପାର୍ଟିଶ ପରିଚାଳନା

2.1.41 ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ବାର୍ଷିକ ମୋଟାମୋଟି 10 ରୁ 11 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି ପାର୍ଟିଶ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ହୁଏ । ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1999 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରିକଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ କେନ୍ଦ୍ର ବାସଗୃହ ସାମଗ୍ରି ପସ୍ତୁତକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତ 10 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଗଣାରେ ପାର୍ଟିଶ ଯୋଗାଇବେ । ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ପୁନଃଃ ନଭେମ୍ବର 2009 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କଲେ ଯେ, କଂପାନୀ ନଭେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ଅର୍ଦ୍ଧେକ ପାର୍ଟିଶ ଉପଯୋଗ କରିବେ । ଆମ୍ଭର ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ 54.32 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ପାର୍ଟିଶ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ 8.83 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ଉପଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା । ଉପଯୋଗର ଏହି ହାର ବଳବତ୍ତର ରହିଲେ ନଭେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା କଂପାନୀ ଅର୍ଦ୍ଧେକ ପାର୍ଟିଶ ଉପଯୋଗ କରିପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସୂଚନା ମିଳୁଛି । ଆମ୍ଭର ଏହା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ, ପାର୍ଟିଶ ଉପଯୋଗ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲରେ ଅସମର୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ କଂପାନୀ ଉକ୍ତ ହାରରେ ଜଳ କର ବାବଦକୁ 50.86 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପୈଠ କରିଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଖାଲି ଥିବା ଖଣିରେ ପାର୍ଟିଶ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ସହିତ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଛି ।

ଶୁଷ୍କ ପାଉଁଶ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଳମ୍ବ

2.1.42 ତାପଜ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଉଦ୍‌ବୃତ୍ତ ପାଉଁଶକୁ 2013-14 ସୁଦ୍ଧା କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଶତପ୍ରତିଶତ ଉପଯୋଗ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ ଶୁଷ୍କ ପାଉଁଶ ପରିଚାଳନା ପ୍ରଣାଳୀ ଯୋଗାଣ ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ଇନ୍ଦୁର ପ୍ରାଇଭେଟ ଲିଡ (ଆଇ.ପି.ଏଲ୍.)କୁ 3.45 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟଦେଶ ଦେଲା । କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଧାର୍ଯ୍ୟ ସମୟ ଜାନ୍ତୁୟାରା 2008 ଥିଲା । ଏହି ପ୍ରଣାଳୀରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋଷ୍ଟାଟିକ ପ୍ରେସିପିଟେଟର ଭାଗରୁ ପାଉଁଶ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇ ସିଲୋରେ ଗଛିତ ରଖାଯାଏ ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଉପଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଆଇ.ପି.ଏଲ୍ ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବାରୁ, ଏହାର ଅନୁରୋଧରେ ଏବଂ ବିନା ଜୋରିମାନାରେ କଂପାନୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ ତାରିଖକୁ ଏପ୍ରିଲ 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ କଲା । ନକ୍ସା ସମ୍ପର୍କରେ ବିଳମ୍ବ, କର୍ମଚାରୀ ଓ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ନିୟୋଜନ ନକରିବା ଆଦି କାରଣ ଯୋଗୁ ଆଇ.ପି.ଏଲ୍. ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ମଇ 2010) ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିନାହିଁ । ଆଇ.ପି.ଏଲ୍. ର 34.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କଂପାନୀ ଜୋରିମାନା ବାବଦକୁ ଅଟକ ରଖିଛି । କଂପାନୀ ଅବ୍ୟବସ୍ଥା ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 3.03 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରିଛି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେବା ଯୋଗୁ ମଇ 2008 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀ ପାଉଁଶରେ ପାଣି ମିଶାଇ 8.21 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି ଶୁଷ୍କ ପାଉଁଶକୁ ନିଷ୍କାସନ କଲା ଯାହା ଫଳରେ ଏହାକୁ 1.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ଶୁଷ୍କ ପାଉଁଶ ନିଷ୍କାସନ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ 1.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କଲା

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଖାଲୁଆ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଶୁଷ୍କ ପାଉଁଶରେ ପୋତିବା ପରିବେଶ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଏକ ଉତ୍ତମ ପ୍ରସ୍ତାବ ନୁହେଁ ଏବଂ ସିମେଣ୍ଟ ଉତ୍ପାଦନ ଭଳି ନୂଆ ବଜାର ଖୋଜି ବାହାର କରିବା ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଏହି ଉତ୍ତର ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟଧାରାର ପରିପନ୍ଥା ।

ଶବ୍ଦ ପ୍ରଦୂଷଣ

2.1.43 ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରି ବାୟୁର ମାନ ସୁସ୍ଥ ରଖିବା ଶବ୍ଦପ୍ରଦୂଷଣ (ନିୟମ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ନିୟମ, 2000 ର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ରପାତିରୁ ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ସରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା, ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଉତ୍ସରେ ଯଥେଷ୍ଟ ମାତ୍ରାରେ ଶବ୍ଦ ନିର୍ବାପକ ଯନ୍ତ୍ର ଖଞ୍ଜିବା ଓ ଶବ୍ଦର ପ୍ରସାର ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ କାରାଖାନା ଚତୁର୍ଥାଂଶରେ ସବୁଜ ବଳୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଉଚିତ୍ । ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଦ୍ଧିତ ନିୟମରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ଶବ୍ଦର ସର ମାପିବା ଦରକାର । ଆମ୍ଭର ଏହା ଦୃଷ୍ଟ ହେଲା ଯେ ଦିନ ସମୟରେ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳରେ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ମପାଯାଇଥିବା ଶବ୍ଦ ସରରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ 2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଶବ୍ଦ ସର କେବଳ ଡିସେମ୍ବର 2009 କୁ ବାଦ ଦେଲେ (82 ଡି.ବି) ବାକି ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର 75 ଡି.ବି ବଳୟରେ ସାମିତ ଥିଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦର୍ଶାଇଲେ ଯେ, ଶବ୍ଦର ହ୍ରାସ ପାଇଁ ଷ୍ଟାର୍ଟ ଅପ୍ ଇଜେକ୍ଟରରେ ଶବ୍ଦ ନିରୋଧକ ଯନ୍ତ୍ର ଲଗାଇଛନ୍ତି ।

ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ

2.1.44 ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିଷ୍କାସିତ ବର୍ଜ୍ୟ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ଜଳ (ପ୍ରଦୂଷଣ ନିବାରଣ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ, 1974 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କଂପାନୀ ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି. ଠାରୁ ଅନୁମତି ପାଇବା ଦରକାର ଯେଉଁଥିରେ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ରୋକିବା ପାଇଁ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳିତ ସର୍ତ୍ତାବଳି ଉଲ୍ଲେଖ ଥାଏ ।

ଅଡ଼ିଟ୍ ଯାଞ୍ଚରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, ଓ.ଏସ୍.ପି.ସି.ବି. ଦ୍ଵାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ କଂପାନୀର ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିଷ୍କାସିତ ଜଳରେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ କଠିନ ସାମଗ୍ରୀର ପରିମାଣ 100 ଏମ୍.ଜି./ଲି.²⁵ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ। ଆମ୍ଭର ଦୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେ, ଜୁନ 2008 ଠାରୁ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିଷ୍କାସିତ ବର୍ଜ୍ୟ ଜଳ କଠିନ ପଦାର୍ଥ ଶୂନ୍ୟ ଥିଲା।

ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିରୀକ୍ଷଣ

ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍. ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସେବା ପରିମାପକ ନିରୀକ୍ଷଣ

2.1.45 ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଶକ୍ତି କଂପାନୀ ଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ। ଏହି ଭଳି ଏକ ବିଶାଳ ସଂସ୍ଥାର ମିତବ୍ୟୟ, ପାରଦର୍ଶି ଓ ଫଳପ୍ରଦ ସଂଚାଳନରେ ସଫଳତା ହାସଲ କରିବାକୁ ହେଲେ, ସଂଚାଳନ, ସେବା ସ୍ତର ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତିର ଦସ୍ତାବିଜ ଲେଖନ ବାଞ୍ଛନୀୟ। ଏହା ବାଦ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ମାନାଦର୍ଶ ହାସଲ ପ୍ରତିବେଦିତ କରିବା ପାଇଁ ପରିଚାଳନା ତଥ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା (ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍) ରହିବା ଜରୁରୀ। ଉପଲବ୍ଧତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ତୁଟି ବିଦ୍ୟୁତ୍ କୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଦରକାର। ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ତାହା ହେବା ଉଚିତ୍ ଯାହାର ହାସଲ ସଂଗଠନକୁ ସାବଲମ୍ବା କରିପାରିବ। ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଏହା ଆମ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଲା :

- କଂପାନୀ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଚାଳନା ପରିମାପକ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଛି ।
- ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂପାଦନା ପରିମାପକ ଯଥା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପ୍ରଶାଳାଗତ ତୃଟି ଯୋଗୁ ଉତ୍ପାଦନ ହାନି, କୋଇଲା ଓ ତେଲ ଭଳି ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବେଶ ଆଦି ଏମ୍.ଆଇ.ଏସ୍. ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।
- ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂପାଦନା ବିବରଣୀରୁ ତ୍ରେମାସିକ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଏ। ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ନିବେଶ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିକୁ ସୁଧାରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି ।
- ରାଜ୍ୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ କମତିକୁ ଭରଣା କରି ରାଜ୍ୟର ଶକ୍ତି ଚାହିଦା ମେଣ୍ଟାଇବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ୟୁନିଟ୍ 3 ଓ 4 ର ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ସାମାଜିକ ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିମାପକ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିନଥିଲେ।

ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି

କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଏବଂ ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ଅଡ଼ିଟ୍ ସ୍ଵୀକାର କରୁଅଛି ।

ଉପସଂହାର

- ସମାକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ 524 ଏମ୍.ଡ଼ବ୍ଲ୍ୟୁ. ର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ବେଳେ ଯୋଜନାର ଅଭାବ ଓ ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଜନା ପାଇଁ ମାତ୍ର 165 ଏମ୍.ଡ଼ବ୍ଲ୍ୟୁ. କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ।

²⁵ ମିଲିଗ୍ରାମ୍ ପ୍ରତି ଲିଟର।

- ଯଦିଓ କଂପାନୀ 2001 ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବୈଧାନିକ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲା ଏବଂ ସଧାରଣ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ତେବେ ବଳକା ରାଜସ୍ୱ 142.26 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 545 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହା ଯୁନିଟ 3 ଓ 4 ସ୍ଥାପନ କଲା ନାହିଁ ।
- ନିମ୍ନମାନ କୋଇଲା ସଂଗ୍ରହଣର କାରଣ ଚର୍ଚ୍ଚିତା କରାଗଲା ନାହିଁ । କୋଇଲା ଉପଯୋଗରେ 72.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଅଧିକ କୋଇଲା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା ।
- ସମୀକ୍ଷା ପରିସରଭୁକ୍ତ ସମୟରେ ପି.ଏଲ.ଏଫ. ର ସ୍ତର ଜାତୀୟ ସ୍ତର ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ଯାହା ଶତକଡ଼ା 90.16 ରୁ 80.46 ଥିଲା । ତତ୍ସହିତ ସେହି ସମୟରେ କାରଖାନା ଉପଲବ୍ଧତା ମଧ୍ୟ ସି.ଇ.ଏ. ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଶତକଡ଼ା 80/85 ଠାରୁ ଉଚ୍ଚରେ ଥିଲା ।
- ସହାୟକ ଖର୍ଚ୍ଚ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିବା ଫଳରେ 8.46 କୋଟି ଟଙ୍କା, ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ହିସାବକୁ ନିଆଗଲା ନାହିଁ ।
- ସଂଚାଳନ ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ମାନଦଣ୍ଡଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ।
- ଗ୍ରାହକଠାରୁ 92.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହେବା ବାକି ଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

କଂପାନୀ ଏହା ବିବେଚନା କରିପାରେ ଯେ :

- ସମସ୍ତଙ୍କୁ 2012 ସୁଦ୍ଧା ଶକ୍ତି ଦେବାର ଜାତୀୟ ନୀତିକୁ ହାସଲ ପାଇଁ ଏକ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ କ୍ଷମତା ସଂପ୍ରସାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ତୀକ୍ଷଣ ନୀରିକ୍ଷଣରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା;
- ଉତ୍ପାଦନ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଶୋଧୁତ /ଆମଦାନି ହୋଇଥିବା କୋଇଲା ସହିତ ସଂଗୃହଣ କୋଇଲାର ମିଶ୍ରଣ କରିବା;
- ନିମ୍ନ ମାନର କୋଇଲା ପ୍ରାପ୍ତି ବିଷୟ ଉପରେ ଶକ୍ତି ଓ କୋଇଲା ମହାଲକ୍ଷ୍ମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିବା;
- ଉତ୍ପାଦନ କେନ୍ଦ୍ରର ବାଧ୍ୟତା ମୂଳକ ବନ୍ଦକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଯତ୍ନାତ୍ମକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଧାର୍ଯ୍ୟ ନୀତି ଅନୁସାରେ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବା; ଏବଂ
- ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମହାଲକ୍ଷ୍ମ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟ ମାନଦଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ କୋଇଲା ପାଇଁ ଶର ଉପଯୋଗରେ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ।

2.2 ଓଡ଼ିଶା ଉଠାଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

କଂପାନୀଟି ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ (ଏଲ.ଆଇ.ପି.) ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା, ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବା ସହିତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକରୁ ଯୋଗାଉଥିବା ଜଳ ପାଇଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଜଳକର ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର 1973 ରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା। ପାଣି ପଂଚାୟତ ଅଧିନିୟମ, 2002 କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବାପରେ ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସମ୍ପନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଜଳକର ଆଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପାଣି ପଂଚାୟତ (ପି.ପି) ଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା। ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନ କରି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜଳ ସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଯୋଜନା କରିବା, ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ମିତରୀୟରେ, ଦକ୍ଷତାର ସହ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାବରେ ସଂପାଦନା କରିବା, ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବା, ଅନୁଦାନର ସଠିକ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ଏବଂ ଉପରିସ୍ଥ ପରିଚାଳନା ଜର୍ଜୁପକ୍ଷକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ସମ୍ପର୍କରେ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା।

ଏଲ.ଆଇ.ପି ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ କଂପାନୀର ଯୋଜନା

ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ରାଜ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ ଜଳସେଚନ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ। ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ମୋଟ 61.65 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଚାଷ ଉପଯୋଗୀ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ 8.90 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ସମ୍ପଦ ପର ଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କଂପାନୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାର ଉନ୍ନତିକରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ଚିଆରି କରିନଥିଲେ। ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ 7,739 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନା କରି 1.57 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିକୁ ସେଚନ ଜଳ ଯୋଗାଇବା (ଅକ୍ଟୋବର 2009) ପାଇଁ ଏକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାତ ଯୋଜନା (2009-14) ଚିଆରି କରିଥିଲା। ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ମଧ୍ୟ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ ବ୍ଲକ୍‌ରେ

35 ପ୍ରତିଶତ ଚାଷଜମିକୁ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ (ମେ 2005) ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ। ଚଳୁଥିବା କଂପାନୀ 174 ଟି ବ୍ଲକ୍‌ରେ 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରି 1.82 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ ଜଳ ସେଚନର ସମାବେଶ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଥିଲା। କିନ୍ତୁ କଂପାନୀ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମାତ୍ର 1,532 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. (16 ପ୍ରତିଶତ) ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପଦକ୍ଷେପର ଅଭାବ ଥିବା ଦର୍ଶାଉଥିଲା। ପୁନଃ, ନିଅର୍ଦ୍ଧିଆ ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟତା ନଦେଇ ଅଣ-ନିଅର୍ଦ୍ଧିଆ ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ 2,367 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା।

ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା

କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାରେ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇଥିଲା, ଯେହେତୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ 1,33,598 ହେକ୍ଟର ତୁଳନାରେ କଂପାନୀ 86,058 ହେକ୍ଟରରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ପାରିଥିଲା। ବିଜୁ କୃଷକ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ବି.କେ.ଭି.ଡ଼ି.ଇ) ମାଧ୍ୟମରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା ମଧ୍ୟ ସଞ୍ଚାଳନା ନଥିଲା ଯେହେତୁ 244.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ ନାବାର୍ଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦିତ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ ଥିବା 3,083 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ମଧ୍ୟରୁ କଂପାନୀ 192.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ମାତ୍ର 2,800 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା। ପୁନଃ, କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମୟରେ କଂପାନୀ ତରଫରୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଡ଼ିଟି ଯୋଗୁ 53,036 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲା ନାହିଁ। ବିଳମ୍ବିତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା/ପାଣ୍ଡି ଉପଲବ୍ଧତା ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ କଂପାନୀ ବି.କେ.ଭି.ଡ଼ି.ଇ. ଯୋଜନାରେ 283 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଏବଂ ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନାରେ 40 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଅର୍ଥାତ୍ ମୋଟରେ 323 ଟି ନୂତନ ଏଲ.ଆଇ.ପି. 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିନଥିଲା। ବି.ସି.ଆର. ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ

ଅଲଗାମନ କରାଯାଇଥିବା ପକ୍ଷର ସର୍ବତ୍ର ସମାନ ନଥିଲା ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯାଞ୍ଚର ଅଭାବକୁ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରେ ପରିକଳ୍ପିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଆକଳିତ କାର୍ଯ୍ୟଦକ୍ଷତା ବାସ୍ତବତା ନଥିଲା।

ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର

ହେଡ଼଼ି଼଼ାକୁ ନଷ୍ଟ, ବିଚାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଷ୍ଟ, ନଦୀ ପଥ ପରିବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାରଣ ଯୋଗୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଥାପିତ 20,895 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ମଧ୍ୟରୁ 31 ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥାତ୍ 6,444 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା। ଏକ ଏଲ.ଆଇ.ପି ର ଜୀବନକାଳ ସାଧାରଣତଃ 20 ବର୍ଷ ଧରାଯାଉଥିବା ସ୍ଥଳେ, 3,145 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବକୁ ଏକରୁ 19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ପରିକଳ୍ପିତ 1,090.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା। ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ସଚଳ କରାଇବାପାଇଁ କୌଣସି ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା କରାଯାଇନଥିଲା।

ବନ୍ୟ ଅନୁଦାନର ବିନିଯୋଗ

କଂପାନୀ ବନ୍ୟ ଅନୁଦାନରେ 9,737 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସଚଳ କରିବା ପାଇଁ 21.98 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିବା ବେଳେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 9,222 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. କୁ ସଚଳ କରିବା ପାଇଁ 19.85 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା। ଏହି ଅନୁଦାନ ବିନିଯୋଗର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଯଥା ; ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯିବା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟ ସଂଲଗ୍ନ ନଥିଲା। ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ, କଂପାନୀ 15 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 1.80 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 590 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିଥିଲା, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଅଚଳଥିଲା ଏବଂ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପରେ ମଧ୍ୟ ଅଚଳ ରହିଥିଲା। ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକରୁ ଏହି ବ୍ୟୟ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହୁଏ।

ମାନବ ସମ୍ପଳ ବିନିଯୋଗ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ, ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

କଂପାନୀର ମାନବ ସମ୍ପଳ ବିନିଯୋଗ ସମାନ୍ୱୟପାତ୍ରିକ ନଥିଲା ଯେହେତୁ କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ

ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର 10 ରୁ 60 ପ୍ରତିଶତ କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗିର ଏବଂ କୋରାପୁଟ (କେବିକେ)ରେ ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ସେଠାରେ 10 ରୁ 13 ପ୍ରତିଶତ ମାନବ ସମ୍ପଳ ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା। କଂପାନୀ 291 ଜଣ ପୂର୍ବତନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ତିନିରୁ 10 ବର୍ଷ ଧରି ବେକେରା ଥିବା 1.72 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଗ୍ରୀମ ଅସୁଲିର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 5.41 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଭଣ୍ଡାରଣରେ କମତି ସହିତ 18.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବୈଷମ୍ୟ, ଭଣ୍ଡାରଣ ଯାଂଚ ଦଳର ପ୍ରତିବେଦନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବୈଷମ୍ୟର କାରଣ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ଘଟଣା ରୋକିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରତିରୋଧକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା।

ଉପସଂହାର ଏବଂ ସୁପାରିଶ

କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ଯୋଜନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ନୁହେଁ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନା ତଥା ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି ରାଜ୍ୟରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ସକ୍ଷମ କରିପାରିଥାନ୍ତା। ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନା ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋଚନରେ ସାତଟି ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯଥା; ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂପାଦନା ପାଇଁ ବାସ୍ତବତା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଜଳସେଚନ ହେବାକୁଥିବା ଆକଳିତ ଜମିର ପରିସର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ ନମନୀୟତା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା, ବିକେଉଁଡ଼ିଆ ଅର୍ଦ୍ଧଗତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ଅସୁବିଧାଜନକ ପକ୍ଷର ସରଳୀକରଣ, ପ୍ରକଳ୍ପର ସାଧନଯୋଗ୍ୟତାର ଆକଳନ ପାଇଁ ସରଳ ସୂତ୍ରର ପ୍ରଚଳନ, ପାଣ୍ଠିଯୋଗାଉଥିବା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ/ଫଳପ୍ରସ୍ତ ସମନ୍ୱୟର ସୁନିଶ୍ଚିତତା, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଣାଳୀର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ଏବଂ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଣି ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷଣ।

ଉପକ୍ରମଣିକା

2.2.1 ଓଡ଼ିଶା ଉଠାଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ଼ (କଂପାନୀ) ଜଳସେଚନ କରିବା, ଭୂତଳ/ଭୂପୃଷ୍ଠ ଜଳ ସଂପଦର ଉନ୍ନତି କରିବା ଏବଂ ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକରୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିବା ପାଣି ପାଇଁ ଚାଷୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସହ ମୁଲ୍ୟର ଜଳକର ଆଦାୟ କରିବା ସହିତ ଉଠାଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର (ଏଲ.ଆଇ.ପି.) ସଂପାଦନ, ସ୍ଥାପନ, ପରିଚାଳନା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିବାର ମୁଖ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ କଂପାନୀଭାବେ ଅକ୍ଟୋବର 1973 ରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଧୁନା, କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା²⁶ ମାଧ୍ୟମରେ କେବଳ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାରେ ସାମିତ ରହିଛି । ପରନ୍ତୁ, ଓଡ଼ିଶା ପାଣି ପଂଚାୟତ ଅଧିନାୟକ, 2002 (ପି.ପି. ଅଧିନିୟମ, 2002) ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନପରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ସହିତ ଜଳକର ଆଦାୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଣି ପଂଚାୟତ²⁷ (ପିପି) ଗୁଡ଼ିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ମାତ୍ର ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନାସବୁ କଂପାନୀ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ରହିଛି ।

2.2.2 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଂପାନୀ 16,996 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରି 3.78 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ସୃଷ୍ଟିକରିଥିଲା । କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଆଉ 3,899 ଟି ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରି 0.86 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିକଳ୍ପିତ ସେଚ ଜମି ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ତେଣୁ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 4.64 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ 20,895 ଟି ନୂଆ ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ 3.30 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ସେଚଜମି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ 14,982 ଟି ଏଲଆଇପି ପିପି ମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା । ଏତଦବ୍ୟତିତ, କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 6,001 ଟି ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରି 1.20 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ସେଚଜମିରେ ପୁନଶ୍ଚ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଥିଲା । କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ 298.94 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ କରିଥିଲା ।

2.2.3 କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଭାରତର ମହାଲୋଗାନ୍ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 1997 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କମିଟି (କୋପୁ) ଏହି ପ୍ରତିବେଦନକୁ ଜୁଲାଇ/ଅକ୍ଟୋବର 1999 ରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 1999 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ ପୂର୍ବରୁ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କର ସମ୍ମତି ନିଶ୍ଚିତ କରିବା, ପାଣ୍ଠି ପରିଚାଳନା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏହି ସୁପାରିଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ମଇ 2010 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିବେଦନ, କୋପୁର ଆଲୋଚନା ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଅଛି (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) । ପରନ୍ତୁ, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ ଶିଥିଳତା ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତିରେ ବିଳମ୍ବତା ଭଳି ତତ୍ତ୍ୱି ତଥାପି ରହିଛି, ଯାହା ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

2.2.4 କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା ଭାର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକମଣ୍ଡଳୀ (ବି.ଓ.ଡ଼ି.) ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେ ଜଳ ସଂପଦ ବିଭାଗ (ଡ଼ି.ଓ.ଡ଼ି.ସି.ଆର)ର ସଚିବ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ଅନ୍ୟ ଛଅ ଜଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ରହିଛନ୍ତି । ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କଂପାନୀର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଅଟନ୍ତି ଯାହାଙ୍କୁ କଂପାନୀର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ବୈଷୟିକ), ବିଭାଗ ପରାମର୍ଶଦାତା

²⁶ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ପ୍ରାର୍ଥ ରିଜିଅନ୍ ଗ୍ରାଣ୍ଟ ଫଣ୍ଡ (ବି.ଆର.ଜି.ଏଫ.), ବିଜୁ କୃଷକ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ବି.କେ.ଭି.ଓ.ଆଇ.), ବିଜୁ କେବିକେ, ହାରାକୁଦ କମାଣ୍ଡ ଏରିଆ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ କାଉନ୍ସିଲ୍ (ଏଚ.ସି.ଏ.ଡ଼ି.ସି.), ଓଡ଼ିଶା ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ କାଉନ୍ସିଲ୍ ଏବଂ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଉପକ୍ରମ ବିକାଶ ବିଭାଗ ସମବାୟ ନିଗମ (ଓ.ଏସ.ଏଫ.ଡ଼ି.ସି.) ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦ (ଡ଼ି.ସୁ.ଓ.ଡ଼ି.ସି.) ।
²⁷ ଜଳକୃପ, ନଦୀରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ୍ଷ ଭାବେ ଉଠା ଯାଉଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ।

ତଥା ମୁଖ୍ୟ ଲେଖା ଅଧିକାରୀ ଏବଂ କଂପାନୀ ସଚିବ ସହାୟତା କରିଥିବାରୁ । କଂପାନୀର ଚାରୋଟି ସର୍ବିଲ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ²⁸ ଏବଂ 18 ଟି ମଣ୍ଡଳ ଯଥାକ୍ରମେ ଅଧ୍ୟାକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଏବଂ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରଣା ପରିଚାଳନାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ଯେଉଁ ମାନେ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରନ୍ତି ।

ସମୀକ୍ଷା ପରିସର

2.2.5 ଜାନୁୟାରୀ ରୁ ଜୁନ୍ 2010 ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥିବା ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପୁନର୍ବିଲୋଚନାରେ 2009-10 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଗତ ପାଠ ବର୍ଷରେ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପିପିକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା, ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରେ ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକୁ ସଚଳ/ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜଳସେଚନଗୁଡ଼ିକର ସଦୁପଯୋଗ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପ୍ରଭୃତି କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ କଂପାନୀର ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଥିବା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା 18 ଡିଭିଜନ ମଧ୍ୟରୁ 13 ଟି²⁹ ଜିଲ୍ଲାର ପାଠଟି ଡିଭିଜନର ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଠ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ । ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନାକୁ ଆଧାର କରି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ କରାଯାଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର 41 ପ୍ରତିଶତ ଅର୍ଥାତ 1,583 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

2.2.6 କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ଯେ :

- ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା, ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟରପ୍ଲାନ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜଳସେଚନ କ୍ଷମତା ଉପରେ ଆଧାରିତ;
- ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନା ତଥା ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକ ଫଳପ୍ରଦଭାବେ, ଦକ୍ଷତାର ସହିତ ଏବଂ ମିତବ୍ୟୟତାରେ ସଂପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା;
- ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଦକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପିପି ଗୁଡ଼ିକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ;
- ସ୍ଥାନୀୟ/ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କଂପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ୱୟ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ ଥିଲା;
- ପାଣ୍ଠି ସଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସୁଥିଲା, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ପାଣ୍ଠି ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା ;
- ମାନବସମ୍ପଳ ବିନିଯୋଗ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବେ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାର ସହ କରାଯାଇଥିଲା; ଏବଂ
- ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଫଳପ୍ରଦ ଏବଂ ଦକ୍ଷତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।

²⁸ ବହୁପୁର, ଭବାନିପାଟଣା, କଟକ ଏବଂ ସମଲପୁର ।
²⁹ ଅନୁଗୁଳ, ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗିର, ଦେଓଗଡ଼, ଢେଙ୍କାନାଳ, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, ଖୁର୍ଦ୍ଧା, ନୟାଗଡ଼, ନୂଆପଡ଼ା, ପୁରୀ, ସମଲପୁର ଏବଂ ସୋନପୁର ।

ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

2.2.7 କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ପୁନର୍ବିଲୋକନ ସମାକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା;
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଜଳସେଚନ ନୀତି ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା;
- ଓଡ଼ିଶା ପୁର୍ବ ବିଭାଗ ସଂହିତା, ମୂଲ୍ୟ ସୂଚୀ, ବିସ୍ତୃତ ଆକଳନ ଏବଂ ବୈଷୟିକ ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଶାସନିକ ଅନୁମୋଦନ;
- ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ପ୍ରତିବେଦନ;
- ପି.ପି. ଅଧିନିୟମ, 2002 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ପାଣି ପଂଚାୟତ ନିୟମାବଳୀ, 2003 ର ସର୍ଭାଇଭାନ୍ସ; ଏବଂ
- ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଯାଂଚ ସମିତି (ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏମ୍.ସି.)/ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ସଂପର୍କ କମିଟି (ଏଚ୍.ପି.ସି.) ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମଞ୍ଜୁରୀ/ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର/ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ।

ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି

2.2.8 ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ ଭିତ୍ତିରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତିଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- ଜଳସେଚନ ନୀତି, ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ୍ ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ପୁନର୍ବିଲୋକନ;
- ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମନୋନୀତ ଜିଲ୍ଲା ଗୁଡ଼ିକ, ସର୍କାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ସଚିବାଳୟ ସ୍ତରରେ ନଥିପତ୍ରର ଯାଂଚ;
- ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଭିତ୍ତିରେ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ପରୀକ୍ଷା;
- ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଞ୍ଜୁରୀ ବୈଠକର ଆଜେଣ୍ଡା ପତ୍ର ଓ ବିବରଣୀ;
- ପ୍ରକଳ୍ପ ସଂପାଦନ, ପାଣ୍ଡି ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରକୃତ୍ୟୟ ସମ୍ପର୍କୀତ ନଥିପତ୍ରର ଯାଂଚ;
- କଂପାନୀର ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିରେ ପିପି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତକାର; ଏବଂ
- ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ସହ ପାରସ୍ପରିକ ଆଲୋଚନା ଏବଂ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ ଜାରି କରିବା।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛଳନାର ପରିଣାମ

ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି

2.2.9 କଂପାନୀ 2008-09 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କରିଅଛି । ଏହାର 2009-10 ପାଇଁ ସାମୟିକ ହିସାବ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ । କଂପାନୀର 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ବିଗତ ଚାରି ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
(କ) ଦାୟିତ୍ୱ				
a) ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି	74.73	74.73	74.73	74.73
b) ଆରକ୍ଷଣ ଓ ବଳକା	193.87	187.99	79.33	72.75
c) ସ୍ତ୍ରୀୟା ଅନୁଦାନ	11.77	10.66	10.47	9.48
d) ରଣ	2.61	2.26	2.43	2.71
e) ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ନେଇଥିବା ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଳନାରେ ଆସ୍ତିର ଅବଶେଷ	1.09	1.09	0.98	-
f) ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ ସହିତ ପ୍ରାବଧାନ	82.07	84.26	68.72	99.32
ମୋଟ	366.14	360.99	236.66	258.99
(ଖ) ଆସ୍ତି				
a) ମୋଟ ସ୍ତ୍ରୀୟର ସଂପତ୍ତି	287.90	288.94	288.85	289.55
b) କମ୍ : ଅବଶ୍ୟକ	191.87	199.48	205.82	212.62
c) ନିର୍ମୂଳ ସ୍ତ୍ରୀୟର ସଂପତ୍ତି	96.03	89.45	83.03	76.93
d) ନିର୍ମାଣଧାନ ସ୍ତ୍ରୀୟା କାର୍ଯ୍ୟ	110.41	109.37	6.22	1.89
e) ଚଳନ୍ତି ସଂପତ୍ତି, ରଣ ଓ ଅଗ୍ରାମ	155.52	158.82	144.47	177.80
f) ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି	4.18	3.35	2.94	2.37
ମୋଟ	366.14	360.99	236.66	258.99
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	279.90	272.29	163.65	155.66
ନିର୍ମୂଳ ସଂପତ୍ତି	264.43	259.38	151.12	145.11

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, କଂପାନୀ କ୍ରମାଗତ ଭାବେ ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ଲାଭ ଅର୍ଜନ କରିଥିବାରୁ 2005-06 ରେ ଥିବା 4.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି 2008-09 ରେ 2.37 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ କମି ଯାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 2006-07 ରେ ଥିବା 109.37 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସ୍ତ୍ରୀୟା ନିର୍ମାଣଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ 2007-08 ରେ 6.22 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ଖସି ଆସିଥିଲା । ଏହା ପୁନଶ୍ଚ 2008-09 ରେ 1.89 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ କମି ଯାଇଥିଲା ଯେହେତୁ 2007-08 ରେ ବାହ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ତ୍ରୀୟା ଆସ୍ତି ଭାବେ ଧରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ 2004-05 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳତଃ, 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ରେ ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା (ସ୍ତ୍ରୀୟା ଆରକ୍ଷଣ) କମି ଯାଇଥିଲା ।

କାର୍ଯ୍ୟପରିଚ୍ଛେଦନାର ପରିଣାମ

2.2.10 କଂପାନୀର 2008-09 ରେ ସମାପ୍ତ ବାର୍ଷିକ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚ୍ଛେଦନାର ପରିଣାମ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09
(କ) ଆୟ				
ଅନୁଦାନ/ସର୍ବସିଦ୍ଧି	13.86	19.20	22.02	33.75
ପରିଚ୍ଛେଦନା ଏବଂ ବ୍ୟବହାରିକ ଆୟ	6.35	6.43	9.48	17.13
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆୟ	10.96	10.25	11.24	14.88
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧିର ଆୟ	-	0.35	0.05	0.23
ମୋଟ	31.17	36.23	42.79	65.99
(ଖ) ବ୍ୟୟ				
ପରିଚାଳନାଗତ ଖର୍ଚ୍ଚ	4.24	7.06	8.29	13.07
କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ	16.99	18.89	25.02	42.41
ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ	0.58	0.65	0.73	0.70
ସୁଧ	0.20	0.24	0.28	0.28
ଅବଶ୍ୟୟଣ	8.39	7.63	6.89	6.80
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟୟ	0.01	0.04	1.28	1.16
ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଧିର ଖର୍ଚ୍ଚ	0.12	0.89	0.03	1.00
ଲାଭ	0.64	0.83	0.40	0.57
ମୋଟ	31.17	36.23	42.79	65.99

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ :

- ପରିଚାଳନା ବ୍ୟୟ 2007-08 ରେ ଥିବା 8.29 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2008-09 ରେ 13.07 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ବର୍ଷରେ ହୋଇଥିବା ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଗୁଡ଼ିକର ମରାମତି ଜନିତ ବ୍ୟୟରେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ହୋଇଥିଲା ।
- କର୍ମଚାରୀଜନିତ ବ୍ୟୟ 2006-07 ରେ ଥିବା 18.89 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ 2007-08 ରେ 25.02 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଏହା 2008-09 ରେ 42.41 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଅଂଶଦାନକାରୀ ଭବିଷ୍ୟନ୍ତ ପାଣ୍ଡି (ସି.ପି.ଏଫ୍.) ପ୍ରଦାନ (2007-08) ସହିତ ପଞ୍ଚମ ବେତନ କମିଶନ୍‌ର ସୁପାରିଶର କାର୍ଯ୍ୟସଂପାଦନ (2008-09) ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳ

2.2.11. ଆମେ 18 ମଇ 2010 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ “ପ୍ରବେଶ ସମ୍ମିଳନୀ” ରେ କଂପାନୀକୁ ସମାକ୍ଷାର ପରିସର, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ପଦ୍ଧତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଥିଲୁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ କଂପାନୀ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଥିଲୁ ଏବଂ ତାହାକୁ 13 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ “ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀ”ରେ ମଧ୍ୟ ଅଲୋଚନା କରିଥିଲୁ, ଯେଉଁଥିରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗର କମିଶନର ତଥା ସଚିବ (ସଚିବ) ଏବଂ କଂପାନୀର ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଏମ୍.ଡି.) ଯୋଗଦେଇଥିଲେ । କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ସମାକ୍ଷା ଫଳାଫଳର ଆଂଶିକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ଏହି ପୁନର୍ବିଲୋକନ ରୂପାନ୍ତରଣ ସମୟରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂପାଦନ ପାଇଁ ଯୋଜନା

2.2.12 ଓଡ଼ିଶା ଏକ କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ଜଳସେଚନ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ। ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ମୋଟ 61.65 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଚାଷ ଉପଯୋଗୀ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ 14 ପ୍ରତିଶତରେ (8.90 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର) ଉଠାଜଳସେଚନର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ରହିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କଂପାନୀ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଠାଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଉନ୍ନତୀକରଣ ପାଇଁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ କୌଣସି ଉଦ୍ୟମ କରିନଥିଲେ। ତେବେ କଂପାନୀ 7,739 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରି 1.57 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜଳସେଚନ କରିବାର କ୍ଷମତା କରି ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ଏକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା (2009-14) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନାଟି ବିଓଡ଼ିର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ କେବେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା।

2.2.13 ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ଅଂଚଳରେ ସହ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍‌ରେ 35 ପ୍ରତିଶତ ଚାଷୋପଯୋଗୀ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ମଇ 2005 ରେ ଏକ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲେ। ତଦନୁସାରେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ଶେଷସୁଦ୍ଧା 314 ଟି ବ୍ଲକ୍ ମଧ୍ୟରୁ 29 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତିସେମ୍ବର 2006 ସୁଦ୍ଧା 174 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ ଚିହ୍ନଟ କରି 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ଦ୍ୱାରା 1.82 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଉଠାଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ। ଇତ୍ୟଦିତ୍ୟରେ, କଂପାନୀ ଏହାର 2005-06 ଏବଂ 2006-07 ର ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ 2,000 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କଂପାନୀ 2007-08 ରୁ 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ଆଉ 4,500 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନରେ ଆକଳିତ ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ପାଇଁ ଚାଷ ଜମିର ପରିସର, ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜଳସେଚନ, ପାଣିର ଉପଲବ୍ଧତା, ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କର ସମ୍ମତି ଅନୁଧ୍ୟାନପରେ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା। ଫଳତଃ, 2005-10 ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ଆବଶ୍ୟକତା ଭୁଲ୍‌ନାରେ, କଂପାନୀ ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନା³⁰ ମାଧ୍ୟମରେ ସହମିଆଦୀ ଉପଚାର ଭାବେ 6,500 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା, ଯାହା ଆବଶ୍ୟକତାର ମାତ୍ର 69 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ତେଣୁ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ କଂପାନୀର ଯୋଜନା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରହିଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେଇନଥିଲା। ଏପରିକି କଂପାନୀ ଏହି ସହ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା, ଯେହେତୁ 2,601 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ନିଅଣ୍ଟିଆ ରଖି ମାତ୍ର 3,899 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା।

ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିବା 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି ସ୍ଥାପନର ଆବଶ୍ୟକତା ଭୁଲ୍‌ନାରେ କଂପାନୀ 6,500 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା

ପାଣ୍ଠିର ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବ୍ୟବହାର

2.2.14 କଂପାନୀ ଅନୁଦାନ ଆକାରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଉଥିବା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାୟ ପାଣ୍ଠି ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଯୋଜନାରେ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ତଥା ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି ଗୁଡ଼ିକୁ ସରକାର କରିଥିଲା। ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ଏହାର ବିନିଯୋଗ ଦର୍ଶାଯାଇଛି।

(ପରିମାଣ : କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

ବର୍ଷ	ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭର ଅବଶେଷ	ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି		ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ	ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ (ପ୍ରତିଶତ)	ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନଥିବା ଅବଶେଷ
		ବିକେ.ଭି.ଓ.ଇ. ଯୋଜନାରେ	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଜନାରେ			
2005-06	28.19	31.50	8.35	68.04	34.43 (51)	33.62

³⁰ ବି.କେ.ଭି.ଓ.ଇ., ବି.ଜୁ.କେ.ବି.କେ., ଡି.ସି.ଓ.ଡି.ସି., ଏ.ସି.ଡି., ଓ.ଏସ୍.ଏଫ୍.ଡି.ସି., ପ୍ରଭୃତି।

ବର୍ଷ	ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭର ଅବଶେଷ	ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି		ମୋଟ ପାଣ୍ଠି ଉପଲବ୍ଧ	ପାଣ୍ଠି ବିନିଯୋଗ (ପ୍ରତିଶତ)	ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନଥିବା ଅବଶେଷ
		ବିକେଉଁଝାଲ ଯୋଜନାରେ	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଜନାରେ			
2006-07	33.62	31.31	15.13	80.06	34.23 (43)	45.83
2007-08	45.83	50.04	12.37	108.24	67.23 (62)	41.01
2008-09	41.01	71.47	18.70	131.18	78.79 (60)	52.40
2009-10	52.40	50.91	22.42	125.73	84.26 (67)	41.46
ମୋଟ		235.23	76.97	--	298.94	

ଯୋଜନାପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠି ମିଆଦି ଜମାରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେତେବେଳେକି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହୋଇନଥିଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ପାଣ୍ଠିର ବିନିଯୋଗ 2005-06 ରେ ଥିବା 51 ପ୍ରତିଶତରୁ 2009-10 ରେ 67 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା । ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇନଥିବା ପାଣ୍ଠି ସଙ୍କ୍ରମିତାଦୀ ଜମାରେ ରଖାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ 323³¹ ଟି ନୁଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନାରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇପାରିନଥିଲା, ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକ ବିଳମ୍ବିତ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ବିଳମ୍ବିତ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ବାକି ରହିଥିଲା, ଯାହା ଅନୁଛେଦ 2.2.19, 2.2.25, 2.2.26 ଏବଂ 2.2.35 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ଫଳତଃ, ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପାଣ୍ଠି ମିଳିଥିଲା ତାହା ପୂରଣ ହୋଇ ପାରିନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 67 ଟି ବାତିଲ ଏଲଆଇପି ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ନ ହୋଇ ରହିଥିବା ଯୋଜନା ପାଣ୍ଠି (4.52 କୋଟି ଟଙ୍କା)ର ଫେରସ୍ତ ଦେବା/ଫେରସ୍ତ ନ ଦେବାରେ ତିନିରୁ 36 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିବା ଜଣାଯାଇଥିଲା, ଯାହାକି ଅନୁଛେଦ 2.2.34 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । କଂପାନୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଏହି 4.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ସେହି ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁମୋଦିତ ଅନ୍ୟ ଏଲ.ଆଇ.ପି., ଯେଉଁଥିପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବିନିଯୋଗ କରିପାରିଆନାହିଁ । ପୁନଶ୍ଚ, କଂପାନୀ ଏହି ପାଣ୍ଠି (4.52 କୋଟି ଟଙ୍କା)ରୁ ଅର୍ଜିତ 29.85 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ସରକାରଙ୍କୁ ଦେବାର ଥିଲା ।

ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି

2.2.15 କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ବିଜୁ କୃଷକ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ବିକେଉଁଝାଲ) ଅଧୀନରେ 59 ରୁ 95 ପ୍ରତିଶତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଣ୍ଠି ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା/ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଜନାରେ କରିଥିଲା । ବିକେଉଁଝାଲ ରେ କଂପାନୀ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ବିକେଉଁଝାଲ ଯୋଜନାରେ ଅନୁମୋଦିତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷିକ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ, ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୂଚୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇନଥିଲା । ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଭବିଷ୍ୟତର ହିତାଧିକାରୀ ମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବ ପାଇବା ପରେ କଂପାନୀ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୈଷୟିକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ଯାଂଚ କରିବା ପରେ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ଅଟକଳ ତିଆରି କରି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ପୈଠ କରିବାର ଥିଲା । ପୈଠ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅଟକଳଗୁଡ଼ିକ ତାପରେ ସ୍ତର ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଯାଂଚ ସମିତି (ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି.) ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଶକ୍ତି ସଂପର୍କ ସମିତି (ଏଚ୍.ପି.ସି.) ଦ୍ଵାରା ବିଚାର କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥାଏ । ପରିଶେଷରେ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ବିଭାଗ୍ୟ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭ ବିଭାଗ ମାଧ୍ୟମରେ ଜାତୀୟ କୃଷି ଏବଂ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ (ନାବାର୍ଡ୍)କୁ ପଠାଯାଇଥାଏ । ନାବାର୍ଡ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପାଇଁ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ରାଜ୍ୟ ବଜେଟ୍‌ରୁ ମୁଖ୍ୟ ଯତ୍ନ,

³¹ 283 ଟି ଏଲଆଇପି ବିକେଉଁଝାଲ ତଳେ ଏବଂ 40 ଟି ଏଲଆଇପି ବିଜୁ କେବିକେ ତଳେ ।

କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ (ସି.ଇ.) ମାଧ୍ୟମରେ ସେଥିପାଇଁ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଥାଏ। ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇସାରିଲା ପରେ, କଂପାନୀ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବିନିଯୋଗ ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁ.ସି.) ପଠାଇଥାଏ ଏବଂ ଯାହା ଭିତ୍ତିରେ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିବା ରାଶି ପାଇଁ ରଣ ଆକାରରେ ନାବାର୍ଡ଼ଠାରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପ୍ରତିପୁରଣ ପାଇଥାଏ। ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ, କଂପାନୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଣି ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା/ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିଥାଏ।

ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପାଣି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ଥିବା ଝିଞ୍ଜିଟିଆ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଏବଂ ସମନ୍ୱୟର ଅଭାବରୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନୁଷ୍ଠାନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା

ଆମେ ଅବଲୋଚନ କଲୁ ଯେ, ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଣି ଯୋଗାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଶୁଭ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅବଧି ନେଇଥାଏ, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.24 ଏବଂ 2.2.25 ରେ ବିଶେଷ ଭାବେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି। ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ଭଳି ଛୋଟ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଏସଏଲଏସସି (ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ) ଏବଂ ଏଚ୍.ପି.ସି. (ଉନ୍ନୟନ କମିଶନରଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ) ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିବାରୁ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ଏବଂ ଏଚ୍.ପି.ସି.ର କମ୍ ସଂଖ୍ୟକ ସଭା ହୋଇପାରିଥିଲା। ଯାହା ଫଳରେ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଳମ୍ବିତ ହୋଇଥିଲା। ତେଣୁ ପାଣି ଯୋଗାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଝିଞ୍ଜିଟିଆ ଥିଲା। ତେଣୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ କଂପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ସମନ୍ୱୟର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ସରକାରଙ୍କ ସ୍ତରରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପାଣି ଯୋଗାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ସରଳୀକରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ ସଚିବ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନୁଷ୍ଠାନର ସ୍ଥିତି

2.2.16 ଆକଳିତ 8.90 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଉଠାଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ତୁଳନାରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 20,895 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରି ପ୍ରକୃତରେ 4.64 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର (52 ପ୍ରତିଶତ) ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା କଥା ପରିଶିଷ୍ଟ 12 ରେ ବିଶଦଭାବେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି। ପରିଶିଷ୍ଟରୁ ଏହା ଦେଖାଯିବ ଯେ, ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଜଳସେଚନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା 12 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଦୁଇରୁ ପାଠ ପ୍ରତିଶତ, 11 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଛଅରୁ 10 ପ୍ରତିଶତ, ଚାରୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 11 ରୁ 15 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ତିନୋଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 16 ରୁ 24 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା। ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନୁଷ୍ଠାନ ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ପଛରେ ରହିଯାଇଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି।

ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ହାସଲ

2.2.17 କଂପାନୀ ବୁକ୍ସ୍‌ଫୋରା ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନାର ଆକଳନ ନ କରି 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟରେ 1.34 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାର ଆଗାପୋଷଣ କରି ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ମାଧ୍ୟମରେ 6,500 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଏହାର ବାର୍ଷିକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲା। ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାପିତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା ହିସାବରେ ସମସ୍ତ ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ (2007-08 ବ୍ୟତୀତ) 42 ରୁ 54 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରି ଏହି ସକ୍ଷମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ (2007-08 ବ୍ୟତୀତ) ସକ୍ଷମ ଲକ୍ଷକୁ 42 ରୁ 54 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହାସଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା

ବର୍ଷ	ରକ୍ଷ୍ୟ		ହାସଲ		ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲର ପ୍ରତିଶତ	
	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)
2005-06	1,000	20,000	561	12,062	56	60
2006-07	1,000	20,000	471	10,127	47	51

ବର୍ଷ	ରକ୍ଷ୍ୟ		ହାସଲ		ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲର ପ୍ରତିଶତ	
	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ପାଦ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ପାଦ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)	ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂଖ୍ୟା	ଜଳସେଚନ ସମ୍ପାଦ୍ୟତା (ହେକ୍ଟରରେ)
2007-08	1,000	20,000	1,014	22,164	101	111
2008-09	2,000	43,598	1,167	26,619	58	62
2009-10	1,500	30,000	686	15,086	46	50
ମୋଟ	6,500	1,33,598	3,899	86,058	60	61

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, ବିଭିନ୍ନ କାରଣ, ଯଥା: ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ, ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣରେ ବିଳମ୍ବ, ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସଂପାଦନାରେ ବିଳମ୍ବ, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ତ୍ରୁଟି ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 40 ପ୍ରତିଶତ ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଓଟକ୍ସିଟ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.19 ରୁ 2.2.26 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ଏହା ଫଳରେ ବାର୍ଷିକ 38 ରୁ 50 ପ୍ରତିଶତ ଜଳସେଚନ ସମ୍ପାଦ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

2.2.18 ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 9,391 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ 29 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ତିସେମର 2006 ସୁଦ୍ଧା 174 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.13 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ 142 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ରେ 8,247 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ଆବଶ୍ୟକତା ତୁଳନାରେ ମାତ୍ର 1,532 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 32 ଟି ବ୍ଲକ୍ରେ ଯେଉଁଠି 1,144 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, ସେଠାରେ କୌଣସି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲା । ଅଧିକତ୍ର, ଯେଉଁ ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାଧ୍ୟାୟ ଦେବା ଉଚିତ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାଧ୍ୟାୟ ନଦେଇ, କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଅଣନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ଗୁଡ଼ିକରେ 2,367 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ଏଥିରୁ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ରଖି ସଠିକ୍ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ଏବଂ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଅଭାବଥିବା ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷମାନ ହୁଏ । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ, ନଳକୂପ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ କଠିନ ଶିଳା ଏବଂ ଉପକୂଳ ଅଂଚଳରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ 2010-11 ବଜେଟରେ ସତରଞ୍ଜୀବେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇ 4,000 ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ 100 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରାବଧାନ କରାଯାଇଛି । ଯାସ୍ତଦ୍ୱାରା ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଏହି 4,000 ନଳକୂପ ମଧ୍ୟରୁ କଂପାନୀ 160 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ରେ 1,57,180 ହେକ୍ଟର ଜଳସେଚିତ ଜମି ସୃଷ୍ଟି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ 7,859 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ତୁଳନାରେ 152 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ରେ 2,299 ଟି ନଳକୂପ ସ୍ଥାପନ କରି 4,598 ହେକ୍ଟର ଜଳସେଚିତ ଜମି ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, କଂପାନୀ 2005-10 ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ଗୁଡ଼ିକରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାରେ ସମସ୍ତ ସମ୍ପାଦ୍ୟ ବାଧାବିଘ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଠିକ ଭାବେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାର ଥିଲା ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ତ୍ୱରିତପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଜନା ଓ କୋହଳ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯୋଗୁ 174 ଟି ନିଅଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକ୍ରେ 9,391 ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ଆବଶ୍ୟକତା ସ୍ଥଳେ କମ୍ପାନୀ 142 ବ୍ଲକ୍ରେ ମାତ୍ର 1,532 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା

ବି.କେ.ଭି.ଝାଞ୍ଜ. ଅନ୍ତର୍ଗତ ନୂଆ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

2.2.19 ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଆୟବୃଦ୍ଧି, ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ନିୟୁତ୍ତ ହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଜଳସେଚନ ଭିତ୍ତିଭୂମିର ପ୍ରସାରଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି 2001-02 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବିଜୁ କୃଷକ ବିକାଶ ଯୋଜନା (ବିକେଭିଝାଞ୍ଜ) ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ । ବିକେଭିଝାଞ୍ଜ ଅନ୍ତର୍ଗତ 244.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଅନୁମୋଦିତ 3,083 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ମଧ୍ୟରୁ 81 ପ୍ରତିଶତ (2,498) ପାଇଁ ନାବାର୍ଡ୍ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ 19 ପ୍ରତିଶତ (585) ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସତରଞ୍ଜ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସହାୟତା (ଏସ୍.ସି.ଏ.) ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇଥିଲେ । ପ୍ରକଟ ସଂପାଦନା

ପାଇଁ ନାବାଡ଼ି ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର 90³² ଏବଂ 80³³ ପ୍ରତିଶତ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇଥିଲେ । ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଅବଶିଷ୍ଟ 10 ଏବଂ 20 ପ୍ରତିଶତ ପି.ପି.ମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଜମି, ଶ୍ରମ କ୍ରିୟା ନଗଦ ରାଶି ଆକାରରେ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ପିପି ମାନଙ୍କଠାରୁ ପାଣ୍ଠି ନ ପାଇବା ଯୋଗୁ ଜଳବିତରଣ ନାଳୀଗୁଡ଼ିକୁ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରଖି କେବଳ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.28 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି । ପରନ୍ତୁ, କେନାଲ ମାଧ୍ୟମରେ ବୃହତ, ମଧ୍ୟମ ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର (ପ୍ରବାହିତ) ଜଳସେଚନ³⁴ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପିପିମାନଙ୍କର ଏପରି ଦେୟ ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ କରାଯାଇନଥିଲା । ଅନୁମୋଦିତ 3,083 ଟି ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରୁ କଂପାନୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 192.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 2,800 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା ବେଳେ 216 ଟି ଏଲଆଇପିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଚାଲୁରହିଥିଲା ଏବଂ 67 ଟି ଏଲଆଇପି ବାଡ଼ିଲ କରିଥିଲା । ଏ ସଂପର୍କରେ କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଯୋଜନାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ଆମେ ପରିଲକ୍ଷିତ କରିଥିଲୁ ।

ଯୋଜନା ଏବଂ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂରକ୍ଷାୟ ତ୍ରୁଟି

2.2.20 ବିକେଉଁଝାଲ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ପି.ପି.ମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଡିଭିଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବାର ଥିଲା । କଂପାନୀର ଏମ୍.ଡି. ସମସ୍ତ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ବୈଷୟିକ ଅନୁମୋଦନ ପରେ ଯା'ତ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ଜୁନ 2006 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ, ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନରେ ସମତା ରକ୍ଷା ପାଇଁ ତଥା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଯୋଜନା/ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବଭାବେ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଦାରିତ ଫସଲର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଫସଲ ଆମଦାନୀ ଭିତ୍ତିରେ ଜିଲ୍ଲା କୃଷି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ (ଜିଏଓ) ଦ୍ଵାରା ଆକଳିତ କରାଯାଇଥିବା ଆୟବ୍ୟୟର ଅନୁପାତ (ବିସିଆର) ³⁵ ତ୍ରୁ ଏଓ ମାନେ ଦର୍ଶାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ।

2.2.21 ଅଠରଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ଥାପିତ 1,882 ଟି ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରୁ 748 ଟି ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବର ଯା'ତରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଯୋଜନା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକାରୁ ଏବଂ ଏମ୍.ଡି.ଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ପି.ପି.ମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଭାବେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ କନିଷ୍ଠ ଯତ୍ନ ଏବଂ ସହାୟକ ଯତ୍ନମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ବୈଷୟିକ ଅନୁମୋଦନପରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କଠାରେ ପୈଠ କରିଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ବୈଷୟିକ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟାଳୟର ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟକୁ ପୁନଶ୍ଚ ଯା'ତ ପାଇଁ ପଠାଯାଇନଥିଲା । ମୁଖ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କଠାରେ ଏହି ଘଟଣାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିନଥିଲା । ଫଳତଃ, ଯୋଜନା/ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀ/ପରିମାପଗୁଡ଼ିକ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାରେ ଏକରୂପତା ନଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ଅନୁମୋଦନ ସମୟରେ ନାବାଡ଼ି ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ ଉତ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ଠିକ୍ ସମୟରେ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଯୋଜନା ସଂପାଦନା କରିବାରେ ଏହା ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା, ଯାହା ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କର ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇ ଦୂର କରାଯାଇପାରିନାଆନ୍ତା ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଏକରୂପତା ନଥିବାରୁ ତାହାର ସ୍ଥାପନ ଓ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା

³² ଏହି ଘଟଣାରେ ଆଠଟି କଳାହାଣ୍ଡି, ବଲାଙ୍ଗିର ଏବଂ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ।
³³ ଏହି ଘଟଣାରେ ବଳକା 22 ଟି ଜିଲ୍ଲା କେବିକେ ନୁହେଁ ବୋଲି ପରିଚିତ ।
³⁴ ବୃହତ୍ : 10,000 ହେକ୍ଟର ରୁ ଅଧିକ ଜଳସେଚନ ଉପଯୋଗୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜଳ, ମଧ୍ୟମ : 2,000 ରୁ 10,000 ହେକ୍ଟର ମଧ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ଉପଯୋଗୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜମି ଏବଂ କ୍ଷୁଦ୍ର (ପ୍ରବାହିତ) ; 40 ରୁ 2000 ହେକ୍ଟର ମଧ୍ୟରେ ଜଳସେଚନ ଉପଯୋଗୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଜମି ।
³⁵ ଖରିଫ ଏବଂ ରବି ଫସଲରୁ ମୋଟ ଆକଳିତ ବାର୍ଷିକ ଆୟ ଓ ସେଥିପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ମୋଟ ପୌନଃ ପୌନିକ ବ୍ୟୟ । ମିଶ୍ରିତ ଫସଲରୁ ମିଳୁଥିବା ଆୟ ବାର୍ଷିକ ଆୟ ଅଟେ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ବାର୍ଷିକ ଅବଶ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ, ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ, ପ୍ରତିପାଳନ ବ୍ୟୟ ଏବଂ ପରିଚାଳନା କରୁଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମାର ଏକତ୍ରକରଣ ବାର୍ଷିକ ବ୍ୟୟ ଅଟେ ।

ଆୟବ୍ୟୟର ହିସାବରେ ତୃଟି

2.2.22 ବିସିଆର ହିସାବ କଲାବେଳେ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକାଳ ସାଧାରଣତଃ, 20 ବର୍ଷ ନିଆଯିବାରଥିଲା, ଯାହାକି ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ସାଧନଯୋଗ୍ୟତା ସ୍ଥିର କରିବା ପାଇଁ ଜରୁରୀଥିଲା। ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ, ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ପ୍ରକୃତ ଜୀବନ କ୍ଷମତା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯାଂଚ ହେଉ ନଥିବାରୁ ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଇଚ୍ଛାନୁଯାୟୀ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକାଳ 10 ରୁ 30 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଚାର କରିଥିଲେ। ତେଣୁ, ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଯାଂଚ କରିବାରେ କଂପାନୀର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ବିସିଆର ହିସାବ କରିବାରେ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ପ୍ରସାର ଗୁଡ଼ିକର ବାସ୍ତବ ଜୀବନ କ୍ଷମତା ଆକଳନ କରିବାରେ ସମାନତା ରକ୍ଷା କରାଯାଇନଥିଲା।

2.2.23 ଆମେ ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ବିସିଆର ହିସାବ ସମୟରେ ଯାଂଚ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ 748 ଟି ପ୍ରକୃତ ପ୍ରସାରରେ ଫସଲର ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟର ଏବଂ ଡିଏଓମାନଙ୍କଠାରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଫସଲ ଆମଦାନୀ ପରିମାଣର ସୂଚନା ନଥିଲା। ବିସିଆର ହିସାବରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତଗୁଡ଼ିକର ସମଗ୍ର ଜୀବନକାଳ ପାଇଁ ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ପରିମାଣର ସୂଚନା ନଥିଲା କିମ୍ବା ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟର ରିହାତିକୁ ମଧ୍ୟ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇନଥିଲା। ଏହା ଫଳରେ ସହନୀୟ ଭିତ୍ତିରେ ଆୟର ଆକଳନରେ ତୃଟି ରହିଥିଲା। ଆମେ ମଧ୍ୟ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ବିସିଆର ହିସାବ କରିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଡିଏଓ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଫସଲର ଆମଦାନୀ ପରିମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଅସୁବିଧାଜନକ ଥିଲା ଏବଂ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ ରହିଥିଲା, ଯେହେତୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଚଳରେ ଫସଲ ପ୍ରଣାଳୀ ଭିନ୍ନ ରହିବା ସାଧ୍ୟାବିକ। ତେଣୁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୂତ୍ରରେ ବିସିଆର ହିସାବ କରିବା ଏକ ଜଟିଳ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ କଂପାନୀ ପ୍ରକୃତଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନ କ୍ଷମତା ଆକଳନ ପାଇଁ ଏକ ସରଳୀକରଣ ପ୍ରଣାଳୀ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ କହିଲେ ଯେ, ବିସିଆର ହିସାବ ସମୟରେ ସମାନତା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ମାନଦର୍ଶୀକାର ଅନୁସରଣ କରାଯିବ।

ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ

2.2.24 ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦନ ପୂର୍ବରୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ/ଜିଲ୍ଲା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି./ ନାବାର୍ଡ଼ର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ଯାଇଥାଏ, ଯାହା ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.15 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି। ପରନ୍ତୁ, ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ପାଇଁ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଏକ ମାସ ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବ୍ୟତୀତ ବିକେଉଁଝାଇ ଯୋଜନାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟସୀମା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇନଥିଲା। ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ କିମ୍ବା କଂପାନୀ, ପ୍ରକୃତଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅନୁମୋଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ହେଉଥିବା ବିଳମ୍ବର ପର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା ତଥା ଯାଂଚ କରିବା ପାଇଁ ଲାଗୁଥିବା ପ୍ରକୃତ ସମୟ ପାଇଁ କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ରଖିନଥିଲେ। ପରନ୍ତୁ, 30 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 2,588 ଟି ଯୋଜନାର ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଏକମାସର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଭୁଲନାରେ ଆଠଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 267 ଟି ଯୋଜନା ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ଦ୍ଵାରା ଛଅରୁ 36 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ଅନୁମୋଦନ ହୋଇଥିଲା। ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ଦ୍ଵାରା ଯୋଜନା ଅନୁମୋଦନରେ ଏହି ଅସାଧାରଣ ବିଳମ୍ବତା ନିୟମିତ ଅନୁସଂଧାନ ଏବଂ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ଦ୍ଵାରା ବାରମ୍ବାର ସଭା ଆହୁତ କରାଯାଇ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଦ୍ଵାରା ଦୂର କରାଯାଇପାରିଥାଆନ୍ତା। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ଯାଂଚ ବର୍ଷରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି.ର ସର୍ବନିମ୍ନ 60 ଟି ସଭା ଭୁଲନାରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମାତ୍ର ଚାରୋଟି ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖାଗଲାଯେ, ନାବାର୍ଡ଼/ସଂପୃକ୍ତ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ/ ଜିଲ୍ଲା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ କଂପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ଫଳପ୍ରଦ ସମନ୍ଵୟର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ସମସ୍ତ 2,588 ଟି ଯୋଜନା ନାବାର୍ଡ଼ ଦ୍ଵାରା 13 ରୁ 27 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ଅନ୍ୟ 304 ଟି ଯୋଜନା କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ଅଭାବରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ ନାବାର୍ଡ଼ର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ପଡ଼ିରହିଛି। ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ଉପରୋକ୍ତ ବିଳମ୍ବଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ କାରଣ ଯୋଗୁ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ସଂପୃକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ଏବଂ କଂପାନୀର ଉତ୍ତମ ସମନ୍ଵୟ ଦ୍ଵାରା ପରିହାର କରାଯାଇପାରିଥାଆନ୍ତା।

ସଂପୃକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସଂସ୍ଥା ଓ କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ଵୟ ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା

ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣରେ ବିଳମ୍ବ

2.2.25 ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ନାବାଡ଼ି ଅନୁମୋଦନ କରିବା ପରେଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ପାଣ୍ଠି ଅନୁମୋଦନ କରି କଂପାନୀକୁ ପାଣ୍ଠି ଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥାଏ। ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ଦୁଇ ରୁ ଚାରି ଥର ଅନୁମୋଦନ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲା। ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, ନମୁନା ଯାଂଚ କରାଯାଇଥିବା 11 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 654 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଯଦିଓ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ପାଣ୍ଠି ଅନୁମୋଦନ କରି ଏକକାଳୀନ ତାହାକୁ କଂପାନୀକୁ ଦେବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲା, ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମୋଦନ ଆଦେଶ ଦିଆଯିବା ତାରିଖଠାରୁ 19 ରୁ 68 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବରେ କମ୍ପାନୀ ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଠାରୁ ମୋଟ 51.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା। ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇବାରେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ କାରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା। କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣରେ ବିଳମ୍ବକୁ ପରିହାର କରିବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ଥିବା ପଦକ୍ଷେପ ସୁସଂଗଠିତ କରିବାକୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲେ।

ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନାରେ ବିଳମ୍ବ

2.2.26 କଂପାନୀର ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ। ପରନ୍ତୁ, ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ବିକେଭିଓଇ ଯୋଜନାରେ କୌଣସି ସମୟ ସୀମା ଦର୍ଶାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଡିଭିଜନ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଦେଇନଥିଲା। କଂପାନୀ ଯେତେବେଳେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ ସେତେବେଳେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମୋଦନ ହୋଇଥିବା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥାଏ। କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ବିଳମ୍ବ ଆକଳନ ପାଇଁ ଏବଂ ଶୀଘ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରଗତିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲା। ଅଠରଟି ଜିଲ୍ଲାରେ³⁶ 748 ଟି ଏଲଆଇପିର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ପୁନର୍ବିଲୋକନରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଏହି ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଛଅ ପ୍ରତିଶତ (48 ଏଲଆଇପି) 90 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅବଶିଷ୍ଟ 700 ଏଲଆଇପି ଛଅରୁ 24 ମାସର³⁷ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟର ଏକ ସାମାନ୍ତରିକ ବିଳମ୍ବରେ ସଂପାଦିତ ହୋଇଥିଲା। ଆମେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଥିବା ବିଳମ୍ବର କାରଣ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଡିଭିଜନ୍ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରେ ବିଳମ୍ବତା, ମାନବ ସମ୍ବଳର ଅସଂଗତ ବିନିଯୋଗ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.56) ସହିତ ବିଚରଣ କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକଠାରୁ ବୈଦ୍ୟୁତିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବୈଷୟିକ ଆକଳନ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ ଅଭାବକୁ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.58 ରୁ 2.2.60) ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ। ଆମେ ପୁନଶ୍ଚ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ, ଯଦିଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନକୁ ସମୟାନୁସାରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଥିଲା, ଏହା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିଥିବା ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସୂଚୀ ସମ୍ବଳିତ ବିବରଣୀକୁ ନଥିବୁକୁ କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ସୂଚୀ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଦକ୍ଷେପକୁ ନଥିବୁକୁ କରିନଥିଲା।

³⁶ ବାଲେଶ୍ୱର, ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗିର, କଟକ, ଦେଓଗଡ଼, ଗଜପତି, ଗଞ୍ଜାମ, ଯାଜପୁର, ଜଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୁଆପଡ଼ା, ସୋନପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼।
³⁷ 166 ଟି ଏଲଆଇପି (ଛଅ ମାସ), 192 ଟି ଏଲଆଇପି (ଏକ ବର୍ଷ), 75 ଟି ଏଲଆଇପି (ଦେଢ଼ ବର୍ଷ), 171 ଟି ଏଲଆଇପି (ଦୁଇ ବର୍ଷ) ଏବଂ 96 ଟି ଏଲଆଇପି (ଦୁଇ ବର୍ଷ ଉପରେ)।

ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନାରେ
ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ
ଯୋଜନାନ୍ୱୟାଙ୍କୀ 32.38
କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁବିଧା
ଋଷିମାନଙ୍କୁ ଉପଲକ୍ଷ ହୋଇ
ନଥିଲା

ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ କୃଷକମାନରେ ଏକରୁ ପାଞ୍ଚଟି ଫସଲ ପାଇଁ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ସହିତ 38,780³⁸ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଦ୍ୱାରା ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଯୋଜନା ମୁତାବକ 32.38³⁹ କୋଟି ଟଙ୍କାର ସୁବିଧା ଉପଲକ୍ଷ ହୋଇନପାରିବା ସହିତ 38.78⁴⁰ ଲକ୍ଷ ଜନ ଦିବସର ନିୟୁତ୍ତି ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀର ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ସଠିକ୍ ପଦ୍ଧତିରେ କାର୍ଯ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ପାର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପ୍ରଗତିର ତଥ୍ୟ ରଖାଯିବ।

ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆକଳନ ପ୍ରାନ୍ତରେ ବିଳମ୍ବ

2.2.27 କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆକଳନ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଂଶ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ। ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆକଳନ ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ କଂପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଆକଳନ ଭିତ୍ତିରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଏ। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, 129 ଟି ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଆକଳନ ଏକ ବିତରଣ କଂପାନୀ ଷ୍ଟେସ୍କୋ) ଠାରୁ ଏକ ବର୍ଷ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକୁ ପଠାଇବାରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା। ଆକଳନଗୁଡ଼ିକୁ ଶୀଘ୍ର ପଠାଇବା ପାଇଁ ଷ୍ଟେସ୍କୋ ସହିତ କମ୍ପାନୀ ଫଳପ୍ରଦଭାବେ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରିଶେଷରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟାଇଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ବିଳମ୍ବ ଏତାଇବା ପାଇଁ ଏମ୍.ଡି.ଙ୍କ ସ୍ତରରେ ଏହି ଘଟଣା ଉପରେ ବିଦ୍ୟୁତ କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ।

ବିତରଣ ନାଳୀଗୁଡ଼ିକର ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣତା

2.2.28 ପିପିମାନେ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କେବିଜେ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟର ଯଥାକ୍ରମେ 10 ଏବଂ 20 ପ୍ରତିଶତ ଶ୍ରମ, ଜମି, ସାମଗ୍ରୀ ବା ନଗଦଅର୍ଥ ଆକାରରେ ଦେବାର ଥିଲା ଯାହା ପୂର୍ବେ ପରିଚ୍ଛଦ 2.2.19 ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି। ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ନାବାର୍ଡ଼ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇବାବେଳେ ପିପିମାନଙ୍କ ପାଣ୍ଠିରେ ବିତରଣ ନାଳୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥାଏ। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଯଦିଓ ପିପିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଅର୍ଥ ଦେବାକୁ ରାଜି ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ବିକେଉଁଝାଇ ଅନ୍ତର୍ଗତ 3,359 ଟି ଯୋଜନାର (3,083 ଟି ନୂଆ ଯୋଜନା ଏବଂ 276 ଟି ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଜନା) ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟ ବାବାଦକୁ 53.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଇନଥିଲେ। ଯେହେତୁ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁମୋଦିତ ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସଂପାଦିତ ହେବାରଥିଲା ତେଣୁ ପିପିମାନଙ୍କର ଅଂଶ ସଂଗ୍ରହ ନହେବା ଫଳରେ 17.91 ଲକ୍ଷ ମିଟର ବିତରଣ ନାଳୀ ତିଆରି ନହେବା ଯୋଗୁ 35,825 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇନଥିଲା। ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦୈର୍ଘ୍ୟର ବିତରଣ ନାଳୀର ଅଭାବରୁ ପାଣିର ବ୍ୟୟନ ପାଇଁ ମାଟିର ନାଳୀ ତିଆରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବାଷ୍ପାକରଣ, କ୍ଷରଣ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ ବହୁତ ପାଣି ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା।

ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଶୃତିବଦ୍ଧ ଅଂଶ ଦେବାକୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଏସଏଲଏସସି ଅଣସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା/ସେକ୍ସାସେବା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ପାଇଁ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ସ୍ଥିର

ପି.ପି.ମାନଙ୍କ ଠାରୁ
ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଅର୍ଥ
ନମିଳିବାରୁ 17.91 ଲକ୍ଷ
ମିଟର ବିତରଣ ନାଳୀ
ତିଆରି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ
ଯାହା ଫଳରେ 35,825
ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳ ସେଚନ
ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ
ପାରିଲା ନାହିଁ

³⁸ (166X20)+(192X40)+(75X60)+(171X80)+(96X100) ଏଲଆଇପି ପ୍ରତି ଫସଲ ପିଛା 20 ହେକ୍ଟର ଏବଂ ବର୍ଷ ପିଛା ଦୁଇଟି ଫସଲ ହାରରେ।

³⁹ [(166X0.5 ବର୍ଷ)+(192X1 ବର୍ଷ)+(75X1.5 ବର୍ଷ)+(171X2 ବର୍ଷ)+(96X2.5 ବର୍ଷ)] X 3.34 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ଏଲଆଇପି ପିଛା ବାର୍ଷିକ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଟ ଲାଭ)

⁴⁰ 4,000 (ବର୍ଷ ପ୍ରତି ଏଲଆଇପି ପିଛା ମ୍ୟାନଡ୍ରେଜ) X [(166X0.5 ବର୍ଷ)+(192X1 ବର୍ଷ)+(75X1.5 ବର୍ଷ)+(171X2 ବର୍ଷ)+(96X2.5 ବର୍ଷ)]

କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏକ ବର୍ଷ ପରେ ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏସ୍.ସି. ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଜାତୀୟ ଗ୍ରାମାଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି କର୍ମଯୋଗାଣ ଯୋଜନା (ଏନଆରଇଜିଏସ) ର ପାଣ୍ଠି ସହିତ ଜଡ଼ିତ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2008) । ପୁନଶ୍ଚ, କଂପାନୀ ଏହି ଦିଗରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲା । ତେଣୁ, ପିପିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରରୋଚିତ କରି ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ମତି ଅଂଶ ପାଇବାରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ କଂପାନୀର ଯଥୋଚିତ ଉଦ୍ୟମର ଅଭାବ ରହିଥିଲା ।

ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ପିପିମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅଂଶର ଛାଡ଼ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବିଚାରଧାନ ଅଛି ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କୃଷି ବିକାଶ ଯୋଜନା (ଆରକେଭିଓଇ) ମାଧ୍ୟମରେ ବିତରଣ ନାଳୀ ଯୋଗାଇଦେବାରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଜିଓଡ଼ବ୍ଲ୍ୟୁଆର ଦ୍ଵାରା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି ।

ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ସୃଷ୍ଟି ନହେବା

2.2.29 ଅନୁମୋଦିତ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲଆଇପି ପ୍ରତି ହାରାହାରି 20 ହେକ୍ଟରର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯଥା: ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକର ସଂଶୋଧନ ନ ହେବା, ଅଧିକ ତେଲିଭରି ପାଇଁ ସ୍ଥାପନ, ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାର ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ, ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁଛେଦଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟ/ନିଅର୍ଦ୍ଧିଆ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ ଯୋଗୁ ଯୋଜନାପରିସର ହ୍ରାସ

2.2.30 ଅନୁମୋଦିତ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନ ମଧ୍ୟରେ ତେଲିଭରୀ ନାଳୀ ଓ ବିତରଣ ନାଳୀ ପାଇଁ ପାଇପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଡିଭିଜନ୍ ଅଫିସର (ଡିଓ) ମାନେ ଦାୟିତ୍ଵଲେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବୈଷୟିକ କମିଟି ନଭେମ୍ବର 2006 ରେ କରିଥିବା ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ଫେବୃୟାରୀ 2007 ରୁ ହେକ୍ଟରପ୍ରତି ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ 35,000 ଟଙ୍କାରୁ 50,000 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥାନ ନିର୍ଦ୍ଦିଶଣରେ ସଂଶୋଧିତ ମୂଲ୍ୟରେ ତେଲିଭରୀ ନାଳୀ ଏବଂ ବିତରଣ ନାଳୀ ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 500 ମିଟର ଓ 1,000 ମିଟର ପିଭିସି ପାଇପ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳତଃ ଯେଉଁଠି ପ୍ରତିକୂଳ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ 500 ମିଟରରୁ ଅଧିକ ତେଲିଭରୀ ପାଇପ ସ୍ଥାପନର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା, ସେଠାରେ ଡିଓମାନେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ ମଧ୍ୟରେ ରଖିବା ପାଇଁ ବିତରଣ ପାଇପର ଦୈର୍ଘ୍ୟ ଆନୁପାତିକ ଭାବେ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ଛଅଟି ନମୁନା ଯାଂଚ ଜିଲ୍ଲାରେ 367 ଏଲଆଇପିର ସଂଶୋଧିତ ମୂଲ୍ୟ ଡ଼ାଂଚାର ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଏହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଯୋଗୁ 237 ଟି ଏଲଆଇପିର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ତେଲିଭରୀ ନାଳୀ ପାଇଁ ଆକଳନଠାରୁ 1.16 କୋଟି ଟଙ୍କାର 38,760 ମିଟର ଅଧିକ ପିଭିସି ପାଇପ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଣାମ ସ୍ଵରୂପ ଏହି 237 ଟି ଏଲଆଇପି କ୍ଷେତ୍ରରେ 775 ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର କମିଶନରେ କାରଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟକୁ ଆକଳନ ମଧ୍ୟରେ ରଖିବା ପାଇଁ ବିତରଣ ନାଳୀକୁ ହ୍ରାସ କରାଯିବାରୁ 237 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ରେ 775 ହେକ୍ଟର ପରିମିତ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳ ସେଚିତ ଜମି କମ୍ ହୋଇଥିଲା

ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ ନକରିବାରୁ ବିତରଣ ପାଇପର ଦୈର୍ଘ୍ୟରେ ହ୍ରାସ

2.2.31 କଂପାନୀ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକୁ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି 35,000 ଟଙ୍କାରୁ 50,000 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ପରେ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ଅନୁମୋଦିତ 2,148 ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରୁ 1,083 ଟି ଏଲଆଇପିର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ନାବାର୍ଡ଼କୁ ପଠାଇଥିଲା । ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନାବାର୍ଡ଼କୁ ପ୍ରେରଣ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀର ବିଫଳତା ହେତୁ 32.49 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ମିଳି ନଥିଲା । ଫଳତଃ, ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି 35,000 ଟଙ୍କାର ସାମିତ ମୂଲ୍ୟରେ ଏହି ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବିତରଣ ନାଳୀର ସ୍ଥାପନ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ 9,813 ହେକ୍ଟରର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ଆକଳିତ ମୂଲ୍ୟ ବର୍ଦ୍ଧନ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀର ବିଫଳତା ହେତୁ 32.49 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଠି ନମିଳିବାରୁ 9,813 ହେକ୍ଟର ପରିମିତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା

ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ତେଲିଭରୀ ଏବଂ ବିତରଣ ପାଇପର ପରିକଳ୍ପିତ ଦୈର୍ଘ୍ୟରେ ହ୍ରାସ

2.2.32 ଅନୁମୋଦିତ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ବାବଦରେ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା। ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବତା ଯୋଗୁ (ପରିଚ୍ଛଦ 2.2.24) ଯଦିଓ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା, ତଥାପି ଆକଳିତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ତେଲିଭରି ପାଇପ୍ ଏବଂ ବିତରଣ ନାଳୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନରେ ଉପାୟହୀନ ହ୍ରାସ ଦ୍ୱାରା ସେହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦିତ ଆକଳନ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସଂପାଦିତ ହୋଇଥିଲା। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, 2005-07 ମଧ୍ୟରେ 237 ଟି ଏଲଆଇପିର ଅନୁମୋଦନରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ 237 ଟି ଏଲଆଇପି ପାଇଁ 1.73 ଲକ୍ଷ ମିଟର ତେଲିଭରି ପାଇପ୍ ସ୍ଥାପନର ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତରେ 1.64 ଲକ୍ଷ ମିଟର ତେଲିଭରୀ ପାଇପ୍ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ, 237 ଟି ଏଲଆଇପି ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ 0.77 ଲକ୍ଷ ମିଟର ବିତରଣ ନାଳୀ ତୁଳନାରେ 138 ଟି ଏଲଆଇପିରେ କେବଳ 0.24 ଲକ୍ଷ ମିଟର ବିତରଣ ନାଳୀ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଅବଶିଷ୍ଟ 99 ଟି ଏଲଆଇପି ପାଇଁ ବିତରଣ ନାଳୀ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ପାରିନଥିଲା। ଏହା ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ଶେଷ ମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ ଥିବା ତେଲିଭରୀ କୁଣ୍ଡକୁ ପାଣି ଯୋଗାଇବାରେ ପ୍ରତିକୂଳଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସହିତ 3,661 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନଥିଲା। ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ଅନୁମୋଦନରେ ଏବଂ ସ୍ଥାପନରେ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ସମୟର ପ୍ରଭାବକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ କଂପାନୀ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକରେ ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିର ଏକ ଉପଯୁକ୍ତଧାରା ଭର୍ତ୍ତି କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା।

ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ହେତୁ 99 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ରେ ବିତରଣ ନାଳୀ ସ୍ଥାପନ ନହେବାରୁ 3,661 ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚିତ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ

ବୈଦ୍ୟୁତିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗରେ ହ୍ରାସ

2.2.33 ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବୈଦ୍ୟୁତିକ କାର୍ଯ୍ୟର ଆକଳନ ଚାରୋଟି ଶକ୍ତି ବିତରଣ କଂପାନୀ⁴¹ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରେ ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ସମୁଦାୟ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନରେ ତାହା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା। ଏଲଆଇପିରେ ବ୍ୟବହୃତ 10 ଏର୍ପି ପମ୍ପସେଟ୍‌ର ଆବଶ୍ୟକତା ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ 25 କେଭିଏ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, 10 ଏର୍ପି ପମ୍ପସେଟ୍ ପାଇଁ ଡ୍ରେକ୍ସୋ 63 କେଭିଏର ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଆକଳନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ତିନୋଟି ବିତରଣ କଂପାନୀ 25 କେଭିଏର ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସହିତ ଆକଳନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ। ଯଦିଓ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ସଭାରେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005/ ନଭେମ୍ବର 2006) ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ୟୁତ ବିତରଣ କଂପାନୀଙ୍କ ଭଳି ଏକା ପ୍ରକାର ଭାବେ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ଡ୍ରେକ୍ସୋକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିଲା। କଂପାନୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ଘଟଣା ପାଇଁ ଡ୍ରେକ୍ସୋ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିନଥିଲା। ଫଳତଃ, ଆଠଟି ନମୁନା ଯାଂଚ ଜିଲ୍ଲାରେ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 1,056 ଟି ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରୁ 875 ଟି ଏଲ.ଆ.ପି.ରେ 25 କେ.ଭି.ଏ. ବଦଳରେ 63 କେଭିଏ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ସହିତ ବିଦ୍ୟୁତକରଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଦ୍ୱାରା 4.36 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିଲା। ଏହି ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟୟ ଭାର ଭରଣାକରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀକୁ 1.46 ଲକ୍ଷ ମିଟର ବିତରଣ ପାଇପ୍ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସହିତ 2,962 ହେକ୍ଟରର ପରିକଳ୍ପିତ ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ସମ୍ଭବ ହୋଇନଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, କଂପାନୀ ବିତରଣ କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ 25 କେଭିଏ ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଯୋଗାଇବା ସମ୍ଭବରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ ନିୟମାଳୟ ଆୟୋଗ ଏବଂ ବିତରଣ କଂପାନୀଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରିବ।

ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାର ଟ୍ରାନ୍ସଫର୍ମର ଅଧିକ 4.36 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ସ୍ଥାପନ ହେବା ଦ୍ୱାରା 2,962 ହେକ୍ଟର ଜମି ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଯୋଗା ଯାଇଥିଲା

⁴¹ ସେକ୍ସାଲ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକସିଟି ସପ୍ଲାଇ ସ୍ଟ୍ରିକ୍ଟି (ସି.ଇ.ଏସ.ସ୍ଟ୍ରି), ସର୍ବିନ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କଂପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଲିଃ (ସାଉଥକୋ), ନର୍ଦିନ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କଂପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଲିଃ (ନେସୋ) ଏବଂ ଡ୍ରେକ୍ସନ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଟି ସପ୍ଲାଇ କଂପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ଲିଃ (ଡ୍ରେକ୍ସୋ)।

ଅନୁମୋଦିତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ବାତିଲ

2.2.34 କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 13 ଟି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କ୍ଷେତ୍ରରେ 4.52 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ଜିଲ୍ଲାରେ 1,340 ହେକ୍ଟର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଥିବା ଅନୁମୋଦିତ 67 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯଥା: ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଭିଡ଼ିଭୁମିର ଅଭାବ (28), ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଜଳସ୍ତର ଉପଲବ୍ଧ ନ ହେବା (12), ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂସ୍ଥାର ପୁଞ୍ଜିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା (10), ଜଳସେଚିତ ଜମି ପ୍ରବାହିତ ଜଳସେଚନ/ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବା (3) ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାରଣ (14) ଯୋଗୁ ବାତିଲ କରିଥିଲା । କଂପାନୀ ଏହି 4.52 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପାଣ୍ଟିକୁ ଅନ୍ୟ ଅନୁମୋଦିତ ଏଲଆଇପିର ସଂପାଦନା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ପାଇବା ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ।

ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଗତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ

2.2.35 କେବିକେ ଜିଲ୍ଲା ଭାବେ ପରିଚିତ ଆଠଟି⁴² ପଛୁଆ ଜିଲ୍ଲାର ଅର୍ଥନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର 2007-08 ରୁ 2011-12 ମଧ୍ୟସ୍ଥ ପାଠ ବର୍ଷର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ କରିବା ପାଇଁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006 ରେ ବିଜୁ କେବିକେ ଯୋଜନା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲା । ଏହି ଯୋଜନାରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ମାନେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ପାଇଁ ଯୋଜନା ରୂପାନ୍ତ କରିବାର ଥିଲା । ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭିତ୍ତିରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଯୋଜନା ଏବଂ ସମନ୍ବୟ ବିଭାଗ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନୁୟନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପାଣ୍ଟି ପାଇଁ ବଜେଟରେ ପ୍ରାବଧାନ କରିବାର ଥିଲା । ଏହା ପରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ କଂପାନୀକୁ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଇବାର ଥିଲା ।

ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, କଂପାନୀ ଯୋଜନାର ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପାଠ ବାର୍ଷିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା । କଂପାନୀ 2007-10 ମଧ୍ୟରେ 78 ଟି⁴³ ଏଲଆଇପିର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ, 67 ଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ 21 ଟି⁴⁴ ଏଲଆଇପିରେ ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ 8.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା । ଏହା ତୁଳନାରେ, ଯଦିଓ କଂପାନୀ ସମସ୍ତ 67 ଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିଥିଲା, ଏହା 4.58 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ କେବଳ 37 ଟି ଏଲଆଇପିର ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ଆଠଟି ଏଲଆଇପିର ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପାରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 2009-10 ମଧ୍ୟରେ 40 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ ଏବଂ 13 ଟି ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ 3.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କଂପାନୀ ନଥିଲା କୌଣସି କାରଣ ନ ଥାଇ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଇବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ଫଳତଃ, ଏହି 40 ଟି ଏଲଆଇପି ମାଧ୍ୟମରେ କୃଷକମାନଙ୍କୁ 800 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଫେବୃୟାରୀ ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ପାଣ୍ଟି ପ୍ରାପ୍ତି ହେବାରୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ସ୍ଥାପନା ହୋଇପାରିଥିଲା ଏବଂ ଖରିଫ ଫସଲ ଆମଦାନୀପରେ ଅକ୍ଟୋବର 2010 ରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ । ଉତ୍ତରଟି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନଥିଲା, ଯେହେତୁ ମାର୍ଚ୍ଚରୁ ଜୁନ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଖରିଫ ଋତୁ ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ବକେୟା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରିଆସିବ ।

ବର୍ଷ 2009-10ରେ 40 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ 3.29 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରି ନଥିଲା

⁴² ବଲାଙ୍ଗିର, କଳାହାଣ୍ଡି, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୂଆପଡ଼ା, ରାୟଗଡ଼ା ଏବଂ ସୋନପୁର ।
⁴³ 2007-08: 9 ଏଲଆଇପି, 2008-09: 29 ଏଲଆଇପି ଏବଂ 2009-10: 40 ଏଲଆଇପି
⁴⁴ 2007-08: 2 ଏଲଆଇପି, 2008-09: 6 ଏଲଆଇପି ଏବଂ 2009-10: 13 ଏଲଆଇପି

ଅଚଳ ଏଲଆଇପି

2.2.36 କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାପରେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚଳାଇବା ପାଇଁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନାସତ୍ତ୍ୱ କଂପାନୀ ଠାରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିବା ବେଳେ ଏଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ ପିପିମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇନଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ କଂପାନୀର ଥିଲା ।

କଂପାନୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକାଳ ସାଧାରଣତଃ 20 ବର୍ଷ ଭାବେ ଗଣନା କରିଥାଏ । କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ସମୟରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁ ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥାଏ, ଯଥା: ହେଡ୍ ଓ୍ୱାର୍କିଙ୍ଗ୍ ନଷ୍ଟ, ବିତରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଷ୍ଟ, ନଦୀପଥର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରବାହିତ ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଚାଷ ଜମିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ବିଦ୍ୟୁତ ତାର ଏବଂ ଗ୍ରାହ୍ୟତା ଚୋରି, କମ୍ ଭୋଲ୍ଟେଜ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଛାଡ଼ି ଯଥାର୍ଥ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଭୃତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଶୋଧନ କରି ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ କଂପାନୀର ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ଜୁନ 2009 ରେ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଏକତ୍ରୀକରଣ ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲାବେଳେ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିନଥିଲା । ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଥାପିତ 20,895 ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରୁ 31 ପ୍ରତିଶତ (6,444 ଟି) ଏଲଆଇପି ଅଚଳ ଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି :

ବର୍ଷ	ମୋଟ ସ୍ଥାପିତ ଏଲଆଇପି		ପିପିମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ଏଲଆଇପି		ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିବା ଏଲଆଇପି		ମୋଟ ଅଚଳ ଏଲଆଇପି		ପ୍ରତିଶତ	
	ସଂଖ୍ୟା	ଚାଷଜମି (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)	ସଂଖ୍ୟା	ଚାଷଜମି (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)	ସଂଖ୍ୟା	ଚାଷଜମି (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)	ସଂଖ୍ୟା	ଚାଷଜମି (ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)	ମୋଟ ଏଲଆଇପି ତୁଳନାରେ ଅଚଳ ଏଲଆଇପି	ମୋଟ ଚାଷଜମି ତୁଳନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିବା ଚାଷଜମି
2005-06	17,557	3.90	2,050	0.50	6,551	1.46	8,601	1.96	49	50
2006-07	18,028	4.01	2,422	0.58	6,567	1.47	8,989	2.05	50	51
2007-08	19,042	4.23	1,719	0.41	5,840	1.29	7,559	1.70	40	40
2008-09	20,209	4.49	2,350	0.59	5,509	1.21	7,859	1.80	39	40
2009-10	20,895	4.64	966	0.27	5,478	1.23	6,444	1.50	31	32

ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଦେଖିଲୁ :

ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଭାବ

ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରିମ ଫିସ୍ ବାବଦରେ 2.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦାଖଲ ନହେବାରୁ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକରେ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବ୍ୟାହତ ହେଲା

2.2.37 ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପିପିମାନେ ଦାୟୀ ଥିଲେ । ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ଅନୁଯାୟୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କଂପାନୀ ପିପିମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ସହାୟତା ଦେବାର ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ଏହା କେତେ ସଂଖ୍ୟକ ପିପିଙ୍କୁ ଏପରି ସହାୟତା ଦେଇଥିଲା, ସେ ସମୟରେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ରଖିନଥିଲା । ପିପିମାନେ ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟତଃ ପାଣ୍ଠିର ଅଭାବରୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କୌଣସି ବାର୍ଷିକ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ, 12 ତମ ଏସଏଲଏସସିର ଅକ୍ଟୋବର 2008 ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ପିପିଗୁଡ଼ିକ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଭବିଷ୍ୟତର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅଗ୍ରୀମ ଫିସ୍ ବାବଦରେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ମୂଲ୍ୟର ପାଠ ପ୍ରତିଶତ ଜମାକରି ସେମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ

ପାଣ୍ଠି ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଥିଲା। ପିପିମାନେ ଅଗ୍ରାମ ଫିସ ବାବଦରେ ମୋଟ 2.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା ନକରିବା ଦ୍ୱାରା ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା ଯାହାଫଳରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ପୂର୍ବରୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ, କୃଷକମାନଙ୍କର କମ୍ ଅର୍ଥ ଦେବା ଶକ୍ତି ଯୋଗୁ, ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଠିକ ଭାବେ ଯୋଜନା କରାଯାଇନଥିଲା। କିନ୍ତୁ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ଗୋଟିଏ ପଟେ କଂପାନୀ/ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜଳକର ଆଦାୟ ନ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଏହା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣରେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା। ତେଣୁ, ପିପିମାନଙ୍କୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା।

ସଠିକ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ନହେବା ଯୋଗୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଅପରିପକ୍ୱ ବିଫଳତା

2.2.38 କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଧାର୍ଯ୍ୟକରାଯାଇଥିବା ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକର ସାଧାରଣ ଜୀବନକାଳ 20 ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ 30 ଟି ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ 22 ଟି ରେ 3,145 ଟି (କଂପାନୀ: 1,752 ଏବଂ ପିପି: 1,393) ଏଲଆଇପି ଅଟଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା। ଅପରିପକ୍ୱ ଅଟଳ 3,145 ଏଲଆଇପି ମଧ୍ୟରେ 189 ଟି ଏକ ବର୍ଷ ମାଧ୍ୟରେ, 724 ଟି ଦୁଇରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, 1,772 ଟି ଛଅରୁ 15 ବର୍ଷରେ ଏବଂ 460 ଟି 16 ରୁ 19 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅଟଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯାହା କଂପାନୀ ତଥା ପିପିମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ସଠିକ୍ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବ ଦର୍ଶାଉଥିଲା। ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଅପରିପକ୍ୱ ବିଫଳତା କେତେକ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ କାରଣ ଯୋଗୁ ଘଟି ଥିଲା, ଯଥା : ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣ ଏବଂ ସାମଗ୍ରୀର ଚୋରି, ବଡ଼ଧରଣର ବନ୍ୟାପରେ ନଦୀ ପଥର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଇତ୍ୟାଦି। ପରନ୍ତୁ, ବିଶେଷତଃ ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ମାଧ୍ୟମରେ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବା ସର୍ବଦା ମିତବ୍ୟୟୀ ଏବଂ ନୂଆ ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନାଠାରୁ କମ୍ ସମୟରେ ହୋଇପାରିବା ଭଳି ବିଷୟକୁ ବିଚାର କରି କଂପାନୀ ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକର ଅତ୍ୟଧିକ ଅପରିପକ୍ୱ ବିଫଳତାର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବାରେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା। ଫଳତଃ, କୃଷକମାନଙ୍କୁ 1,090.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର (ବିସିଆର୍ ଅନୁଯାୟୀ ଏଲଆଇପି ପ୍ରତି 3.34 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହାରରେ) ପରିକଳ୍ପିତ ସୁବିଧା ମିଳିପାରିନଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକକୁ ଦୃଷ୍ଟିଦେବାପାଇଁ ଏବଂ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଅଟଳ ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକର ମାସିକ ପ୍ରଗତି ପ୍ରତିବେଦନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ଡିଓମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି।

ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କଂପାନୀର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଳେଦ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି।

ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର

2.2.39 ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା, ଅତୀତରେ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାର ସ୍ଥିରତା ଆଣିବା। ଅନେକ ଅଟଳ ଏଲଆଇପିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, କଂପାନୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କୌଣସି ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ନୂଆ ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ ଅପେକ୍ଷା ମିତବ୍ୟୟୀ ଏବଂ କମ୍ ସମୟରେ ହୋଇପାରୁଥିଲା। ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଥିବା ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଏବଂ ଏହାର ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବ୍ୟବଧାନକୁ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ

ଅଟଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରାଇବାକୁ ତୁରନ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଫଳରେ 1,090.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପରିକଳ୍ପିତ ସୁବିଧା ମିଳି ନଥିଲା

ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପରେ 11 ଡମ ପଂଚଦଶିକ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇଥିଲା । ବର୍ଷଭାରା ଅଚଳ ଏଲଆଇପି ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ବର୍ଷ	ବର୍ଷାରମ୍ଭରେ ଥିବା ଅଚଳ ଏଲଆଇପି	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଅଚଳ ଏଲଆଇପି	ମୋଟ ଅଚଳ	ବର୍ଷମଧ୍ୟରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର	ବର୍ଷଶେଷରେ ଅଚଳ	ମୋଟ ଅଚଳ ତୁଳନାରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରତିଶତ
2005-06	8,313	544	8,857	256	8,601	3
2006-07	8,601	1,685	10,286	1,297	8,989	13
2007-08	8,989	74	9,063	1,504	7,559	17
2008-09	7,559	1,610	9,169	1,310	7,859	14
2009-10	7,859	219	8,078	1,634	6,444	20
ମୋଟ		4,132		6,001		

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ ଅଚଳ ଏଲଆଇପି ତୁଳନାରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ମାତ୍ରା ତିନିରୁ 20 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ ନାବାର୍ଡ଼ର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି କଂପାନୀର ଏବିଗରେ ସମ୍ମିଳିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଅଭାବଥିବା ଦର୍ଶାଉଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, 2006-07 ଏବଂ 2008-09 ରେ ଅଧିକ ଏଲଆଇପି ଅଚଳ ହୋଇଥିବା ଦେଖା ଯାଇଥିଲା, ଯାହା 2007/2008 ରେ ଘଟିଥିବା ବନ୍ୟା ହେବା ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା । କଂପାନୀ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନ (21.98 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ଏକକାଳୀନ ଅନୁଦାନ ସହାୟତା (3.58 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଦ୍ୱାରା 9,964 ଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ମୋଟ 25.56 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.42 ଏବଂ 2.2.46 ରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଅଛି । ଏହା ତୁଳନାରେ, କଂପାନୀ ଏହି ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରକୃତରେ ମାତ୍ର 6,001 ଟି ଅଚଳ ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିଥିଲା । ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାରରେ ଏହି କମ୍ପତି, ପାଣ୍ଡିର ଫଳପ୍ରଦ ବ୍ୟବହାର ନହେବା ଦର୍ଶାଉଥିଲା ଯାହା ପରିଶେଷରେ ଅନୁଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବିଫଳ କରିଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ପାଣ୍ଡି ଉପଲବ୍ଧ ନହେବା ମୁଖ୍ୟ ବାଧକ ଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ କହିଥିଲେ ଯେ, ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସବୁ ଜିଓମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ପରନ୍ତୁ, ଅଚଳ ଏଲଆଇପି ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ବିଫଳତା ସମ୍ଭବରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ କୌଣସି ଉତ୍ତର ନଥିଲା ।

ମୋଟ ଅଚଳ ଏଲ.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକ ତୁଳନାରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ପ୍ରତିଶତ ନଗଣ୍ୟ ଥିଲା

ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତତା

2.2.40 ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ର ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକାନାସତ୍ତ୍ୱ କଂପାନୀ ସହିତ ରଖି ଏଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଓ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଜଳକର ସଂଗ୍ରହ କାର୍ଯ୍ୟ କଂପାନୀଠାରୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ପିପି ନିୟମ, 2003, 2003 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିଲା । ପିପି ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ, କଂପାନୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ଥିଲା କିମ୍ବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ମରାମତି କରି ଚାଳନଯୋଗ୍ୟ କରିବାର ଥିଲା । ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ସାତୋଟି ନମୁନା ଯା'ଚ ଜିଲ୍ଲାରେ ଅଧିନିୟମର ବିରୁଦ୍ଧାବେଶ କରି କଂପାନୀ ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ର ପ୍ରଣୟନ ପରେ ମୋଟ 141 ଟି ଏଲଆଇପିକୁ ଅଚଳ ଅବସ୍ଥାରେ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲା । ଏହି ଅଚଳ ପ୍ରକଳ୍ପରୁ ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ କଂପାନୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ମରାମତି କରିନଥିଲା, ଯାହାର କାରଣ ନଥିବାରୁ ନଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ,

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠି ଦିଆଯିବା ଯୋଗୁ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇପାରିନଥିଲା ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ପାଣ୍ଠି ପାଇବା ପରେ କରାଯିବ । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା, ଯେହେତୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଅନୁମୋଦନପାଇଁ କଂପାନୀ ସାତ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କୌଣସି ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା 141 ଟି ଏଲଆଇପି ପାଇଁ ଏକ ସବିଶେଷ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବ ଏବଂ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପରେ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ

2.2.41 କଂପାନୀ 10 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 2003-09 ମଧ୍ୟରେ 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ 25 ଟି ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ ନଥିବୁକ୍ତ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିନଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସଠିକ୍ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ଯାହା ଫଳରେ ଏଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ହୋଇଥିବା 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିଷ୍ଠଳ ହୋଇଥିଲା ।

ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନର ଅନୁଚିତ ବ୍ୟବହାର

2.2.42 କଂପାନୀ ବନ୍ୟାରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିବା 9,737 ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ 2005-09 ମଧ୍ୟରେ ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଳ ରିଲିଫ୍ କମିଶନର (ଏସଆରପି)ଙ୍କ ଠାରୁ 21.98⁴⁵ କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଇଥିଲା । ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟରେ 1,982 ଟି ଏଲଆଇପି କେବଳ ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା (1.98 କୋଟି ଟଙ୍କା), 5,358 ଟି ଏଲଆଇପି କେବଳ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା (10.98 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ କଂପାନୀ (6.62 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଓ ପିପିମାନଙ୍କ (2.40 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଦ୍ୱାରା ମିଳିତ ଭାବେ 2,397 ଟି ଏଲଆଇପି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । ଅନୁମୋଦନ ଆଦେଶଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ, କଂପାନୀ କେବଳ ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକ ବନ୍ୟାପୂର୍ବରୁ ସଚଳ ଥିବା ଏବଂ ମରାମତି ପରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରିଟି ରତ୍ନରେ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତଥିବା ଦର୍ଶାଇ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗକୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପୈଠ କରିବାର ଥିଲା । ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନ ବ୍ୟବହାରରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଥିପତ୍ର ଦିନା ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ

2.2.43 କଂପାନୀ, 9,222 ଟି ଏଲଆଇପି ବନ୍ୟାପୂର୍ବରୁ ସଚଳ ଥିଲା ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଷର ବନ୍ୟାରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ଯୋଜନା ଅଧୀନରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ହେବା ପରେ ସଚଳ ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଇ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗକୁ ପୈଠ କରିନଥିଲା, ଯଦିଓ ଅନୁମୋଦନ ଆଦେଶ ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସାରେ ଏହା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା । ତେଣୁ, 9,222 ଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କଂପାନୀର 19.85 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାବି ନିୟମାନୁସାରେ ହୋଇ ନଥିଲା । ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟମାନ ଅବଗତ ହୋଇଥିଲା ।

⁴⁵ 2005-06: 275 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପାଇଁ 45.00 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, 2006-07:4511 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପାଇଁ 8.33 କୋଟି ଟଙ୍କା , 2007-08: 548 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପାଇଁ 2 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 2008-09: 4403 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପାଇଁ 11.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ।

2.2.44 ଡିଓମାନେ 4,379 ଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ 2008-09 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତି ପିପିକୁ 10,000 ଟଙ୍କାର ଆକାଉଣ୍ଟ ଯେଉଁ ଟଙ୍କା ମାଧ୍ୟମରେ 4,379 ଟି ପିପିକୁ 4.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ । କଂପାନୀ ମିଳିତ ଭାବେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ଥିବା କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଥିବା ଅର୍ଥ ପାଇଁ ନଥିପତ୍ର ରଖିବା ପାଇଁ ପିପି ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ନଥିଲା । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶର ଅଭାବରୁ ପିପିମାନେ ଖର୍ଚ୍ଚର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ପୈଠ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା 4.38 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ରଖି ନ ଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ଅଭିପ୍ରେତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅନୁଦାନର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର ନିଶ୍ଚିତ ନକରି ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟୟ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରମାଣପତ୍ର (ୟୁସି) ପଠାଇ ଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନଃସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ଛୋଟ ଛୋଟ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ସାମଗ୍ରୀ ଏବଂ ପାଇପରେ ଲାଗିବା ସାମଗ୍ରୀ କ୍ରୟ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିପିକୁ 10,000 ଟଙ୍କାର ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ଯୁସି ପୈଠ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ସପକ୍ଷରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ନଥିତୁତ୍ତ ନହେବାର କାରଣ ଉତ୍ତରରେ ଦର୍ଶାଯାଇ ଥିଲା । ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମାଲମ୍ବନରେ ସବିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ ନିୟମାବଳୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପରେ ବନ୍ୟା ଯୋଗୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିପିକୁ 10,000 ଟଙ୍କାର ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯିବାର ଥିଲା ।

ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା 4.38 କୋଟି ଟଙ୍କା 4,379 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି.ର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ କର୍ତ୍ତ ହୋଇଥିବାର ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ କୌଣସି ନଥିପତ୍ର ନଥିଲା

ଅନୁଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରୁନଥିବା ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ

2.2.45 କଂପାନୀ ବନ୍ୟା ଅନୁଦାନର ସର୍ତ୍ତର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ 2007/2008 ର ବନ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରକୃତରେ ଅଚଳଥିବା ଏବଂ ମରାମତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଅଚଳ ରହିଥିବା 590 ଟି ଏଲଆଇପି (15 ଟି ଜିଲ୍ଲା) ପାଇଁ 1.80 କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲା । ମରାମତି ପରେ ମଧ୍ୟ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ ରହିବାର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇନଥିଲା କି ନଥିତୁତ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟୟ କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏବଂ କଂପାନୀର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରେ ।

ମରାମତି ପାଇଁ 590 ଟି ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଉପରେ 1.80 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଅଚଳ ରହିଥିଲା

ଏକକାଳୀନ ଅନୁଦାନ ଦ୍ଵାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର

2.2.46 କଂପାନୀ 17 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 227 ଟି ଅଚଳ ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ 3.58 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଏକକାଳୀନ ଅନୁଦାନ ପାଇଥିଲା (ମାର୍ଚ୍ଚ 2007/ ମାର୍ଚ୍ଚ 2008) । ପିପିମାନଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାର ଥିଲା ଏବଂ ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କାର୍ଯ୍ୟନୁୟନ କରାଯିବାର ଥିଲା ।

ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, ନଥି ତୁତ୍ତ କୌଣସି କାରଣ ନଥାଇ ଉପରୋକ୍ତ ଅନୁଦାନ (3.58 କୋଟି ଟଙ୍କା) ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପାଂଚଟି ଏଲଆଇପିର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ 27.80 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟବହୃତ ନହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିଲା (ଅଗଷ୍ଟ 2010) । ଏହା ଫଳରେ ଚାରୋଟି ଫସଲ ଋତୁ ପାଇଁ 850 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ନହେବା ବ୍ୟତୀତ ସରକାରୀ ଅନୁଦାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟସ୍ତ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ସଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରରେ ବିଳମ୍ବ

ସଚଳ 435 ଏଲ.ଆଇ.ପି. ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ 11,384 ହେକ୍ଟର ଜମି ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ 72.65 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭ ମିଳି ନଥାଇଲା

2.2.47 ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ର ଧାରା ଅନୁସାରେ, ନୂଆ ସ୍ଥାପିତ / ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ବିଦ୍ୟୁତକରଣ/ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପରେ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହେବା ଉଚିତ୍। ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ନୂଆ କରି ସ୍ଥାପିତ / ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରାଯାଇଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ସମୟ ସାମାଧାନ କରି ନଥିଲା। ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ସୁଦ୍ଧା 1,424 ଟି ସଚଳ ଏଲଆଇପି ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇନଥିଲା। ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହସ୍ତାନ୍ତର ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କୌଣସି ନୂଆ କରି ସ୍ଥାପିତ ଏଲଆଇପି ଯୋଗ ହୋଇନଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସଚଳ ଏଲଆଇପିର ସଂଖ୍ୟା 1,424 ରୁ 435 କୁ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା। ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା 435 ଟି ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ କମ୍ପାନୀ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିଲା କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଏହି ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପିପିମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିନଥିଲା। ତେଣୁ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 10 ଟି ଫସଲ ଋତୁ ପାଇଁ ଏହି ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଚାଳନା ନ କରିବାରୁ ହିତାଧିକାରୀମାନେ 11,384 ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବା ସହିତ ପିପିମାନଙ୍କୁ 72.65⁴⁶ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଲାଭ ମିଳି ନଥିଲା।

ସୂକ୍ଷ୍ମ କରାଯାଇଥିବା ଜଳ ସେଚିତ ଜମିର ବ୍ୟବହାର

2.2.48. ଖରିଫ ଏବଂ ରବି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜଳସେଚନ ସୁଯୋଗର ବ୍ୟବହାର ଉପରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଫଳପ୍ରଦତା ବିଶେଷଭାବେ ନିର୍ଭର କରିଥାଏ। ପିପିମାନେ ପ୍ରତି ଏଲଆଇପିର ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ବ୍ୟବହାରର ତଥ୍ୟ ରଖିବାକୁ ଦାୟୀ ଥିଲେ। ଏହି ତଥ୍ୟର ଅଭାବରୁ ଏବଂ ନିୟମିତଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରକୃତ ସ୍ଥିତି ନିରୂପଣ କରିବାକୁ କୌଣସି ନିୟମିତ କର୍ମଚାରୀ ନଥିବାରୁ କଂପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନେ ପ୍ରାୟ ସୂଚନା ଉପରେ ଭରସା କରି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ। ତେଣୁ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସବିଶେଷ ବିବରଣ ନଥାଇ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା।

ଆମକୁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟ ଭିତ୍ତିରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଖରିଫ ଓ ରବି ଫସଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିକଳ୍ପିତ, ପ୍ରସ୍ତୁତ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ତୁଳନାରେ ପ୍ରକୃତ ଜଳସେଚନ ଜମିର ବିଶେଷ ବିବରଣ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

ବର୍ଷ	ପରିକଳ୍ପିତ / ସୂକ୍ଷ୍ମ ⁴⁷ ଜଳସେଚିତ ଜମି		କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ⁴⁸ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜଳ ସେଚିତ ଜମି		ବ୍ୟବହୃତ ⁴⁹		ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ଓ ବ୍ୟବହୃତ ଜମିର ପ୍ରତିଶତ	
	(ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟରରେ)							
	ଖରିଫ	ରବି	ଖରିଫ	ରବି	ଖରିଫ	ରବି	ଖରିଫ	ରବି
2005-06	3.90	2.34	ମିଳିନାହିଁ	1.01	0.76	1.00	19	43
2006-07	4.01	2.41	ମିଳିନାହିଁ	1.10	0.36	1.11	09	46
2007-08	4.23	2.54	1.47	1.54	0.86	1.42	20	56
2008-09	4.49	2.69	1.90	2.11	1.46	1.96	32	73
2009-10	4.64	2.79	2.19	2.74	1.49	2.28	32	82

⁴⁶ 435 X 5 ବର୍ଷ X 3.34 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା (ଏଲଆଇପି ପିଛା ପ୍ରତି ବର୍ଷ ସର୍ବନିମ୍ନ ନିଟ ଲ)।
⁴⁷ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଥିବା ଏଲଆଇପି ଅଧୀନରେ ଚାଷ ନିମନ୍ତ ମୋଟ ଜମି।
⁴⁸ ମୋଟ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜମି ମଧ୍ୟରୁ ଫସଲ ଅନୁଯାୟୀ ଚିହ୍ନିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି।
⁴⁹ ଫସଲ ଅନୁଯାୟୀ ଜଳସେଚିତ ପ୍ରକୃତ ଋଷଜମି।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଯିବ ଯେ, 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚନ ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ତୁଳନାରେ ଜଳସେଚିତ ଜମି ବ୍ୟବହାର ପ୍ରତିଶତ 19 ରୁ 32 କୁ (ଖରିଫ) ଏବଂ 43 ରୁ 82 କୁ (ରବି) ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ଯଦିଓ 2006-07 ବର୍ଷରେ ଖରିଫ ଋତୁ ବ୍ୟତୀତ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ହାର ଦର୍ଶାଉଥିଲା, ତଥାପି ଖରିଫ ଫସଲ ସମୟରେ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ତୁଳନାରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ପରିମାଣରେ କମ୍ ରହିଥିଲା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁ ପରିକଳ୍ପିତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ଅଭିଲକ୍ଷିତ ସ୍ତରଠାରୁ ନିମ୍ନରେ ଥିଲା, ଯାହା ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଛି ।

- ଅବଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁର୍ନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନାର ଅଭାବ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.39) ।
- ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନରେ ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟତା / ଅପ୍ରଚୁରତା (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.29 ରୁ 2.2.33) ।
- ପ୍ରକଳ୍ପମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ ପିପିମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଆଦାୟ ନ ହେବା (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.28) ।
- ଅବଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ତୁରନ୍ତ ଚିହ୍ନଟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁର୍ନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ସଠିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.2.36 ଓ 2.2.38) ।

ପାଣି ପଂଚାୟତଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ

2.2.49 ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ଓ ପ୍ରତିପାଳନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ଏବଂ ପିପି ନିୟମାବଳୀ, 2003 ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ । କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ନିର୍ବାଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପିପି ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଭା (ସଭାପତି, ସଚିବ, କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ନିର୍ବାହୀ ସଭ୍ୟ) ଦ୍ୱାରା ପିପିଗୁଡ଼ିକ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ପିପିମାନଙ୍କୁ 14,982 ଟି ଏଲଆଇପି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ସ୍ଥଳେ କଂପାନୀ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 13,272 ଟି ଏଲଆଇପିର ନିର୍ବାଚନ କରିଥିଲା ।

ପିପିମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା :

- ମାଟି ଏବଂ କୃଷି ଜଳବାୟୁ ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ଫସଲ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା;
- ପିପିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ମରାମତି ଖର୍ଚ୍ଚ ଭରଣା କରିବା ପାଇଁ ଜଳ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଏବଂ ସଂଗ୍ରହ କରିବା; ଏବଂ
- ନଗଦ ଅର୍ଥ ବହି, ରସିଦ ବହି, ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କର ରେଜିଷ୍ଟର, ସାଧାରଣ ସଭା ଏବଂ ନିର୍ବାହୀ ସଭାର ବିବରଣୀ ନଥିବୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ଇତ୍ୟାଦି ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନଥିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ।

ନମୁନା ଯାଂଚ କରାଯାଇଥିବା 13 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ 127 ଟି ଏଲଆଇପିର ନଥିପତ୍ର ପୁନର୍ବିଲୋକନରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଦେଖାଗଲା :

ନଥିପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା

2.2.50 ସଠିକ୍ ଫର୍ମରେ ନଗଦ ଅର୍ଥ ବହି, ରସିଦ ବହି, ଜମି ମାଲିକମାନଙ୍କର ରେଜିଷ୍ଟର ଏବଂ ବିବରଣୀ ପୁସ୍ତିକା ରଖାଯାଇନଥିଲା । କଂପାନୀର ଅଧିକାରୀମାନେ ସାମୟିକଭାବେ ହିସାବ ପୁସ୍ତିକାଗୁଡ଼ିକ ପରିଦର୍ଶନ କରୁଥିବାର ସୂଚନା ନଥିବୁକ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହା ପିପିଅଧିନିୟମ, 2002 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ

ଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନଥିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖିବା ପାଇଁ ପିପିର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦେବା ପାଇଁ ଡିଓ ମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ।

ଜଳକର ଧାର୍ଯ୍ୟ ନକରିବା

2.2.51 ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ଅନୁସାରେ, ଆଦାୟ କରିବାକୁ ଥିବା ଜଳକର ପରିମାଣ ପିପିମାନେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିବାର ଥିଲା। ଏହି ଜଳକରରେ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ପମ୍ପ ଚାଳକର ଦରମା, ବିଦ୍ୟୁତ ଶୁଳ୍କ, ପ୍ରଶାସନିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଏହି ସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାର ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ପିପି ଅଧିନିୟମ, 2002 ଅନୁଯାୟୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନ ନେଇ ପିପିମାନେ ସମ୍ବଳିତାଦୀ ଉପଚାରଭାବେ ଜଳକର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ। ଏହା ଦ୍ୱାରା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପାଣ୍ଠି ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇନଥିଲା ଯାହା ଫଳରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ଏଲଆଇପି ଅଚଳହୋଇଯାଇଥିଲା।

ଅସୁରକ୍ଷିତ ଆଣ୍ଡ

2.2.52 ବିକେଉଁଝାଇ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ଅନୁଯାୟୀ ପିପିମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାପିତ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଜନିତ ବିପଦରୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ବ୍ୟୟକୁ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା। ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ, ଏହି ମାର୍ଗଦର୍ଶୀକା ସତ୍ତ୍ୱେ, କୌଣସି ପିପି ସେମାନଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥିବା ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟୟକୁ କରିନଥିଲେ। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟୟକୁ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଆଯିବ।

ପରିତ୍ୟକ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା ଅବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀ

2.2.53 କଂପାନୀର ଡିଓମାନେ ମୋଟ 1,147 ଟି ଅଚଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ, ଯେହେତୁ ଅଧିକ ମରାମତି ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସମ୍ଭବପର ନଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ଡିଓମାନଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ବିଓଡ଼ିଓଓରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିନଥିଲା। ଏହି ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପରିତ୍ୟାଗ କରିବା ପାଇଁ ବିଓଡ଼ି ଅନୁମୋଦନର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ, ଏଥିରେ ଥିବା ଅବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀକୁ ଅନ୍ୟ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକରେ ଫଳପ୍ରଦଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦାର କରାଯାଇପାରିନଥିଲା (ଜୁନ 2010)। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକରୁ ସାମଗ୍ରୀ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଚାର କରାଯିବ ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ମିତବ୍ୟୟୀ ହେବ। ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, 393 ଟି ପରିତ୍ୟକ୍ତ ଏଲଆଇପିରୁ 17.10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସାମଗ୍ରୀ ଉଦ୍ଧାର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହି ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ବିଓଡ଼ିର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ ଏବଂ ଅବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀର ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆ ଯାଇନଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010)।

ମାନବସମ୍ପଦ

2.2.54 କଂପାନୀର ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ କ୍ୟାବିନେଟର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2002 ର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁସାରେ, 7,341 କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ବହିଷ୍କାର କରି କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା 9,605 ରୁ 2,264 କୁ କମାଇବା ପାଇଁ ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ କଂପାନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2002)। ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 195 ଟି ପଦବୀର

ଉଚ୍ଚେଦ ଯୋଗୁ ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ରେ 2,264 ରୁ 2,069⁵⁰ କୁ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିଲା । ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା 2,069 ତୁଳନାରେ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର 400 ଟି ପଦବୀ ଖାଲି ଥାଇ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା କଂପାନୀର 1,669⁵¹ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । ଖାଲି ଥିବା ପଦବୀ ବୈଷୟିକ ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧିକଥିଲା, ଯେହେତୁ ବୈଷୟିକ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା (437 ଟି ପଦବୀ) ର ମାତ୍ର 59 ପ୍ରତିଶତ କର୍ମଚାରୀ ରହିଥିଲେ ।

ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଦେଖୁଲୁ :

2.2.55 କଂପାନୀ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଭିତ୍ତିରେ ଡିଭିଜନଗୁଡ଼ିକରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ ପାଇଁ କୌଣସି ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନଥିଲା । ଏପରିକି ମାନବ ସମ୍ବଳ ପୁନର୍ଗଠନର ଆଠ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ, କଂପାନୀ ଡିଭିଜନଗୁଡ଼ିକର ଶ୍ରେଣୀ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନଥିଲା ।

ଅଣଆନୁପାତିକ ମାନବ ସମ୍ବଳ
ବିନିଯୋଗ କେବିକେ
ଜିଲ୍ଲାରେ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.
ସ୍ଥାପନକୁ ପ୍ରତିକୂଳ ଭାବେ
ପ୍ରଭାବିତ କରିଥରଲା

2.2.56 ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ ଜନିତ ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟନୀତିର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ ଅଣଆନୁପାତିକ ରହିଥିଲା ଯାହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ଆଠଟି କେବିକେ ଜିଲ୍ଲାରେ କର୍ମଚାରୀ ବିନିଯୋଗ 10 ଏବଂ 13 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବେଳେ ଏହି ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାପିତ ଏଲଆଇପି 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିତ ମୋଟ ଏଲଆଇପିର 10 ଏବଂ 60 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଫଳତଃ, ଅବଶିଷ୍ଟ 87 ରୁ 90 ପ୍ରତିଶତ ମାନବ ସମ୍ବଳ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାପିତ ମୋଟ ଏଲଆଇପିର 40 ରୁ 90 ପ୍ରତିଶତ ଏଲଆଇପି ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ବିନିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।

2.2.57 କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା (ଫେବୃୟାରୀ 2010) ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନୁଯାୟୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ଚର୍ଚ୍ଚା କି ପଦ୍ଧତିରେ ଠିକା ମାଧ୍ୟମରେ କରାଯିବ । ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ କଂପାନୀକୁ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ମାନବ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, କଂପାନୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ମାନବସମ୍ବଳକୁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ଭାବେ ଏହାର ଡିଭିଜନଗୁଡ଼ିକରେ ବିନିଯୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଅନୁମୋଦିତ କର୍ମଚାରୀ ସଂଖ୍ୟା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଏକ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଉଛି ।

ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା

2.2.58 ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ମିତବ୍ୟୟିତାବେ ଏବଂ ଦକ୍ଷତା ସହ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ କରିବା ପାଇଁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ବିକେଉଫ୍ରିଆଇ ଏବଂ ବିଜୁ କେବିକେ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀକାର ସର୍ଭାନ୍ୟୁୟାୟୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ତୈମାସିକ ପ୍ରଗତି ଯାଞ୍ଚ କରିବା ସହ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଜିଲ୍ଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରରେ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କମିଟି ରହିବାର ଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ଏଭଳି କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇନଥିଲା ।

ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର
ଭୌତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତିର
ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ବିଓଡି ଦ୍ୱାରା
ହୋଇ ନଥିଲା

2.2.59 ନିର୍ବାହିତ କାର୍ଯ୍ୟର ତଥ୍ୟ ଦେବାକୁ, ବିଳମ୍ବର ଅବଧି ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ଭୌତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଗତିର ତୁଳନାତ୍ମକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ଠିକ୍ ସମୟରେ ପ୍ରତିକାରକ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ କଂପାନୀ ଏକ ପ୍ରକଳ୍ପ ପରିଚାଳନା ତଥ୍ୟ ପ୍ରଦାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନଥିଲା । ବିଓଡି 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ରେ ସମାପ୍ତ ପାଠ ବର୍ଷରେ କେବେହେଲେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ଭୌତିକ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନର ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରିନଥିଲା ।

⁵⁰ ବୈଷୟିକ : 735 ଏବଂ ଅଣବୈଷୟିକ :1,334
⁵¹ ବୈଷୟିକ: 437 ଏବଂ ଅଣବୈଷୟିକ :1,232

ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା (2009-14) ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ବିଓଡ଼ିର ଅନୁମୋଦନ ବିନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା। ଏମ୍.ଡି. ଜୁନ 2006 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସର୍ଜିଲ ସ୍ତରରେ ନିର୍ବାହୀ ଯନ୍ତ୍ରଣା (ଇଇ) ମାନଙ୍କ ସହିତ ଅଧିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା (ଏସ୍.ଇ) ମାନଙ୍କର ମାସିକ, ହେଡ୍ ଅଫିସ୍ ସ୍ତରରେ ଏସ୍.ଇ.ମାନଙ୍କ ସହିତ ଏମଡି.ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱି-ମାସିକ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଏସ୍.ଇ ଏବଂ ଇ.ଇ.ମାନଙ୍କ ସହିତ ଏମଡି.ମାନଙ୍କ ତୈମାସିକ ପୁନର୍ବିଲୋଚନ ସଭା ହେବାର ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ସର୍ଜିଲ ଏବଂ ହେଡ୍ ଅଫିସ୍ ସ୍ତରରେ କରାଯାଇଥିବା ସଭାଗୁଡ଼ିକର ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇନଥିଲା। ସଭାଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ମଧ୍ୟ ନଥିବାରୁ କରାଯାଇନଥିଲା।

ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତି ରିପୋର୍ଟ
ଗୁଡ଼ିକ 12 ରୁ 36 ମାସ
ବିଳମ୍ବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ
କରାଯାଇଥିଲା

2.2.60 କଂପାନୀ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ତାରିଖଠାରୁ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ନାବାର୍ଡ଼କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ସମାପ୍ତି ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ (ପିସିଆର୍) ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଥିଲା। କିନ୍ତୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା 1,575 ଟି ଏଲଆଇପିର ପିସିଆର୍ 12 ରୁ 36 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଡିଓମାନଙ୍କଠାରୁ ପିସିଆର୍ଗୁଡ଼ିକ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାପ୍ତି ହେବା ଯୋଗୁ ଅନ୍ୟ 929 ଟି ଏଲଆଇପିର ପିସିଆର୍ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଜୁନ 2010) ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇନଥିଲା। ତେଣୁ, ସବୁ ସ୍ତରରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନଥିଲା, ଯାହା ଠିକ୍ ସମୟରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା। ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀର ସଚିବ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ବିଭିନ୍ନ ସ୍ତରରେ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ।

ସାମାଜିକ ସମାକ୍ଷା

2.2.61 ପିପିନିୟମାବଳୀ, 2003 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାନୁଯାୟୀ ପିପିମାନଙ୍କର ଏକ ସାଧାରଣ ସଭା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫସଲ ରତ୍ନ ପରେ ହେବାର ଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ନିର୍ବାହୀ ସଭାର ସଭ୍ୟମାନେ ପାଣ୍ଡି ବିନିଯୋଗର ହିସାବ ସହିତ ନିର୍ବାହିତ କାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକର ଆକଳନ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବାର ଥିଲା। ପୁନଶ୍ଚ, ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ବିଦ୍ୟୁତୀକରଣ ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତର ପରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟବହାର ସମକ୍ଷରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏସଏଲଏସସି ଏହାର ଅକ୍ଟୋବର 2008 ର ସଭାରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ସାମାଜିକ ସମାକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ। ଆମେ ଦେଖିଲୁ ଯେ, କଂପାନୀ / ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପିପିମାନଙ୍କର ସାଧାରଣ ସଭା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ଏସଏଲଏସସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାନୁଯାୟୀ ସାମାଜିକ ସମାକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ (ଅଗଷ୍ଟ 2010) କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପାଇବା ପରେ ସାମାଜିକ ସମାକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ। ପରନ୍ତୁ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, କଂପାନୀ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ପାଇବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ନାହିଁ।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

2.2.62 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ। ଏକ ଦକ୍ଷ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସଂସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଦକ୍ଷତାର ସହ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଭାବେ ପ୍ରାପ୍ତ ହେବାକୁ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥାଏ। କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରିତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ତୃଟି ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଯାଇଥିଲା :

2.2.63 କଂପାନୀ ନିୟମିତ ଭାବେ ଏହାର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରେ ବକେୟା ଥିବା ବିବିଧ ପୂର୍ତ୍ତ ଅଗ୍ରମର ସମାଯୋଜନ କରିନଥିଲା। ଫଳରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା, ତିନୋଟି ଡିଭିଜନ୍ 291 ଜଣ ପ୍ରାକ୍ତନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରେ 1.72 କୋଟି ଟଙ୍କା ତିନି ରୁ ଦଶ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅସୁଲି ପାଇଁ ପଡ଼ିରହିଥିଲା। ଯେହେତୁ ପ୍ରାପ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପୁରୁଣା ଥିଲା ଏବଂ କଂପାନୀ ପ୍ରାକ୍ତନ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥାନାନ୍ତର /

ଅବସରପ୍ରାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିନଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ଏହି ପ୍ରାପ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆଦାୟ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା କ୍ଷୀଣ ଥିଲା। ଘଟଣାଟିକୁ ସାକାର କରି ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ମନିସ୍ପୁର୍ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି।

ଭଣ୍ଡାରଣରେ 5.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର କମ୍ ଥିବା ସହିତ 18.60 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟକୁ ଦୂର କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା

2.2.64 କଂପାନୀର ଭଣ୍ଡାର ପରୀକ୍ଷଣ ପାର୍ଟି (ଏସ୍‌ଭିପି)ମାନେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ସୁଦ୍ଧା 13.59 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଥିବା ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯାହା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା 5.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଭଣ୍ଡାରଣ କମ୍ ଥିବା ସହିତ 18.60 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା। ଏସ୍‌ଭିପିମାନଙ୍କର ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସମାକ୍ଷା ସମିତି ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇନଥିଲା କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟତାର କାରଣଗୁଡ଼ିକ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇନଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଏସ୍‌ଭିପି ବିଭାଗର ପୁନର୍ବିଲୋକନ କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ମାଧ୍ୟମରେ ଏସ୍‌ଭିପିଗୁଡ଼ିକର ଅସମ୍ପତ୍ତି ପରିମାଣ ଅର୍ଥର ନିଷ୍ପତ୍ତି କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି।

2.2.65 ବର୍ଷ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ 22 ଡିଭିଜନ୍ ମଧ୍ୟରୁ 19 ଟି ରେ କରାଯାଇଥିବା ଭଣ୍ଡାର ପରୀକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟରୁ ନଅଟି ଡିଭିଜନ୍ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଭଣ୍ଡାର ପରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ (ଏସ୍‌ଭିଆର) ଗୁଡ଼ିକ ଦୁଇରୁ 11 ମାସ ବିଳମ୍ବରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ବେଳେ ଜୁନ 2010 ସୁଦ୍ଧା 10 ଟି ଡିଭିଜନ୍‌ର ଏସ୍‌ଭିଆରଗୁଡ଼ିକ ଜାରି ହେବା ପାଇଁ 11 ରୁ 53 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା। ଫଳତଃ, କଂପାନୀ ଏସ୍‌ଭିପିଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କମ୍ପତିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଅବସରକାଳୀନ ପ୍ରାପ୍ୟରୁ ବକେୟା ଦେୟକୁ ଅସୁଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା। ସମ୍ବଲପୁର ଡିଭିଜନ୍‌ର ବକେୟା ଏସ୍‌ଭିଆର ର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ସାତଜଣ ଅବସର ନେଇଥିବା କର୍ମଚାରୀଙ୍କଠାରୁ 2.19 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ପାଇଁ ବାକି ରହିଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ୱ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିଲା। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010) ଯେ, ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଠାରୁ କମ୍ପତି ଥିବା ଅର୍ଥ ଆଦାୟ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି। ଉତ୍ତରଟି ବାସ୍ତବବାଦୀ ନ ଥିଲା ଯେହେତୁ ସାତଜଣ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କଠାରୁ ଏହି 2.19 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରିବା ବାସ୍ତବିକ ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା କାରଣ କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଏହି କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ସିଭିଲ୍ / କ୍ରିମିନାଲ୍ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇନଥିଲା।

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା

2.2.66 କଂପାନୀର ନିଜସ୍ୱ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ବିଭାଗ (ଆଇଏଡ୍‌ବ୍ଲ୍ୟୁ) ଥିଲା। ପରନ୍ତୁ, ଏହା କୌଣସି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ସଂହିତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିନଥିଲା। ଆଇଏଡ୍‌ବ୍ଲ୍ୟୁ ଦ୍ୱାରା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ମାର୍ଚ୍ଚ 1990 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ତା’ପରେ ଏହା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନଥିଲା। ସତର ବର୍ଷ ପରେ କଂପାନୀର ଅଠରଟି ଡିଭିଜନ୍‌ର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ବିଭାଗକୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିବା (ଡିସେମ୍ବର 2007) ବେଳେ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବିଭାଗକୁ ନ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007)। ଜଳ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗ ମେ 2008 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ମଧ୍ୟରେ 18 ଟି ଡିଭିଜନ୍ ମଧ୍ୟରୁ ଆଠଟି ଡିଭିଜନ୍‌ର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା 2005-06 ରୁ 2007-08 ଅବଧି ପାଇଁ କରିଥିବା ବେଳେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା 2000-01 ରୁ 2007-08 ଅବଧି ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟାଳୟର କରାଯାଇଥିଲା। ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ (ଆଇଏଆର) ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଟିସ୍‌ଗାଗୁଡ଼ିକ (ଏଟିଏନ୍) ବିଠକ୍ତିକ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇନଥିଲା। ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର 2004-05 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନରେ ମଧ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷାର ଦୃଢ଼ୀକରଣ ପାଇଁ ମତ ଦେଇଥିଲେ। ପରନ୍ତୁ, କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷାକୁ ଦୃଢ଼ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ କରିବାକୁ ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନଥିଲା।

ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି

କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ ପୁନର୍ବିଲୋଚନ କରିବା ଏବଂ ପ୍ରବେଶ ଓ ପ୍ରସ୍ଥାନ ସମ୍ମିଳନୀରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ କଂପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସହଯୋଗ ଏବଂ ସହାୟତାକୁ ଆମେ ସ୍ୱୀକାର କରୁଅଛୁ ।

ଉପସଂହାର

- ଯଦିଓ ରାଜ୍ୟର 8.90 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ସମ୍ଭବ ଥିଲା, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କିମ୍ବା କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ କୌଣସି ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇନଥିଲା । ଫଳତଃ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା କଂପାନୀ କେବଳ 4.64 ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।
- କଂପାନୀ ନିଆଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକଗୁଡ଼ିକରେ ଅଗ୍ରାଧିକାର ନଦେବା ଯୋଗୁ ଡିସେମ୍ବର 2006 ର ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ରେ ପରିକଳ୍ପିତ 35 ପ୍ରତିଶତରୁ କମ୍ ଜଳସେଚନ ସୁବିଧା ଥିବା 174 ଟି ନିଆଣ୍ଟିଆ ବ୍ଲକକୁ ଜଳସେଚିତ କରାଇବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।
- ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କାମଚଳା ବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା / ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ସହିତ କୌଣସି ସଂଯୋଗ ନରଖି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ଏପରିକି ଯୋଜନା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ / ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଣରେ କଂପାନୀ ଏବଂ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଣକର୍ତ୍ତା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ସମନ୍ୱୟର ଅଭାବ ତଥା ଡିଭିଜନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବତା ଯୋଗୁ ବାର୍ଷିକ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇ ପାରିନଥିଲା । ପ୍ରକଳ୍ପର ସାଧନଯୋଗ୍ୟତା ଆକଳନ ପାଇଁ ଅବଲମ୍ବିତ ଜଟିଳ ସୂତ୍ର ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ଅନୁମୋଦନ ଓ ପାଣ୍ଟି ଯୋଗାଣରେ ବ୍ୟବହୃତ ଅସୁବିଧାଜନକ ପଦ୍ଧତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।
- ଯଦିଓ ବହୁତ ସଂଖ୍ୟକ ଏଲଆଇପି ବିଭିନ୍ନ କାରଣ ଯୋଗୁ 2005-10 ମଧ୍ୟରେ ଅଚଳ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ସୁବିଧାର ସ୍ଥିରତା ପାଇଁ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନରୁଦ୍ଧାର କରିବାକୁ କୌଣସି ବାର୍ଦ୍ଧିଆଦୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନଥିଲା ।
- ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନର ଅପରିବର୍ତ୍ତନୀୟତା ଏବଂ ଅପ୍ରଚୁରତା ସହିତ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ନିର୍ମାଣ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦରେ ପିପିମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କର ଭାଗ ଅଂଶ ଆଦାୟ ଯୋଗୁ ସୃଷ୍ଟି / ପରିକଳ୍ପିତ ସମସ୍ତ ଜଳସେଚିତ ଜମି ଜଳସେଚନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲା ।
- କଂପାନୀର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ମାନବସମ୍ପଦ ପରିଚାଳନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ତୃଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ଯଦ୍ୱାରା ନୂଆ ଏଲଆଇପିର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ / ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ପିପିମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

କଂପାନୀ ନିମ୍ନ ବିଷୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ଉଚିତ୍ :

- ରାଜ୍ୟ ପରିପ୍ରେକ୍ଷିତ ଯୋଜନା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ମାଷ୍ଟର ପ୍ଲାନ ସହିତ ସଂଯୋଗ ରଖି ନୂଆ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ ପାଇଁ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଏବଂ ଅଚଳ ଏଲଆଇପିଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ଭିତ୍ତିରେ ଦୀର୍ଘମିଆଦୀ ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ ଏବଂ ଏହାର ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ସଠିକ୍ ଅନୁଧ୍ୟାନ;
- ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବତା ପରିହାର କରିବାକୁ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁମୋଦନ ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ପଛଟିର ଅବଲମ୍ବନ;
- ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଛୋଟ ଆକାରକୁ ବିଚାର କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ସାଧନ ଯୋଗ୍ୟତା ଆକଳନ ପାଇଁ ସରଳ ସୂତ୍ର ପ୍ରଣୟନ;
- କଂପାନୀ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ଥିବା ସଂସ୍ଥା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ସମନ୍ୱୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା;
- ଜଳସେଚନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିକଳ୍ପିତ ସମସ୍ତ ଜମିକୁ ଜଳଯୋଗ୍ୟତା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକର ପରିବର୍ତ୍ତନୀୟତା / ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ସହିତ ମୂଲ୍ୟ ଆକଳନଗୁଡ଼ିକର ତୁରନ୍ତ ସଂଶୋଧନ;
- ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଂଶ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଜଳ ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିବା ; ଏବଂ
- ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ।

ଅଧ୍ୟାୟ III

3. ସମ୍ପାଦନା ସମାକ୍ଷାର ମତ୍ତବ୍ୟ

ରାଜ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ/ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା କେତେକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସମାକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟ ଏହି ଅଧ୍ୟାୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି ।

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ

ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଓ ଷ୍ଟୀଲ ଲିମିଟେଡ୍

3.1 କୋକର ଅଣଯୋଜନା ସଂଗ୍ରହଣ ଜନିତ କ୍ଷତି

ବିଭାଗୀୟ ଆୟୋଜନ ନକରି ଏବଂ ଲକ୍ଷ ଷ୍ଟିଲକୁ ବିବେଚନା ନକରି କୋକର ଅଣଯୋଜନା ସଂଗ୍ରହଣ ଯୋଗୁ 28.52 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ।

ବଡ଼ବିଲ୍ ୦ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ କାରଖାନାରେ ତିନୋଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବ୍ଲକ୍ସ ଫରନେସ୍ ଅଛି । ପିଗ୍ ଆଇରନ୍‌ର ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ କାରଖାନାରେ ବ୍ୟବହୃତ କଷ୍ଟାମାଲ (ଯଥା: କୋକ୍ ଓ ଲୁହା ପଥର) ଦରର ଅଣଅନୁପାତିକ ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଗୋଟିଏ ଫରନେସ୍ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଜୁନ୍ 2008 ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । କମ୍ପାନୀର ଯେତେବେଳେ 9,000 ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ (ଏମ୍.ଟି.) କୋକ୍ ଗଚ୍ଛିତ ଥିଲା, 15,000 ଏମ୍.ଟି. ସହ ଉତ୍ପାଦିତ ଖଣିଜ (ଲାର୍) କୋକ୍ ଆମଦାନି କରି ଅଗଷ୍ଟ 2008 ସୁଦ୍ଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ପାଇଁ ଏହା 26 ଜୁନ୍ 2008ରେ ଜଣେ ଯୋଗାଣକର୍ତ୍ତା⁵²ଙ୍କୁ ଏକ କ୍ରୟାଦେଶ ଦେଇଥିଲା । କ୍ରୟାଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଜୁଲାଇ ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ 18,013.41 ଏମ୍.ଟି. କୋକ୍ କ୍ରୟ କରିଥିଲା । ତେଣୁ, ଦୁଇଟି ଫରନେସ୍‌କୁ ଅକ୍ଟୋବର 2008⁵³ ସୁଦ୍ଧା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ କୋକର ପରିମାଣ ଯଥେଷ୍ଟ ରହିଲା ।

ପରନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀ କୋକର ଆସନ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିଚାର ନକରି ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପାଣ୍ଠି ଆୟୋଜନ ନକରି ଟନ୍ ପିଛା 785.85 ଆମେରିକୀୟ ଡଲାର୍ (ବୀମା ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ମାଲଭତା ସହିତ) ଦରରେ 14,420 ଏମ୍.ଟି. ଲାର୍ କୋକ୍ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ 22 ଜୁଲାଇ 2008 ରେ ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି.କୁ ଅନ୍ୟଏକ କ୍ରୟାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କଲା । କେବଳ ଦୁଇଟି ଫରନେସ୍‌କୁ ଚଳାଇବାର ପୂର୍ବ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ବୋର୍ଡ଼କୁ କ୍ରୟାଦେଶ ସମୟରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. ସହିତ ଅଗଷ୍ଟ 2008ର ରାଜିନାମା ଅନୁସାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଲ୍ ଜାରି ହେବା ତାରିଖ ୦ାରୁ ସୁଧ ଛାଡ଼ ସମୟ 90 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ‘ପଇସା ଦିଅ, ଜିନିଷ ନିଅ’ ନହେଲେ ବଳକା ରାଶିର 15.75 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ପୈଠ କରିବା ପଦ୍ଧତିରେ ସମସ୍ତ କୋକ୍ ଉଠାଇବାର ଥିଲା । ଯଦିଓ

⁵² ଫେୟାର ଡିଲ୍ ସମ୍ପାଦକ (ପ୍ରାଃ) ଲିମିଟେଡ୍ ।
⁵³ ଫରନେସ୍ ପିଛା ଲାର୍ କୋକର ଆବଶ୍ୟକତା ମାସକୁ 3,000 ଏମ୍.ଟି. ଥାଇ ।

ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. 2 ଅଗଷ୍ଟ 2008ରେ ବିଲ୍ ଜାରି କଲା ଏବଂ 13 ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରେ 14,120 ଏମ୍.ଟି.⁵⁴ ପାଇଁ 47.62 କୋଟି ଟଙ୍କା (ବିନିମୟ ଦର 42.94 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଟନ୍ ପିଛା 33,725⁵⁵ ଟଙ୍କା) ର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବହନ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କଲା, କିନ୍ତୁ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍‌ର ବଜାର ଦରରେ କ୍ରମାଗତ ହ୍ରାସ ଯୋଗୁ ଏବଂ ଅର୍ଥାଭାବ ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ। କୋକ୍‌ର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ବାବଦକୁ 54.57 କୋଟି ଟଙ୍କା (ବିନିମୟ ମୂଲ୍ୟ 49.20 ଟଙ୍କା ହାରରେ) ପ୍ରଦାନ କରି ସୁଧ ମୁକ୍ତ ଅବଧି 90 ଦିନର ସମାପ୍ତି ପରେ ଋରିମାସ ବିଳମ୍ବରେ ଫେବୃୟାରୀ ଏବଂ ମଇ 2009 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଷ୍ଟକ୍ ଉଠାଇଥିଲା ଏବଂ ବିଳମ୍ବିତ ଉଠାଣ ଯୋଗୁ 2.02 କୋଟି ଟଙ୍କା⁵⁶ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କଲା। ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ, କମ୍ପାନୀ ବିନିମୟ ଦରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଫଳରେ 6.95 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କଲା ଏବଂ ବନ୍ଦରଠାରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ଅବଧି ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଜାଗାର ଭଡା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ବାବଦ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ 16.88 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କଲା।

ଆମେ ପୁଣି ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ ବଜାରର ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଯୋଗୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ଏବଂ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ଆମଦାନି କୋକ୍ ଦର ଟନ୍ ପିଛା 16,000 ଟଙ୍କାରୁ 20,000 ଟଙ୍କାକୁ ଖସିଥିଲା। ଏହା ସତ୍ତ୍ୱେ, କମ୍ପାନୀ ଫେବୃୟାରୀ ରୁ ମଇ 2009 ମଧ୍ୟରେ ଟନ୍ ପିଛା 33,725⁵⁷ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. ଠାରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଥିବା କୋକ୍‌କୁ ବ୍ୟବହାର କଲା ଫଳରେ ଅଧିକ 19.38⁵⁸ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା। ଉତ୍ତମ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. କୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ମଧ୍ୟରେ କ୍ରୟାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ଲାମ୍ କୋକ୍ ସଂଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲେ ଏହି ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଏଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା।

ତେଣୁ, ନିମ୍ନଗାମୀ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମତା ସହିତ ଗଢ଼ିତ କୋକ୍‌କୁ ବିବେଚନା ନକରି ଏବଂ କୋକ୍ କ୍ରୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ଆୟୋଜନ ନକରି ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି.କୁ କୋକ୍ ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି, କମ୍ପାନୀର କୋକ୍ ସଂଗ୍ରହଣ ଯୋଜନାର ଅଭାବ ଥିବା କଥା ସୂଚାଇଲା। ଫଳତଃ, ସଂଗ୍ରହଣ ମୂଲ୍ୟର ଉଚ୍ଚତର, ବିଦେଶୀମୁଦ୍ରାର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ, ସୁଧ ଏବଂ ବନ୍ଦର ଭଡା ବାବଦକୁ କମ୍ପାନୀ 28.52 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା।

ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁଲାଇ 2010ରେ କହିଲେ ଯେ ତିନୋଟି ଫର୍‌ନେସ୍ ପରିଚଳନା ପାଇଁ ତିସେମ୍ବର 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାମ୍ କୋକ୍‌ର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଯୋଜନା କରିଥିଲା। ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା ଯେ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍‌ର ବଜାର ହଠାତ୍ ନିମ୍ନଗାମୀ ହେବା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରଭାବିତ ହେବା ଫଳରେ ଏହା ଆମଦାନି ହୋଇଥିବା କୋକ୍ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଉଠାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ। ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ କମ୍ପାନୀ ନିଜର ଷ୍ଟକ୍ ଅବସ୍ଥାକୁ, ଯାହା ଅକ୍ଟୋବର 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୁଇଟି ଫର୍‌ନେସ୍ ଚଳାଇବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା, ଅବମାନନା କରି ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. ଠାରୁ କୋକ୍ ସଂଗ୍ରହ କଲା। କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍‌ର ନିମ୍ନମୁଖୀ ଋହିତା ଯୋଗୁ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ଆଦାୟ ନିମ୍ନଗାମୀ ହୋଇଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ସମ୍ପର୍କରେ ଜ୍ଞାନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସଂଗ୍ରହଣ ଜନିତ ଅର୍ଥ ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନଥିଲା।

ତେଣୁ, ବିଭୀୟ ଆୟୋଜନ ରୂପାନ୍ତ ନକରି କୋକ୍‌ର ଅଣଯୋଜନା ସଂଗ୍ରହଣ ଫଳରେ ଅଧିକ 28.52 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା।

⁵⁴ ଆର୍ଦ୍ଧିତା 300 ଏମ୍.ଟି.କୁ ବାଦ ଦେଇ।
⁵⁵ (33,725 ଟଙ୍କା - 20,000 ଟଙ୍କା) x 14,120 ଏମ୍.ଟି.
⁵⁶ ଦୁଃଖାମଣା ପରେ ବାର୍ଷିକ 10 ପ୍ରତିଶତ ରିହାତି ଦରରେ।
⁵⁷ 47.62 କୋଟି ଟଙ୍କା ÷ 14,120 ଏମ୍.ଟି. = 33,725 ଟଙ୍କା
⁵⁸ (33,725 ଟଙ୍କା - 20,000 ଟଙ୍କା) x 14,120 ଏମ୍.ଟି.

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ବଜାର ଅବସ୍ଥା ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବିବେଚନା କରି ସୁଚିତ୍ରିତ ଯୋଜନା ଦ୍ୱାରା କମ୍ପାନୀ କମ୍ପାନୀ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

3.2 ଅବିବେକୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁଁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

ନିମ୍ନଗଣା ବଜାର ଦର ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥାଇ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ସମ୍ପର୍କିତ ଟେଣ୍ଡରକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା ଫଳରେ 1.82 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

କମ୍ପାନୀ ତା'ର କଲିକତା ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍ ଟର୍ମ୍ ଏବଂ ବଡ଼ବିଲ୍ ଠାରେ ଥିବା କାରଖାନାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ଖୋଲା ଟେଣ୍ଡର (ଏକ୍ସ୍ ଡ୍ୱାର୍ଟ୍) ମାଧ୍ୟମରେ ବିକ୍ରି କରେ । ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ 12,500 ଏମ୍.ଟି.ର ସାଧାରଣ ଷ୍ଟକ୍‌ସ୍ ଟୁଲନାରେ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍‌ର ଷ୍ଟକ୍ ଅପ୍ରେଲ 2008 ରେ 22,689 ଏମ୍.ଟି.ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରେ 24,755 ଏମ୍.ଟି.କୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା । ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଜୁଲାଇ, ଅଗଷ୍ଟ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ତିନୋଟି ଟେଣ୍ଡର ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏକ୍ସ୍ ଡ୍ୱାର୍ଟ୍ ଆଧାରର ଦର ଏବଂ ପୂର୍ବ ଅର୍ପିତ ଟେଣ୍ଡର ଦର ଠାରୁ ନିମ୍ନ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଅର୍ପିତ ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ଥିବାରୁ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଟେଣ୍ଡର ଖୋଲା ଯାଇଥିବା ତାରିଖ	ଏଲ୍.ଏମ୍. II		ଏଲ୍.ଏମ୍. III		ବିଶେଷ ଶ୍ରେଣୀ	
	ପରିମାଣ (ଏମ୍.ଟି. ରେ)	ଦର (ଟଙ୍କା/ରେ)	ପରିମାଣ (ଏମ୍.ଟି. ରେ)	ଦର (ଟଙ୍କା/ରେ)	ପରିମାଣ (ଏମ୍.ଟି. ରେ)	ଦର (ଟଙ୍କା/ରେ)
29 ଜୁଲାଇ 2008	2,080	36,400	380	35,800	125	36,700
11 ଅଗଷ୍ଟ 2008	2,080	33,240	380	32,240	125	33,340
9 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008	2,080	31,571	380	30,871	125	31,771

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ବଜାର ଦରର ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଏବଂ ଗଢ଼ିତ ଷ୍ଟକ୍‌ର ବୃଦ୍ଧିକୁ ଆଧାର କରି ଟର୍ମ୍ ପିଛା 22,000 ଟଙ୍କାରୁ 23,100 ଟଙ୍କାର ନିମ୍ନଦର ଆଧାରରେ ନଭେମ୍ବର ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ପାଇଥିବା ଟେଣ୍ଡର ଭିତ୍ତିରେ କମ୍ପାନୀ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର 2,095 ଏମ୍.ଟି. ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି କଲା । ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ ବଜାରର ମାନ୍ଦାବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବଜାରର ଅଧୋଗତି ସମ୍ପର୍କରେ କମ୍ପାନୀ 10 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ଅବଗତ ଥିଲା । ତେଣୁ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ପାଇଥିବା ଟେଣ୍ଡରକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅବିବେକୀ ଥିଲା । ଯାହାଫଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର 2,095 ଏମ୍.ଟି. ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ଯୋଗୁଁ 1.82 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁନ୍ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ କୋକ୍‌ର ଉଚ୍ଚଦର ସହିତ ଉତ୍ପାଦନର ପରିବର୍ତ୍ତନାୟ ମୂଲ୍ୟ ବିବେଚନାରେ ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନହେବାରୁ ତେଣୁ ଟେଣ୍ଡର ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିଲା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା ଯେ ଯେହେତୁ ଦର କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ହ୍ରାସ ପାଇଲା ଏବଂ ଏହି ସଂକଟର ମାତ୍ରା ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିର ପରିକଳ୍ପନା ବାହାରେ ଥିଲା, ବିଭାଗ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ନଭେମ୍ବର ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ ମାଲ୍ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ସରକାର ଜୁଲାଇ 2010 ରେ

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ବତ୍ତୁଥିବା ସ୍ତର ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥିଲା ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2008 ରେ ଦର ନିମ୍ନଗାମୀ ହେବା ଯୋଗୁ ଅନ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନକାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ କାଟତି ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲାବେଳେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ଟେଣ୍ଡର ରଦ୍ଦ କରିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ହିତକର ନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ନିମ୍ନଗାମୀ ବଜାରର ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଥାଇ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟେଣ୍ଡରକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ଅବିବେକୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଯୋଗୁ 2,095 ଏମ୍.ଟି. ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି ଉପରେ କମ୍ପାନୀର 1.82 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଅଛି ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ଗଚ୍ଛିତ ସ୍ତର ଏବଂ ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ଅବସ୍ଥାକୁ ବିବେଚନା କରି ପିଗ୍ ଆଇରନ୍ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ବିବେକପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଏଭଳି କ୍ଷତି ଏଡାଇବା ଦରକାର ।

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍

3.3 ନିମ୍ନଦରରେ ବଳକା ଶକ୍ତିର ବିକ୍ରି

ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଅନ୍-ସିଡ୍‌ଉଲ୍ଡ ଇଣ୍ଟରଚେଞ୍ଜ ରୁଟ୍‌ରେ ନିମ୍ନଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର 10.38 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ବଳକା 250 ମେଗା ୱାଟ୍ (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ଶକ୍ତିକୁ 5 ରୁ 20 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ମଧ୍ୟରେ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ 'ଟେକ୍ ଅଭ୍ ଯେ'⁵⁹ ଆଧାରରେ 1 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ଟେଣ୍ଡର ବିଜିତି ଜାରି କଲା, ଯାହା ଆଧାରରେ ତିନିଜଣ ଗ୍ରାହକଙ୍କର ଅର୍ପିତ ମୂଲ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 3.08 ଟଙ୍କାରୁ 3.76 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ଲାଭଜନକ ହୋଇ ନଥିବାରୁ 4 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ଟେଣ୍ଡରଟିକୁ ରଦ୍ଦ କରିବାର ସୁପାରିଶ କରିବା ସମୟରେ ଟେଣ୍ଡର ସମିତି ଚାଟା ପାଞ୍ଚା ଆଣ୍ଡ ଟ୍ରେଡିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (ଟି.ପି.ଟି.ସି.ଏଲ୍.) ଏବଂ ଲାନ୍କୋ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଯୁନିଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଲାନ୍କୋ) ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 6.15 ଟଙ୍କା ଦରରେ 50 ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର ଚବିଶ ଘଣ୍ଟିଆ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ । ଟି.ପି.ଟି.ସି.ଏଲ୍. ଏବଂ ଲାନ୍କୋ ମଧ୍ୟ ଯଥାକ୍ରମେ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 6.03 ଟଙ୍କା ଦରରେ 76.80 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 6.24 ଟଙ୍କା ଦରରେ 4.20 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତି 5 ରୁ 20 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ମଧ୍ୟରେ କିଣିବା ପାଇଁ 5 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେ ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ବାଣିଜ୍ୟିକ) ଯିଏ ଟେଣ୍ଡର ସମିତିର ସଭ୍ୟ ଥିଲେ, ଟେଣ୍ଡର ସମିତିର ସୁପାରିଶ ଉପରେ କିମ୍ବା ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଟି.ପି.ଟି.ସି.ଏଲ୍, ଏବଂ ଲାନ୍କୋର ପ୍ରସ୍ତାବଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ପରିଚାଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କର ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିବା ଉପରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ, କମ୍ପାନୀ ଟି.ପି.ଟି.ସି.ଏଲ୍. ଏବଂ ଲାନ୍କୋ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 6.03 ଟଙ୍କା ଏବଂ 6.24 ଟଙ୍କାର ବର୍ଦ୍ଧିତ ଦରରେ ବଳକା 81 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତିକୁ ବିକ୍ରି କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲା । ପରିଶେଷରେ,

⁵⁹ ଶକ୍ତି ଉଠାଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସହମତି ପରିମାଣ ଉପରେ କରିବାକୁ ଥିବା ଦେୟ ପୈଠ ।

କମ୍ପାନୀ ଏହି ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରେ ଅନ୍‌ସିଡ୍ୟୁଲ୍‌ଡ୍ ଇଣ୍ଟରଚେଞ୍ଜ ରୁଟ୍⁶⁰ରେ କମ୍ ଦରରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 4.76 ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହେଲା, ଯାହାଫଳରେ 10.38⁶¹ କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁନ୍ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଶକ୍ତିର ବଜାର ଦର ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 3.76 ଟଙ୍କା ଥିଲା ତେଣୁ ଟେଣ୍ଡର ସମିତିର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର ନଥିଲା କାରଣ ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 6.15 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଆଦେଶ ଉପସ୍ଥାପନା ଦ୍ୱାରା କାରବାର ସମ୍ଭବ ପର ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 6.15 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରୟ କରିବା ସମନ୍ୱୟ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଆଦାନି ଏଣ୍ଟରପ୍ରାଇଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ 2007 ଅକ୍ଟୋବର ରେ କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ 22.85 ଏମ୍.ୟୁ. ଏବଂ 58.25 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତି ଯଥାକ୍ରମେ ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 6.15 ଟଙ୍କା (ଚବିଶ ଘଣ୍ଟିଆ ବିଦ୍ୟୁତ୍) ଏବଂ 6.12 ଟଙ୍କା (ଅଫ୍ ପିକ୍) ରେ କିଣିଥିଲା । ପୁଣି, କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟ ତା'ର ବଳକା ଶକ୍ତିକୁ ଜାନୁୟାରୀ ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ମଧ୍ୟରେ ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 7.10 ଟଙ୍କା ଏବଂ 7.40 ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ରାଜସ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବଳକା ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଭୁବିତ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପଛଟି ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଅପ୍ରେଲ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

3.4 ଆପାଦକାଳାନ/ସମର୍ଥତ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି ଜନିତ କ୍ଷତି

ଆପାଦକାଳାନ/ସମର୍ଥତ ଶକ୍ତିର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିଲ୍ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ 5.93 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।

କମ୍ପାନୀ ଜାତୀୟ ଆଲ୍ୟୁମିନିୟମ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (ନାଲକୋ) ସହିତ ଅଗଷ୍ଟ 2004/ ଫେବୃୟାରୀ 2006 ର ରାଜିନାମା କରିଥିଲା ଯାହା ଅନୁସାରେ ନାଲକୋ ତା'ର କ୍ୟାପ୍‌ଟିଭ୍ ଜେନେରେସନ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟ (ସି.ଜି.ପି.) ଗୁଡ଼ିକରୁ ଯୋଗାଣ ପରିମାଣ ଆଧାରରେ ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 1.10 ଟଙ୍କାରୁ 2.40 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଅନୁମ୍ୟ ମାସିକ 30 ଏମ୍.ୟୁ. ବଳକା ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାର ଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିମାଣର ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନକରିପାରିବା ସ୍ଥିତିରେ ନାଲକୋ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଣ ହୋଇଥିବା ମାସିକ ପ୍ରଥମ 30 ଏମ୍.ୟୁ. ପାଇଁ ପ୍ରୟତ୍ନ ଆପେକ୍ଷିକ ହାରାହାରି ଦରର ତିନିଗୁଣ ଦରରେ କମ୍ପାନୀ ନାଲକୋକୁ ଆପାଦକାଳାନ/ସମର୍ଥତ ଶକ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାର ଥିଲା । ଯଦିଓ ରାଜିନାମା ଗୁଡ଼ିକରେ ଯୋଗାଇବାକୁ ଥିବା ଆପାଦକାଳାନ/ସମର୍ଥତ ଶକ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ପରିମାଣ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା, 2008-09 ବର୍ଷରେ ସି.ଜି.ପି ଦ୍ୱାରା ମୋଟ 10 ଏମ୍.ୟୁ. ଆପାଦକାଳାନ ଶକ୍ତି ଉଠାଣକୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ମଧ୍ୟ ଜୁନ୍ 2009 ରେ ଆପାଦକାଳାନ/ସମର୍ଥତ ଶକ୍ତିର ଦର ସ୍କୁନିଟ୍ ପିଛା 4.20 ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା ।

⁶⁰ ସ୍କୁ.ଆଇ. ଦର ଜରିଆରେ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତ ଉଠାଣ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଉଠାଣ ମଧ୍ୟରେ ଭିନ୍ନତା ହିସାବ କରିବାର ଥିଲା । ସମସ୍ତ ଅବରୋଧ ବାରମ୍ବାରତାର ହାରାହାରି ଉପରେ ପ୍ରୟତ୍ନ ଦରକୁ ଆଧାର କରି ସମସ୍ତ ସ୍କୁ.ଆଇ. କାରବାର ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଦର ହେବାକଥା ।

⁶¹ 76.8 ଏମ୍.ୟୁ. x (₹ 6.03 – ₹ 4.76) + 4.2 ଏମ୍.ୟୁ. x (₹ 6.24 – ₹ 4.76)

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ କମ୍ପାନୀକୁ ବଳକା ଶକ୍ତି ଯୋଗାଇବା ବଦଳରେ 2008-09 ବର୍ଷର ଆଠମାସ ଅପ୍ରେଲ ରୁ ନଭେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ନାଲକୋ 130 ଏମ୍.ୟୁ. ଆପାଦକାଳୀନ/ସମର୍ଥୂତ ଶକ୍ତି ଅଧିକ ଉଠାଇ ଥିଲା, ଯାହା ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି ଦ୍ଵାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବର୍ଷକୁ 10 ଏମ୍.ୟୁ. ଠାରୁ ବହୁତ ଅଧିକ ଥିଲା। ଯେହେତୁ ରାଜ୍ୟରେ ଶକ୍ତିର ଅଭାବ ଥିଲା, କମ୍ପାନୀ ଏହି ଶକ୍ତିକୁ ଯୁ.ଆଇ.⁶² ପ୍ରଣାଳୀ ଜରିଆରେ ଯୋଗାଇ ଥିଲା। ଯେହେତୁ ଚାରିମାସ⁶³ରେ ହାରାହାରି ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 3.99 ଟଙ୍କାର ଯୁ.ଆଇ. ଦର ଯୁନିଟ୍ ପିଛା 3.33 ଟଙ୍କାର ନାଲକୋ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା ଦର ଠାରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ସେହି ସମୟରେ 91 ଏମ୍.ୟୁ. ଯୋଗାଣ ଉପରେ କମ୍ପାନୀ 5.93 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କଲା।

ଆମେ ପୁଣି ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ନାଲକୋ 2009-10 ବର୍ଷରେ ଜାନୁୟାରୀ 2010 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ମୋଟ 279 ଏମ୍.ୟୁ. ଶକ୍ତି ଅଧିକ ଉଠାଇ ଥିଲା। କମ୍ପାନୀ କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଧିକ ଉଠାଣକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲା। ଏହି ସମୟରେ ଅଗଷ୍ଟ 2009 ରେ ନାଲକୋ ସହିତ ହୋଇଥିବା ରାଜିନାମା ସମାପ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା। କମ୍ପାନୀ ତା’ର ବିଭାୟ ସ୍ଵାର୍ଥର ସୁରକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରାଜିନାମାକୁ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ନାଲକୋକୁ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ନଥିଲା ବା ଶକ୍ତିର ଅଧିକା ଉଠାଣ ରୋକିବା ପାଇଁ ଏବଂ ନାଲକୋକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ଘଟଣାଟିକୁ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ପାଖରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ନଥିଲା। ଯେହେତୁ ଶକ୍ତିର ଅଧିକା ଏବଂ କମ୍ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଯୁ.ଆଇ. ଦରର ଯେଠି/ଗ୍ରହଣ ସମ୍ଭବରେ କୌଣସି ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ନଥିଲା ଜାନୁୟାରୀ 2010 ସୁଦ୍ଧା 2009-10 ମଧ୍ୟରେ ନାଲକୋ ଦ୍ଵାରା ଶକ୍ତିର ଅଧିକା ଉଠାଣ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ କ୍ଷତି ଆକଳନ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା।

ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ସହ ଏକମତ ହୋଇ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଯୁ.ଆଇ. ପଛରେ ନାଲକୋକୁ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ସମର୍ଥୂତ ତଥା ଆପାଦକାଳୀନ ଶକ୍ତି ଯୋଗାଣ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବା ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2009 ମଧ୍ୟରେ ନାଲକୋ ଦ୍ଵାରା ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଥିବା ଇନ୍ଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମାନ୍ଵେଜନ (ଏଫ୍.ପି.ଏ.) ବିଲ୍‌ରୁ ଭରଣା କରାଯିବ। ସରକାର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ମତକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ। ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା ଯେହେତୁ ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ନାଲକୋ କେବଳ କମ୍ପାନୀକୁ ତା’ର ମାସକୁ 30 ଏମ୍.ୟୁ. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଳକା ଶକ୍ତିର ଯୋଗାଣ ଉପରେ ଏଫ୍.ପି.ଏ. ବିଲ୍ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଥିଲା। ମାତ୍ର ରାଜିନାମାରେ ସେଭଳି ସମର୍ଥକାରୀ ପ୍ରାବଧାନ ନଥିଲା ଯାହାଦ୍ଵାରା କମ୍ପାନୀ ନାଲକୋ ଦ୍ଵାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଅଧିକା ଶକ୍ତି ପାଇଁ ଏଫ୍.ପି.ଏ. ବିଲ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିଥାନ୍ତା। ତେଣୁ, ନାଲକୋ ଠାରୁ 5.93 କୋଟି ଟଙ୍କା ଭରଣା ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିଲା।

ତେଣୁ, ଆପାଦକାଳୀନ/ସମର୍ଥୂତ ଶକ୍ତିର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିଲିଂ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଛରେ ଅଭାବ ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 5.93 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି କଲା।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଆପାଦକାଳୀନ/ସମର୍ଥୂତ ଶକ୍ତିର ଯୋଗାଣ ଏବଂ ବିଲିଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଉଚିତ୍।

⁶² ଯୁ.ଆଇ. ଚାର୍ଜ୍ ଜରିଆରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତ ଉଠାଣ ଏବଂ ଅନୁସୂଚିତ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ଅନୁସୂଚିତ ଉଠାଣ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ। ଯୁ.ଆଇ. କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ଚାର୍ଜ୍ ଆବଦ୍ଧ ସମୟସୀମାର ହାରାହାରି ବାରମ୍ବାରତା ଉପରେ ଆଧାରିତ ହେବ।

⁶³ ଜୁଲାଇ, ଅଗଷ୍ଟ, ଅକ୍ଟୋବର ଏବଂ ନଭେମ୍ବର 2008 ।

ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.5 ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ

ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ ନକରିବା ଫଳରେ ପରିବହନ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ବାବଦରେ 2.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦେୟ ରହିଲା ।

ଠିକାଦାର ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନମାନର ଖଣିଜ ପଥର ପ୍ରଦାନ ଏକ ଶୋଚନୀୟ ବିଷୟ ଥିଲା ଯାହା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ରେ ସମାପ୍ତ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରତିବେଦନର 2.1.25 ଅନୁକ୍ଷେପ ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।

କମ୍ପାନୀ ଜୁଲାଇ 2008 ରେ 7 ଜୁଲାଇ 2008 ଠାରୁ ତିନି ମାସ ଅବଧି ପାଇଁ କାଳିଆପାଣି କ୍ଲୋମ୍ ଜୋନ୍‌ରୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟର୍ନ ପିଛା 1,270 ଟଙ୍କା ଦରରେ 80,000 ଏମ୍.ଟି. (+20 ପ୍ରତିଶତ) କ୍ଲୋମ୍ ପଥର/ଗାଡକ୍ଲୋମ୍ ପରିବହନ ପାଇଁ ସାର୍ ପରିବହନ (ପ୍ରାଃ) ଲିମିଟେଡ୍ (ସାପଲ୍)କୁ ନିୟୋଜିତ କଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀସମୟରେ ସେହି ଏକା କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଡିସେମ୍ବର 2008 ରେ 8 ଡିସେମ୍ବର 2008 ଠାରୁ ଦୁଇ ମାସ ଅବଧି ପାଇଁ ଟର୍ନ ପିଛା 990 ଟଙ୍କା ଦରରେ 30,000 ଏମ୍.ଟି. (+20 ପ୍ରତିଶତ) କ୍ଲୋମ୍ ପଥର ପରିବହନ ପାଇଁ ଜୈନ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ (ଜେ.ଟି.) କୁ ନିୟୋଜିତ କଲା ।

ରାଜିନାମାରେ ଅନ୍ୟସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥିଲା ଯେ ଖଣିଜ ପଥର ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ ଋଷ୍ଟ୍ର ନିରୀକ୍ଷଣରେ ଶ୍ରେଣୀ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଗଲେ କମ୍ପାନୀ ନମୁନାର ଯାଞ୍ଚ କରିବ ଏବଂ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ଯଦି ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଖଣିଜ ପଥର ପ୍ରଦାନ ହେଲା ବୋଲି ଦୃଶ୍ୟ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ କମ୍ପାନୀ ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କ ଠାରୁ (i) ବୋର୍ଡେଇ ସ୍ଥଳର ଖଣିଜ ପଥର ଏବଂ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ ଗ୍ରହଣ ସ୍ଥଳର ଖଣିଜ ପଥରର ପାର୍ଥକ୍ୟଗତ ଏଫ୍.ଓ.ବି. ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ଦୁଇଗୁଣ ହାରରେ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଆଦାୟ କରିବ, ଯଦି କ୍ଲୋମ୍ ଭାଗର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ହୁଏ ଏବଂ (ii) ଯଦି କ୍ଲୋମ୍ ଭାଗର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ ହୁଏ ତାହାହେଲେ ମୋଟ ବୋର୍ଡେଇ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଥରର ଏଫ୍.ଓ.ବି. ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟର ଦୁଇଗୁଣ ହାରରେ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଆଦାୟ କରିବ ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ପରିବହନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଣାଯାଉଥିବା ଖଣିଜ ପଥରର ମାନ/ଶ୍ରେଣୀ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ ଟ୍ରାକ୍ ଅବରୋଧ ଏବଂ ନମୁନା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅସାଧ୍ୟ ଅଟେ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ କୌଣସି ଋଷ୍ଟ୍ର ନିରୀକ୍ଷଣ ହୋଇ ନଥିଲା । ଅପରପକ୍ଷରେ ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ଖଣିଜ ପଥରର ନମୁନା ନିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରେଣୀ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଖଣିଜ ପଥର ଥିବା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ରାଜିନାମା ଅବଧିରେ ସାପଲ୍ ଏବଂ ଜେ.ଟି. ଯଥାକ୍ରମେ 29,934 ଏମ୍.ଟି ଏବଂ 29,036 ଏମ୍.ଟି.ର କ୍ଲୋମ୍ ପଥର/ଗାଡକ୍ଲୋମ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଥିରୁ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର 15,459 ଏମ୍.ଟି. (ସାପଲ୍: 8,377 ଏମ୍.ଟି. ଏବଂ ଜେ.ଟି.: 7,082 ଏମ୍.ଟି.) ଖଣିଜ ପଥର ମିଳିଲା ଯାହା 0.67 ରୁ 2.74 ପ୍ରତିଶତ ମଧ୍ୟରେ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଥିଲା ।

ଯେହେତୁ ପ୍ରଦାନ ହୋଇଥିବା ଖଣିଜ ପଥର ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଥିଲା କ୍ଷେତ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କର ବିଲ୍‌ରୁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ରାଶି ବିୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯାହା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଉପେକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ରାଶି ଆଦାୟ ନକରି ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରୁ ମଇ 2009 ମଧ୍ୟରେ

ପରିବହନ ବାବଦକୁ 6.64 କୋଟି ଟଙ୍କା (ସାପଲ: 3.79 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଜେ.ଟି.: 2.85 କୋଟି ଟଙ୍କା) ର ଠିକାଦାରଙ୍କର ବିଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ପାରିତ କରିଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ କରିଥିଲେ 2.09 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଆଦାୟ କରିପାରିଥାନ୍ତା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଇ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଖଣି/ପୁଲ୍‌ଖରୁ ପଠାଯାଉଥିବା ଲଗ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ ପହଞ୍ଚୁଥିବା ଲଗ୍ ଗୁଡ଼ିକର ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଖଣି/ପୁଲ୍‌ଖରୁ ପଠାଯାଉଥିବା ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଠାରେ ପହଞ୍ଚୁଥିବା ଲଗ୍ ଗୁଡ଼ିକର ହାରାହାରି ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ ଗୁଣବତ୍ତା ସମାନ ଥିଲା ଯାହାପାଇଁ ପରିବହନ ସମୟରେ ଶ୍ରେଣୀଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଯୋଗୁ କୌଣସି ବିଭାସ ହାନି ହୋଇ ନଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ (କ) କମ୍ପାନୀ ରାଜିନାମାଗତ ସର୍ତ୍ତ ମୁତାବକ ଋଣ୍ଣ ନିରାକ୍ଷଣ ଆଧାରରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିନଥିଲା, (ଖ) ଯଦିଓ ଶ୍ରେଣୀ ଆଧାରରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ମୂଲ୍ୟ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି, ରୟାଳୀ କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ପଥରର ମୂଲ୍ୟ ସମାନୁପାତୀକ ଭାବେ ପ୍ରକୃତ କ୍ରୋମ୍ ପରିମାଣ ଉପରେ ସ୍ଥିର କରାଯାଇଛି ଏବଂ (ଗ) ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଖଣିଜ ପଥର ପ୍ରଦାନ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ସଙ୍କ ମୂଲ୍ୟ ଜନିତ କ୍ଷତି ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ ଦ୍ୱାରା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଆଦାୟ କରିଆରେ ପୂରଣ ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ।

ତେଣୁ, ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 2.09 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଭରଣା ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହା ଖୁଲାପା ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବା ସହ ସମାନ ହେଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଖୁଲାପା ଠିକାଦାରମାନଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ରାଜିନାମାର ସର୍ତ୍ତ ପାଳନ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଅନୁଗ୍ରହଣୀୟ ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏଥିପାଇଁ ତା'ର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୃଢ଼ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଏହା ସହିତ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହିଭଳି କ୍ଷତିର ପୁନରାବୃତ୍ତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଏହି ଟ୍ରଷ୍ଟି ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଅପ୍ରେଲ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଆଯାଇଥିଲା, ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ମିଳିନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.6 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷତି

ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଆୟକର ପ୍ରତିପୁରଣ ଦାବି କରିବାରେ ଅଯଥା ବିଳମ୍ବ କରିବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 1.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।

କମ୍ପାନୀ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରେ ଏବଂ ଉତ୍ପାଦିତ ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ଗ୍ରୀଡ଼କୋ) କୁ ବିକ୍ରି କରେ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ସି.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ଶୁଦ୍ଧସୂଚୀ ସ୍ଥିରୀକରଣକୁ ମିଶାଇ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସହ ହୋଇଥିବା କାରବାରର ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ନିୟାମକ ଆୟୋଗ (ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.) ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଥାଏ । ଅନ୍ୟ ସର୍ତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ସମେତ ସି.ଇ.ଆର୍.ସି. ନିୟମାବଳୀରେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2004) କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ମୂଳ ବ୍ୟାପାରରୁ ହେଉଥିବା ଆୟ ଉପରେ ପୈଠ କରିଥିବା ଆୟକରକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହିସାବରେ ବିବେଚନା କରିବେ ଏବଂ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନ ପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ ନକରି ଉତ୍ପାଦନକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହିତାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଆଦାୟ କରିହେବ ।

ପରନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀ ସି.ଇ.ଆର୍.ସି.ର ମାର୍ଚ୍ଚ 2004 ର ନିୟମାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଯଥାକ୍ରମେ 2007-08 ଏବଂ 2008-09 ବର୍ଷର ବାର୍ଷିକ ରାଜସ୍ୱ ଆବଶ୍ୟକତା (ଏ.ଆର୍.ଆର୍.) ପାଇଁ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନ ପତ୍ରରେ ବିଭୀୟ ବର୍ଷ 2005-06 ଏବଂ 2006-07 ରେ ପୈଠ କରାଯାଇଥିବା ଆୟକରକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆକାରରେ ଦର୍ଶାଇ ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି କଲା। ସେହିଭଳି 2009-10 ବର୍ଷର ଏ.ଆର୍.ଆର୍. ଆବେଦନ ପତ୍ରରେ କମ୍ପାନୀ ବିଭୀୟ ବର୍ଷ 2007-08 ର ଆୟକରର ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି କଲା। ପରନ୍ତୁ, ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. 20 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ପ୍ରତିପୂରଣ ଦାବା କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲା। ଯଦିଓ ଜାନୁୟାରୀ ଏବଂ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଆୟକର ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ ଠାରେ 15.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା କରିଥିଲା ଏହା ବିଳମ୍ବରେ 2 ମଇ 2009 ରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ଆୟକର ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି କଲା ଏବଂ ତାହା ମଧ୍ୟ ମୂଳ ବ୍ୟାପାର ସମ୍ପର୍କିତ ଆୟକର ସମନ୍ୱୟ ଆୟକର ସମାକ୍ଷକଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ପ୍ରଦାନ ବିନା। ଗ୍ରୀଡ଼କୋର 15 ଜୁନ୍ 2009 ର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ତା'ର ମୂଳ ବ୍ୟାପାର ସମ୍ପର୍କିତ ମାତ୍ର 13.75 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆୟକର ଥିଲା ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରାଇ 27 ଜୁନ୍ 2009 ରେ ସମାକ୍ଷକଙ୍କର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଜମାକଲା। ତଦନୁସାରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ କମ୍ପାନୀକୁ 7 ଅଗଷ୍ଟ 2009 ରେ ପ୍ରତିପୂରଣ ରାଶି ପ୍ରଦାନ କଲା।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ସି.ଇ.ଆର୍.ସି ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ 28 ଜୁଲାଇ 2008 ରେ 2007-08 ବର୍ଷର ହିସାବ ସ୍ୱୀକୃତି ପରେ ପରେ ଆୟକର ସମାକ୍ଷକଙ୍କର ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଅନୁସାରେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଆୟକରର ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି କରି ପାରିଥାନ୍ତା। ଯାହାଦ୍ୱାରା ରଣ ଉପରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 1.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତିକୁ ଏଡାଇ ପାରିଥାନ୍ତା। ଯଦି କମ୍ପାନୀ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି.ର 20 ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ତାରିଖ ଠାରୁ 95 ଦିନର ବିଳମ୍ବକୁ ଏଡାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ଏହା ସୁଧ ବାବଦକୁ 35.80⁶⁴ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏଡାଇ ପାରିଥାନ୍ତା।

ତେଣୁ, କମ୍ପାନୀ ତା'ର ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟାପାର ଉପରେ ପୈଠକରାଯାଇଥିବା ଆୟକରର ପ୍ରତିପୂରଣ ପାଇଁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ଦାବି କରିବାରେ ବିଫଳ ହେବା ଯୋଗୁ ସୁଧ ବାବଦକୁ 1.24 କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ଯାହା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ଳିୟାର ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଛି।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁଲାଇ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ପୈଠକରାଯାଇଥିବା କର ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଜମା କରୁଥିବା ଆଗାମୀ ବର୍ଷର ଶୁଦ୍ଧସୂଚୀକୁ ଦାବି କରି ଭରଣା କରାଯାଉଥିଲା। ସରକାର ଅକ୍ଟୋବର 2010 ରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ। ଉତ୍ତରଟି ତଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ନୁହେଁ କାରଣ ସି.ଇ.ଆର୍.ସି. ନିୟମାବଳୀର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ କମ୍ପାନୀ ଆୟକର ପୈଠ କରିବା ପରେ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଏହି ଅର୍ଥ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଠାରୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ଦାବି କରିବା ଉଚିତ୍।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଭରଣା ହୋଇ ନଥିବା ରାଶି ଉପରେ ସୁଧର କ୍ଷତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଆୟକର ପୈଠ ହେଲା ପରେ ପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଖରୁ ସିଧାସଳଖ ଭାବେ ତା'ର ଭରଣା ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଦୃଢ଼ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍।

⁶⁴ ଶତକଡା 10 ବାର୍ଷିକ ହାର ଅର୍ଥାତ କମ୍ପାନୀର ରଣ ଉପରେ ଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁଧହାରରେ ଓ.ଇ.ଆର୍.ସି. ଆଦେଶ ତାରିଖ/ ହିସାବ ସ୍ୱୀକୃତି ତାରିଖ ଠାରୁ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥର ପ୍ରାପ୍ତି (7 ଅଗଷ୍ଟ 2009) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାତ୍ର 45 ଦିନକୁ ବାବଦକେ (15 ଦିନ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଓ 30 ଦିନ ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଦ୍ୱାରା ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ) ଆକଳନ କରାଯାଇଥିବା ସୁଧ।

3.7 ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ପୈଠ

କର ଦାୟାତ୍ୱ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଆକଳନ ନକରି ସ୍ୱଳ୍ପ ଅଗ୍ରିମ ଆୟକର ପ୍ରଦାନ ଫଳରେ 24.64 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ପୈଠ ହେଲା ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ଅନୁସାରେ ଜଣେ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କରଦାତା ଆକଳନ ବର୍ଷର ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବିଭାୟ ବର୍ଷର ମୋଟ କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟ ଉପରେ ବିହିତ ହାରରେ, ଋଷି⁶⁵ ଅଗ୍ରିମ କିସ୍ତିରେ, ଆୟକର ପୈଠ କରିବା ଦରକାର । ସର୍ବନିମ୍ନ 90 ପ୍ରତିଶତ ଅଗ୍ରିମ କର ଜମାକରିବାରେ ବିଫଳତା ସହିତ ବିହିତ ସ୍ଥୁଳ ଅନୁଯାୟୀ କର ଜମା କରିବାରେ କମ ହେଲେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 234ଖ ଏବଂ 234ଗ ଅନୁସାରେ ପୃଥକ ଭାବରେ ମାସିକ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡିଥାଏ । ତେଣୁ କରଯୋଗ୍ୟ ଆୟର ସଠିକ୍ ଆକଳନ ଏବଂ ଜମାକରିବାକୁ ଥିବା ପୈଠଯୋଗ୍ୟ ଅଗ୍ରିମ କର ଯେ କେବଳ ବୈଧାନିକ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ, ତାହାନ୍ତୁହେଁ, ଏହା ମଧ୍ୟ କରଦାତା ଦ୍ୱାରା ସୁଧ ପୈଠ କରିବାରୁ ରକ୍ଷା କରିଥାଏ ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ବିଭାୟ ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭ ହେବା ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ପାଦନ ପରିମାଣ ଏବଂ ଶୁଦ୍ଧିକୃତ ଓଡିଶା ନିୟମାଳୟ ଆୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଯଦିଓ ରୂପାନ୍ତ କରାଯାଇଛି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଆଗୁଆ ଆୟକର ଆକଳନ କରିବା ଏବଂ ତାହା ଜମାକରିବାକୁ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ପ୍ରଭାବୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲା ।

ବିଭାୟ ବର୍ଷ 2007-08 ପାଇଁ ମୋଟ ଆୟକର ଦାୟାତ୍ୱ 15.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ହେବା ସ୍ତୁଳେ ପ୍ରଥମ ଡିନିଟି ତ୍ରୟମାସରେ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ରାଶି ଜମା କରି ନଥିଲା । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ନିଜସ୍ୱ ଆକଳନ ଆଧାରରେ 4.55 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରାପ୍ତ ଅର୍ଥକୁ କର ହ୍ରାସକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ 10.96 କୋଟି ଟଙ୍କାର କର ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲାବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଜାନୁୟାରୀ/ମାର୍ଚ୍ଚ 2008 ରେ ଚତୁର୍ଥ ତ୍ରୟମାସରେ 7.60 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜମା କଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ 3.36 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆୟକର ଜୁଲାଇ/ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ଜମା କରାଯାଇଥିଲା । କମ୍ପାନୀ ପାଖରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅର୍ଥ ଥିବା ସ୍ତୁଳେ ଅଗ୍ରିମ କର ପୈଠ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ ସାଙ୍ଗକୁ ଜମା ରାଶିରେ କମ୍ପତି ଫଳରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 234ଖ ଅନୁସାରେ 13.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଧାରା 234ଗ ଅନୁସାରେ 47.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ମିଶାଇ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ସୁଧ ବାବଦକୁ ତାହାକୁ ମୋଟ 61.17 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପୈଠ କରିବାକୁ ପଡିଲା । ବିଳମ୍ବିତ ଅଗ୍ରିମ କର ପୈଠକରିବା ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଜମାରୁ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା 36.53 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଆୟକୁ ହିସାବକୁ ନେବା ପରେ କମ୍ପାନୀ ଏହି ବାବଦକୁ 24.64 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ କଲା ।

ତଥ୍ୟଗୁଡିକୁ ମାନିନେଇ ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କହିଲେ ଯେ ଧାରା 234 ଗ ଅନୁଯାୟୀ ସୁଧ ବାବଦ ପୈଠ କରାଯାଇଥିବା 47.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସ୍ତୁଳେ ପୈଠ କରାଯାଇ ନଥିବା ଆୟକର ରାଶିରୁ ହାରାହାରି 9.75 ପ୍ରତିଶତ ହାର ସୁଧରେ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଜମା କରିଆରେ କମ୍ପାନୀ 48.53 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ବୈଧାନିକ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ବାହରେ ବିଳମ୍ବ କରି ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିବା ଉଚ୍ଚି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ପୁଣି, କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକୃତରେ 8.25 ରୁ 9.50 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ହାରରେ 36.53 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲା । ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ପୁଣି କହିଲେ ଯେ ସମୟାନୁସାରେ କର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆୟର ସଠିକ୍ ଆକଳନ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବାଧାଗୁଡିକୁ ସାମୟିକ ତ୍ରୟମାସିକ ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ତ୍ରୟମାସିକ ବଜେଟ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏବଂ ଆୟର ବିଶ୍ଳେଷଣ, ତୃତୀୟ ତ୍ରୟମାସର ଶେଷରେ ହେଉଥିବା ପ୍ରାକ୍ତାୟ ଫାଇଦାର ସ୍ଥିରୀକରଣ ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦି ଜମାଗୁଡିକ ଉପରେ ତ୍ରୟମାସିକ ସୁଧ ଆୟକୁ ଆକଳନ ଦ୍ୱାରା ଦୂର

⁶⁵ କର ଆକଳନ ବର୍ଷର ପୂର୍ବ ବିଭାୟ ବର୍ଷର 15 ଜୁନ୍, 15 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 15 ଡିସେମ୍ବର ଏବଂ 15 ମାର୍ଚ୍ଚ ତାରିଖ କିମ୍ବା ପୂର୍ବରୁ ।

କରାଯାଇପାରିବ। ସରକାର ଅକ୍ଟୋବର 2010ରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ।

ବୈଧାନିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ କର ଦାୟିତ୍ୱର ଉଚିତ୍ ଆକଳନ ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ ଆୟକର ଜମା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଦ୍ଭାବନ କରିବା ଦରକାର।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.8 ଖଣିଜ ପଥର ପରିବହନରେ ଅଧିକା ଖର୍ଚ୍ଚ

ଚେଷ୍ଟର ଆହ୍ୱାନ ସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକରେ ଭୁଲ ଦୂରତ୍ୱ ଦର୍ଶାଇବା ଫଳରେ କ୍ରୋମ ପଥର ପରିବହନ ବାବଦକୁ କମ୍ପାନୀର 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା।

କମ୍ପାନୀ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦରରୁ ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. ଲିମିଟେଡ୍ (ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି.) ଜରିଆରେ କ୍ରୋମ ପଥର/ଗାଡକ୍ରୋମ ରପ୍ତାନୀ କରେ। ଏମ୍.ଏମ୍.ଟି.ସି. ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିମାଣ ଆଧାରରେ ପାରାଦ୍ୱୀପକୁ କ୍ରୋମ ପଥର/ଗାଡକ୍ରୋମ ପରିବହନ ପାଇଁ ଏହା ପରିବହନ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ କାମରେ ଲଗାଏ। ଏହାର ସହାୟକ କମ୍ପାନୀ, ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ରୋମ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ଇଫ୍.କାଲ୍), କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ଏହି ପରିବହନ ଠିକାକୁ ପରିଚ୍ଛଳନା କରେ।

ତଲଙ୍ଗି ଖଣି ଠାରୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାର୍ଗ ‘ତଲଙ୍ଗି ଖଣି-ଡୁରୁରି-ପାଣିକୋଇଲି-ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର’ କୁ 180 କିଲୋମିଟର ବିଶିଷ୍ଟ ମାର୍ଗ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କ୍ରୋମ୍ ପଥର/ଗାଡକ୍ରୋମ୍ ପରିବହନ ପାଇଁ ଇଫ୍.କାଲ୍ ଜାନୁୟାରୀ 2007ରେ ଏକ ଖୋଲା ଚେଷ୍ଟର ଆହ୍ୱାନ କଲା। ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ପରିବହନ ପାଇଁ ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 729 ଟଙ୍କା ଦରରେ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ ରୋଡ୍ କ୍ୟାରିୟର (ଏସ୍.ଆର୍.ସି.) କୁ ଚେଷ୍ଟର ସମିତି (ଟି.ସି.) 4 ମଇ 2007 ରେ ଚୟନ କଲେ। ଯେହେତୁ ତଲଙ୍ଗି ଖଣି ଠାରୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 150 କିଲୋମିଟର ବିଶିଷ୍ଟ ମାର୍ଗ ‘ତଲଙ୍ଗି-ଟମକା-ଡୁରୁରି-ଚଣ୍ଡିଖୋଲ-ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର’ କ୍ରିୟାଶୀଳ ଥିଲା ପରିବହନ ଦର ସମାନ୍ୱୟାତ୍ମକ ଭାବେ ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ସେହି ଏକା ଦିବସରେ ଚେଷ୍ଟର ସମିତି ଏସ୍.ଆର୍.ସି. ସହିତ ମୁଲଚାଲ କଲା। କିନ୍ତୁ ଏସ୍.ଆର୍.ସି. ଅର୍ପିତ ଦର ହ୍ରାସ କରିବାକୁ ରାଜି ହେଲା ନାହିଁ। ପରିଶେଷରେ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଜୁଲାଇ 2007 ରେ 729 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଏସ୍.ଆର୍.ସି.କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସଙ୍କ୍ରମଣ ମାର୍ଗ ଯଥା: ତଲଙ୍ଗି ଖଣି-ଟମକା-ଡୁରୁରି-ଚଣ୍ଡିଖୋଲ-ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ଜରିଆରେ ତଲଙ୍ଗି ଖଣି ଠାରୁ ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ରୋମ୍ ପଥର/ଗାଡକ୍ରୋମ୍ ପରିବହନ ପାଇଁ ଅଗଷ୍ଟ 2007 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ କମ୍ପାନୀ ଚେଷ୍ଟର ଗୁଡ଼ିକ ଆହ୍ୱାନ କଲା ଏବଂ ତଦନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟଟି ପାଞ୍ଚଜଣ⁶⁶ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟରର ବିଶିଷ୍ଟ ଠିକା ସର୍ତ୍ତ ଗୁଡ଼ିକରେ ମାର୍ଗର ଦୂରତ୍ୱ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ 150 କିଲୋମିଟର ପରିବର୍ତ୍ତେ 180 କିଲୋମିଟର ଭାବେ ସୂଚିତ ହୋଇଥିଲା। ଯଦିଓ ଠିକାଦାରମାନେ 150 କିଲୋମିଟର ବିଶିଷ୍ଟ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଦୂର ମାର୍ଗ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ କିନ୍ତୁ 180 କିଲୋମିଟର ବିଶିଷ୍ଟ ମାର୍ଗ ଦୂରତ୍ୱ ଆଧାରରେ କମ୍ପାନୀ ଠାରୁ ପାଉଣା ପାଉଥିଲେ। ଅଗଷ୍ଟ 2007 ରୁ

⁶⁶ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟର, ପରିଡା ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟର ଆଣ୍ଡ ସପ୍ଲାଇସ, ରିଟ୍.କୋ, ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟର ଏବଂ ବିନୋଦ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟର।

ନଭେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିବା ଟେଣ୍ଡରଗୁଡ଼ିକ ଜରିଆରେ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଠିକାଦାର ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ମଧ୍ୟରେ ପରିବହନ କରାଯାଇଥିବା ମୋଟ 61,438 ଏମ୍.ଟି. ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକୃତରେ ପୈଠ କରିଥିବା 7.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ବଦଳରେ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ 5.89⁶⁷ କୋଟି ଟଙ୍କା ପୈଠ କରିଥାନ୍ତା। ତେଣୁ ଟେଣ୍ଡର ନୋଟିଫିକାସ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ଭୁଲ ଦୂରତ୍ୱ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଯୋଗୁ କ୍ରୋମ୍ ପଥର ପରିବହନ ବାବଦକୁ କମ୍ପାନୀ ଅତିରିକ୍ତ 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁଲାଇ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ପାରାଦ୍ୱୀପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଡ଼କ୍ରୋମ୍‌ର ପରିବହନ ପାଇଁ ଜାନୁୟାରୀ 2007 ରେ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଥିବା ବିଶିଷ୍ଟ ଠିକା ସର୍ତ୍ତରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ମାର୍ଗ 'ଡଲ୍‌କ୍ସ କ୍ରୋମାଲର୍ ଖଣି-ଟମ୍‌କା-ଡୁରୁରି-ଚଣ୍ଡିଖୋଲ-ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର' ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ଅନବଧାନତା କ୍ରମେ ପ୍ରକୃତ 150 କିଲୋମିଟର ପରିବର୍ତ୍ତେ 180 କିଲୋମିଟର ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା। ଏହା ଆହୁରି ମଧ୍ୟ କୁହାଗଲା ଯେ ଦୂରତା ବ୍ୟତିରକ୍ତେ ସ୍ଥାନ ଠାରୁ ସ୍ଥାନ ଆଧାରରେ ପ୍ରକୃତ ଇନ୍ଦନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନୁସାରେ ଟ୍ରକ ମାଲିକ ସଂଘ ଦର ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ। ଉତ୍ତରୀ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ (i) ଜାନୁୟାରୀ 2007 ର ବିଶିଷ୍ଟ ଠିକା ସର୍ତ୍ତରେ ପରିବହନ ପାଇଁ ମାର୍ଗ 'ଡଲ୍‌କ୍ସ ଖଣି-ଡୁରୁରି-ପାଣିକୋଇଲି-ପାରାଦ୍ୱୀପ'ର ଦୂରତା 180 କିଲୋମିଟର ଦର୍ଶା ଯାଇଥିଲା (ii) ଅଗଷ୍ଟ 2007 ଏବଂ ନଭେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ଟେଣ୍ଡର ଗୁଡ଼ିକରେ କମ୍ପାନୀ 150 କିଲୋମିଟର ବିଶିଷ୍ଟ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଦୂର ମାର୍ଗ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ଥାଇ ଅସାଧ୍ୟତା ଯୋଗୁ 150 କିଲୋମିଟର ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖ କରା ନଯିବା, ଟେଣ୍ଡର ପ୍ରସ୍ତୁତିରେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଅଭାବକୁ ସୂଚାଇଲା। ତେଣୁ, ଟେଣ୍ଡର ଗୁଡ଼ିକରେ ଠିକ୍ ଦୂରତାକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାରେ ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଅପାରଗତା ଯୋଗୁ ଟ୍ରକ୍ ମାଲିକମାନେ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚ ଦରରେ ଦାବି କଲେ।

ତେଣୁ, ବିଶିଷ୍ଟ ଠିକା ସର୍ତ୍ତରେ ଭୁଲ ଦୂରତା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଫଳରେ କ୍ରୋମ୍ ପଥର ପରିବହନ ବାବଦକୁ କମ୍ପାନୀ 1.17 କୋଟି ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା। କମ୍ପାନୀ ଦୋଷୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ନ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଦରକାର।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଟେଣ୍ଡର ନୋଟିଫିକାସ୍‌ରେ ପରିବହନ ଠିକାରେ ଦୂରତା ସମେତ ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଏହିଭଳି ତ୍ରୁଟି ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ଉଚିତ୍।

ଘଟଣାଟି ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା।

⁶⁷ 150 କି.ମି. ପାଇଁ ଆନୁପାତିକ ପରିବହନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯଥା: 7.06 କୋଟି ଟଙ୍କା x (150/180).

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.9 ବାଲି ଯୋଡ଼ିବାରେ ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ

ଆବଶ୍ୟକତା ଠାରୁ ଅଧିକ ବାଲି ଯୋଡ଼ିବା ଫଳରେ 31.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଧିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା ।

କମ୍ପାନୀ ମଇ 2007 ରେ ବସ୍ତାଠାରେ ଏକ ଗ୍ରୀଡ୍ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଯୋଗାଣ, ସ୍ଥାପନ ଏବଂ ପ୍ରାୟକରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ନଭେମ୍ବର 2008 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଭୋପାଳର ଏକ ଠିକାଦାର ତେସ୍ଲା ଗ୍ରୀଡ୍ ଫର୍ମର ଲିମିଟେଡ୍ (କେମ୍ବ୍ରୀଜ୍) କୁ 12.40 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ପ୍ରଦାନ କଲା । କାର୍ଯ୍ୟ ପରିସରରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସମେତ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଘନମିଟର ପିଛା 200 ଟଙ୍କା ଦରରେ 35,794 ଘନମିଟର ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ଘନମିଟର ପିଛା 618.50 ଟଙ୍କା ଦରରେ 10,000 ଘନମିଟର ବାଲି ପୂରଣ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା । କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଠିକାଦାର ବାଲି ପୂରଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଜାନୁୟାରୀ 2008 ରେ ସମାପ୍ତ କଲା ଏବଂ ଫେବୃୟାରୀ 2008 ରେ 55.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ରେ 6.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସମେତ ମୋଟ 61.85 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କଲା ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ 10,000 ଘନମିଟର ବାଲିର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ହିସାବ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀ ସ୍ଥାନର ବିଶେଷ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ଏବଂ କୌଣସି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଭଳି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା । ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଅନୁମୋଦିତ ଅଙ୍କନ ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମିର ଉଚ୍ଚତାକୁ ବଦଳାଇ ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ପୂରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲାବେଳେ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଚତୁର୍ଥାଶ୍ରରେ କାନୁ ତିଆରି ପାଇଁ ବାଲି ପୂରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା । ତେଣୁ ଅନୁମୋଦିତ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ବାଲିର ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତା 2,558.50 ଘନମିଟର ଥିଲା । ଏହା ବଦଳରେ କମ୍ପାନୀ ସିର୍ଯ୍ୟାଡ଼ ସମତୁଳ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଠିକାଦାରକୁ ଅଧିକ 7,441.50 ଘନମିଟର ବାଲି ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲା, ଅଥଚ ବାଲି ବଦଳରେ ମୃତ୍ତିକା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ସସ୍ତା ହୋଇଥାନ୍ତା । ଫଳସ୍ଵରୂପ କମ୍ପାନୀ 31.14⁶⁸ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା ।

ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ମାନିନେଇ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ଅତିସାଧାରଣ ଭାବରେ କହିଲେ ଯେ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଅଞ୍ଚଳକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ କରିବା ସହିତ ଉପଯୁକ୍ତ ସଂହତି ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ବାଲି ବ୍ୟବହାର କରାଗଲା । ଏକଥା ମଧ୍ୟ କହିଲେ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସ୍ଥାନ ଆଧାରରେ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିମାଣ ଆକଳନ କରିବାକୁ ଠିକା ପ୍ରଦାନ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ଥାନର ବିଶେଷ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବେ । ସରକାର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ବାଲିର ବ୍ୟବହାର ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଅଞ୍ଚଳ ଚତୁର୍ଥାଶ୍ରକୁ ମଜବୁତ୍ କାନୁ ତିଆରି ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲାବେଳେ, ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ଅନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କାହିଁକି ବ୍ୟବହୃତ ହେଲା ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ନଥିବାରୁ ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ କମ୍ପାନୀ ଉପଯୁକ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ସର୍ବ୍ଵେକ୍ସନ୍ ତିଆରି ପାଇଁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆକଳନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନର ବିଶେଷ ଯୋଜନା ଆଧାରରେ ସିର୍ଯ୍ୟାଡ଼ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାନଚିତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

⁶⁸ 7,441.50 ଘନ ମିଟର x (ବାଲିର ଘନ ମିଟର ପିଛା ମୂଲ୍ୟ 618.50 ଟଙ୍କା – ମୃତ୍ତିକାର ଘନ ମିଟର ପିଛା ମୂଲ୍ୟ 200 ଟଙ୍କା) = 31.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.10 ଉପଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ଚୟନରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି

କମ୍ପାନୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ନିୟୁତ୍ତ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ କରିବାରୁ ଏହା ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ବାବଦକୁ 25.88 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଲା ।

କମ୍ପାନୀ 1989-90 ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚମେକ୍ସ ଷ୍ଟିଲ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.) ରେ 3.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିଥିଲା, ଯେଉଁଥିରୁ ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍. ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1990 ରେ 1.50 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅଂଶଧନ ପୁଣି କିଣି ନେଇଥିଲା । ଏହା ଅକ୍ଟୋବର 1995 ରେ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ଲିମିଟେଡ୍ (ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.) ସହିତ ମିଶିଯିବା ଫଳରେ ପି.ଏସ୍.ଏଲ୍.ରେ ଥିବା ବଳକା 2.45 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶକୁ ବିଘ୍ନର କରି କମ୍ପାନୀକୁ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ରେ 20.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର 2,04,166 ଟି ସେୟାର ଜାରି କରି ପାଇଥିଲା । ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ମଧ୍ୟ ଗୁରୁଣ ହୋଇଗଲା ଏବଂ 2002 ରେ ତା'ର ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ବିଭାଗ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ବୋର୍ଡ଼ ଫର୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଆଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଫାଇନାନ୍ସିଆଲ୍ ରିକନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରକ୍ସନ୍ ନିକଟକୁ ପଠାଗଲା । ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ., ଯାହାର କେବଳ ଜାତୀୟ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ (ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ.) ରେ କାରବାର ଥିଲା, ତାହା ପାଖରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକର ବିନିବେଶ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଜୁନ୍ 2005 ରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । କମ୍ପାନୀ ନିଜେ ଗୋଟିଏ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶକ ହୋଇଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଡିମାର୍ ଏବଂ ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲି ଜଣେ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ନିୟୁତ୍ତ କରିବା ଦରକାର ପଡ଼ିଲା ।

ତଦନୁଯାୟୀ ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟକ୍ ହୋଲ୍ଡିଂ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍.)ର ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ.ରେ ସଦସ୍ୟତା, ଯାହା ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀର ସେୟାରଗୁଡ଼ିକର ନିକାଶ ପାଇଁ ଦରକାରୀଥିଲା, ଉପରେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006 ରେ କରାଯାଇଥିବା ଦାବିକୁ ସତ୍ୟାପନ ନକରି ଡିସେମ୍ବର 2006 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍. ସହିତ ଡିମାର୍ ଏବଂ ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । ଯଦିଓ ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍.ର କେବଳ ବମେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ (ବି.ଏସ୍.ଇ.)ରେ ସଦସ୍ୟତା ଥିବା ବିଷୟରେ କମ୍ପାନୀ 19 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ ଅବଗତ ଥିଲା ଏହା ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍. ସହିତ 26 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ ଡିମାର୍ ଏବଂ ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିଲା ।

ପରିଶୋଧ ପରିଶୋଧ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ନିକଟରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସେୟାରଗୁଡ଼ିକର ବିନିବେଶ ପାଇଁ 6 ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ପୁଣିଥରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲେ । ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସେୟାରଗୁଡ଼ିକୁ କମ୍ପାନୀ 17 ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍.କୁ ପଠାଇଲା କିନ୍ତୁ, ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ.ରେ ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍.ର ସଦସ୍ୟତା ନଥିବାରୁ ଏସ୍.ଏର୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍. ସେହି ସେୟାରଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରିକରିବାର ଅକ୍ଷମତା ପ୍ରକାଶ କଲା । ତାପରେ କମ୍ପାନୀ 27 ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ.ରେ ସଦସ୍ୟତା ଥିବା କୋଟାକ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଲିମିଟେଡ୍ (କେ.ଏସ୍.ଏଲ୍.) ସହିତ ଅନ୍ୟ ଏକ ଡିମାର୍ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । କେ.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନଥିପତ୍ର ପ୍ରଦାନରେ ପରିତ୍ରାଣନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ ଆକାଉଣ୍ଟଟି ଜୁଲାଇ 2008 ରେ ହିଁ ଖୋଲାଯାଇ ପାରିଲା । ପରିଶେଷରେ 16 ଜୁଲାଇ 2008 ଏବଂ 12 ଅଗଷ୍ଟ 2008 ମଧ୍ୟରେ ସେୟାର ପିଛା 75.19 ଟଙ୍କାର ହାରାହାରି ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟରେ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ସେୟାରଗୁଡ଼ିକ 1.54 କୋଟି ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି ହେଲା ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ ଜି.କେ.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ର କେବଳ ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ. ସହିତ ସେୟାର କାରବାର ଥିବା ବିଷୟ କମ୍ପାନୀ ଅବଗତ ଥିଲା। ତାହାସତ୍ତ୍ୱେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ କିମ୍ବା ଡିସେମ୍ବର 2007 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2008 ମଧ୍ୟରେ ଯେତେବେଳେ ସେୟାର ପିଛା ହାରାହାରି ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ 87.87 ଟଙ୍କା ଏବଂ 95.76 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା, ଏକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ନିୟୁତ୍ତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଦୃଢ଼ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲା ନାହିଁ। ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ. ସଦସ୍ୟତା ଥାଇ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାରକ ନିୟୁତ୍ତରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀ 25.88⁶⁹ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଲା।

ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଇ 2010 ରେ ମାନିନେଲେ ଯେ ଏସ୍.ଏଚ୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍. ଠାରୁ ଉତ୍ତର ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ କମ୍ପାନୀ ଏହାର ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ. ରେ ସଦସ୍ୟତା ଥିବା ବିଷୟରେ ଜାଣି ନଥିଲା। ଏହା ପୁଣି କୁହାଗଲା ଯେ କେ.ଏସ୍.ଏଲ୍.ର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ତା'ସହିତ ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବାରେ ବିଳମ୍ବ କଲା। ସରକାର ଜୁନ୍ 2010 ରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ। ଯୁକ୍ତିଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ (କ) 26 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ରେ ଏସ୍.ଏଚ୍.ସି.ଆଇ.ଏଲ୍. ସହିତ ଡିମାଟ୍/ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବା ପୂର୍ବରୁ ତା'ର ଏନ୍.ଏସ୍.ଇ.ରେ ସଦସ୍ୟତା ଥିବା ବିଷୟରେ 19 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ସୁଦ୍ଧା କମ୍ପାନୀ ଅବଗତ ଥିଲା, (ଖ) କେ.ଏସ୍.ଏଲ୍.କୁ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିପତ୍ର ଯୋଗାଇବାରେ ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ବିଫଳତା ଫଳରେ କେ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ସହିତ ଟ୍ରେଡିଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଖୋଲିବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେଲା। ଫଳସ୍ୱରୂପ ଯେତେବେଳେ ସେୟାର ଦର ଉଚ୍ଚରେ ଥିଲା ଜି.କେ.ଏଲ୍. ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକ ସେହି ସୁବିଧା ସମୟରେ ବିକ୍ରି ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ଯାହା ଫଳରେ କମ୍ପାନୀ 25.88 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଲା।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ପାଇବା ପାଇଁ ଏବଂ ପୁଣିଥରେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏଭଳି କ୍ଷତିକୁ ଏଡାଇବା ପାଇଁ ଏହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୃଢ଼ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସେୟାର ଗୁଡ଼ିକର ବିନିବେଶରେ କମ୍ପାନୀ ସମୟୋଚିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍।

ଓଡ଼ିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.11 ଯୋଜନାର ଅଭାବ

କମ୍ପାନୀ/ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଦୁର୍ବଳ ଯୋଜନା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଫଳରେ ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ଗୁଡ଼ିକର କମ୍ ବ୍ୟବହାର ହେଲା ଏବଂ ଅଭିଳକ୍ଷିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହାସଲ ହେଲା ନାହିଁ। ପୁନଶ୍ଚ, ଅତଳ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଜଗାରଖା ବାବଦକୁ 27.47 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା।

ଦଶମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ସମୟରେ, ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳ ଗୁଡ଼ିକର ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଭିତ୍ତିସଂରଚନା ବିକାଶ ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବାକୁ ଭାରତ ସରକାର 'ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀ ଏବଂ ବେଢା ପାଇଁ ଉତ୍ପାଦ/ଭିତ୍ତିସଂରଚନା ଉନ୍ନୟନ' ନାମକ ଏକ ଯୋଜନା ପ୍ରଚଳନ କରିଥିଲେ। ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସହ ବିଚାର ବିମର୍ଷ ପରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସମ୍ବନ୍ଧୀ ଆଧାରରେ ଉନ୍ନୟନ ହେବାକୁ ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସ୍ଥଳୀ ଚୟନ ହେବାର ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ବିଶଦ ପରିଯୋଜନା ରିପୋର୍ଟ (ଡି.ପି.ଆର୍.) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଥିଲା। ଜମି ଏବଂ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ପରିଚ୍ଛଳନା, ଯାହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଦାୟାଦ୍ୱୃ ଥିଲା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଅନ୍ୟ ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଭାରତ ସରକାର 100 ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାର ଥିଲା। ପୁଣି

⁶⁹ ଡିସେମ୍ବର 2007 ରେ ସେୟାର ପିଛା 87.87 ଟଙ୍କା x 2,04,166 = 1,79,40,066 ବିୟୁତ୍ତ ପ୍ରକୃତ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ 1,53,51,651 ଟଙ୍କା।

ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଭୌତିକ ଏବଂ ବିଭାୟ ପ୍ରଗତି ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସମିତି (ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏମ୍.ସି.) ଗଠନ କରିବାର ଥିଲା। ପରିଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଭାବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଦାୟାଦ୍ୱା ଥିଲା। ତଦୁପରେ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଉନ୍ନୟନ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଏଜେନ୍ସି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲା।

ରାଜ୍ୟର ସାତଟି⁷⁰ ପରିଯୋଜନାର ଉନ୍ନୟନ ପାଇଁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2001 ରୁ ଫେବୃୟାରୀ 2006 ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କମ୍ପାନୀକୁ ଯଥାକ୍ରମେ 1.68 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 0.97 କୋଟି ଟଙ୍କା ଯୋଗାଇଦେଲେ। କମ୍ପାନୀ 2.65 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିନିଯୋଗରେ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ଫେବୃୟାରୀ 2006 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କଲା ଯେଉଁଥିରୁ 2.15 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପ୍ରକଳ୍ପ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ଅବ୍ୟବହୃତ ହୋଇ ରହିଥିଲା।

ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟ ଅବଲୋକନ କଲୁ:

- କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଡି.ପି.ଆର୍. ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲା, ଯଦିଓ ତାହା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କର ନିଦେଶାବଳୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା କିମ୍ବା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କୌଣସି ପ୍ରକଳ୍ପ ମୂଲ୍ୟାୟନ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନ କୌଶଳ/କ୍ରିଟିକାଲ୍ ପାଥ୍ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲା। କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଆକଳନରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ନଥିଲା, ଯଦିଓ ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଏହା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବହନ କରାଯିବାର ଥିଲା। ତେଣୁ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେବା ସମୟରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନକ୍ଷମତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ସମ୍ପର୍କିତ ଦିଗଗୁଡ଼ିକୁ ଉପେକ୍ଷା କରା ଯାଇଥିଲା।
- ଯଦିଓ କମ୍ପାନୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକୁ ହାତକୁ ନେବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର କହିଥିଲା, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ଜୁନ୍ 2010 ସୁଦ୍ଧା କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା। ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟଟନ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ/କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାକୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପତ୍ତା ସୂଚିତ କରି ନଥିଲେ। କମ୍ପାନୀ ଜୁନ୍ 2005 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ମଧ୍ୟରେ ଏହି ଅକାମୀ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ବାବଦକୁ 27.47 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲା। ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ 52 ରୁ 79 ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକାମୀ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିଲା। ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଅକାମୀ ହେବା ଫଳରେ ଦୁଇଟି⁷¹ ପରିଯୋଜନାରେ ଅନୁଧିକାର ଜବରଦଖଲ ହୋଇଥିଲା।

ତଥ୍ୟ ଏବଂ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକୁ ସତ୍ୟାପନ କରି ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଅବଶିଷ୍ଟ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ନିଲାମ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଥିଲା।

ତେଣୁ, ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଜନା ନକରି ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ହେବା ଏବଂ ଡି.ପି.ଆର୍. ପ୍ରସ୍ତୁତ ନକରିବା ଫଳରେ 2.15 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ଠିକ୍ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଲା ନାହିଁ ଏବଂ ଅକାମୀ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଜଗାରଣା ବାବଦକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା। ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀଗୁଡ଼ିକର ଭିତ୍ତିସଂରଚନା ଉପଯୋଗ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ହାସଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ।

⁷⁰ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ଠାରେ ଏକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କେନ୍ଦ୍ର (69.02 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା), ସୋହେଲା ଠାରେ ତିନିଟି ପର୍ଯ୍ୟଟନ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ (12.74 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା), ବରା (64.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା), ରାଣାପାଲ୍ ଝରିଆଲ୍ (30.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା), ଗୋରଖନାଥପାଠ ଠାରେ ଦୁଇଟି ଷ୍ଟ୍ରେ ସାଇଡ୍ ଆମେନିଟି ସେକ୍ଟର (9.72 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ରାମଚଣ୍ଡୀ (14.29 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ଏବଂ ସାତପଡା ଠାରେ ଗୋଟିଏ ସପିଂ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ (64.38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)।

⁷¹ ଗୋରଖନାଥ ପାଠ ଠାରେ ଷ୍ଟ୍ରେ ସାଇଡ୍ ଆମେନିଟି ସେକ୍ଟର ଏବଂ ସୋହେଲା ଠାରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଜୀବନଦକ୍ଷତା ଆକଳନ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ବାବଦକୁ ଜରୁରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.12 ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରକୁ ପେଷଣ ନକରି ବିକ୍ରି କରିବା ଯୋଗୁ ରାଜସ୍ୱ ହାନି

ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରକୁ ପେଷଣ ଦ୍ୱାରା ମୂଲ୍ୟ ବୃଦ୍ଧିକ୍ଷମ ନକରି ବିକ୍ରି କରିବା ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ବାବଦକୁ ଯଥାକ୍ରମେ 2.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅର୍ଜନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ।

ଯେହେତୁ କ୍ୟାଲିବ୍ରେଟେଡ୍ ମୁଣ୍ଡା ଖଣି ପଥର (ସି.ଏଲ୍.ଓ.)ଗୁଡ଼ିକର ବଜାରରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଋହିତା ଥିଲା ଉଚ୍ଚତର ରାଜସ୍ୱ ପାଇବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଇଡ୍.କଲ୍) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏମ୍.ସି.) ଖଣିଗୁଡ଼ିକରୁ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଉଥିବା ମୁଣ୍ଡା ଲୁହା ପଥରକୁ ଠିକାଦାରଙ୍କ ଜରିଆରେ ପେଷଣ କରି 5-18 ମିଲି ମିଟର ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ରେ ପରିଣତ କରିବା ଦରକାର । ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କର ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଇଡ୍.କଲ୍ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟ 2005-06 ବର୍ଷରେ ଅନୁକ୍ଷେପ 3.1 ରେ ଏବଂ ଓ.ଏମ୍.ସି. ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟ 2006-07 ବର୍ଷରେ ଅନୁକ୍ଷେପ 3.3 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରଗୁଡ଼ିକୁ ପେଷଣ କରି ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ପରିଣତ କରି ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ ନକରିବାରୁ ଇଡ୍.କଲ୍‌ର 7.67 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଓ.ଏମ୍.ସି.ର 0.61 କୋଟି ଟଙ୍କା ସମେତ 8.28 ମୋଟ କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ସମାକ୍ଷାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ଦୁଇଟିରେ ସେହିଭଳି ତ୍ରୁଟି ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

3.12.1. ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀ ତା'ର ରଇଡା-ଗ ଖଣିରୁ ଲୁହା ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବା ଏବଂ ପେଷଣ କରି ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷ୍ମ୍ଭେତୋତ୍ତର ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍.) କୁ ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରୁ ତିନିବର୍ଷ ପାଇଁ ଜୁନ୍ 2007 ରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କଲା । ଠିକାର ସର୍ତ୍ତ ଅନୁଯାୟୀ ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. 5 ରୁ 150 ମି.ମି. ଆକାରର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ପ୍ରଥମ ଋରିମାସରେ 30,000 ଏମ୍.ଟି.ରୁ 40,000 ଏମ୍.ଟି. ଏବଂ ଶେଷ 32 ମାସରେ ମାସିକ 10,000 ଏମ୍.ଟି.ରୁ 15,000 ଏମ୍.ଟି.ର ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଧାରରେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ଉତ୍ତୋଳନ କରିବାକୁ ଥିଲା । ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ସହିତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ରେ ହୋଇଥିବା ଆପୋଷ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଏହା ସ୍ଥିର କରାଗଲା ଯେ ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ମାସିକ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର 4,000 ଏମ୍.ଟି. ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ତୋଳନ କରିବ । ଏଥିରେ ବିଫଳ ହେଲେ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର କମ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା ବିନିମୟ ଖର୍ଚ୍ଚର 30 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଅର୍ଥାତ୍ 347.40 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ରହିବ ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ:

- ଓ.ଏସ୍.ଏଲ୍. ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ 5 ରୁ 150 ମି.ମି. ଆକାରର 2.57 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ମୁଣ୍ଡା ପଥର ଏବଂ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର 11,658 ଏମ୍.ଟି. ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ତୋଳନ କଲା । ଯଦିଓ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2009 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 14 ମାସ ମଧ୍ୟରେ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର 44,342 ଏମ୍.ଟି.ର ସି.ଏଲ୍.ଓ. କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ହୋଇଥିଲା କମ୍ପାନୀ ଅପ୍ରେଲ ରୁ ନଭେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ 1.85 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି. ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ବିକ୍ରି କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଅତିରିକ୍ତ 66,182⁷² ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ପେଷଣ କରିଥିଲେ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ତୋଳନର କମ୍ପତିକୁ ପୂରଣ କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।
- ଅକ୍ଟୋବର 2008 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2009 ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରର ଦର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 2,661 ଟଙ୍କା ଏବଂ 1,605 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲାବେଳେ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର ଦର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 5,982 ଟଙ୍କା ଏବଂ 3,261 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା । ପେଷଣ ମୂଲ୍ୟ ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 250 ଟଙ୍କା ଏବଂ ପେଷଣ ଜନିତ ଉତ୍ପାଦନ ହେଉଥିବା ଫାଇନସର ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 504⁷³ ଟଙ୍କାକୁ ହିସାବକୁ ନେଲେ ଦେଖାଯିବ ଯେ କମ୍ପାନୀ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ପରିବର୍ତ୍ତେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିଥାନ୍ତା । ତେଣୁ, ଠିକାଦାରଙ୍କ ପାଖରୁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର କମ୍ ଉତ୍ପାଦନ ବାବଦକୁ 0.46 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଭରଣାର ହିସାବକୁ ନେଲାପରେ 66,182 ଏମ୍.ଟି. ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରକୁ ପେଷଣ କରି 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ପରିଣତ କରି ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ନକରିବା ଫଳରେ ନିର୍ଦ୍ଦ 2.64⁷⁴ କୋଟି ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁଲାଇ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଅଡିଟ୍ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁସାରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଠିକାରେ ଆଶାକରୁଥିବା ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଥିଲା । ପୂର୍ବବର୍ଷ 2005-06 ର ସମାକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ସତ୍ତ୍ୱେ କାହିଁକି ଏଭଳି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଉତ୍ତରରେ ଦୁଃଖ ପାଇନଥିଲା ।

3.12.2 ଓଡିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

କମ୍ପାନୀ 9 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରୁ 8 ଅକ୍ଟୋବର 2008⁷⁵ ମଧ୍ୟରେ 1.28 ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଲୁହା ପଥର ପେଷଣ କରି ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ ଲୋହିତ ଫାଇନୁ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାକୁ ଗନ୍ଧମାର୍ଜନ ଠାରେ ଥିବା ଏକ ପେଷଣା ଯନ୍ତ୍ର ସ୍ଥାପନ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହ ଏବଂ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ କଲିଙ୍ଗ ମେଟାଲିକ୍ସ ଆଣ୍ଡ ପାଉଁର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କେ.ଏମ୍.ପି.ପି.ଏଲ୍.)କୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2007 ରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କଲା । ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ ଲୋହିତ ଫାଇନୁର ନ୍ୟୁନତମ ଆଦାୟ ଯଥାକ୍ରମେ 65 ପ୍ରତିଶତ ଏବଂ 33 ପ୍ରତିଶତ ସ୍ଥିର କଲାବେଳେ ବଳକା ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ନଷ୍ଟଦ୍ରବ୍ୟ ହିସାବରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା ।

⁷² ପୂର୍ବ ଠିକାଗୁଡ଼ିକରେ ଗୃହିତ ମାନକ ଆଧାରରେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ ଫାଇନୁର ଭରଣା ଅନୁପାତ 67:33 ନିଆଯାଇଥିଲା ।

⁷³ 2007-08 ବର୍ଷର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ ।

⁷⁴ ସମନ୍ୱିତ ଅବଧି ପାଇଁ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ହିସାବ କରାଯାଇଛି ।

⁷⁵ 9 ଅକ୍ଟୋବର 2007 ରୁ 9 ଜାନୁୟାରୀ 2008 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟକୁ ଚଳମାନାକରଣ ଅବଧି ହିସାବରେ ନିଆଗଲା ।

ଆମେ ଅବଲୋକନ କଲୁ ଯେ:

- ଜାନୁୟାରୀ ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2008 ମଧ୍ୟରେ କେ.ଫେ.ପି.ପି.ଏଲ୍.କୁ ପେଷଣା ପାଇଁ ଯୋଗାଇବାକୁ ଥିବା 1,27,500 ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଲୌହ ପଥର ପରିବର୍ତ୍ତେ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରକୃତରେ 89,391 ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଲୌହ ପଥର ଯୋଗାଇଲା। ସ୍ୱଳ୍ପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣର ମୁଣ୍ଡା ଲୌହ ପଥର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଠିକାଗତ ବଳକା 38,109 ଏମ୍.ଟି.ର ପଥର କେ.ଫେ.ପି.ପି.ଏଲ୍.କୁ ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲା। ଅପରପକ୍ଷରେ, ଜାନୁୟାରୀ ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଟେଣ୍ଡର ଜରିଆରେ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତାଙ୍କୁ 1,72,581 ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଲୌହ ପଥର ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲା। ଫଳସ୍ୱରୂପ କମ୍ପାନୀ 24,771 ଏମ୍.ଟି. ପରିମାଣର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ 12,576 ଏମ୍.ଟି. ପରିମାଣର ଫାଇନ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲା। ଏହା ଉତ୍ପାଦନ ଯୋଜନା ଏବଂ ବିସ୍ତରଣ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରେ।
- ଜାନୁୟାରୀ ରୁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2008 ମଧ୍ୟରେ ମୁଣ୍ଡା ଲୁହା ପଥରର ଦର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 2,107 ଟଙ୍କା ଏବଂ 3,371 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲାବେଳେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଦର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 3,565 ଟଙ୍କା ଏବଂ 5,415 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ଏହାସହିତ ପେଷଣା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ଲୌହ ଫାଇନ୍‌ର ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ଦର ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 1,305 ଟଙ୍କା ଏବଂ 2,131 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ଥିଲା। ପେଷଣା ଖର୍ଚ୍ଚ ଏମ୍.ଟି. ପିଛା 247 ଟଙ୍କା ଏବଂ ପେଷଣା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ଫାଇନ୍‌ର ଆଦାୟଯୋଗ୍ୟ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟକୁ ବିବେଚନା କରି ଦେଖାଗଲା ଯେ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ବଦଳରେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ କମ୍ପାନୀ ପାଇଁ ହିତକାରକ ହୋଇଥାନ୍ତା।

କମ୍ପାନୀ କେ.ଏମ୍.ପି.ପି.ଏଲ୍.କୁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା 38,109 ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ଯୋଗାଇଥିଲେ 24,771 ଏମ୍.ଟି. ପରିମାଣର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ 12,576 ଏମ୍.ଟି. ପରିମାଣର ଫାଇନ୍‌ରୁ ବିକ୍ରି ଦ୍ୱାରା ଏହା ରାଜସ୍ୱ ବାବଦକୁ 11.55⁷⁶ କୋଟି ଟଙ୍କା ଲାଭ କରିଥାନ୍ତା। ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର 38,109 ଏମ୍.ଟି.ର ବିକ୍ରିମୂଲ୍ୟ 9.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ପେଷଣା ଖର୍ଚ୍ଚ 0.94 କୋଟି ଟଙ୍କାକୁ ବିଭବ କରି ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରର ବିକ୍ରି ଫଳରେ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା (11.55 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିୟୁତ 9.13 କୋଟି ଟଙ୍କା ବିୟୁତ 0.94 କୋଟି ଟଙ୍କା) କ୍ଷତି ହେଲା।

ପରିଚ୍ଛେଦନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ. ପ୍ରସ୍ତୁତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା 65 ପ୍ରତିଶତ ଲୌହ ଅଂଶର ମାନକ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ପୂରା କରୁ ନଥିଲା ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ପରିମାଣର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥର ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ହେଲା ନାହିଁ। ଏହା ପୁଣି କୁହାଗଲା ଯେ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଖାଉଟିମାନଙ୍କ ସହିତ ଶିଳ୍ପସଂହତି ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ବିକ୍ରି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କିଛି ପରିମାଣର ମୁଣ୍ଡା ଲୁହା ପଥର ରଖାଯାଇ ଥିଲା। ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ (କ) ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରର ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଜୁନ୍ 2008 ରେ ଜାରୀ କରାଯାଇଥିବା ଟେଣ୍ଡର ନୋଟିସ୍ ଗୁଡ଼ିକରୁ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ 65 ପ୍ରତିଶତ ଲୌହ ଭାଗ ଥାଇ ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କମ୍ପାନୀ ସେଗୁଡ଼ିକୁ 5 ରୁ 18 ମି.ମି. ଆକାରର ସି.ଏଲ୍.ଓ.ରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ପେଷଣା ପାଇଁ ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ନଥିଲା। ଅପରପକ୍ଷରେ ଏହା 1,72,581 ଏମ୍.ଟି.ର ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରରୁ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତାଙ୍କ ପାଖରେ ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲା ଏବଂ (ଖ) ଠିକାଦାରଙ୍କୁ ସହମତି ପରିମାଣର ମୁଣ୍ଡା ପଥର ନ ଯୋଗାଇ ସ୍ଥାନୀୟ କ୍ରେତାଙ୍କୁ ବିକ୍ରି କରିବା ନିଷ୍ଠୁ, ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଉତ୍ପାଦନର ଯୋଜନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାର ଅଭାବକୁ ଦର୍ଶାଏ।

⁷⁶ ସମନ୍ୱିତ ଭୁୟମାସରେ ସି.ଏଲ୍.ଓ. ଏବଂ ଫାଇନ୍‌ର ପ୍ରଚଳିତ ବିକ୍ରି ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ।

ଡେଣ୍ଟ, ଯେକ୍ଷଣ ଦ୍ୱାରା ମୁଣ୍ଡା ଖଣିଜ ପଥରଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ ନକରି ବିକ୍ରି କରିବା ଫଳରେ ଇଡ଼କଲ୍ ଏବଂ ଓ.ଏମ୍.ସି. ଯଥାକ୍ରମେ 2.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ 1.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅତିରିକ୍ତ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଅଧିକ ରାଜସ୍ୱ ପାଇବାକୁ ସି.ଏଲ୍.ଓ.ର ଆଶାନ୍ୱରୁପ ଉତ୍ପାଦନ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱୟ ଯୋଜନା ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଜୁନ୍/ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.13 ଅବିବେକୀ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଷ୍ପତ୍ତି

ଚଳନ୍ତି ଖାତାରେ ପାଣ୍ଠି ଅକାମୀ ଭାବରେ ପଡ଼ିରହିବା ଏବଂ ସ୍ୱଳ୍ପ ସୁଧହାରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବା ଫଳରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 40.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

କୃଷି ଭିତ୍ତିକ ସୁବିଧା ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶର କ୍ରୟ ତଥା ନିର୍ମାଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପାଣ୍ଠିର ସର୍ବସିଦ୍ଧିକୁ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ବିତରଣ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଆପିକଲ୍) ଜଣେ ପ୍ରୋସ୍ତାହନକାରୀ ଅଭିକର୍ତ୍ତା ଭାବେ କର୍ଯ୍ୟ କରେ । ସେହିପରି ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ପୋଲିସ୍, ଭିଜିଲାନ୍ସ ଏବଂ ଅଗ୍ନିଶମ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ, ମରାମତି, ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ଓ.ଏସ୍.ପି.ଏଚ୍.ସି.ଏଲ୍.) ନିୟୋଜିତ ଥାଏ । ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସରକାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ମହକଲଙ୍କ ପାଖରୁ ଓ.ଏସ୍.ପି.ଏଚ୍.ସି.ଏଲ୍. ଅଗ୍ରାମ ପାଣ୍ଠି ଗ୍ରହଣ କରେ । ଏହି ପାଣ୍ଠିର ଖର୍ଚ୍ଚ ସମାପ୍ତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚଳନ୍ତି ଖାତାରେ ଜମା ରହୁଥିଲା । ଆମ ଯାଞ୍ଚରୁ ଅବଗତ ହେଲା ଯେ ଅର୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିଯୋଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ପୂର୍ବାନୁମାନ କରିବାକୁ ଦୁଇଟି କମ୍ପାନୀ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଅର୍ଥ ବଜେଟ୍ କରୁ ନଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ଏହି କମ୍ପାନୀ ଗୁଡ଼ିକ ଗଢ଼ିତ ପାଣ୍ଠିର ଅବିବେକୀ ନିବେଶ କରିବା ଯୋଗୁ 40.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

- ଆପିକଲ୍ରେ ଅପ୍ରେଲ 2006 ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରୁ ମଧ୍ୟରେ 3.87 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ 13.37 କୋଟି ଟଙ୍କା ଚଳନ୍ତି ଖାତାରେ ବିନା ସୁଧରେ 12 ରୁ 57 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅକାମୀ ହୋଇ ରହିଗଲା । ଏହି ଅକାମୀ ପାଣ୍ଠି ସହ ମିଆଦି ଜମାରେ ନିବେଶ କରିବାରେ ଆପିକଲ୍ର ବିଫଳତା ଯୋଗୁ 29.76 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ମିଳିଲା ନାହିଁ (ବାର୍ଷିକ 4.5 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ହାରରେ) ।
- ସେହିପରି, ଓ.ଏସ୍.ପି.ଏଚ୍.ଟି.ସି.ଏଲ୍. ଡିସେମ୍ବର 2007 ଏବଂ ଅପ୍ରେଲ 2008 ମଧ୍ୟରେ 6 ରୁ 18 ମାସ ପାଇଁ 8 ରୁ 9.25 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧରେ ଚାଳିଟି ସହ ମିଆଦି ଜମାରେ 15.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଥିଲା । ସେହି ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିକ ସୁଧ ଅର୍ଥାତ୍ 8.35 ରୁ 10.5 ପ୍ରତିଶତ ସୁଧ ହାରରେ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକରେ ଡିନିଟି ସହ ମିଆଦି ଜମାରେ 13 କୋଟି ଟଙ୍କା ନିବେଶ କରିଥିଲା । ତେଣୁ, କମ୍ପାନୀ ଜମା ଉପରେ ଅଧିକ ସୁଧ ଦେଉଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକରେ ନିବେଶ ନକରିବା ଯୋଗୁ ସୁଧ ବାବଦକୁ 10.59 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଆପିକଲର ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ତଥ୍ୟ ମାନିନେଇ କହିଲେ ଯେ ଚଳନ୍ତି ଖାତାରେ ଥିବା 1 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ରାଶିକୁ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଜମାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିବାକୁ ଡିସେମ୍ବର 2009 ରେ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ ତଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ 1 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାମା ନିର୍ଦ୍ଦାରଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆର୍ଥିକ ଆକଳନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଚଳିତ ସ୍ଥିତିର ସତ୍ୟାପନ କରି ଆମେ ଦେଖୁଲୁ ଯେ ଯଦିଓ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ଜୁନ୍ 2010 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ତଥାପି ଚଳନ୍ତି ଖାତାଗୁଡ଼ିକରେ ଜମା ରାଶି 1 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଥିଲା ।

ଓ.ଏସ୍.ପି.ଏଚ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ସି.ଏଲ୍.ର ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁନ୍ 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ବଳକା ପାଣ୍ଠି କମ୍ପାନୀର ନିୟମିତ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଜମା ରଖାଯାଇ ଥିଲା ଏବଂ ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ନୀତି ଅନୁସାରେ ଜମା ଗୁଡ଼ିର ତୁଳନା ପାଇଁ କ୍ଲୋଚେସନ୍ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଉତ୍ତରୀ ତଥ୍ୟ ସଂଗତ ନୁହେଁ କାରଣ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଜରିଆରେ ନିୟମିତ ବ୍ୟାଙ୍କମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଉଚ୍ଚହାରର ସୁଧକୁ ଜାଣିବା ପରେ ଜମା ରଖିବା ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ନୀତିର ଅବମାନନା ନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ଚଳନ୍ତି ଖାତାରେ ପାଣ୍ଠି ବିନା ସୁଧରେ ରହିବା ଏବଂ ପାଣ୍ଠି ସଂକ୍ରମଣ ହାରରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ କରିବା ଫଳରେ ସୁଧ ବାବଦକୁ 40.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପାଣ୍ଠିର ପ୍ରକୃତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଅର୍ଥ ପ୍ରବାହ ବିବରଣୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ସୁଧ ହାର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କଗୁଡ଼ିକରେ ଗଞ୍ଜିତ ପାଣ୍ଠି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଜୁନ୍ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍

3.14 ହିସାବ ଦୂତାନ୍ତ କରିବାରେ ବାକି

ଆମେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବେ କହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଦ୍ୟାବଧି କରିବାକୁ ଆନ୍ତରିକ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଫଳ ହେଲା ।

କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 210 ସହ ଧାରା 166 ଏବଂ 216 ଅନୁସାରେ ବିଭାଗ୍ୟ ବର୍ଷ ସମାପ୍ତ ହେବାର ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ସି.ଏ.ଜି.ଙ୍କର ଅନୁପୂରକ ମତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ମିଶାଇ ସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ରିପୋର୍ଟ ସହିତ କମ୍ପାନୀର ହିସାବଗୁଡ଼ିକୁ ଅଂଶାଦାରମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ସାଧାରଣ ସମିତିରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 210 (5) ଅନୁଯାୟୀ ଧାରା 210 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରିବାକୁ ଯଥୋଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ଯଦି କମ୍ପାନୀର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଥାଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯୁକ୍ତଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ସେ ଛଅମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାରାଦଣ୍ଡ ବରଣ କରିବେ କିମ୍ବା ଦଣ୍ଡ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା ଦେବେ କିମ୍ବା ଉଭୟ କାରାଦଣ୍ଡ ଏବଂ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବେ । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ନଥାଇ ମଧ୍ୟ ଧାରା 210 ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିଥିଲେ ଧାରା 210(6) ଅନୁସାରେ ଉପରୋକ୍ତମତେ ଦଣ୍ଡନାୟ ହେବେ ଅନୁଯାୟୀ ହେବ ।

କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱେ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ସମୟରେ ରୂପାନ୍ତ କରି ନଥିଲା । କମ୍ପାନୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା 2003-04 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କରିଥିଲା । ପାଞ୍ଚବର୍ଷର ହିସାବ ବକେୟା ଥାଇ 2004-05 ର ହିସାବ ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇ 4 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହେବା ପରେ ସଂପ୍ରତି 17 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ଆମ ନିକଟକୁ ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ପାଇଁ ପଠାଗଲା । ଆମେ ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗର ସଚିବ/ ବିଭାଗ ସଚିବ/ ସରକାରଙ୍କ ମୁଖ୍ୟ ସଚିବଙ୍କୁ ପ୍ରତି ତିନିମାସରେ ଏହି ବକେୟା ହିସାବର ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ କରାଉଥିଲୁ । ଅକ୍ଟୋବର 2009 ରେ ବିଧାନ ସଭାର ପେପର ଲେଉଟ୍ ସମିତିରେ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଏବଂ ଅଧିନାତନ କରାଯାଇ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସମୟାନୁବନ୍ଧିତ କରିବାକୁ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ଦୃଢ଼ ତଥା ପ୍ରଭାବୀ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2007 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ତିନି ବର୍ଷରେ ତିନିଟି ହିସାବ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା ସ୍ଥାନରେ ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମାପ୍ତ ତିନି ବର୍ଷରେ ତିନିଟି ହିସାବ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ କରି ପାରିଥିବା ତଥ୍ୟ ଆମ ଯୁକ୍ତିକୁ ଦୃଢ଼ କରିଥିଲା । କମ୍ପାନୀ 2003-04 ଏବଂ 2004-05 ବର୍ଷର ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଥାକ୍ରମେ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2009 ସୁଦ୍ଧା ରୂପାନ୍ତ କରିବାକୁ ଜୁଲାଇ 2008 ରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଏହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ରକ୍ଷା କରିବାରେ ଏହା ବିଫଳ ହେଲା ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ହିସାବକୁ ଏକ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ସମୟ ନେଇ ଯଥାକ୍ରମେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 (2003-04) ଏବଂ ଜୁଲାଇ 2010 (2004-05) ରେ ରୂପାନ୍ତ କରି ପାରିଥିଲା ।

ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଅଧିକ ବକେୟା ଥିବା ଯୋଗୁ କମ୍ପାନୀର ବିଭାଗ ସାମ୍ବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ବର୍ଷ 2003-04 ପାଇଁ ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପୂରକ ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 619 (4) ଅନୁଯାୟୀ ଅନିଷ୍ଠିତ ଅଗ୍ରାମ ବାବଦକୁ 6.95 କୋଟି ଟଙ୍କା କମ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା, ଦାୟାତ୍ୱ ବାବଦକୁ 1.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକରିବା ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ବୈଧାନିକ ନଥିପତ୍ର ଯଥା:- ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀ ଏବଂ ସାଧାରଣ ସମିତିର ମିନିଟ୍ ବହି, ସେୟାର କ୍ୟାପିଟାଲ ରେଜିଷ୍ଟର, ଚର୍ଜ୍ ରେଜିଷ୍ଟର ଏବଂ ସ୍ୱାୟୀ ଆସ୍ତି ରେଜିଷ୍ଟର ପ୍ରଭୃତିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଉପରେ ସି.ଏ.ଜି. ମତ୍ରବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ପୁଣି 2004-05 ବର୍ଷର ହିସାବ ବୈଧାନିକ ସମାକ୍ଷକ ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ସମୟରେ ଅକାମୀ ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ 32.53 କୋଟି ଟଙ୍କାର କମ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିବା ବିଷୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ କମ୍ପାନୀ ଆଜିକାଲି ନୂଆ ରଣ ନଦେଇ ପୁରୁଣା ରଣ ଆଦାୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲା । ମାତ୍ର କମ୍ପାନୀ ରଣ-ଓ୍ଵାରୀ ଲେଜର୍ ଗୁଡ଼ିକର ଅଧିନାତନ ନକରିବା ଦ୍ୱାରା କାରସାଦି ହେବାର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଯେହେତୁ 2005-06 ବର୍ଷ ପରଠାରୁ ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟରେ କୌଣସି ମତ୍ରବ୍ୟ ଦେବା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ଏହି ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକର ହିସାବ ଖାତା ଗୁଡ଼ିକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥିଲା ଏବଂ ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ହେଉଥିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବଞ୍ଚନ ଆଶଙ୍କା ରହିବା ସହିତ ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ବାଟମାରଣା ହେବା ପାଇଁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଥିଲା । ଆମେ ପୁଣି ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ କମ୍ପାନୀର ସାତଜଣ ମୁଖ୍ୟ କର୍ମଚରୀ ଭିଜିଲାନ୍ସ ମାମଲାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଇ ଜୁଲାଇ 2004 ପରଠାରୁ ନିଲମ୍ବିତ ଥିଲେ । କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ସମୟାନୁସାରେ ରୂପାନ୍ତ କରି ଅନିୟମିତତା ଚିହ୍ନଟ କରିଥିଲେ ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ଏତାଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜୁଲାଇ 2009 ରେ କହିଲେ ଯେ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କର୍ମଚରୀ, ପରିଚଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ/ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମଣ୍ଡଳୀର ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁ ବୈଧାନିକ ବୈଠକ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ଫଳରେ ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ରୂପାନ୍ତ ହେବାରେ ବିଳମ୍ବ ହେଉଥିଲା ଏବଂ ଆକାଉଣ୍ଟ ଅନୁଭାଗରେ ମାନବସମ୍ବଳ ବୃଦ୍ଧି କରିବା

ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା । ପରିଚାଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ପୁଣି ଆସାଶନା ଦେଲେ ଯେ 2008-09 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ମାର୍ଚ୍ଚ 2011 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଯିବ । ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ ବକେୟା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ରୂପାନ୍ତ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀ କୌଣସି ସମୟାନୁବନ୍ଧିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ନଥିଲା । ପୁଣି, ସମନ୍ଧିତ ନଥିପତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ସମୟାନୁସାରେ ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳତା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟାଧାରମ୍ଭ କରିବାରେ କମ୍ପାନୀର ଦୁର୍ବଳତା ଭଳି ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଯୋଗୁ ବୈଧାନିକ ସମାପ୍ତକମାନେ 2004-05 ବର୍ଷର ହିସାବ 6 ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ହିସାବ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଦୁଇମାସ ବିଳମ୍ବରେ 4 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ ତାହା ପ୍ରମାଣିତ କରିଥିଲେ, ଯାହା ପିଛିଲା ହିସାବଗୁଡ଼ିକର ନିକାଶ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ତତ୍ପରତାର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କଲା ।

ତେଣୁ, ଆମେ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବେ କହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବକେୟା ହିସାବ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧ୍ୟାବଧି କରିବାକୁ ଆନ୍ତରିକ ଚେଷ୍ଟା କରିବାରେ କମ୍ପାନୀ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ସରକାର/କମ୍ପାନୀ ଯଥେଷ୍ଟ କର୍ମଚାରୀ ନୁହେଁ କରାଯାଇ ଉଚିତ୍ ଏବଂ ବକେୟା ହିସାବଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ସମୟାନୁବନ୍ଧିତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ତିଆରି କରି ତା'ର ନିୟମିତ ପର୍ଯ୍ୟଲୋଚନା କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଜୁଲାଇ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ବୈଧାନିକ ନିଗମ

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ

3.15 ପଟ୍ଟାଧାରୀଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା

ଖାଲିଥିବା ସ୍ଥାନର ଲିଜ୍ ପାଇଁ ସକ୍ଷ ପକ୍ଷର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଜଣେ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା, ଯାହା ଫଳରେ 31.65 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଅଣପରିବହନ ରାଜସ୍ୱର ବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଲିଜ୍ ପାଇଁ କୌଣସି ଦୃଢ଼ ଏବଂ ସୁସଂଗତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନକରି ନିଗମ ଏହାର ଭୁବନେଶ୍ୱରର ବରମୁଣ୍ଡା ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ସ୍ଥିତ ଏକ ଖୋଲା ସ୍ଥାନକୁ ଲିଜ୍ରେ ପ୍ରଦାନ କଲା । ବରମୁଣ୍ଡା ସ୍ଥିତ ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ଯାନବାହନ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଜଣେ ପକ୍ଷଙ୍କର ଆବେଦନ ପତ୍ରର ଅନୁକୂଳ ବିବେଚନା କରିବା ପାଇଁ ନିଗମ ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ ବିଭାଗର ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ମନ୍ତ୍ରାଳୟରୁ ସୁପାରିଶ ପତ୍ର ପାଇଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ ନିଗମ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2005 ରେ ଆପୋଷ ଆଲୋଚ୍ୟ ଭଡା ମାସିକ 8,000 ଟଙ୍କାରେ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ 2,500 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ଖୋଲା ସ୍ଥାନ ତିନି ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲିଜ୍ ଦେଇଥିଲା ଏବଂ ସେହି ପକ୍ଷଙ୍କ ସହିତ ଜାନୁୟାରୀ 2006 ରେ ଏକ ରୁଚ୍ଛି କଲା । ଇତ୍ୟବସରରେ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷ ଆବଶ୍ୟକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅକ୍ରିଆର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ପାଖରେ ଥିବା 2,500 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନକୁ ଅକ୍ଟୋବର 2005 ରେ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଆଲୋଚନା ପରେ ପ୍ରଥମରେ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ରୁଚ୍ଛି ନକରି ତିସେମ୍ବର ରେ ମୋଟ 5,000 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନକୁ 15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଲିଜ୍ ଦିଆଗଲା ଏବଂ ତଦନୁଯାୟୀ ତିସେମ୍ବର 2006 ରେ

ରାଜିନାମା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲା । ରାଜିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ଉକ୍ତ ପକ୍ଷକୁ ମାସିକ 10,500 ଟଙ୍କା ଦେବାର ଥିଲା ଯାହା ପ୍ରତି ଋଷି ବର୍ଷ ଅନ୍ତରାଳରେ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ବଢ଼ିବାର ଥିଲା ।

ଆମେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲୁ ଯେ:

- ବରମୁଣ୍ଡା ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡର ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ସଂଘ ସହ ହୋଇଥିବା ବୈଠକରେ ଅନ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥିବା ଖୋଲା ସ୍ଥାନର ଭଡା ପ୍ରତି ଋଷି ବର୍ଷ ଅନ୍ତରାଳରେ 20 ପ୍ରତିଶତ ବଢ଼ିବା ସହ ମାସିକ ଭଡା ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ପିଛା 12.50 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ନିଗମ ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରେ ସ୍ଥିର କରିଥିଲା । ସେହି ଅନୁସାରେ ପ୍ରତି ଋଷିବର୍ଷ ଅନ୍ତରାଳରେ 20 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ବଢ଼ିବାକୁ ଥିବା 5,000 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ସ୍ଥାନର ଭଡା ମାସିକ 62,500 ଟଙ୍କା ହୋଇଥାନ୍ତା । ତେଣୁ 5,000 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ସ୍ଥାନ ପାଇଁ ମାସିକ 10,500 ଟଙ୍କା ଭଡା ସ୍ଥିର କରିବା ଦ୍ଵାରା ତାହାପୁଣି ତିସେମର 2006 ର ରାଜିନାମା ପରେ, ଉକ୍ତ ପକ୍ଷକୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ସଦୃଶ ଥିଲା । ଫଳସ୍ଵରୂପ ତିସେମର 2010 ରୁ ତିସେମର 2021 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ 15 ବର୍ଷ ପାଇଁ ହେଉଥିବା କ୍ରମାଗତ କ୍ଷତି ମାସିକ 63,975 ଟଙ୍କା ସହ ତିସେମର 2006 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଗମ 23.40⁷⁷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ସହିଲା ।
- ନିଗମ ଅଗଷ୍ଟ 2006 ରେ ଏକ ଯାହାବାହନ ସେବା କେନ୍ଦ୍ର ଚଳାଇବା ପାଇଁ ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ ଥିବା 1,500 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନର ଲିଜ୍ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପକ୍ଷଙ୍କ ଠାରୁ ଆବେଦନ ପତ୍ର ପାଇଥିଲା । ଯଦିଓ ପରିଚ୍ଛଳନା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2006 ରେ ଉକ୍ତ ଖୋଲା ସ୍ଥାନକୁ ଉଭୟ ପକ୍ଷକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବାକୁ ପ୍ରଥମେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ତିସେମର 2006 ରେ କେବଳ ପ୍ରଥମ ପକ୍ଷକୁ ଲିଜ୍ ଦିଆଗଲା କାରଣ ମନ୍ଦା କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ପ୍ରଥମ ପକ୍ଷଧାରୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସୁପାରିଶ କରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷଙ୍କ ଆବେଦନ ଉଚିତ୍ ସମୟରେ ବିଚାରକୁ ନିଆଯିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା । ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟପକ୍ଷକୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ତେଣୁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷକୁ ସ୍ଥାନ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ସମନ୍ଧ୍ୟା ନିଗମର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅହେତୁକ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ ସହିତ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 8.25⁷⁸ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ଵ କ୍ଷତିର କାରଣ ହେଲା ।

ପରିଚ୍ଛଳନା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ରେ କହିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନଟି ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡର ଶେଷଭାଗରେ ଥିଲା ଉକ୍ତ ପକ୍ଷଙ୍କର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କମ୍ ଭଡା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାଦ୍ଵାରା ନିଗମ ଅବ୍ୟବହୃତ ସ୍ଥାନରୁ ରାଜସ୍ଵ ଅର୍ଜନ କଲା ଓ ଖୋଲା ସ୍ଥାନ ନମିଳିବା ଯୋଗୁ ଅନ୍ୟପକ୍ଷକୁ ଲିଜ୍ରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ କାରଣ (i) ଖାଲିଥିବା ସ୍ଥାନର ଅବସ୍ଥିତିକୁ ବିଚାର ନକରି ଆବଶ୍ୟକକାରୀଙ୍କୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2006 ରେ ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ପିଛା 12.50 ଟଙ୍କା ଭଡାରେ ଲିଜ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ (ii) ଯଦିଓ ଅନ୍ୟପକ୍ଷକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ ଖାଲି ସ୍ଥାନ ଥିଲା, ମନ୍ଦା ସୁପାରିଶ କରିବା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଥମ ପକ୍ଷକୁ ଅହେତୁକ ଅନୁକମ୍ପା ପ୍ରଦାନ କରି ସେହି ସ୍ଥାନର ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ତେଣୁ, ବରମୁଣ୍ଡା ବସ୍ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ସ୍ଥିତ ଖୋଲା ସ୍ଥାନର ଆବଶ୍ୟକ କରିବା ପାଇଁ ସକ୍ଷ ପକ୍ଷର ଅନୁପସ୍ଥିତି ଫଳରେ 31.65 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହେଲା ।

ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଉଛି ଯେ ନିଗମ ତା'ର ଅଣପରିବହନ ରାଜସ୍ଵର ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଖାଲିଥିବା ସ୍ଥାନର ଆବଶ୍ୟକ ପାଇଁ ସକ୍ଷ ପକ୍ଷ ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

⁷⁷ (62,500 ଟଙ୍କା - 10,500 ଟଙ୍କା) x 45 ମାସ.

⁷⁸ ଜାନୁୟାରୀ 2007 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ମଧ୍ୟରେ 1,500 ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ପିଛା 12.50 ଟଙ୍କା ବରରେ ବର୍ଗ ଫୁଟ୍ ।

ଘଟଣାଟି ଅଗଷ୍ଟ 2010 ରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା; ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ସାଧାରଣ

3.16 ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ଅନୁଗାମୀ ପଦକ୍ଷେପ

ଚାକିରୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ

3.16.1 ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାପକଙ୍କର ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ବିଭାଗମାନଙ୍କରେ ରଖାଯାଉଥିବା ହିସାବ ଓ ନଥିପତ୍ରର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ନିରୀକ୍ଷଣରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଉଥିବା ଯାଞ୍ଚ ପଦ୍ଧତିର ଅନ୍ତିମ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରନ୍ତି । ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀଙ୍କ ଠାରୁ ଏହାର ଯଥୋଚିତ ଏବଂ ସମୟୋଚିତ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନାମା ଜାରି କରିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 1993) ଯେ ବିଧାନସଭାରେ ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପସ୍ଥାପିତ ହେବାର ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ କମିଟି (କୋପୁ) ଠାରୁ କୌଣସି ବିଜ୍ଞପ୍ତି ବା ଆହ୍ୱାନକୁ ଅପେକ୍ଷା ନକରି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅଥବା ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ/ପ୍ରତିକାରାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ।

ଯଦିଓ 1999-2000 ରୁ 2008-09 ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା, ମତ୍ତବ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିବା 15 ଟି ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ 11 ଟି ବିଭାଗ ନିମ୍ନୋକ୍ତମତେ 180 ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ମଧ୍ୟରୁ 51ଟି ବିଷୟରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲେ ।

ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ (ବାଣିଜ୍ୟିକ)ର ବର୍ଷ	ଉପସ୍ଥାପନ ମାସ	ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ମୋଟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ	ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ମିଳି ନଥିଲା
1999-00	1 ଅଗଷ୍ଟ 2001	29	1
2001-02	24 ମାର୍ଚ୍ଚ 2003	17	1
2003-04	14 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005	27	2
2004-05	20 ଫେବୃୟାରୀ 2006	17	2
2005-06	29 ମାର୍ଚ୍ଚ 2007	21	3
2006-07	17 ମାର୍ଚ୍ଚ 2008	25	6
2007-08	18 ଜୁନ୍ 2009	25	20
2008-09	16 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010	19	16
ମୋଟ		180	51

ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପରିଶିଷ୍ଟ 13 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଶକ୍ତି, ଶିଳ୍ପ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ଥିବା ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଟା ନଦେବା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦାୟୀ । ଏପରିକି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗତ ବିଫଳତା, ତୃତୀୟ ପରିଚ୍ଛେଦନା ଓ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅବମାନନା ପରି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଉଥିବା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ସରକାର ଦେଇ ନଥିଲେ ।

ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମିତି (କୋପୁ) ରିପୋର୍ଟର ଅନୁପାଳନ

3.16.2 କୋପୁର 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ଅଗଷ୍ଟ 2001 ରୁ ଅଗଷ୍ଟ 2008 ମଧ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ଛଅଟି ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ପର୍କିତ 39 ଟି ସୁପାରିଶର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନୋଟ୍ (ଏ.ଟି.ଏନ୍) ମିଳିନାହିଁ, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ସୂଚାଇ ଦିଆଯାଇଛି :

କୋପୁ ରିପୋର୍ଟର ବର୍ଷ	ସଂଖ୍ୟା ରିପୋର୍ଟର ମୋଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା ଯେଉଁଠି ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ
2001-02	1	8
2007-08	5	31
ମୋଟ	6	39

ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସୁପାରିଶ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଉତ୍ତର ଦିଆଯିବାର ଥିଲା ।

ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ, ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ

3.16.3 ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଅତିବ୍ରତ୍ ସ୍ଥଳରେ ସମାଧାନ ହୋଇପାରି ନଥିବା ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଜରିଆରେ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗର ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ସଂପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକର ମୁଖ୍ୟମାନେ ନିଜ ନିଜ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ଜରିଆରେ ଗୁରୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବା କଥା । ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ପଠାଯାଇଥିବା 32 ଟି ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ସମ୍ପର୍କିତ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 354 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସମନ୍ୱୟ 1,367 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବାକି ରହିଛି । ଏପରିକି 133 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର 727 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପର ପ୍ରାଥମିକ ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ କରାଯାଇ ନଥିଲା । **ପରିଶିଷ୍ଟ 14** ରେ 30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010 ସୁଦ୍ଧା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଓ ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହିପରି ପି.ଏସ୍.ୟୁ. ମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟସମ୍ପାଦନା ଉପରେ ଥିବା ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ପୁନର୍ବିଲୋକନଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟ ଓ ସଂଖ୍ୟାର ସାକ୍ଷ୍ୟ ଓ ତା’ ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ମନ୍ତବ୍ୟ ପାଇଁ ଛଅ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଦ୍ଧସରକାରୀ ପତ୍ର ଜରିଆରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରଶାସନିକ ବିଭାଗର ସଚିବ/ପ୍ରଧାନ ସଚିବଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇ ଥିଲା ଯେ ଅପ୍ରେଲ ଓ ଅଗଷ୍ଟ 2010 ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇ ଥିବା 16 ଟି ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ଦୁଇଟି ଚିଠା ପୁନର୍ବିଲୋକନ ମଧ୍ୟରୁ ଯାହା ବିଶଦ ଭାବରେ **ପରିଶିଷ୍ଟ 15** ରେ ଦିଆଯାଇଛି, 11⁷⁹ ଟି ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ ଓ ଦୁଇଟି ଚିଠା ପୁନର୍ବିଲୋକନର ଜବାବ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ନଥିଲା (ଅକ୍ଟୋବର 2010) । ଏହା ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଛି ଯେ (କ)

⁷⁹ ଦୁଇଟି ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ (ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଅକ୍ଟୋବର 2010 ରେ ମିଳିଥିଲା)କୁ ମିଶାଇ ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ/ଟିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ/ପୁନର୍ବିଲୋକନ ଓ କୋପୁ ସୁପାରିଶର ଏ.ଟି.ଏନ୍. ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ବିଫଳ ହୋଇଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା (ଖ) ଏକ ସମୟ ସୂଚୀ ଅନୁସାରେ କ୍ଷତି/ବକେୟା/ ଅଗ୍ରିମ/ଅଧିକା ପୈଠ ଆଦାୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଏବଂ (ଗ) ସମାପ୍ତ ମନ୍ତବ୍ୟର ଉତ୍ତର ଦେବା ପଦ୍ଧତିର ପୁନର୍ଗଠନ କରିବା, ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର
ତାରିଖ

(ସୌଭାଗ୍ୟ ରଞ୍ଜନ ଧଳ)
ମହାଲେଖାକାର
(ବାଣିଜ୍ୟିକ, ପୁର୍ବ ଏବଂ ପ୍ରାୟ ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା),
ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସ୍ୱାକ୍ଷରିତ

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ
ତାରିଖ

(ବିନୋଦ ରାୟ)
ଭାରତର ମହାଲେଖାନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପରିଶିଷ୍ଟ 1

ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ଗୁଡ଼ିକର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି, ବକେୟା ରଣ ଓ ମାନବ ସମ୍ପତ୍ତିର ସବିଶେଷ ବିବରଣ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 1.7 ରେ ସୂଚିତ)

(5 (କ) ରୁ 6 (ଘ) ସ୍ତମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି \$				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଣ**				2009-10 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପତ୍ତି (କର୍ମ-ଋଣ ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
କୃଷି ଏବଂ ସମଜାତୀୟ													
1.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ମାର୍ଚ୍ଚ 1996	1.10	--	--	1.10	--	--	--	--	--	10
2.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଡିସେମ୍ବର 1961	6.09	1.05	0.01	7.15	15.36	--	0.70	16.06	2.25:1 (2.15:1)	269
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଅପ୍ରେଲ 1979	1.55	--	--	1.55	--	--	--	--	--	479
4.	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବନ ଓ ପରିବେଶ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1962	1.28	--	--	1.28	--	--	--	--	--	2931
5.	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଜଳ ସମ୍ପଦ	ଅକ୍ଟୋବର 1973	74.73	--	--	74.73	0.56	--	0.39	0.95	0.01:1 (0.01:1)	1673
6.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	କୃଷି	ଫେବୃୟାରୀ 1978	2.11	--	0.50	2.61	--	--	--	--	--	174
7.	ଓଡ଼ିଶା ମସୃଣ୍ଣ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ମସୃ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉନ୍ନୟନ	ମଇ 1998	2.18	--	--	2.18	5.08	--	0.22	5.30	2.43:1 (2.43:1)	252
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				89.04	1.05	0.51	90.60	21.00	--	1.31	22.31	0.25:1 (1.24:1)	5788
ପୁଞ୍ଜି ଲଗଣ													
8.	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1973	83.14	--	--	83.14	--	--	--	--	--	125
9.	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1976	5.40	--	--	5.40	0.31	--	--	0.31	0.06:1 (0.06:1)	23
10.	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	ଅଗଷ୍ଟ 1994	48.16	--	--	48.16	278.82	--	205.15	483.97	10.05:1 (9.71:1)	58

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମସ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି ^୧				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବଳୟା ରଣ ^୨				2009-10 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
11.	ଓଡିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1972	11.43	--	--	11.43	--	--	10.55	10.55	0.92:1 (0.93:1)	209
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁପାତ ମୋଟ			148.13	--	--	148.13	279.13	--	215.70	494.83	3.34:1 (3.23:1)	415
ଭିରିଭୂମି													
12.	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1962	57.12	--	--	57.12	32.86	--	0.50	33.36	0.58:1 (0.58:1)	136
13.	ଓଡିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଜଳ ସମ୍ପଦ	ମଇ 1962	16.50	--	--	16.50	--	--	--	--	-- (--)	648
14.	ଓଡିଶା ସେରୁ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପୁର୍ବ	ଜାନୁୟାରୀ 1983	9.31	--	--	9.31	--	--	--	--	-- (--)	289
15.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଗୃହ	ମଇ 1980	5.63	--	--	5.63	--	--	--	--	-- (--)	317
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁପାତ ମୋଟ			88.56	--	--	88.56	32.86	--	0.50	33.36	0.38:1 (0.41:1)	1390
ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରୀ													
16.	ବୈତରଣା ଷ୍ଟେଲ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶକ୍ତି	ଅପ୍ରେଲ 2008	--	--	30.00	30.00	--	--	--	--	-- (--)	11
17.	ଇଡକଲ୍ ଫେରୋକ୍ରୋମ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ-12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1999	--	--	18.81	18.81	--	--	--	--	-- (--)	364
18.	ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଥ୍ରାଜିସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1999	--	--	70.10	70.10	--	--	--	--	-- (--)	987
19.	କୋଣାର୍କ ଷ୍ଟେଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର. ସଂ.-କ 12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1975	--	--	5.94	5.94	0.43	--	7.22	7.65	1.29:1 (1.29:1)	873
20.	ମହାଜିନା-ବି କୋଇଲା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ଖ)	ଇସାର୍ ଓ ଖଣି	ଫେବୃୟାରୀ 2009	NA	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21.	ଓଡିଶା ଖଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଇସାର୍ ଓ ଖଣି	ମଇ 1956	31.45	--	--	31.45	--	--	--	--	--	4661
22.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନାୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଅବକାରୀ	ନଭେମ୍ବର 2000	1.00	--	--	1.00	--	--	--	--	-- (--)	224
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁପାତ ମୋଟ			32.45	--	124.85	157.30	0.43	--	7.22	7.65	0.05:1 (0.06:1)	7120

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି \$				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଣ**				2009-10 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
ଶିଳ୍ପ													
23.	ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବନାମ ଓଡିଶା ଗ୍ରୀଡ଼ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍)	ଶିଳ୍ପ	ନଭେମ୍ବର 1995	432.98	--	--	432.98	162.54	--	1667.44	1829.98	4.23:1 (4.23:1)	57
24.	ଓଡିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1995	320.80	--	--	320.80	977.20	--	920.61	1897.81	5.92:1 (5.92:1)	2963
25.	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ନଭେମ୍ବର 1984	250.01	--	240.21	490.22	--	--	9.01	9.01	0.02:1 (0.04:1)	527
26.	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 2004	88.13	--	--	88.13	417.00	--	610.17	1027.17	11.66:1 (12.36:1)	3566
27.	ଓଡିଶା ଚାପକ ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁଆରୀ 2007	--	--	2.35	2.35	--	--	--	--	--	3
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			1091.92	--	242.56	1334.48	1556.74	--	3207.23	4763.97	3.57:1 (3.59:1)	7116
ସେବା													
28.	ଇଡିକଲ୍ ସପ୍ଲାଇ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 12ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ନଭେମ୍ବର 1998	--	--	1.00	1.00	--	--	--	--	--	3
29.	ଲାଞ୍ଜିଗଟ ପରିଯୋଜନା ଅଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (619-ଖ)	ଶିଳ୍ପ	ଅକ୍ଟୋବର 2009	ଉଲ୍ଲିନାହିଁ	--	--	--	--	--	--	--	--	--
30.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଶାନ୍ତ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଓ ଶାନ୍ତି କଲ୍ୟାଣ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1980	11.03	--	--	11.03	--	--	--	--	--	991
31.	ଓଡିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1979	9.62	--	--	9.62	--	--	--	--	--	676
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			20.65	--	1.00	21.65	--	--	--	--	--	1670
ବିକିଧ													
32.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିରୀଓଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 9ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜୁଲାଇ 1980	--	--	1.75	1.75	--	--	0.26	0.26	0.15:1 (0.15:1)	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			--	--	1.75	1.75	--	--	0.26	0.26	0.15:1 (0.15:1)	--
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				1470.75	1.05	370.67	1842.47	1890.16	--	3432.22	5322.38	2.89:1 (2.94:1)	23499

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି \$				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବଜେଟ୍ ରଣି**				2009-10 ପାଇଁ ରଣି ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଦ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ													
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
1.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	ଶିଳ୍ପ	March 1956	342.73	38.89	0.16	381.78	--	--	166.37	166.37	0.44:1 (0.40:1)	299
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			342.73	38.89	0.16	381.78	--	--	166.37	166.37	0.44:1 (0.40:1)	299
ସେବା													
2.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡକ ପରିବହନ ନିଗମ	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	ମଇ 1974	135.51	15.92	0.01	151.44	23.55	--	1.30	24.85	0.16:1 (0.16:1)	990
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			135.51	15.92	0.01	151.44	23.55	--	1.30	24.85	0.16:1 (0.16:1)	990
ବିବିଧ													
3.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	ସମବାୟ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	1.80	--	1.80	3.60	--	--	5.42	5.42	1.51:1 (1.51:1)	384
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			1.80	--	1.80	3.60	--	--	5.42	5.42	1.51:1 (1.51:1)	384
ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)				480.04	54.81	1.97	536.82	23.55		173.09	196.64	0.37:1 (0.34:1)	1673
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)				1950.79	55.86	372.64	2379.29	1913.71		3605.31	5519.02	2.32:1 (2.35:1)	25172
ଗ. ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
କୃଷି ଏବଂ ସମ୍ପନ୍ନତ													
1.	ଇଷ୍ଟ ଆଫ୍ରିକା ପ୍ରୋଡକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (22 ଫେବୃୟାରୀ 1978 ଠାରୁ ସେକ୍ଟରୀ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମଇ 1959	0.01		0.00	0.01	--	--		--	--	NA
2.	ଓଡିଶା ମସୃଣ ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉତ୍ପାଦନ	ଅଗଷ୍ଟ 1962	0.35	--	--	0.35	--	--	--	--	--	NA
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			0.36	0.00	0.00	0.36	--	--	--	--	--	
ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍													
3.	ଏବିଏସ୍ ସିନିଂ ଓଡିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.କ- 12ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1990	--	--	3.00	3.00	--	--	1.40	1.40	0.47:1 (0.47:1)	NA

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି ^୧				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବଳେୟା ରଣ ^{୨*}				2009-10 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
4.	ଗଜପତି ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କମ୍ପାନୀ 1969-70 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 1974 ଠାରୁ ସେକ୍ସଟାନ୍ଟ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଫେବୃୟାରୀ 1959	0.04	0.00	0.00	0.04	--	--	--	--	--	NA
5.	ହୀରା ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋୟର୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ.)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1974	--	--	0.12	0.12	--	--	--	--	--	NA
6.	ଇଡକଲ୍ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ୱାର୍କସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1993	--	--	1.93	1.93	--	--	--	--	--	NA
7.	ଇପିଟିନି ଟାଲ୍‌ସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23ର ସହାୟକ) (1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଡିସେମ୍ବର 1981	--	--	0.81	0.81	1.68	--	--	1.68	2.07:1 (2.07:1)	NA
8.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ (ଇଣ୍ଡିଆ) ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 8 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1991	--	--	0.05	0.05	--	--	--	--	--	NA
9.	କାନ୍ତି ଶର୍ମା ରିଫ୍ରାକ୍ଟୋରିଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ) (5 ଡିସେମ୍ବର 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ଶିଳ୍ପ	ଜାନୁୟାରୀ 1994	--	--	0.75	0.75	--	--	--	--	--	NA
10.	କୋଣାର୍କ ଡିଟେଲିଂ ଆଣ୍ଡ ସୋସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1978	--	--	0.09	0.09	--	--	--	--	--	NA
11.	କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (1999-2000 ଠାରୁ ଅଟଳ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜୁନ୍ 1982	6.07	--	--	6.07	2.01	--	--	2.01	0.33:1 (0.33:1)	NA
12.	ମାନ୍ୟୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସିଗୁଡିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	ଶିଳ୍ପ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1959	0.01	--	--	0.01	--	--	--	--	--	NA
13.	ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବସନ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ	1943	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	NA
14.	ମୋଡର୍ଣ୍ଣ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1960	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	NA
15.	ମୋଡର୍ଣ୍ଣ ମ୍ୟାଲିସବଲ୍ କାଷ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 09 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସଟାନ୍ଟ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1960	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	NA
16.	ନିୟୁ ମୟୁରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	ବସନ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ	1988	0.17	--	--	0.17	--	--	--	--	--	NA
17.	ଓଡିଶା ବୋର୍ଡ୍ ବିଲ୍‌କୋରସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	0.04	--	0.01	0.05	--	--	--	--	--	NA
18.	ଓଡିଶା ବୋର୍ଡ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1960	0.04	--	--	0.04	--	--	--	--	--	NA

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି ^୧				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବଳେୟା ରଣ ^{୨*}				2009-10 ପାଇଁ ରଣ ଓ ଅଂଶଧର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ୍ଲ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
19.	ଓଡିଶା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମାନ୍ୟତାକୃତ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 30 ଅଗଷ୍ଟ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସଲକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1958	0.04	--	0.01	0.05	--	--	--	--	--	NA
20.	ଓଡିଶା ଇନ୍‌ଷୁରେନ୍ସସ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	ଶିଳ୍ପ	ମାର୍ଚ୍ଚ 1961	0.97	--	--	0.97	--	--	--	--	--	NA
21.	ଓଡିଶା ଚର୍ମ ଶିଳ୍ପ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 25 ର ସହାୟକ)	ଶିଳ୍ପ	ଜୁଲାଇ 1986	--	--	0.65	0.65	1.77	--	--	1.77	2.72:1 (2.72:1)	NA
22.	ଓଡିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (2001 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ବୟନ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ	ଜାନୁୟାରୀ 1946	21.04	--	3.66	24.70	14.68	--	--	14.68	0.59:1 (0.59:1)	NA
23.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (31 ଜାନୁୟାରୀ 2006 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1981	20.04	--	--	20.04	--	--	0.19	0.19	0.01:1 (0.01:1)	NA
24.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତତନ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ବୟନ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ	ଫେବୃୟାରୀ 1977	3.63	--	0.55	4.18	1.58	--	--	1.58	0.38:1 (0.38:1)	NA
25.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18 ଜୁନ୍ 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	ଶିଳ୍ପ	ଅପ୍ରେଲ 1976	3.97	--	0.28	4.25	0.37	--	--	0.37	0.09:1 (0.09:1)	NA
26.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବୟନ ଓ ହସ୍ତତନ୍ତ	ସେପ୍ଟେମ୍ବର 1981	4.53	--	--	4.53	1.62	--	--	1.62	0.36:1 (0.36:1)	NA
27.	ଓଡିଶା ଗୁମ୍ଫା ଆଣ୍ଡ ଇଂଜିନିୟରିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶିଳ୍ପ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	NA
28.	ପ୍ରିମିୟର୍ ବୋଲ୍ସ ଆଣ୍ଡ ନର୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	ଶିଳ୍ପ	ଅଗଷ୍ଟ 1959	0.01	--	0.01	0.02	--	--	--	--	--	NA
29.	ଏସ୍ ଏନ୍ କପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ଶିଳ୍ପ	ଫେବୃୟାରୀ 1984	--	--	3.05	3.05	--	--	--	--	--	NA
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			60.72	--	14.97	75.69	23.71	--	1.59	25.30	0.33:1 (0.94:1)	--
ସେବା													
30.	ଏଲକସ୍‌ମ୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜାନୁୟାରୀ 1987	--	--	1.58	1.58	2.00	--	--	2.00	1.27:1 (1.27:1)	NA
31.	ଏଲକୋ କମ୍ପ୍ୟୁନିକେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ, 1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ମାର୍ଚ୍ଚ 1989	--	--	0.64	0.64	0.72	--	--	0.72	1.13:1 (1.13:1)	NA

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଜମିଜମା ନାମ	ବିଭାଗର ନାମ	ସ୍ଥାପନାର ମାସ ଓ ବର୍ଷ	ସମାଦର ପୁଞ୍ଜି ^{\$}				2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ବକେୟା ରଶୀ ^{**}				2009-10 ପାଇଁ ରଶୀ ଓ ଅଂଶଧନର ଅନୁପାତ (ପୂର୍ବ ବର୍ଷ)	ମାନବ ସମ୍ପଲ (କର୍ମ-ରତା ସଂଖ୍ୟା)
				ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ		
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	6 (କ)	6 (ଖ)	6 (ଗ)	6 (ଘ)	(7)	(8)
32.	ଏଲ୍‌ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	ଜାନୁୟାରୀ 1990	--	--	1.02	1.02	0.57	--	--	0.57	0.56:1 (0.56:1)	NA
33.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	ଜାନୁୟାରୀ 1964	2.34		3.76	6.10	1.20	--	0.51	1.71	0.28:1 (0.28:1)	5
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			2.34	--	7.00	9.34	4.49	--	0.51	5.00	0.54:1 (0.54:1)	5
	ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିଶ୍ଚିତ ସରକାରୀ ଜମିଜମା ସମୂହ)			63.42		21.97	85.39	28.20	--	2.10	30.30	0.35:1 (0.89:1)	5
	ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)			2014.21	55.86	394.61	2464.68	1941.91	--	3607.41	5549.32	2.25:1 (2.30:1)	25,177

^{\$} ସମାଦର ପୁଞ୍ଜିରେ ଅଂଶଧନ ପାଇଁ ଆବେଦିତ ଅର୍ଥ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ।

^{**} 2009-10 ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଥିବା ବକେୟା ରଶୀ କେବଳ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ରଶୀକୁ ସୂଚିତ କରେ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 2

ବୃତ୍ତୀୟ ହୋଇଥିବା ସର୍ବଶେଷ ବର୍ଷର ହିସାବ ଅନୁସାରେ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ଓ ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପରିଣାମର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ (ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

(5 କ) ଠାରୁ (11) ସ୍ତମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ବୃତ୍ତୀୟ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ⁵	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
କ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ														
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ														
1.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	--	--	-	- ^v	0.39	--	1.10	-	1.17	-	--
2.	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07 2007-08	2009-10 2010-11	0.17 0.38	1.68 1.66	0.03 0.03	-1.54 -1.31	104.90 107.64	-- (-)3.19	7.15 7.15	-50.93 -52.24	-23.73 -28.38	0.14 0.35	-- --
3.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08 2008-09	2010-11 2010-11	1.77 0.92	--	0.13 0.13	1.64 0.79	7.12 5.62	-- (-)2.25	1.55 1.55	13.45 13.76	18.25 19.15	1.64 0.79	8.99 4.13
4.	ଓଡ଼ିଶା ବନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	4.31	-	0.40	3.91	35.58	(-)25.79	1.28	-159.20	-152.30	3.91	--
5.	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2010-11	7.65	0.28	6.80	0.57	17.12	(-)0.28	74.73	-2.37	155.66	0.85	0.55
6.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2010-11	2.61	0.52	0.23	1.86	84.71	--	2.60	15.34	47.75	2.38	4.98
7.	ଓଡ଼ିଶା ମସୃଣ୍ଡ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05 2005-06	2009-10 2010-11	0.24 0.11	0.01 0.01	0.24 0.24	-0.01 -0.14	36.95 26.73	-- (-)0.85	2.18 2.18	3.11 -3.25	3.93 3.81	-- -0.13	-- --
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				15.98	2.47	7.83	5.68	277.79	(-)32.36	90.59	-187.96	46.86	8.15	17.39
ପୁଞ୍ଜି ଲଗଣ														
8.	ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	4.22	0.35	0.07	3.80	4.65	(-)0.42	83.14	-20.11	204.48	4.15	2.03
9.	ଓଡ଼ିଶା ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08 2008-09	2009-10 2010-11	0.13 0.05	-- --	0.05 0.04	0.08 0.01	0.24 0.31	-- (-)0.18	5.40 5.40	0.72 0.73	6.68 6.55	0.08 0.01	1.20 0.15
10.	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05	2010-11	47.34	52.58	0.21	-5.45	63.39	--	42.16	-16.31	629.03	47.13	7.49
11.	ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2009-10	7.90	4.43	0.14	3.33	205.54	(-)20.84	9.66	-18.44	22.84	7.76	33.98
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				59.51	57.36	0.46	1.69	273.89	(-)21.44	140.36	-54.13	862.90	59.05	6.84

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍. ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପନ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ^s	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ଫୁର୍ତ୍ତୁ ନିର୍. ଲାଭ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍. ଲାଭ/ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
ଭିତ୍ତିଭୂମି														
12.	ଓଡିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09 2009-10	2009-10 2010-11	56.20 20.78	3.62 1.85	0.40 0.42	52.18 18.51	181.64 24.21	(-)2.06 --	57.12 57.12	18.38 33.57	69.36 68.09	55.80 20.36	80.45 29.90
13.	ଓଡିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2010-11	3.20	0.14	0.88	2.18	139.63	--	14.50	5.98	234.51	2.32	0.99
14.	ଓଡିଶା ସେରୁ ଓ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	2010-11	0.98	0.02	0.09	0.87	15.00	(-)3.74	5.00	-12.73	-7.73	0.89	--
15.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ କଲ୍ୟାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07 2007-08 2008-09	2009-10 2010-11 2010-11	8.64 9.10 11.77	-- -- --	0.07 0.11 0.14	8.57 8.99 11.63	71.13 63.23 122.08	-- (+)8.61 --	5.63 5.63 5.63	8.24 14.15 21.80	13.88 19.78 27.43	8.57 8.99 11.63	61.74 45.45 42.40
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				36.73	2.01	1.53	33.19	300.92	(-)3.74	82.25	48.62	322.30	35.20	10.92
ମାନ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ														
16.	ବୈତରଣୀ ଷ୍ଟେଟ୍ କୋଲ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	2009-10	2010-11	--	-	--	₹	-	-	30.00	-	14.62	-	--
17.	ଇଡକଲ୍ ଫେରୋ କ୍ରୋମ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଜ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2008-09 2009-10	2009-10 2010-11	15.82 4.49	0.41 0.63	0.94 0.94	14.47 2.92	97.38 99.43	(-)1.11 --	18.81 18.81	20.67 22.18	46.21 43.47	14.88 3.55	32.20 8.17
18.	ଇଡକଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଷ୍ଟାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2008-09 2009-10	2009-10 2010-11	5.20 -33.02	6.81 1.30	4.89 5.29	-6.50 -39.61	253.30 215.10	(-)1.12 --	45.10 70.10	-21.39 -61.00	106.89 83.72	0.31 -38.31	0.29 --
19.	କୋଣାର୍କ ଷ୍ଟେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2006-07 2007-08 2008-09	2009-10 2009-10 2010-11	-1.10 -1.27 -0.82	0.15 0.05 0.15	0.05 0.04 0.04	-1.30 -1.36 -1.01	6.46 3.05 3.71	-- -- (-)0.89	5.94 5.94 5.94	-22.01 -23.37 -24.38	-4.86 -5.53 -4.17	-1.15 -1.31 -0.86	-- -- --
20.	ମହାକିନା-ବି କୋଇଲା ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	ପ୍ରଥମ ହିସାବ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଆଯାଇନାହିଁ		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
21.	ଓଡିଶା ଶାଣି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	1910.54	5.73	14.59	1890.22	2085.27	(-)36.96	31.45	2500.94	2419.77	1895.95	78.35
22.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନାୟ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08 2008-09	2009-10 2010-11	13.70 29.54	-- --	0.08 0.10	13.62 29.44	38.59 49.99	(+)0.04 --	1.00 1.00	23.30 43.04	24.32 44.06	13.62 29.44	37.79 66.82
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				1910.73	7.81	20.96	1881.96	2453.50	(-)37.85	157.30	2480.78	2601.47	1889.77	72.64
ଶକ୍ତି														
23.	ଗ୍ରୀଡକୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ପୂର୍ବନାମ ଓଡିଶା ଗ୍ରୀଡ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍)	2008-09	2009-10	261.85	163.66	0.05	98.14	2766.83	(+) 88.10	432.98	-101.25	1649.08	261.80	15.88
24.	ଓଡିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2009-10	2010-11	169.41	7.63	129.04	32.74	296.16	(-)33.48	320.80	440.60	2720.01	40.37	1.48
25.	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09 2009-10	2009-10 2010-11	193.14 179.08	2.53 1.45	57.30 51.38	133.31 126.25	397.97 399.88	(+)1.36 --	490.22 490.22	325.30 406.49	1013.44 1067.00	135.84 127.70	13.40 11.97
26.	ଓଡିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2009-10	188.77	97.25	109.82	-18.30	678.93	(+)29.65	83.13	-77.77	2039.98	78.95	3.87

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ଟାଣିକିଏକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍. ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ [§]	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍. ଲାଭ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍. ଲାଭ/ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
27.	ଓଡିଶା ଡାକ୍ତରୀ ଶକ୍ତି ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	2009-10	2010-11	--	-	--	₹	--	-	9.02	-	5.71	-	-
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				799.11	269.99	290.29	238.83	4141.80	(+)84.27	1336.15	668.07	7481.78	508.82	6.80
ସେବା														
28.	ଇଡିକଲ୍ ସଫ୍ଟୱେର ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.- କ 12 ର ସହାୟକ)	2008-09	2009-10	0.05	-	0.01	0.04	0.91	(-)0.12	1.00	-0.48	0.52	0.04	7.69
29.	ଲାଞ୍ଜିଗତ ପରିଯୋଜନା ଅଞ୍ଚଳ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (619-ବି)	ପ୍ରଥମ ହିସାବ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇନାହିଁ		--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
30.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2010-11	--	--	--	₹	1022.22	--	9.78	-	611.25	--	-
31.	ଓଡିଶା ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	2010-11	2.06	-	0.81	1.25	13.40	(-)0.29	9.62	2.47	8.74	1.25	14.30
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				2.11	--	0.82	1.29	1036.53	(-)0.41	20.40	1.99	620.51	1.29	0.21
ବିବିଧ														
32.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟୁଡିଓ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 9 ର ସହାୟକ)	2006-07	2009-10	-0.15	-	0.04	-0.19	0.08	-	1.75	-3.17	-0.02	-0.19	-
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-0.15	--	0.04	-0.19	0.08	--	1.75	-3.17	-0.02	-0.19	--
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				2824.02	339.64	321.93	2162.45	8484.51	(-)11.53	1828.80	2954.20	11935.80	2502.09	20.96
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ														
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ														
1.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	2009-10	2010-11	12.93	10.79	0.34	1.80	21.10	(-)1.77	381.78	-375.76	588.76	12.59	2.14
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				12.93	10.79	0.34	1.80	21.10	(-)1.77	381.78	-375.76	588.76	12.59	2.14
ସେବା														
2.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପରିବହନ ନିଗମ	2006-07 2007-08	2010-11 2010-11	3.74 7.08	1.11 1.11	1.80 3.07	0.83 2.90	36.88 40.56	--	136.49 146.44	-230.92 -228.02	-66.96 -54.16	1.94 4.01	-- --
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				7.08	1.11	3.07	2.90	40.56	--	146.44	-228.02	-54.16	4.01	--
ବିବିଧ														
3.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	2007-08	2009-10	9.30	--	1.16	8.14	27.09	(-)0.62	3.60	0.05	45.50	8.14	17.89
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				9.30	-	1.16	8.14	27.09	(-)0.62	3.60	0.05	45.50	8.14	17.89
ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)				29.31	11.90	4.57	12.84	88.75	(-)2.39	531.82	-603.73	580.10	24.74	4.26
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)				2853.33	351.54	326.50	2175.29	8573.26	(-)13.92	2360.62	2350.47	12515.90	2526.83	20.19

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍. ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ^s	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ପୂର୍ବରୁ ନିର୍. ଲାଭ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍. ଲାଭ/ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
ଗ. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ														
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ														
1.	ଇଷ୍ଟ ଆଫ୍ରିକାନ୍ ପ୍ରୋଡକ୍ଟସ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (22 ଫେବୃୟାରୀ 1978 ଠାରୁ ସେକ୍ଟରୀକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	--	--	--	--	--	--	0.01	--	--	--	--
2.	ଓଡିଶା ମସୂର ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1982-83	1983-84	-0.03	0.01	--	-0.04	--	--	0.35	--	0.20	-0.03	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-0.03	0.01		-0.04		--	0.36		0.20	-0.03	
ମାନ୍ୟତାକୃତ®														
3.	ଏବିଏସ୍ ସିନିଂ ଓଡିଶା ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2005-06	2009-10	-4.04	0.53	-	-4.57	-	-	3.00	-61.13	20.78	-4.04	--
4.	ଗଜପତି ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରି ଲିମିଟେଡ୍ (କମ୍ପାନୀ 1969-70 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 01 ମାର୍ଚ୍ଚ 1974 ଠାରୁ ସେକ୍ଟରୀକୃତ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1968-69	1974-75	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.02	--	--
5.	ହୀରା ଷ୍ଟିଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଆଲୋଏଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ) (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1975-76	1976-77	--	--	--	--	--	--	0.12	--	0.27	--	--
6.	ଇଡକଲ୍ ପାଇପିଂ ଆଣ୍ଡ ଇଂଜିନିୟରିଂ ଓର୍ଗାନାଇଜେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 12 ର ସହାୟକ)	2008-09	2010-11	26.39	-	-	26.39	-	(-) 1.18	1.93	1.93	3.86	26.39	683.68
7.	ଇପିପିଲ୍ ଟାଇମ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ) (1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	-0.92	--	--	-0.92	--	--	0.81	-9.47	-2.07	-0.92	--
8.	କଲିଙ୍ଗ ଷ୍ଟିଲ୍ସ (ଇଣ୍ଡିଆ) ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 8 ର ସହାୟକ)	2008-09	2009-10	-	-	-	-	-	-	0.05	-	-	-	-
9.	କାନ୍ତି ଶର୍ମା ରିପ୍ରାଡ୍ୟୁକ୍ସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ) (5 ଡିସେମ୍ବର 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1996-97	2008-09	-0.50	0.28	0.03	-0.81	--	--	0.75	-1.26	1.92	-0.53	--
10.	କୋଣାର୍କ ଡିଭର୍ଜେଣ୍ଟ ଆଣ୍ଡ ସୋସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-କ 11 ର ସହାୟକ)	1981-82	1996-97	--	--	--	--	--	--	0.06	--	0.05	--	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାର୍ଷିକୀକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍. ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମନ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାପତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ®	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ⁵	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ଫୁର୍ତ୍ତୁ ନିର୍. ଲାଭ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍. ଲାଭ/ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
11.	କୋଣାର୍କ ଚେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (1999-2000 ଠାରୁ ଅବଳ)	1991-92	1998-99	0.46	1.31	0.10	-0.95	14.05	--	1.20	-6.04	6.00	0.36	6.00
12.	ମାନ୍ୟୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1965-66	1982-83	--	--	--	--	--	--	0.01	--	--	--	--
13.	ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1970-71	1976-77	--	--	--	--	--	--	0.04	--	--	--	--
14.	ମତର୍ଷ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1965-66	1982-83	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.03	--	--
15.	ମତର୍ଷ ମାଲିବରଲ୍ କାଷ୍ଟିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (1968 ଠାରୁ ବନ୍ଦ, 09 ମାର୍ଚ୍ଚ 1976 ଠାରୁ ସେକ୍ସଚାକ୍ରିଟ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1972-73	1975-76	--	--	--	--	--	--	0.04	--	0.03	--	--
16.	ନିୟୁ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1881-82	2003-04	0.03	--	--	0.03	--	--	0.02	0.03	0.05	0.03	60.00
17.	ଓଡ଼ିଶା ବୋର୍ଡ୍ ବିଲ୍ଡିଂ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1970-71	1977-78	--	--	--	--	--	--	0.05	--	0.01	--	--
18.	ଓଡ଼ିଶା ବୋର୍ଡ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1967-68	1976-77	-0.01	--	--	-0.01	--	--	0.04	--	0.05	-0.01	--
19.	ଓଡ଼ିଶା ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକାଲ୍ ମାନ୍ୟୁଫ୍ୟାକ୍ଚରର୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	1966-67	1973-74	--	--	--	--	--	--	0.05	--	0.05	--	--
20.	ଓଡ଼ିଶା ଇନ୍‌ଷ୍ଟ୍ରୁମେଣ୍ଟ୍ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍	1987-88	2000-01	-0.04	0.02	--	-0.06	--	--	0.09	--	0.36	-0.04	--
21.	ଓଡ଼ିଶା ଚର୍ମ ଶିଳ୍ପ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 25 ର ସହାୟକ)	1991-92	1995-96	--	--	--	--	--	--	0.65	--	1.92	--	--
22.	ଓଡ଼ିଶା ଟେକ୍ସଟାଇଲ୍ ମିଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (2001 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	1998-99	-7.66	2.58	--	-10.24	--	--	24.70	-53.41	5.17	-7.66	--
23.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05 2005-06	2008-09 2009-10	-0.24 -0.33	--	0.02 0.02	-0.26 -0.35	-- --	(-)0.64 --	20.03 20.03	-2.80 -3.15	7.64 7.28	-0.26 -0.35	-- --
24.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	2002-03	2010-11	-0.51	0.24	0.01	-0.76	0.01	--	3.53	-20.17	-6.76	-0.52	--
25.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଚର୍ମ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ (18 ଜୁନ୍ 1998 ଠାରୁ ବନ୍ଦ)	1988-89	2004-05	-0.17	0.06	--	-0.23	--	--	1.85	-2.46	1.71	-0.17	--
26.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବସନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1993-94	2003-04	-1.73	1.30	0.07	-3.10	3.52	--	2.62	-15.95	-5.45	-1.80	--

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ହିସାବର ସମୟ	କେଉଁବର୍ଷ ହିସାବ ରୂପାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା	ନିର୍. ଲାଭ (+)/କ୍ଷତି (-)				କାରବାରର ପରିମାଣ	ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବ [#]	ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ଏକତ୍ରୀକୃତ ଲାଭ(+)/ କ୍ଷତି (-)	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି [@]	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ^{\$}	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ
				ସୁଧ ଏବଂ ଅବକ୍ଷୟ ଫର୍ଟୁ ନିର୍. ଲାଭ/କ୍ଷତି	ସୁଧ	ଅବକ୍ଷୟ	ନିର୍. ଲାଭ/ କ୍ଷତି							
(1)	(2)	(3)	(4)	5 (କ)	5 (ଖ)	5 (ଗ)	5 (ଘ)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
27.	ଓଡିଶା ଟୁଲ୍ ଆଣ୍ଡ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	1982-83		--	--	--	--	--	--	0.44	-0.43	--	--	--
28.	ପ୍ରିମିୟର ବୋଲ୍ସ ଆଣ୍ଡ ନବ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ, ଆସ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଛି)	1966	1973-74	--	--	--	--	--	--	0.02	--	--	--	--
29.	ଏସ୍ ଏନ୍ କର୍ପୋରେସନ୍ ଲିମିଟେଡ୍ (619-ବି)	2008-09	2009-10	--	--	--	--	--	--	3.01	-20.03	-0.10	--	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				10.97	6.32	0.23	4.42	17.58	(-) 1.82	65.19	-191.54	35.18	10.74	30.53
ସେବା														
30.	ଏଲକସ୍ପର୍ସ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	1997-98	2005-06	-0.24	--	0.26	-0.50	--	--	1.59	-6.87	1.76	-0.50	--
31.	ଏଲକୋ କମ୍ପ୍ୟୁନିକେସନ୍ ଆଣ୍ଡ ସିଷ୍ଟମ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ, 1998 ଠାରୁ ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ)	1997-98	2005-06	--	--	--	--	--	--	--	--	-1.46	--	--
32.	ଏଲ୍‌ମାର୍କ ଲିମିଟେଡ୍ (କ୍ର.ସଂ.-ଗ 23 ର ସହାୟକ)	2000-01	2006-07	-0.05	--	0.02	-0.07	0.77	--	1.02	-2.25	-0.56	-0.07	--
33.	ଓଡିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1997-98	2008-09	-0.73	0.32	0.02	-1.07	0.39	--	2.34	-14.21	-4.10	-0.75	--
କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ				-1.02	0.32	0.30	-1.64	1.16	--	4.95	-23.33	-4.36	-1.32	--
ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)				9.92	6.65	0.53	2.74	18.74	(-)1.82	70.50	-214.87	31.02	9.39	30.27
ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)				2863.25	358.19	327.03	2178.03	8592.00	(-)15.74	2431.12	2135.60	12546.92	2536.22	20.21

ବୈଧାନିକ ସମାପନ ଏବଂ ସି.ଏ.ଜି.କ୍ୱାଡ୍ରା କରାଯାଇଥିବା ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ନିର୍. ପ୍ରଭାବ ହିସାବ ମତ୍ତବ୍ୟର ପ୍ରଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ (+) ଲାଭରେ ବୃଦ୍ଧି/କ୍ଷତିରେ ହ୍ରାସ ଓ (-) ଲାଭରେ ହ୍ରାସ/କ୍ଷତିରେ ବୃଦ୍ଧିକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରେ ।

@ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ନିର୍. ସ୍ତାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ମାଣାଧୁନ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ) ଓ କାମଚଳା ପୁଞ୍ଜିର ସମଷ୍ଟି, ମାତ୍ର ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ କମ୍ପାନୀ/ନିଗମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ମୁକ୍ତ ଆରକ୍ଷଣ, ବକ୍ସ, କମ୍ପା ଓ କରଜ (ପୁନଃ ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ ସହିତ)ର ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷର ସମଷ୍ଟିର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ ଅଟେ ।

\$ ଲାଭ ଏବଂ ଲାଭ କ୍ଷତି ହିସାବ ଉପରେ ସୁଧକୁ ମିଶାଇ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଛି ।

¥ କ୍ର.ସଂ.-କ- 16 ଓ 27 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରିନାହାନ୍ତି ।

∇ କ୍ର.ସଂ.-କ- 1 ଓ 30 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକ 'ବିନା ଲାଭ କ୍ଷତି'ରେ କାର୍ଯ୍ୟକରିଛନ୍ତି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 3

ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ଶେଷ ସୁଦ୍ଧା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାସ/ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିଦ୍ଧି, ପ୍ରାସ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି, ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼, ରଣ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବା ରଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଶୃତିବଦ୍ଧ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.10 ରେ ସୂଚିତ)

(3 (କ) ଠାରୁ 6 (ଘ) ସ୍ତମ୍ଭ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଆଯାଇଥିବା ସଂଖ୍ୟା କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀର ନାମ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ପାଇଥିବା ଅଂଶଧନ/ରଣ		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସିଦ୍ଧି				ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାସ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରତିଶୃତିବଦ୍ଧତା		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼			
		ଅଂଶଧନ	ରଣ	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ପ୍ରାସ	ପ୍ରତିଶୃତିବଦ୍ଧତା @	ରଣ ପରିଶୋଧ ଖାରଜ	ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ରଣ	ସୁଧ/ଦକ୍ଷତା ସୁଧ ଛାଡ଼	ମୋଟ
(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
କ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ												
କୃଷି ଓ ସମଜାତୀୟ													
1	ଓଡ଼ିଶା କୃଷି ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.50#	--	0.50#	--	--	--	--	--	--
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.38#	--	0.38#	--	--	--	--	--	--
3	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳ ସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	28.63	--	28.63	--	--	--	--	--	--
4	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	2.06	2.31 5.66#	--	4.37 5.66#	--	--	--	--	--	--
5	ଓଡ଼ିଶା ମସୂଦା ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	1.02#	--	1.02#	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ			2.06	30.94 7.56#		33.00 7.56#						
ପୁଞ୍ଜି ଲଗଣ													
6	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	47.22	--	--	--	--	--	205.16	--	--	--	--
7	ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	20.00	--	0.04	--	0.04
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ		47.22						225.16		0.04		0.04
ଭିତ୍ତିଭୂମି													
8	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2.00	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଜମିଜମା ନାମ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ପାଇଥିବା ଅଂଶଧନ/ରଣ		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସ୍ୱତି				ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଦତ୍ତ		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼			
		ଅଂଶଧନ	ରଣ	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ପ୍ରାପ୍ତ	ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଦତ୍ତ @	ରଣ ପରିଶୋଧ ଖାରଜ	ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ରଣ	ସୁଧ/ଦକ୍ଷିଣାତ୍ମକ ସୁଧ ଛାଡ଼	ମୋଟ
(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
9	ଓଡ଼ିଶା ସେତୁ ଏବଂ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	4.31	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	6.31	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
ମ୍ୟାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚର													
10	ଇଡ଼କଲ୍ କଲିଙ୍ଗ ଆଇରନ୍ ଷ୍ଟାଲ୍ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	--	--	25.00*	--	25.00
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	25.00	--	25.00
ଶକ୍ତି													
11	ଗ୍ରୀଡ଼କୋ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	151.12	--	--	--	--
12	ଓଡ଼ିଶା ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	106.58	--	--	--	--
13	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	--	--	--	--	9.01	--	--	--	--
14	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	5.00	--	--	--	--	--	--	302.23	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	5.00	--	--	--	--	--	--	568.94	--	--	--	--
ସେବା													
15	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1.25	--	1216.65	847.85	--	2064.50	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	1.25	--	1216.65	847.85	--	2064.50	--	--	--	--	--	--
ମୋଟ-କ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ସରକାରୀ ଜମିଜମା ସମୂହ)		12.56	47.22	1218.71	878.79	7.56#	2097.50	7.56#	794.10	--	25.04	--	25.04
ଖ. କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ													
ପୁଞ୍ଜି ଲଗାଣ													
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ	--	--	--	1.55	0.10	1.65	--	0.90	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	1.55	0.10	1.65	--	0.90	--	--	--	--

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାର୍ଷିକୀକ)

କ୍ର. ସଂ.	କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ କମ୍ପାନୀ ନାମ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବଜେଟ୍‌ରୁ ପାଇଥିବା ଅଂଶଧନ/ରଣ		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ସର୍ବସ୍ୱତ୍ୱ				ବିଲମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଏବଂ ବର୍ଷ ଶେଷରେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା		ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ୟ ଛାଡ଼			
		ଅଂଶଧନ	ରଣ	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର	ରାଜ୍ୟ ସରକାର	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ	ମୋଟ	ପ୍ରାପ୍ତ	ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧତା @	ରଣ ପରିଶୋଧ ଖାରଜ	ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ରଣ	ସୁଧ/ଦକ୍ଷିଣାତ୍ମକ ସୁଧ ଛାଡ଼	ମୋଟ
(1)	(2)	3(କ)	3(ଖ)	4(କ)	4(ଖ)	4(ଗ)	4(ଘ)	5(କ)	5(ଖ)	6(କ)	6(ଖ)	6(ଗ)	6(ଘ)
ସେବା													
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	--	--	--	1.60	--	1.60	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	1.60	--	1.60	--	--	--	--	--	--
	ମୋଟ-ଖ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ ସମୂହ)				3.15	0.10	3.25	--	0.90				
	ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ)	12.56	47.22	1218.71	881.94 7.56#	0.10	2100.75 7.56#	--	795.00	--	25.04	--	25.04
ଗ. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ													
ମାନୁଫ୍ୟାକ୍ଚରିଂ													
1	କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍				0.04#		0.04#		0.48				
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.04#	--	0.04#	--	--	--	--	--	--
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତକଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.05#	--	0.05#	--	--	--	--	--	--
4	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବସନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	--	--	--	0.06#	--	0.06#	--	--	--	--	--	--
	କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟ	--	--	--	0.19#	--	0.19#	--	0.48	--	--	--	--
	ମୋଟ-ଗ (ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ)	--	--	--	0.19#	--	0.19#	--	0.48	--	--	--	--
	ସର୍ବମୋଟ (କ + ଖ + ଗ)	12.56	47.22	1218.71	881.94 7.75#	0.10	2100.75 7.75#	--	795.48	--	25.04	--	25.04

@ ସଂଖ୍ୟାଗୁଡ଼ିକ ବର୍ଷ ଶେଷର ମୋଟ ବଜେଟ୍ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିକୁ ସୂଚାଏ ।

2009-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପାଇଥିବା ଅନୁଦାନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କମ୍ପାନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବ୍ୟୟ, ଦରମା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସୂଚାଏ ।

* କ୍ର.ସଂ.-କ- 10 ରେ ଥିବା କମ୍ପାନୀ ସମ୍ପର୍କିତ 'ଅଂଶଧନରେ ପରିଣତ ରଣ' ହୋଇଛି କମ୍ପାନୀ ଯଥା:- ଓଡ଼ିଶା ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍ ର ରଣକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରୁଛି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 4

ହିସାବ ବୃତ୍ତ ବାକିଥିବା ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ଗୁଡ଼ିକରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 1.25 ରେ ସୂଚିତ)

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ର ନାମ	କେଉଁବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତ ହୋଇଛି	କେତେବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତ ହୋଇନାହିଁ	ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମାବୃତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ବାକିଥିବା ବର୍ଷ ଯେଉଁଥିରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବାକିଥିବା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ			
						ଅଂଶଧନ	ରଣ	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିତି	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
କ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ								
1.	ଓଡ଼ିଶା ଲୁଣ ପ୍ରୋସ୍ତାହନ ଏବଂ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	1.10	2009-10	--	--	0.50	
2.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କାଢୁ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	1.55	2009-10	--	--	0.38	--
3.	ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	74.73	2009-10	--	--	28.63	--
4.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	2.60	2009-10	--	--	7.97	--
5.	ଓଡ଼ିଶା ମସୃରା ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06	4 ବର୍ଷ	2.18	2008-09 2009-10	-- --	-- --	2.62 1.02	-- --
6.	ଓଡ଼ିଶା ଗ୍ରାମ୍ୟଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2004-05	5 ବର୍ଷ	42.16	2005-06 2006-07 2007-08 2008-09 2009-10	6.00 -- -- -- --	-- 122.42 56.66 52.52 47.22	-- -- -- -- --	-- -- -- -- --
7.	ଓଡ଼ିଶା ସେତୁ ଏବଂ ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2006-07	3 ବର୍ଷ	5.00	2009-10	4.31	--	--	--
8.	ଓଡ଼ିଶା ନିର୍ମାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	14.50	2009-10	2.00	--	--	--
9.	ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ସଂରକ୍ଷଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2008-09	1 ବର୍ଷ	83.13	2009-10	5.00	--	--	--
10.	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2007-08	2 ବର୍ଷ	9.78	2008-09 2009-10	-- 1.25	-- --	564.00 847.85	-- --
ମୋଟ କ				236.73		18.56	278.82	1452.97	--

କ୍ର.ସଂ.	ପି.ଏସ୍.ୟୁ.ର ନାମ	କେଉଁବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତ ହୋଇଛି	କେତେବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ବୃତ୍ତ ହୋଇନାହିଁ	ସର୍ବଶେଷ ବୃତ୍ତ ହୋଇଥିବା ହିସାବଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସମାପ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	ବାକିଥିବା ବର୍ଷ ଯେଉଁଥିରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ହୋଇଥିଲା	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିସାବ ବାକିଥିବା ବର୍ଷଗୁଡ଼ିକରେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ			
						ଅଂଶଧନ	ରଣ	ଅନୁଦାନ/ ସର୍ବସିଦ୍ଧି	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
ଖ.	କାର୍ଯ୍ୟରତ ବୈଧାନିକ ନିଗମ								
1	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସଡ଼କ ପରିବହନ ନିଗମ	2007-08	2 ବର୍ଷ	146.44	2008-09 2009-10	--	--	1.60 1.60	--
ମୋଟ ଖ				146.44		--	--	3.20	--
ମୋଟ କ+ଖ				383.17		18.56	278.82	1456.17	--
ଗ.	ନିର୍ମୂଲ୍ୟ ସରକାରୀ କମ୍ପାନୀ ସମୂହ								
1	କୋଣାର୍କ ଟେଲିଭିଜନ୍ ଲିମିଟେଡ୍	1991-92	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	1.20	2008-09 2009-10	--	--	0.06 0.04	--
2	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଇଲୋଷ୍ଟ୍ରେଟିଭ୍ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2005-06	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	20.03	2008-09 2009-10	--	--	0.04	--
3	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ହସ୍ତଚକ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	2002-03	ସମାପନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ	3.53	2007-08 2008-09 2009-10	--	--	0.07 0.05 0.05	--
4	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବୟନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1993-94	16 ବର୍ଷ	2.62	2007-08 2008-09 2009-10	--	--	0.05 0.05 0.06	--
5	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍	1997-98	12 ବର୍ଷ	2.34	2008-09	--	--	0.12	--
ମୋଟ ଗ				29.72		--	--	0.59	--
ମୋଟ (କ+ଖ+ଗ)				412.89		18.56	278.82	1456.76	--

ପରିଶିଷ୍ଟ 5

ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ
(ଅନୁଲେଖ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

1. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ			
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2007-08	2008-09	2009-10
କ. ଦାୟିତ୍ୱ			
ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	358.62	381.78	381.78
ଆରକ୍ଷଣ ପାଣ୍ଡି, ଅନ୍ୟ ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା	22.91	23.43	23.79
ରକ୍ଷା:			
(i) ବଣ୍ଟ ଏବଂ ଡିବେଣ୍ଡର	26.98	1.26	1.27
(ii) ସ୍ତ୍ରୀୟା ଜମା	0.19	0.15	0.12
(iii) ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଭାରତୀୟ କ୍ଷୁଦ୍ର ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ	159.65	192.74	158.76
(iv) ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ	--	--	--
(v) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ରକ୍ଷା	--	--	--
(vi) ଅଂଶଧନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ରକ୍ଷା:			
(କ) ରାଜ୍ୟ ସରକାର	--	--	--
(ଖ) ଭାରତୀୟ ଶିଳ୍ପ ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟାଙ୍କ	6.22	6.22	6.22
(vii) ଅନ୍ୟାନ୍ୟ (ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସର୍ବଭୋଗ୍ୟ)	--	--	--
(viii) ଅନ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ପ୍ରାବଧାନ	434.23	362.75	356.28
ମୋଟ (କ)	1008.80	968.33	928.22
ଖ. ଆସ୍ତି			
ନଗଦ ଅର୍ଥ ଏବଂ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅବଶେଷ	34.32	33.52	24.99
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	--	--	--
ରକ୍ଷା ଏବଂ ଅଗ୍ରୀମ	434.54	403.70	371.56
ନିର୍ମ୍ ସ୍ତ୍ରୀୟା ଆସ୍ତି	22.53	22.23	22.04
ଅନ୍ୟ ଆସ୍ତି	138.03	131.68	133.87
ବିବିଧ ଖର୍ଚ୍ଚ (କ୍ଷତି)	379.38	377.20	375.76
ମୋଟ (ଖ)	1008.80	968.33	928.22
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି *	581.81	565.86	588.76
2 ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିବହନ ନିଗମ			
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08
କ. ଦାୟିତ୍ୱ			
ପୁଞ୍ଜି (ରକ୍ଷା ପୁଞ୍ଜି ଓ ଅଂଶଧନ ପୁଞ୍ଜି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	136.49	136.49	146.44

* ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି, ମୂଳ ଆରକ୍ଷଣ, ମୂଳ ପୁଞ୍ଜି ପରିବର୍ତ୍ତେ ରକ୍ଷା, ସିଡ୍ ଅର୍ଥ, ଡିବେଣ୍ଡର (ବାହ୍ୟ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥନ ପ୍ରାପ୍ତ ଓ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପାଣ୍ଡି ଯୋଗାଣ ପୁଞ୍ଜି ହୋଇଥିବା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତିତ), ବଣ୍ଟ, ଜମା ଓ କରଜ (ପୁନଃ ପୁଞ୍ଜି ଲାଗଣ ସହିତ)ର ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଓ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷର ସମ୍ପର୍କର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ଅବକ୍ଷୟଣ ପାଣ୍ଡିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ।

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08
ରଣ (ସରକାର)	23.55	23.55	23.55
(ଅନ୍ୟ)	1.30	1.30	1.30
ପାଣ୍ଠି #	3.04	2.62	2.57
ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ (ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	102.32	102.68	104.61
ମୋଟ (କ)	266.70	266.64	278.47
ଖ. ଆସି			
ମୋଟ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି	39.20	40.84	48.82
କମ୍: ଅବକ୍ଷୟଣ	19.74	21.09	22.01
ନିର୍ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ଆସି	19.46	19.75	26.81
ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ	--	--	--
ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି, ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	15.50	15.97	23.64
ଏକତ୍ରୀକୃତ କ୍ଷତି	231.74	230.92	228.02
ମୋଟ (ଖ)	266.70	266.64	278.47
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି^୧	(-) 67.36	(-)66.96	(-)-54.16
3. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ			
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08
କ. ଦାୟିତ୍ୱ			
ସମାଦତ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	3.60	3.60	3.60
ଆରକ୍ଷଣ ଏବଂ ବଳକା	23.30	31.06	36.48
ରଣ	9.41	5.42	5.42
ବ୍ୟବସାୟିକ ଦେୟ ଓ ଅନ୍ୟ ଚଳନ୍ତି ଦାୟିତ୍ୱ (ପ୍ରାବଧାନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ)	15.03	21.97	25.64
ମୋଟ (କ)	51.34	62.05	71.14
ଖ. ଆସି			
ମୋଟ ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତି	40.32	40.68	40.70
କମ୍: ଅବକ୍ଷୟଣ	7.39	8.55	9.71
ନିର୍ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାୟୀ ଆସି	32.93	32.13	30.99
ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ଥାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ	0.02	0.02	0.02
ଚଳନ୍ତି ସମ୍ପତ୍ତି, ରଣ ଏବଂ ଅଗ୍ରାମ	18.39	29.90	40.13
ମୋଟ (ଖ)	51.34	62.05	71.14
ଗ. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି	36.31	40.08	45.50

^୧ ନିର୍ମୁକ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି (ନିର୍ମାଣାଧୀନ ସ୍ଥାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ) ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପୁଞ୍ଜିର ସମଷ୍ଟିକୁ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରେ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 6
ବୈଧାନିକ ନିଗମଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ପରିଚାଳନା ପରିଣାମର ବିବରଣ
(ଅନୁକ୍ଷେପ 1.15 ରେ ସୂଚିତ)

1. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥ ନିଗମ		(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)		
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2007-08	2008-09	2009-10
1.	ଆୟ			
(କ)	ରଣ ଉପରେ ସୁଧ	16.95	20.28	21.10
(ଖ)	ଅନ୍ୟ ଆୟ	9.12	3.00	2.37
ମୋଟ - 1		26.07	23.28	23.47
2.	ବ୍ୟୟ			
(କ)	ଦୀର୍ଘ ମିଆଦୀ ଓ ସ୍ୱଳ୍ପ ମିଆଦୀ ରଣ ଉପରେ ସୁଧ	16.34	12.76	10.79
(ଖ)	ଅଣକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	(1.36)	(11.82)	3.66
(ଗ)	ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟ	8.52	8.65	8.80
ମୋଟ - 2		23.50	9.59	23.25
3.	କର ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ (1-2)	2.57	13.69	0.22
4.	ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାୟୋଜନ (ଆୟ)	--	10.95	(1.58)
5.	କର ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	0.02	0.03	--
6.	କର ପରେ ଲାଭ/କ୍ଷତି (-)	2.55	2.71	1.80
7.	ଅନ୍ୟ ବିନିଯୋଗ	1.02	0.54	0.36
8.	ଲାଭାଂଶ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅର୍ଥ	1.53	2.17	1.44
9.	ଲାଭାଂଶ	--	--	--
10.	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ *	18.91	15.50	12.59
11.	ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳର ପ୍ରତିଶତ	3.25	2.74	2.14
2. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ସତ୍ତକ ପରିଚାଳନା ନିଗମ				
ସବିଶେଷ ବିବରଣ		2005-06	2006-07	2007-08
କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ସମ୍ପର୍କିତ				
(କ)	ରାଜସ୍ୱ	34.20	36.88	40.56
(ଖ)	ବ୍ୟୟ	35.32	38.06	40.15
(ଗ)	ଅଧିକା/ ନିୟତ (-)	(-)1.12	(-)1.18	0.41
କର୍ମ ସମ୍ପାଦନ ବହିର୍ଭୂତ				
(କ)	ରାଜସ୍ୱ	3.58	3.50	3.99
(ଖ)	ବ୍ୟୟ	1.70	1.60	1.72
(ଗ)	ଅଧିକା/ ନିଅଣ୍ଟ (-)	1.88	1.90	2.27

*ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଳକା ବା ରଣ ସହିତ ଲାଭ.କ୍ଷତି ହିସାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ସୁଧ (ପୁଞ୍ଜିକୃତ ସୁଧକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ) ସମସ୍ତ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08
ମୋଟ			
କ) ରାଜସ୍ୱ	37.78	40.38	44.55
ଖ) ବ୍ୟୟ	37.02	39.66	41.87
ଗ) ଅଧିକା/ ନିୟତ (-)	0.76	0.72	2.68
ଘ) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାକ୍ଷେପନ (ଆୟ)	(2.23)	(0.11)	(0.22)
ଙ) ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାକ୍ଷେପନ ପରେ ଅଧିକା/ନିୟତ	2.99	0.83	2.90
ମୂଲ୍ୟନ ଉପରେ ସୁଧ ଓ ରଣ	1.29	1.11	1.11
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ *	4.28	1.94	4.01
ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ ପ୍ରତିଶତ	--	--	--
3. ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପଣ୍ୟାଗାର ନିଗମ	(ପରିମାଣ: କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)		
ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08
1. ଆୟ			
ପଣ୍ୟାଗାର ଶୁଳ୍କ	23.97	25.46	27.09
ଅନ୍ୟ ଆୟ	0.15	0.20	0.55
ମୋଟ - 1	24.12	25.66	27.64
2. ବ୍ୟୟ			
(କ) ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବ୍ୟୟ	4.59	5.14	6.77
(ଖ) ଅନ୍ୟ ବ୍ୟୟ	11.75	11.57	13.44
ମୋଟ - 2	16.34	16.71	20.21
3. କର ପୂର୍ବରୁ ଲାଭ/କ୍ଷତି (-)	7.78	8.95	7.43
4. ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ସମ୍ପର୍କିତ ସମାକ୍ଷେପନ (ଆୟ)	1.05	(0.05)	(0.71)
5. କର ପାଇଁ ପ୍ରାବଧାନ	1.02	1.04	2.52
6. କର ପରେ ଲାଭ/କ୍ଷତି (-)	5.71	7.96	5.62
7. ଅନ୍ୟ ବିନିଯୋଗ	5.70	7.76	5.42
8. ଲାଭାଂଶ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଅର୍ଥ	0.01	0.20	0.20
9. ବର୍ଷ ପାଇଁ ଲାଭାଂଶ	--	0.18	0.18
10. ମୂଲ୍ୟନ ଏବଂ ରଣ ଉପରେ ସୁଧ	0.52	0.06	--
11. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳ*	7.25	9.06	8.14
12. ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ପ୍ରତିଫଳନ ପ୍ରତିଶତ	19.97	22.60	17.89

*ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବା ରଣ ସହିତ ଲାଭ/କ୍ଷତି ହିସାବରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ସୁଧ (ପୁଞ୍ଜିକୃତ ସୁଧକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ) ସମସ୍ତ ବିନିଯୁକ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ଉପରେ ମୋଟ ପ୍ରତିଫଳକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛି ।

ପରିଶିଷ୍ଟ 7

2005-10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କର୍ମ ସମ୍ପାଦନାକୁ ସୁରାଭିତ୍ତା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.9 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
1	ସଂସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା (ମେଗା ୱାଟ୍)	420	420	420	420	420
2	ଉତ୍ପାଦିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961
3	ସହାୟକ ଉପଭୋଗ (ଏମ୍.ୟୁ.)	322	344	312	334	315
4	ସହାୟକ ଉପଭୋଗର ପ୍ରତିଶତ	10.40	10.37	10.24	10.47	10.64
5	ନିର୍ମିତ ଉତ୍ପାଦିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)	2,773	2,974	2,735	2,857	2,646

ପରିଶିଷ୍ଟ 8

ରାଜ୍ୟରେ ସଂସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତାର ଶକ୍ତିକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.11 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	କମ୍ପାନୀର ନାମ	01 ଅପ୍ରେଲ 2005 ସୁଦ୍ଧା ବିଦ୍ୟମାନ	2005-10 ବର୍ଷରେ ଯୋଗ	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ବିଦ୍ୟମାନ
		(ମେଗା ୱାଟ୍‌ରେ)		
	ରାଜ୍ୟ ସରକାର			
1	ଓ.ପି.ଜି.ସି.	420	0	420
2	ଓ.ଏଚ୍.ପି.ସି.			
	(i) ବୁର୍ଲା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହ ଓ ବିପଲିନା ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର	332	15	347
	(ii) ବାଲିମେଳା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହ	360	150	510
	(iii) ରେଙ୍ଗାଳା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହ	250	0	250
	(iv) ଉପର କୋଲାର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହ	320	0	320
	(v) ଉପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିଯୋଜନା	600	0	600
	(vi) ମାଛକୁଣ୍ଡ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଗୃହ	35	0	35
	ମୋଟ ଓ.ପି.ଜି.ସି.	1,897	165	2,062
	ମୋଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର	2,317	165	2,482
3	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ତାପଜ ଶକ୍ତି (ରାଜ୍ୟର ଭାଗ)			
	(i) ଫରକ୍କା ଅତିଶୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର	218		218
	(ii) କାହାଲଗାଁଓ ଅତିଶୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର -I	128		128
	(iii) କାହାଲଗାଁଓ ଅତିଶୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର -II	0	87	87
	(iv) ଚାଳଚେର ଅତିଶୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର -I	318		318
	(v) ଚାଳଚେର ଅତିଶୟ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର -II	0	200	200
	(vi) ଚାଳଚେର ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର (ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ)	460		460
	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମୋଟ ତାପଜ ଶକ୍ତି	1,124	287	1,411
4	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି (ରାଜ୍ୟର ଭାଗ)	0		0
	(i) ବୁଝା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିଯୋଜନା	40		40
	(ii) ତଲା ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ପରିଯୋଜନା	29	15	44
	(iii) ତିସ୍ରା	0	102	102
5	କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ମୋଟ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି	69	117	186
	ସର୍ବମୋଟ	3,510	569	4,079

ପରିଶିଷ୍ଟ 9

ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ରେ କୋଇଲାର ଅଧିକା ଉପଯୋଗ ଏବଂ ତଦ୍‌ନିତ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.19 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
1	ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.)	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961	15,612
2	କୋଇଲାର ପ୍ରକୃତ ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.)	26.05	27.45	26.67	28.17	25.53	133.87
3	ପରିକଳ୍ପିତ ତାପ ଦର (କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/ କିଲୋଓ୍ୱାଟ୍ ଘଣ୍ଟା)	2,351	2,351	2,351	2,351	2,351	
4	ପରିକଳ୍ପିତ କୋଇଲା ଉପଯୋଗର ମୋଟ ପରିମାଣ (କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/କି.ଗ୍ରା.)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	
5	ପରିକଳ୍ପିତ କୋଇଲାର ବିଶେଷ ଉପଯୋଗ (କି.ଗ୍ରା.)	0.784	0.784	0.784	0.784	0.784	
7	ପ୍ରକୃତ ତାପ ଦର (କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/ କିଲୋଓ୍ୱାଟ୍ ଘଣ୍ଟା) (2*8*1,000)/(1*10,00,000)	2,421	2,419	2,423	2,422	2,427	
8	କୋଇଲାର ପ୍ରକୃତ ମୋଟ ଉପଯୋଗ (କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି/କି.ଗ୍ରା.)	2,875	2,923	2,768	2,744	2,815	
9	କୋଇଲାର ପ୍ରକୃତ ବିଶେଷ ଉପଯୋଗ (କି.ଗ୍ରା.)	0.842	0.827	0.875	0.883	0.862	
10	କୋଇଲାର ବିଶେଷ ଉପଯୋଗ ଉଚ୍ଚ ହେବା ଯୋଗୁ କୋଇଲାର ଅଧିକା ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.)						
11	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ କୋଇଲାର ମାନକ ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.) (1*10,00,000*5*1,00,000)/1,000	24.25	26.00	23.88	25.01	23.21	122.35
12	କୋଇଲାର ଅଧିକା ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.) (2-11)	1.80	1.45	2.79	3.16	2.32	11.52
13	କୋଇଲାର ହାରାହାରି ମୂଲ୍ୟ (ଏମ୍.ଟି. ପିଛା ଟଙ୍କା)	592.84	572.86	599.40	651.05	676.01	

କ୍ର. ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
14	ଅଧିକା କୋଇଲାର ମୂଲ୍ୟ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ) (12*13)/1,00,00,000	10.67	8.31	16.73	20.59	15.72	72.02
15	ଉଚ୍ଚ ତାପତର ଯୋଗୁ ଅଧିକା ଉପଯୋଗ						
16	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଯୋଗ ହୋଇଥିବା ତାପ ଶକ୍ତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (1*7*10,00,000)	7,49,11,931	8,02,53,297	7,38,31,903	7,72,88,057	7,18,73,059	37,81,58,247
17	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ପରିକଳ୍ପିତ ତାପ ଶକ୍ତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (1*1000000*3)	7,27,64,429	7,80,08,282	7,16,45,400	7,50,18,123	6,96,21,653	36,70,57,887
18	ଉପଯୋଗ ହୋଇଥିବା ଅଧିକା ତାପ ଶକ୍ତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (16-17)	21,47,502	22,45,015	21,86,503	22,69,934	22,51,406	1,11,00,360
19	ଅଧିକା ତାପ ଶକ୍ତି ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଅଧିକା କୋଇଲା (ଏମ୍.ଟି.) (18/4)/1,000	0.72	0.75	0.73	0.76	0.75	3.71
20	ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର କୋଇଲା ପାଇଁ ଅଧିକା ଉପଯୋଗ						
21	କୋଇଲାର ପ୍ରକୃତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ପରିମାଣର ପରିକଳ୍ପିତ ତାପ ଶକ୍ତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (2*1,00,000*1,000*4)	7,81,62,990	8,23,60,350	8,00,18,970	8,45,05,380	7,65,96,510	40,16,44,200
22	କୋଇଲାର ପ୍ରକୃତ ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ପରିମାଣର ପ୍ରକୃତ ତାପ ଶକ୍ତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (2*1,00,000*1,000*8)	7,49,11,931	8,02,53,298	7,38,31,903	7,72,88,057	7,18,73,059	37,81,58,247
23	ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ କୋଇଲା ଯୋଗୁ ତାପ ଶକ୍ତିର କ୍ଷତି (ଲକ୍ଷ କିଲୋ କ୍ୟାଲୋରି) (21-22)	32,51,059	21,07,052	61,87,067	72,17,323	47,23,451	2,34,85,953
24	ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ କୋଇଲା ଯୋଗୁ କୋଇଲାର ଅଧିକା ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.) (23/4)/1,000	1.08	0.70	2.06	2.40	1.57	7.81
25	ଉଚ୍ଚତାପ ତର ଏବଂ ନିମ୍ନ ଶ୍ରେଣୀ କୋଇଲା ଯୋଗୁ କୋଇଲାର ମୋଟ ଉପଯୋଗ (ଲକ୍ଷ ଏମ୍.ଟି.)						11.52

ପରିଶିଷ୍ଟ 10

ପ୍ଲାଣ୍ଟ ବହନ କ୍ଷମତା (ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.) ନିମ୍ନହେବା ଯୋଗୁ ସ୍ୱଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ
(ଅନୁକ୍ଷେପ 2.1.23 ରେ ସୂଚିତ)

ବର୍ଷ	ୟୁନିଟ୍ -I					ୟୁନିଟ୍ -II					ମୋଟ ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)	ମୋଟ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.)	ଉତ୍ପାଦନର ମୋଟ ସ୍ୱଳ୍ପତା (ଏମ୍.ୟୁ.)
	ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପରିକଳ୍ପିତ ଆଧାରରେ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. (%)	ପ୍ରକୃତ ଆଧାରରେ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. (%)	ଉତ୍ପାଦନରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ୟୁ.)	ପରିକଳ୍ପିତ ଆଧାରରେ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. (%)	ପ୍ରକୃତ ଆଧାରରେ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. (%)	ଉତ୍ପାଦନରେ ସ୍ୱଳ୍ପତା (ଏମ୍.ୟୁ.)			
2005-06	1,729	1,448	93.97	78.70	281	1,729	1,647	93.97	89.53	82	3,458	3,095	363
2006-07	1,729	1,633	93.97	88.79	95	1,729	1,684	93.97	91.57	45	3,458	3,317	141
2007-08	1,729	1,623	93.97	88.01	105	1,729	1,424	93.97	77.18	305	3,458	3,047	411
2008-09	1,729	1,565	93.97	85.10	163	1,729	1,625	93.97	88.34	104	3,458	3,190	268
2009-10	1,588	1,382	86.30	75.15	205	1,729	1,579	93.97	85.82	150	3,317	2,961	356
	8,504	7,651			849	8,645	7,959			686	17,149	15,610	1,539
ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି ଏବଂ ପରିକଳ୍ପିତ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.ର ହିସାବ (ମିନି ଏବଂ ଏ.ଓ.ଏର୍.)					ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି ଏବଂ ପରିକଳ୍ପିତ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.ର ହିସାବ (ସି.ଓ.ଏର୍.)								
			ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି							ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି			
ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଦିନ ସଂଖ୍ୟା			365			ଗୋଟିଏ ବର୍ଷରେ ଦିନ ସଂଖ୍ୟା				365			
ଏ.ଓ.ଏର୍. ପାଇଁ ହାରାହାରି ଦିନ			22			ସି.ଓ.ଏର୍. ପାଇଁ ହାରାହାରି ଦିନ				50			
କର୍ମସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନ			343			କର୍ମସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଅବଶିଷ୍ଟ ଦିନ				315			
ଘଣ୍ଟା ପ୍ରତି ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)			197.342			ଘଣ୍ଟା ପ୍ରତି ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.)				181.233			
ବର୍ଷ ପିଛା ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)			1,728.720			ବର୍ଷ ପିଛା ପରିକଳ୍ପିତ ଶକ୍ତି (ଏମ୍.ୟୁ.)				1,587.600			
ପରିକଳ୍ପିତ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.			93.97			ପରିକଳ୍ପିତ ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍.				86.30			

ପରିଶିଷ୍ଟ 11

2005-10 ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନିଗମ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ
(ଅନୁଲେଖ 2.1.24 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ସୂଚି	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
1	କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ ଘଣ୍ଟା	17,520	17,520	17,568	17,520	17,520	87,648
2	ମୋଟ ଅଚଳ ଘଣ୍ଟା	1,801	1,105	2,405	1,238	2,683	9,232
3	ମୋଟ ଅଚଳ ପ୍ରତିଶତ (2/1)*100	10.28	6.31	13.69	7.07	15.31	10.53
4	ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଚଳ	1,631	908	980	835	1,490	5,844
5	ବାଧାମୁଳକ ଅଚଳ	170	196	1,425	403	1,193	3,387
6	ମୋଟ ଘଣ୍ଟା ଉପରେ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଚଳର ପ୍ରତିଶତ (4/1)*100	9.31	5.18	5.58	4.77	8.50	6.67
7	ମୋଟ ଘଣ୍ଟା ଉପରେ ବାଧାମୁଳକ ଅଚଳର ପ୍ରତିଶତ (5/1)*100	0.97	1.12	8.11	2.30	6.81	3.87
8	ପ୍ରକୃତ ଚଳନ୍ତି ଘଣ୍ଟା (1-2)	15,719	16,415	15,163	16,282	14,837	78,416
9	ସୂଚି -I	7,412	8,151	8,077	8,064	7,004	38,709
10	ସୂଚି -II	8,307	8,264	7,086	8,218	7,832	39,707
ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧତା ଆଧାର (%)							
11	ସୂଚି -I (9/1)/(100/2)	84.61	93.05	91.95	92.06	79.96	88.33
12	ସୂଚି -II (10/1)/100/2)	94.83	94.34	80.67	93.81	89.41	90.61
13	ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧତା (%) (8/1)*100	89.72	93.69	86.31	92.93	84.69	89.47
ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ							
14	ସୂଚି -I	1,840	1,840	1,845	1,840	1,840	9,205
15	ସୂଚି -II	1,840	1,840	1,845	1,840	1,840	9,205
16	ମୋଟ ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ସ୍କ୍.) (1*210)/1000	3,680	3,680	3,690	3,680	3,680	18,410
17	ଘଣ୍ଟାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ ରେ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ସ୍କ୍.)						
18	ସୂଚି -I	1,557	1,712	1,696	1,693	1,471	8,129
19	ସୂଚି -II	1,744	1,735	1,488	1,726	1,645	8,338
20	ମୋଟ (8*210)/1000	3,301	3,447	3,184	3,419	3,116	16,467
21	ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ (ଏମ୍.ସ୍କ୍.)						
22	ସୂଚି -I	1,448	1,633	1,623	1,566	1,382	7,652
23	ସୂଚି -II	1,647	1,685	1,424	1,625	1,579	7,960
24	ମୋଟ	3,095	3,318	3,047	3,191	2,961	15,612
25	ଉତ୍ପାଦନ ଲକ୍ଷ୍ୟ (ଏମ୍.ସ୍କ୍.)	2,980	3,040	3,034	3,256	3,127	15,437
26	କମ୍ପତି (-)/ଅଧିକା (+) (24-25)	115	278	13	-65	-166	175
27	ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦନର କମ୍ପତି (ଏମ୍.ସ୍କ୍.)						
28	ସୂଚି -I	109	78	73	127	89	476
29	ସୂଚି -II	97	51	64	101	66	379
30	ମୋଟ (20-24)	206	129	137	228	155	855

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

କ୍ର. ସଂ.	ସୂଚିକ	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	ମୋଟ
31	ସମାବ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ କମ୍ପଡ଼ିର ପ୍ରତିଶତ						
32	ସୂଚିକ -I (28/18)*100	6.99	4.55	4.30	7.56	5.98	5.86
33	ସୂଚିକ -II (29/19)*100	5.56	2.94	4.30	5.85	4.01	4.55
34	ପ୍ଲୁଷ୍ଟର ହାରାହାରି କମ୍ପଡ଼ିର ପ୍ରତିଶତ (42/29)*100	6.25	3.75	4.30	6.68	4.96	5.20
35	ସଂସ୍ଥାପିତ କ୍ଷମତା (କିଲୋଓଓର୍ ଘଣ୍ଟା)ର କିଲୋଓଓର୍ ପିଛା ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ						
36	ସୂଚିକ -I	6,894	7,778	7,731	7,455	6,583	7,288
37	ସୂଚିକ -II	7,843	8,021	6,780	7,739	7,517	7,580
38	ପ୍ଲୁଷ୍ଟର ହାରାହାରି କ୍ଷମତା (24x1000)/420	7,369	7,900	7,255	7,597	7,050	7,434
39	ପ୍ଲୁଷ୍ଟର ବହନ କ୍ଷମତା ଆଧାର (ପରିକଳ୍ପିତ କ୍ଷମତା ଆଧାରର ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନର ପ୍ରତିଶତ)						
40	ସୂଚିକ -I (22/14)*100	78.70	88.80	87.97	85.10	75.11	83.14
41	ସୂଚିକ -II (23/15)*100	89.51	91.52	77.18	88.32	85.82	86.47
42	ପ୍ଲୁଷ୍ଟର ହାରାହାରି ପି.ଏଲ୍.ଏଫ୍. (24/16)*100	84.10	90.16	82.57	86.71	80.46	84.80
43	ଜାତୀୟ ମାନକ ଉପଲକ୍ଷଣ ଆଧାର (42/13)*100	93.74	96.23	95.68	93.31	95.00	94.78

ପରିଶିଷ୍ଟ 12

ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ଜିଲ୍ଲା-ଓଡ଼ିଶା ଉଠା ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଏବଂ ଜଳସେଚିତ ଜମିର ସୃଷ୍ଟିକୁ ଦର୍ଶାଇଥିବା ବିବରଣୀ
(ଅନୁକ୍ରମ 2.2.16 ରେ ସୂଚିତ)

(ଅଞ୍ଚଳ: ହେଲ୍ଡରରେ)

କ୍ର. ସଂ.	କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲା	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		2005-06		2006-07		2007-08		2008-09		2009-10		2005-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ		31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ମୋଟ		ଓମେନ୍ସ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକ (20,895) ଉପରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ	ମୋଟ ଉଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି	ମୋଟ ଉଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି ଉପରେ ସେଚିତ ଜମିର ପ୍ରତିଶତ
		ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି			
1	ବଲାଙ୍ଗିର	553	11,928	19	392	43	1,032	83	1,984	8	192	7	192	160	3,792	713	15,720	3	3,38,000	5
2	କଳାହାଣ୍ଡି	563	13,721	17	276	15	285	81	1,624	13	318	23	460	149	2,963	712	16,684	3	3,71,000	4
3	କୋରାପୁଟ	511	11,648	11	220	42	840	110	2,208	29	520	28	560	220	4,348	731	15,996	3	3,02,000	5
4	ମାଲକାନଗିରି	91	1,829	5	100	0	0	28	560	9	180	9	180	51	1,020	142	2,849	1	1,41,000	2
5	ଏନ୍. ରଣପୁର	480	10,140	7	140	41	820	67	1,340	22	440	30	488	167	3,228	647	13,368	3	2,16,000	6
6	ନୂଆପଡ଼ା	234	5,225	13	260	0	0	56	1,122	2	40	30	600	101	2,022	335	7,247	2	1,78,000	4
7	ରାୟଗଡ଼ା	718	14,001	3	54	14	308	64	1,537	24	604	50	1,110	155	3,613	873	17,614	4	1,94,000	9
8	ସୋନପୁର	372	9,877	59	1,324	36	864	120	2,812	13	292	35	784	263	6,076	635	15,953	3	1,11,000	14
	ମୋଟ	3,522	78,369	134	2,766	191	4,149	609	13,187	120	2,586	212	4,374	1,266	27,062	4,788	1,05,431	23	18,51,000	6
	ଅଣ କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲା																			
1	ଅନୁଗୁଳ	422	11,262	15	404	8	150	7	140	52	1,188	9	240	91	2,122	513	13,384	2	2,19,000	6
2	ବାଲେଶ୍ଵର	1,954	36,275	3	60	2	40	71	1,704	56	1,304	8	192	140	3,300	2,094	39,575	10	2,44,000	16
3	ବରଗଡ଼	381	9,205	36	724	25	500	37	832	43	1,106	35	898	176	4,060	557	13,265	3	3,45,000	4
4	ଭଦ୍ରକ	843	19,282	1	20	1	20	20	404	17	350	29	616	68	1,410	911	20,692	4	1,78,000	12
5	ବୈଧ	202	5,752	33	756	3	68	1	20	18	370	79	1,880	134	3,094	336	8,846	2	89,000	10
6	କଟକ	830	22,096	19	410	32	672	2	40	121	2,851	45	1,025	219	4,998	1,049	27,094	5	1,77,000	15
7	ଦେବଗଡ଼	73	1,627	5	100	4	100	4	108	7	160	11	252	31	720	104	2,347	0	72,000	3
8	ଡେଙ୍କାନାଳ	434	10,412	10	440	2	24	28	682	62	1,456	41	836	143	3,438	577	13,850	3	1,93,000	7
9	ଗଜପତି	255	5,166	0	0	0	0	14	308	11	299	0	0	25	607	280	5,773	1	80,000	7
10	ଗଞ୍ଜାମ	1,300	24,384	6	100	0	0	0	0	107	2,345	5	182	118	2,627	1,418	27,011	7	3,95,000	7
11	ଜଗତସିଂହପୁର	570	9,615	8	160	19	380	3	60	1	20	8	160	39	780	609	10,395	3	1,10,000	9

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସମାପ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା-4 (ବାଣିଜ୍ୟିକ)

କ୍ର. ସଂ.	କେ.ବି.କେ. ଜିଲ୍ଲା	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2005 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ		2005-06		2006-07		2007-08		2008-09		2009-10		2005-10 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମୋଟ		31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ମୋଟ		ଓମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ମୋଟ ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର (20,895) ଉପରେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2010 ସୁଦ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଏଲ୍.ଆଇ.ପି.ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିଶତ	ମୋଟ ଋଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି	ମୋଟ ଋଷଯୋଗ୍ୟ ଜମି ଉପରେ ସେଚିତ ଜମିର ପ୍ରତିଶତ
		ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି	ସଂଖ୍ୟା	ଜମି			
12	ଯାଜପୁର	1,369	29,826	19	412	10	204	13	268	25	516	11	220	78	1,620	1,447	31,446	7	1,66,000	19
13	ଖାରସିଗୁଡ଼ା	129	2,988	9	270	9	200	5	100	8	176	4	192	35	938	164	3,926	1	86,000	5
14	କନ୍ଧମାଳ	152	3,025	32	640	17	340	20	400	46	1,026	10	225	125	2,631	277	5,656	1	1,34,000	4
15	କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା	1,244	32,815	17	490	1	80	2	120	109	2,232	73	1,460	202	4,382	1,446	37,197	7	1,52,000	24
16	କେନ୍ଦୁଝର	760	15,530	8	160	26	520	11	228	22	476	2	40	69	1,424	829	16,954	4	3,02,000	6
17	ଖୋର୍ଦ୍ଧା	328	7,692	11	240	6	120	1	20	21	552	16	320	55	1,252	383	8,944	2	1,40,000	6
18	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	841	16,447	33	716	63	1,528	43	960	126	3,392	16	414	281	7,010	1,122	23,457	5	4,41,000	5
19	ନୟାଗଡ଼	303	7,646	15	320	8	160	4	80	50	1,060	14	248	91	1,868	394	9,514	2	1,34,000	7
20	ପୁରୀ	477	12,947	30	620	13	260	4	80	83	1,726	32	700	162	3,386	639	16,333	3	1,50,000	11
21	ସମଲପୁର	268	6,488	37	654	18	352	24	603	21	608	26	612	126	2,829	394	9,317	2	1,94,000	5
22	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	339	9,551	80	1,600	13	260	91	1,820	41	820	0	0	225	4,500	564	14,051	3	3,13,000	4
	ମୋଟ	13,474	3,00,031	427	9,296	280	5,978	405	8,977	1,047	24,033	474	10,712	2,633	58,996	16,107	3,59,027	77	43,14,000	
	ସର୍ବ ମୋଟ	16,996	3,78,400	561	12,062	471	10,127	1,014	22,164	1,167	26,619	686	15,086	3,899	86,058	20,895	4,64,458	100	61,65,000	

ପରିଶିଷ୍ଟ 13

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିକ୍ସଣା ଦିଆଯାଇ ନଥିବା ଅନୁଲେଖ/ସମୀକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣ
(ଅନୁଲେଖ 3.16.1 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	1999-2000	2001-02	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	ମୋଟ
1.	ଶିକ୍ଷ	--	1	--	1	--	--	5	4	11
2.	ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ	--	--	2	1	2	1	--	--	6
3.	ଶକ୍ତି	--	--	--	--	--	2	13	7	22
4.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	1	--	--	--	--	--	--	1	2
5.	ଜଳ ସମ୍ପଦ	--	--	--	--	1	--	--	1	2
6.	ପୁରୁ	--	--	--	--	--	1	--	--	1
7.	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	--	--	--	--	--	1	--	--	1
8.	କୃଷି	--	--	--	--	--	1	--	--	1
9.	ଅବକାରୀ	--	--	--	--	--	--	1	--	1
10.	ଯୋଗାଣ ଏବଂ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	--	--	--	--	--	--	1	2	3
11.	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	--	--	--	--	--	--	--	1	1
	ମୋଟ	1	1	2	2	3	6	20	16	51

ପରିଶିଷ୍ଟ 14

30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ସୁଦ୍ଧା ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବକେୟା ଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ଦର୍ଶାଉଥିବା ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ଷେପ 3.16.3 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ପି.ଏସ୍. ୟୁ.ଗୁଡି କର ସଂଖ୍ୟା	ବକେୟା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟର ସଂଖ୍ୟା	ବକେୟା ଅନୁକ୍ଷେପର ସଂଖ୍ୟା	କେଉଁ ବର୍ଷଠାରୁ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡିକ ବାକି ଅଛି
1.	ଶିଳ୍ପ	10	36	143	2004-05 ରୁ 2009-10
2.	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି	1	17	67	2004-05, 2006-07, 2008-09, 2009-10.
3.	ଗୃହ	1	4	27	2005-06, 2007-08 ରୁ 2009-10
4.	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	1	5	30	2005-06 ରୁ 2009-10.
5.	ଅବକାରୀ	1	2	8	2008-09, 2009-10.
6.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	1	26	81	2004-05 ରୁ 2009-10
7.	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	1	4	11	2004-05, 2007-08 ରୁ 2009-10.
8.	ଶକ୍ତି	4	127	491	2004-05 ରୁ 2009-10
9.	ଜଳ ସମ୍ପଦ	2	6	22	2008-09 ରୁ 2009-10
10.	ମତ୍ସ୍ୟ ଓ ପଶୁ ସମ୍ପଦ ଉନ୍ନୟନ	1	2	17	2008-09 ରୁ 2009-10
11.	କୃଷି	4	18	58	2004-05 ରୁ 2009-10
12.	ପୁର୍ତ୍ତ	1	5	19	2004-05, 2005-06, 2007-08 ରୁ 2009-10
13.	ସମବାୟ	1	3	15	2007-08 ଓ 2009-10.
14.	ଯୋଗାଣ ଓ ଖାଉଟି କଲ୍ୟାଣ	1	91	334	2004-05 ରୁ 2009-10
15.	ବନ ଓ ପରିବେଶ	1	6	31	2004-05, 2006-07 ରୁ 2009-10.
16.	ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି	1	2	13	2007-08, 2008-09.
	ମୋଟ	32	354	1367	

ପରିଶିଷ୍ଟ 15

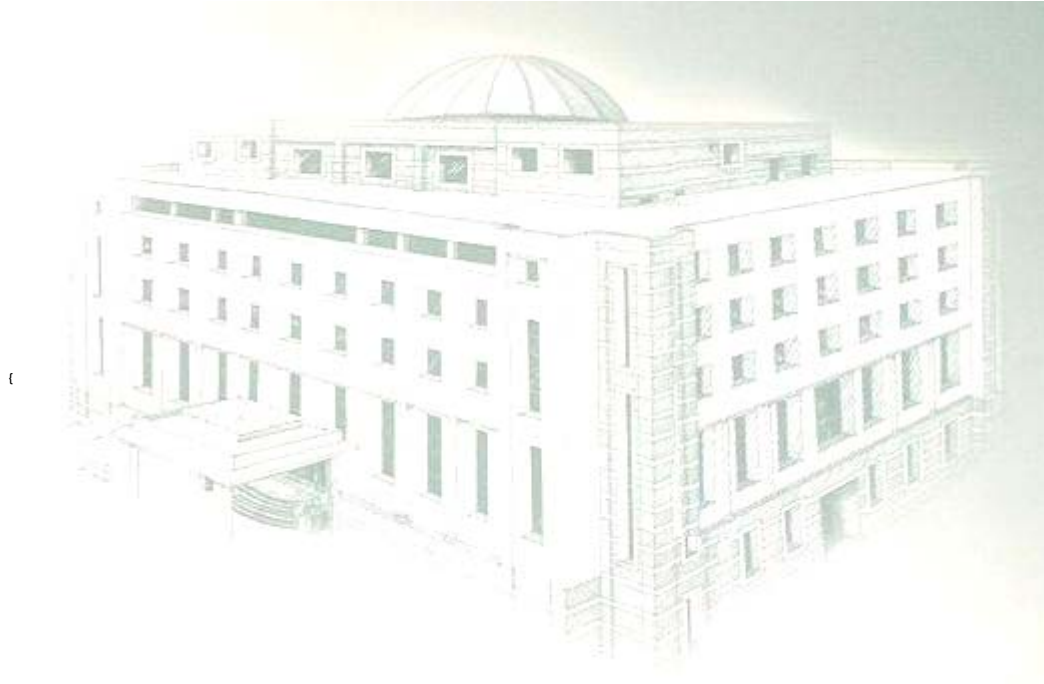
ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦ/ସମୀକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକର ବିଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ବିବରଣ (30 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2010)
(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3.16.3 ରେ ସୂଚିତ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦର ସଂଖ୍ୟା	ସମୀକ୍ଷା ସଂଖ୍ୟା	ପଠାଯାଇଥିବା ସମୟ
1.	ଶିକ୍ଷା	2 [#]	1	ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଜୁଲାଇ 2010
2.	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି	2	-	ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଜୁନ୍ 2010
3.	ଶିଳ୍ପ	3	-	ଜୁଲାଇ 2010
4.	କୃଷି	1	-	ଜୁନ୍ 2010
5.	ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ନଗର ଉନ୍ନୟନ	1	-	ଜୁଲାଇ 2010
6.	ଜଳ ସମ୍ପଦ	-	1	ଅଗଷ୍ଟ 2010
7.	ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓ ସଂସ୍କୃତି	1		ଅଗଷ୍ଟ 2010
8.	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	1	-	ଅଗଷ୍ଟ 2010
	ମୋଟ	11	2	

#

ଏହି ଦୁଇଟି ଚିଠା ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଅକ୍ଟୋବର 2010 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

© ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟୁତ୍ତକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକ
2011

ଅନ୍ତର୍ଦେଶ୍ୟାୟ : ₹ 65.00
ବିଦେଶ : ୟୁ.ଏସ୍. \$ 5
(ଡାକ ମହାସୁଲ/ ବିମାନଡାକ ସମେତ)

www.cag.gov.in

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବନ୍ଧନ ସଂଖ୍ୟା -1 (ବାଣିଜ୍ୟିକ) - ଓଡ଼ିଶା ସରକାର 2009-10

